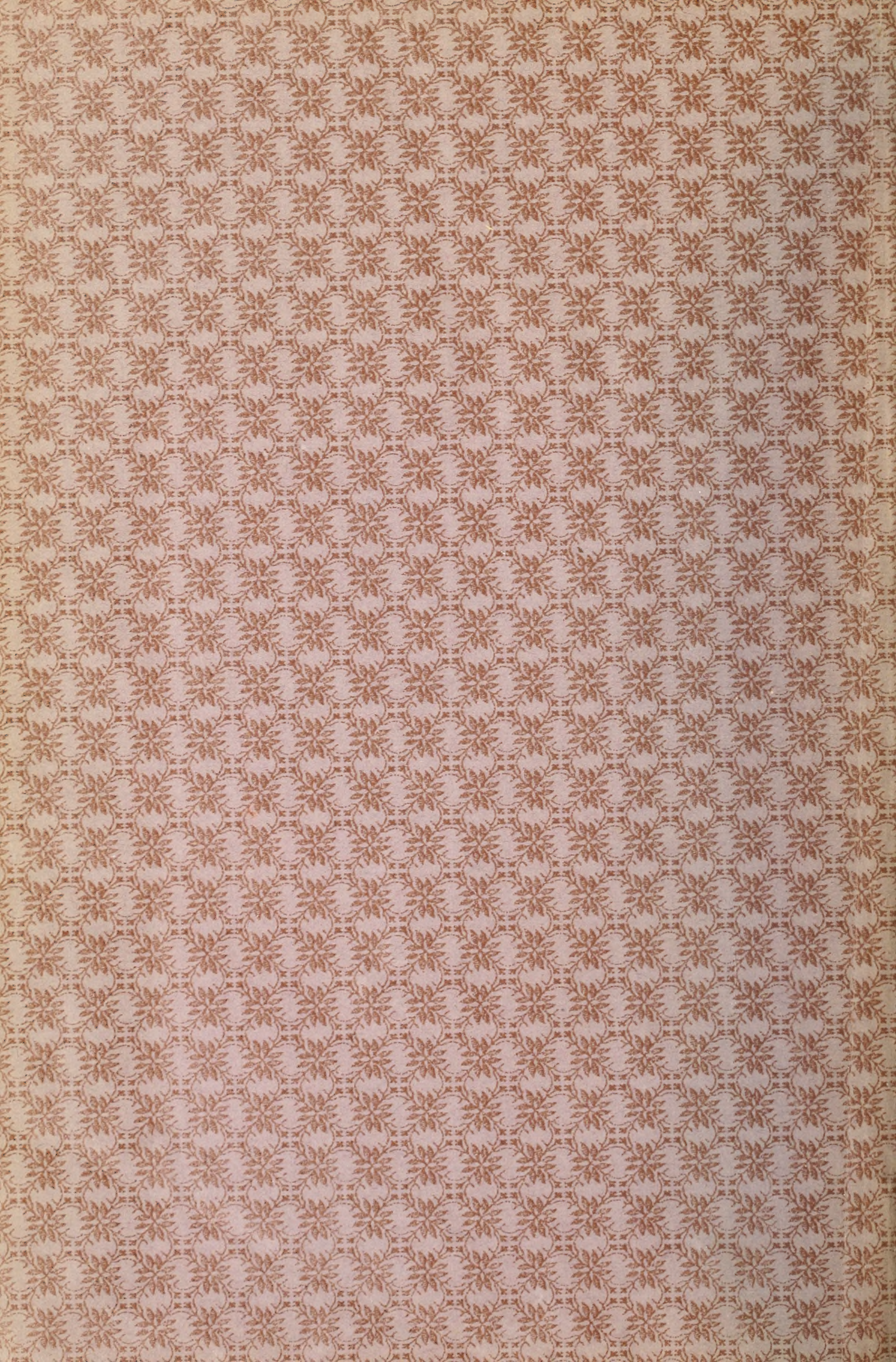

مؤلفى

انجمن معارف اعضاسندن

حبيب

خط و خطاطان

معارف عموميه نظارت جليله‌سنك رخصتيله

١٣٠٦

قسطنطنيه

مطبعهٔ ابو الضيا

ممثلى

ابو الضيا توفيق

بك

فياتى ١٥ غروشدر

فهرست مندرجات رسالهٔ خطّ وخطّاطان

صحیفه

ثلث ونسخ نویسان ایران

اساتید سبعهٔ روم

ثلث ونسخ نویسان عثمانی

(١٢٠٢) دن صكره
گلان خطاطان

تاريخ وفاتلرى بللى اوليانلر

(١٣٠٦) ده برحيات اولان خطاطان

نستعليقان ايران

(١٣٠٢) دن صکره
گلان تعلیقیان

تعلیق ودیوانی وجب نویسان ایران

غباریان ایران

خط شکسته

چب ودیوانی نویسان عثمانی

مجلدان ایران

(تم)

خط و خطاطان

مؤلفی

انجمن معارف اعضاسندن

حبیب

ممثلی ابو الضیا توفیق بك

برنجی طبعی

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله

قسطنطنیه

١٣٠٥

مطبعهٔ ابو الضیا

[illegible]
مطبعة
بولاق

مقدّمه

چوقدنبرو ترتیبنی قورمش اولدیغم رسالهٔ خطّ وخطّاطینی حضرت سپهر رفعت ظلّ اللّهی پیرایه بخش تخت وتاج شاهنشاهی

بیت

شایستهٔ وصف سرفرازی   سلطان عبدالحمید غازی

کتبت خطوط خطوات کتائبه بقلم کرام الکاتبین فی اللّوح المبین عهد معارف مهدلرنده قوّه‌دن فعله چیقاره بیلدیگمه موفّقیّت واقتداریمه سپاس وشکربی قیاس ایدرم .

بو رساله‌نك موضوعی عموماً خطّك حدوث وکیفیّت تحوّل وتبدّل وطریق انتشاری وخصوصاً خطّ عربینك منشأ ومنبعی واقسام اقلامی اختراع وخطّ منسوب وبدیعی ابتداع وکمال حسنه ایرشدیران خوشنویسانك شخص واستاد ومکان

وزمان حیات وسال وفات ومدفنلری ویادگار براقدقلری آثار خطّیه‌لری ایله لوازم خطدن تصویر وتذهیب وتجلید اصحابنك برنبذه ترجمهٔ احواللرندن عبارتدر .

مأخذ مقصودمز تفصیل خطّ ومتقدّمین خطّاطان وخوش نویسان ایران حقنده بوبابده یازیلان تذکره ورساله‌لر ایله ثمرهٔ جدّ وجهدمز اولان اطّلاعات واستحضارات ذاتیه‌مزدر .

آنجق خطّاطان ممالك عثمانیّه حقنده مرحوم (مستقیم زاده) نك (تحفة الخطّاطینی) (کلّ صید فی جوف الفرا) فحواسنجه تمام مؤلّفات خطّیه‌نك محتویاتنی مشتمل اولدیغندن هرنقدر (گلزار صواب) نفس زاده و (مناقب هنروران) عالی افندی گبی نفیس نسخه‌لر الده ایسه‌ده بزی آنلردن مستغنی ایدوب بیك ایکی یوز ایکی‌یه قدر گلان خوشنویسانك تفصیل احواللری اکثریا آندن مستخرج اولنمش ومرحوم مشار الیهك (سلسلة الخطّاطین) نام رسالهٔ صغیره‌سنده مذکور طقسان قدر مشهور خطّاط اسملرینك اثرلری مشهود اولان یوزدن زیاده خارجدن یازلمش سایر خطّاطان اسمندن فرق اولنمسی ایچون آنلر ارقام هندسی ایله گوسترلمش و بیك ایکیوز ایکیدن صکره گلانلرك شرح حاللری

تاریخلرده هنوز مضبوط اولمامغله بقدرالاستطاعة اوته برو استفهام واستعلام ومدفن وسنك نشانلرندن حال وشان وتاریخ وفاتلری تحقیق وتدقیق اولنوب ذیل گونه علاوه قلنمشدر .

رسالهٔ بندکانه‌مز ایکی قسم اولدیغندن فارسی قسمنده ایران خطّاطلرینك وباخصوص تعلیق یازانلرك وبالعکس ترکجه قسمنده ثلث ونسخ یازانلرك ترجمهٔ حاللری دها مفصّل ومشروح یازیلوب خطدن خارج اولان احوال خطّاطانه تعرّض اولنمامش وترکجه قسمنده‌درون رساله‌یه (ابن بوّابك) قصیدهٔ رائیّه‌سی ایله آخر رساله‌یه سنجارینك « مجوّد البضاعة » نام رساله‌سی وفارسیده (سلطانعلی مشهدینك) منظومهٔ فارسیسی تکمیل استفاده واستفاضه ایچون عینا نقل اولنمشدر . بودخی معلوم اوله‌که محلّی ذکر اولنمیان خطّاط عثمانی شهریدر .

بیت

از ابجد اندیشه یارب تو بشو لوحم
در مکتب درویشان خود هوّز وحطّی نی

والله الموفّق بالاتمام

خط وخطاطان

دیباچه

در بیان کیفیت احداث خط

انسان عالم مدنیته ایاق باصدقجه محاسبه ومکاتبه واسطه‌سی ایجادینه دوشمدی . حیوانات گبی اوتلامق درجه‌سندن آوجیلق وچوبانلق وباغباناق وا کنجیلك مرتبه‌سنه واردقده انکشافانه راهبر اولان ضرورت واحتیاج سوقیله برطاقم صنایع ضروریه ایجاد ودلالت طبیعتله راه تجارت ودادوستد گشاد ایدوب زحمت مهاجرت ومسافرتی اختیار ایلدی . وحساب وکتابنك ضبط وثبتی ومرامی حاضر وغایب وقریب وبعیده آگلاده بیلمك ایچون درلو درلو وسائل احداثنه ناچار اولدی .

ابتدا عقود ونصب واشاراتی وسیله ایدینه‌رك حساب ایچون آغاج وكمیك كبی شیلری چیزر وكرتر وایپلك وسیجمه درلو درلو دوكوملر اورر وبعد مسافه‌یی كوسترمك ایچون یوللره طاشلر وقازقلر دیكرلر ایدی‌كه شمدیكی چتله طوتمه ومندیل كناری دوكومله ویولره میل دیكمه آنلردن نمونهٔ آثاردر. وغایب وبعیده افهام مرام ایچون چیچك وبهارات كبی بینلرنده معروف ونفیس صایلان شیلری یكدیكره كوندررلر ایدی‌كه شمدیكی زبان شكوفه دیدكاری لسان آنلردن یادكاردر.

عالم بدویتدن عالم مدنیته كیردیكی كبی بو وسائل نارسادن دها مفید ونافع وسائط آرامغه باشلدی وابقای نام وآثار واستقرار بیان خیال وافكار ایچون ایكی وسیله بولدی‌كه آیروجه ومعاً قوللانه بیلور ایدی.

بریسی نیرنك افكار یعنی تصویر اعیان.

دیكری نیرنك اصوات یعنی تصویر الفاظ.

نیرنك افكار ایكی درلو اوله بیلور.

بریسی صراحتی دیكری اشارتی.

صراحتی محسوساتی عینی ایله تصویر ایتمك، اشارتی مقصودی محسوساتك نتایجی یاخود برمعقولی محسوس ایدر برصورت ایله تحریر ایلمكدر.

نیرنك اصوات دخی ایكی درلو اوله بیلور.

بریسی هجائی دیكری حروفی.

نیرنك هجائی بر وزیاده ساكن ایله برحركه‌دن مركب برهیئات مجموعی‌یی براشارتله، ونیرنك حروفی هربریسی بالذات ساكن یامتحرك اولان حروف ابجاد ایله كوسترمكدن عبارتدر.

تصویر افكار صراحتی كونشی قرصی وآیی هلالی ایله كوسترمك كبی یالكز محسوساته محصر اولدیغندن اشارات استعماله ناچار اولدیلر.

تصویر افكار اشارتیده مجاز واستعاره وكنایه طریقی طوتدیلر. مثلاً علاقهٔ جزؤ وكل ایله كوزی بیكی واوكوزی باشی ایله كوستردیلر.

علاقهٔ سبب ومسبّب وآلت وعلّت ایله آتشی دومانی چیقان مجمره ویازی‌یی قلمدان ایله ترسیم قیلدیلر .

استعاره وکنایه طریقیله الوهیّتی نشیمنه اوطورمش شاهین قوشی وسلطنتی بال آریسی وعدالتی دوه قوشی تویی ایله تصویر ایلدیلر .

وایکی اوچ گونه صورتك ترکیبی ایله مرکّب کلمه‌لر یازدیلر . مثلاً آقار صو وقوشار اوکوز ایله عطشی وآلتنده بر ییلدیز هلال ایله اوتوز گوندن عبارت آیی ارائه ایتدیلر .

بو واسطه یالکز برقاچ صورتك یکدیگری یاننـه وضعندن عبارت اولوب اجزای کلام واحـوال اسماً وتغیّرات وتصرّفات افعالی گوسترمامگله افادهٔ مقصوده کافی اولمدیغندن تصویر اصواتك دخی الحاقی لازم گلدی . شویله‌که علامات واشارات اظهار صوتدن عاری اولدقلرندن آنلری گوروب مفادلرینی آرایانلر کند واصطلاحلرنجه آنلره گوره برکلمه ایله ترجمه ایتمگه باشلدیلر وتدریجاً اوصورتلر اونودیلوب آنلرك یرینه الفاظ والفاظ ایله تلفّظ پیدا اولدی .

نیرنگ اصواتك برنجی تدبیری لغزگونه براصول ایله اولدی . شویله‌که معانی‌یه باقیه‌رق او معانی‌یی افاده ایدن لفظی تلفّظ ایچون اشارتلر قوللانوب بووجهله متشابه الصوّرة ومختلف المعنی کلماتك ترسیمنه موّفق اولدیلر . وبرقاچ اشارتك تجمّعی ایله اوزون کلمه‌لر یازدیلر . بواصول ایله چین لسانی گبی الفاظی یکهجا اولان لسانلرده برخط تشکیل اولندی‌که هربر اشارتك لفظی باشلوجه برهجائی اشعار ایدر . اما دیگر لسانلرده بوتدبیر بورومدی زیرا کلمه‌لری تقطیع ایدوبده هربر هجا ایچون برلفظ معیّن وضع ایتمك مشکل ایدی . بنابرین برقاچ حرف انتخاب ایدوب آنلره کلماتك تمام هجاسندن حاصل اولان سس دگل بلکه اوّلکی هجاسندن چیقان سسی ویروب بوتدبیر ایله حروفی عن اصل نیرنگ افکار اولوب ظاهرا هجای بسیط یاهجای مرکّبی اشعار ایدر خطوطك ترسیمنه دسترس اولدیلر .

خطّك بو درجه‌سی هرج ومرج درجه‌سی اولوب آثوریلر اشارات هجائی ایله اکتفا ایدرلر و مصرلیلر الفبا حروفنی بولمشلر ایسه‌ده ینه تصویر افکارایله تصویر الفاظ هجا بلیّه‌سندن قورتیله‌مامشلر ایدی . بواثناده فنیکه اهالیسی الفبای حقیقی‌یی‌که امّهات خطوطك سرچشمه‌سیدر منتشر ایلدیلر .

فنیکه‌لولرك الفباسی یکرمی ایکی حرفدن یعنی (ابجددن قرشت) لفظنه‌دك بولنان حروفدن عبارت ایدی وشمول تجارتلری واسطه‌سیله برّاً و بحراً دنیا اوزرینه یایلدی وبرچوق خطّه مصدر اولدی .

بوخصوصك دها زیاده واضح اوله‌رق ذکری لازم گورندی . شویله‌که کلدانیلر اشارات وعلائم هجائی وضع ایلدکارنده هرنقدر رموز مقدّسه خطّنه نسبة دها قولای گورینوب قوللانلدی ایسه‌ده کتابه هربر حرف ایچون برصورت یاپمق اوزون گورونمکله آنی اختصار ایدوب شمدیکی عبرانی دینلان قلمك اصلنی وضع ایلدیلر . وابتدا زمین کنعانده یازلمغه باشلادی .

خطّ کلدانی برچوق خطك واوچ کوشه‌لی یاخطّ پیکانینك مأخذیدرکه ایرانیلر النده بولنان عراق عجمدن تا تورانه قدر ممالکده بولنور . آثوریلر بخت النّصر زماننده عبرانی خطّنی آلوب سریانی خطّی شکلنه دوکدیلر وزندی ایله کوفی وپهلوی خطلری او خطدن مستخرجدر .

بو دخی معلوم اوله‌که خطلرینی کلدانی خطندن اقتباس ایدن اقوام کندو لسانلرنده صدای مخصوصی اولمیان حرفی یا ترك ویاخود صدای اصلیسنی تبدیل ایتدیلر ایسه‌ده صورتنی قبول ایلدیلر وصداسی کندو لسانلرنده بولنوبده صورت حرفیسی کلدانیلر الفباسنده بولنمیان حرفلره یا برصورت مخصوص اختراع ویا قرب مخرجه نظرا برعلامت فارقه ایله برحرف قریب‌المخرجی او صدایه مخصوص قیلدیلر . وهرقومك خوشنویسلری کندولرینه گوره قواعد خاص وخطوط گوناگون ابداع واحداث ایلدیلر .

اقوام عرب دخی خطلرینی اقتباس ایدرکن او قاعده‌یه رعایت ایله کلدانیلرك کاف پارسی ایله خاوپ حرفلرینی جیم وحا وبا حرفلرینه منقلب

ايدوب باقی حرفلری صدای اصلیلری ایله براقدیلر وبالتتبع ث وخ ذ و ظ وغ حرفلرینك كلدانیده اولمدیغی اكلامغله قرب مخرج مناسبتیله ت وح ود وص وط وع اوزرینه برخط چكوب ازالهٔ نقصان ایلدیلر.

خلاصه طائفهٔ عرب خطلرینی خط آثوریدن اخذ ایلدكده خطلرینك اول نظرده خط بابلیدن فرقی یوق ایدی. اوقومق ویازمق ایسه هرقبیلهده بر یا ایكی كشی‌یه منحصر اولدیغندن وآنلر دخی قرائت وكتابته توغللری جهتیله علامات فارقه وضعنه اعتنا ایتمدكلرندن قرائتی قرائنه حواله ایلدیلر. بوسببدن قرائت خصوصنده عظیم اشكالات ظهور ایدوب كیمسه اصلاحنه دوشونمز ایدی. وحجازی وشامی دینلان خطلردن‌بشقه برخط بیلمز ایدیلر.

بو اغتشاش ولایقرءلك زمان حضرت مرتضوی‌یه ویاخود زمان امارت حجاج بن یوسفه‌دك ممالك عربده كمال قبالندن صایلور ایدی. بعده كوفه شهرنده اصلاح خط مسئله‌سی میدانه قونلدی ونقطه واعراب وضع اولنه‌رق خط صورت خاص بولوب خط عربه كوفی اسمی آنجق اولوقت ویرلدی.

اسلام خوشنویسانی خط كوفی‌یی مأخذ طوته‌رق قواعد اصلیه‌سی داخلنده مصریلر ویونانیلر وكلدانیلرك فسیفسا ونقاری وحجاری ومنبت‌كاریلرینه قارشو بدیع وخوش منظر وهوش ربا الواحلر اختراع ایلدیلر ومرمر ومعرق آجر وگرانبها آغاجلر ومصنع صحیفه‌لر اوزرینه كتیبه نقش وحك ورنگ آمیزی ایله ترسیم ایدوب اخلافی آثار اسلاف ایله مایه‌دار وصاحب افتخار ایلدیلر. آثار مذكوره‌دن هنوز اندلس وایران وعراقین وشامات وبین النهرین یاجزیره وماوراء النهر وسایر امصارده چوق مشاهده ومنظور اولنور واصول عربی اسمیله موسوم قیلنور.

عاقبة الامر ابن مقله خط كوفی‌یی وآندن منشعب اولان وهربرینه مخصوص براسم ویریلان وهربریسی مخصوص بریرده استعمال اولنه گلان خطلری بقدر المقدور اصلاح ایلیوب هرنقدر لاتین ویونان لساننده اولدیغی

کبی اعرابك درون کلماته ادخالنه چالشدی ایسه‌ده اتّصال حروف جهتیله موفّق اوله‌مدی . فقط حروف الفبائی مشاکلت ومشابهت صوریجه کوزل ترتیب ایدوب القای آثار قدما ملاحظه‌سیله ترتیب ابجدی‌یه طوقنمیه‌رق خطّ کوفی‌یی منسوخ ایلدی وخطّنه بوسببدن خط منسوب ونسخ وموجدینه ناقل وناسخ دینلدی . باقی احوالی کله‌جکدر .

چنکیز خان زماننده خطّ پهلوی والیوم تمام ایرانده مستعمل اولان سیاق کوفیدن خطّ ایغوری اختراع اولنوب طایفهٔ مغول مذهب اسلامی قبول ایدنجیه‌دك بینلرنده معمول ودولتجه قبول اولنوب سلطان ابوسعید وقتنه دکین مسکوکات دخی بوخط وخطّ عربی ایله مخلوط ایدی . اما سلطان مشارالیه خطّ ایغوری‌یی لغو ومنسوخ ایدوب سکّه‌نك خط ولسان عرب وفرامینك خطّ تعلیق ولسان فارسی ایله اولمسنی مقرّر ایلدی .

تمام کتب تواریخ ومکتوبات سلاطین ترك اسلامدن مستنبط اولندیغنه کوره دولت عباسیه‌نك انقراضندن صکره آنلرك لسان رسمیلری فارسی وخطلری خطّ عربی ایمش آنجق ترکی اوله‌رق بعض حکایات وقصص ورسائل دینیه‌لری کورلمشدر .

خطّ عربی‌یه دائر مقدّمهٔ ابن خلدوندن مستخرجدر

دیار عربده حمیری موسوم اولان عربی خط ملوك تبابعه وقتنده حدّ کماله بالغ اولوب دولتلرینك وسعت وقوّتی ورجالنك فنون وصنایعه رغبتلری سببیله خط وکتابتلری دخی مرغوب اولمش ایدی .

بعده ارض عراقده ملك عربی تجدید ایدن آل منذر زماننده خط بلاد حیره‌یه منتقل اولوب آنلرده خوشنویس کاتبلر ظهور ایلدی . لکن بودولت تبابعه دولتی مرتبه‌سنه واره میوب کتابتده وسایر صنایعده آنلردن آشاغی قالدی .

بعده فن کتابت حیره‌دن اهل طائف وقریشه نقل اولنوب آنلر دخی اهل قلم اولدیلر . اهل طائف وقریشدن ابتدا استعمال قلم ایلیان شخص بر روایتده سفیان ودیکر روایتده حرب ابن امیه اولوب کتّاب حیره‌دن (اسلم بن سدره) نام کمسنه‌دن اخذ وتعلّم ایلمش ایدی .

ایمدی محقق بودرکه اهل حجاز فن خطی اهل حیره‌دن واهل حیره حمیردن اخذ ایدوب جزیرهٔ عربده خطّك شیوعی بووجهله اولمشدر .

ابن اباد تکمله‌ده دیمشدرکه عبدالله عباس حضرتلرینه سز نزول قرآن وبعثت خاتم پیغمبراندن اوّل حالا بینکزده متعارف رسم اوزره خط ورقمه آشنامی ایدیکز دیو سؤال اولندقده نعم قبل البعثة‌دخی طایفه قریش حرب ابن امیّه‌دن واواهل انباردن واهل انبار حضرت هودك کاتب وحیندن کتابت اصولنی اخذ ایلمشلردر دیو جواب بیوردی .

قبیلهٔ حمیرك مسند اسمیله موسوم برنوع کتابت مخصوصه‌لری دخی وار ایدی‌که اشکال حروفی یکدیکردن منفصل اولوب رؤسالرینك اذنلری اولمدقچه کمسه‌یه تعلیم اولنمز ایدی . وتمام بنده‌اوقو یوب یازان برفرد یوق ایدی .

بعده قبیلهٔ حمیردن قبیلهٔ مضر کتابت عربیّه‌یی تعلّم ایتدیلر ایسه‌ده بادیه نشین اعرابدن اولدقلرندن سایر صنایع کبی صنعت کتابتك دخی مزایاسنه واصل اوله‌مدیلر .

بوسببدن زمان سابقده قبیلهٔ عربك کتابتی قواعد خط اوزره جاری اولمیوب عهدمزده واقع خطّ عربه قریب بروجه اوزره کتابت ایدرلردی . بلکه عصرمزده موجود اولان طوایف عرب دولت اسلامده بلاد وامصار اهالیسی ایله مختلط ومعاشر اولوب کتّاب روم وعجمدن مشق ایتمارله اخلافك خطلری اسلافه غالب اولمق راجحدر . بناءً علیه صدر اسلامده خطّ عربی حدّ کماله بالغ اولمیوب ایچلرنده کاتب دخی قلیل ونادر ایدی . بوامرك صدق وتحقیقی رسم عثمانی اوزره تحریر اولنان خطوط مصاحفه نظر ایله ظاهر اولورکه صحابهٔ کرام کندولره مخصوص خطّله رسم وتحریر

ایدوب اهل خط میاننده معروف اولان قانون وقاعده‌دن خارج مصاحفده رسوم کثیره موجوددر .

طایفهٔ عرب فتوحات اسلامیه ایله بلاد وامصاره مالك وبصره وکوفه‌یه نازل اولدقلرنده قلم ورقعه احتیاج سببیله کتّاب قبط وروم وعجمدن تعلّم خط ورق ایدوب حساب وکتابلرنده استعمال ایلدیلر ، وکوفه وبصره‌ده حالا معروف اولان خطّ کوفیده فی‌الجمله اتقان وملکه صاحبی اولدیلر ایسه‌ده همتلری کماله بالغ اولمدی . کیده‌رك آفتاب ملك اسلام شرقدن غربه وارنجه اقطار واطرافه پرتو انداز اولوب طایفهٔ عرب ممالك افریقیه واندلسی فتح وتسخیر وخلفای عباسیه بغدادی تأسیس ومرکز دولت عرب ایتملریله خطّهٔ بغدادده فن خطّ حدّ نصابه ایردی .

شویله‌که خطّ بغداد رسم ووضعده خطّ کوفی‌یه مخالف اولوب رونق وبهاده آکا غالب وگوندن گونه کتّابك رسوخ وممارستلری زائد اوله‌رق شهر بغدادده مشاهیر کتابدن علی ابن‌مقله مالك قلم وخطّ ورق اولدی . بعده ابن بوّاب اظهار مزایای خط ورقده ابن مقله‌یه تالی اولوب سند تعلیم مأهٔ ثالثه ومابعدنده بو ایکی دبیر بدیع التحریره منسوب اولدی .

کیده‌رك جهانذهٔ صنعت کتابت احکام رسوم واوضاع رقومده تفنّن ایدوب خطّ بغدادك اشکال ورسومی خطّ کوفی‌یه بالکلیه مخالف اولدقده دست خط وعلم قلم مشاهیر متأخریندن یاقوت ایله ولیّ عجمی‌یه مسلّم اولوب سند اخذ وتعلیم آنلره منتهی اولدی .

آنلردن صکره خط وکتابت دیار مصره واروب خط مصری طریقهٔ اهل عراقه فی‌الجمله مخالف اولدی .

افریقیه‌ده الآن رسم قدیمی بطون اوراقده مشهودیمز اولان خطّ افریقینك رسم ووضعی خطّ مشرقی‌یه قریب ومشابهدر .

ملوك امویه اندلسه مالك اولوب مراسم دولت وفنون صنعت ایله

سائر دولدن ممتاز اولدقلرنده خطّ و رقملری دخی سائر اصنافك خطّنه ورقمنه مخالف اولدی .

اول ایامده دول اسلامیّه جمیع اقطاره شامل وحرف وصنایع مبلغ کماله واصل اولوب بازار علوم رایج وکتب ورسائل حدّ احصادن خارج اولمغله تحریر مصحف وتجلید کتبده حذق ومهارت حاصل اولدی . وخزائن ملوك کتب نفیسه ایله طولدی . عامّهٔ اهل بلاد جمع کتبه رغبت ایدوب خطوط حسنه ایله کتب تحریرینه همّت ایلدیلر .

آندن صکره دولت اسلامیّه‌نك نظامی منحلّ اولوب ظلّ ظلیلی دیار شرقدن زائل وصنعت خطّ وکتابت وسایر محاسن وبدایع آثار دخی نقصانه مائل اولدی . خصوصا استیلای هلاکو ایله دولت عباسیّه انقراض بولوب مرکز خلافت بولنان بغدادك معالم ومآثری صنعت خطّ وکتابت ایله برابر ممالك مصر وبلدهٔ قاهره‌یه مهاجرت ایتدی . اهل مصر زمان یسیرده کثرت تعلیم وورزش ایله تحصیل ملکهٔ کتابت ایلدیلر .

اما اهل اندلس پریشان وملك عرب ویران اولوب اخلافلری صایلان طائفهٔ بربر اطراف واکنافه طاغلدقده وطائفهٔ افرنج اکثر ممالك اندلسه مستولی اولدقده سکّانی مغرب جانبنه وافریقیّه طرفنه پراکنده وافریقیّه‌ده بارافکنده اولدیلر . اندلسده تحصیل ایتدکلری صنایع ایله سایر اهل عمرانه مشارکت ایدوب ذیل دولته تملّقلری سببیله خطّ ورقملری خطّ افریقیه‌یه غالب اولدی . واهل قیروان ومهدیّه‌نك رسم وعادتلری وحرفت وصنعتلری مرور ایّامله منسی اولوب مدینهٔ تونسده ومضافاتنده افریقیّه اهالیسنك خطلری کتّاب اندلسه مخصوص رسم اوزره یازلمغله باشلدی . وخطّ قیروانیدن آنجق براثر باقی قالدی .

گیده‌رك افریقیّه‌دن دولت موحّدینك مهر اقبالی زواله یوز طوتوب اسباب عزّت ورسوم حرفت فاسد اولدقده رقم وقلمك دخی بازاری کاسد اولدی .

افريقيه‌ده دولت موحدينك انقراضندن صكره مغرب اقصاده بنی مرين دولتی قائم اولدقده آنلرك ممالكی اندلسيلره قريب اولوب افريقيه‌دن خروج ايدن كتّاب اندلس شهر فاسه ارتحال وملوك بنی مرين انلری بعض خدماتده مستخدم ايتمكله مغرب اقصاده اندلس خطّی فی الجمله جاری اولدی ايسه‌ده دارالملك فاسدن بعيد اولان ممالك غربيه‌ده خطّ اندلسنك اثری منسی مرتبه‌سنه واروب افريقيا ومغربده رسم خطّه نقصان طاری وچهره رقم متواری اولدی . شويله‌كه تحرير اولنان كتب ومكاتيب لايقرأ حالنه كيروب ساير حرف وصنايعده واقع اولان نقصان صنعت كتابتده دخی نمايان اولدی . والله يحكم لامعقّب لحكمه

تحقيق بليغ

ينه ابن خلدونك تحقيقنه كوره جمله علوم شرعيه وعقليه واصحاب فنون وبدايع صنايع جمله‌سی دكل ايسه اكثريسی طائفه عجم اولوب حضارت قديمه‌لری سببيله كمال وتفرّد انلرده اولديغی كبی تأليف وتدوين كتب دخی آنلرده ايدی . اولوقتك مؤلفلری هرنقدر لسانلری عربی ايسه‌ده حسب ونسبلری عجم وتربيه‌لری عجم تربيه‌سی ايدی . عربلر سادهلك وبداوتلری جهتيله بلاده منحصر صنايع وفنوندن بی بهره ايديلر . عمده مهارتلری يالكز حفظه منحصر اولمغله حافظلرينه قاری دينلور ايدی .

هرون رشيد زماننده نقل حديث وروايت حفظی بعد اسناد سببيله كوجلشوب وضع تفسير وتدوين حديثه وبناءً عليه برچوق علمك تعليمنه احتياج كورندی . علم ايسه تعليمه وابسته اولديغندن صنايع حكمنه كيردی . صنايعك منبعی ايسه اولوقت مدنی بولنان فارس وعراق وخراسان وماوراءالنهر

اولدیغندن دیالمه وسلاجقه وقتلرنده نحو ولغة وکلام عجمستانده ترقی بولمش ومصداق (لو تعلّق العلم باکناف الثریا لناله قوم من اهل فارس) ظهور ایلمش ایدی .

عربلر حضرتنده آنجق امور ریاست وحکم وتنعم ایله اوغراشور وصنایع وفنون ایله اوغراشمسنی دیگرلرینه براغورلر ایدی . علم خط ایسه اودخی صنایع قبیلندن صایلوب ابراهیم ویوسف سگزی واستاد احول وابن مقله وابن بوّاب وولیّ عجمی گبی قلمزن وناقل وکاتب خطّ منسوب وبدیع تمامی اصلاً عجمدن اولەرق ظهور ایلدیلر .

بعده مرور زمان ایله صنایع وعلوم ایراندن مصره نقل اولنوب اورادە دخی حدّ نصابنی بولدقدن صکره ممالك رومه توجّه ایلدی . ممالك رومده هرنقدر ارباب همّت ابقای علوم شرقیّه وشرقی صنایعنه طاقت وتحمّلك مافوقی اولەرق جدّ وجهد ایتدیلر ایسەده اقتضای اقلیم ومجاورت ومخالطت افرنج وتعدّد ملل واقوام وکثرت اشتغال واعمال عرفیّه واوضاع سیاسیّه سببیله علوم وفنوندن شرقیلك قوقوسی زائل واکثر ناس غرب اصول وقواعدینه مائل اولدیلر . ولنعم ماقیل

قطعه

شمس علم ازافق چرخ عرب طالع شد استوا یافت ولی دروسط ملك عجم
یافت درروم زوال ازاثر کثرت عرف جرم بی نور وضیا ماند درین دار الم

خطّ اوزرینه گوریلان بعض دیگر فقرات

ایرانیلر زعمنجه گویا اوّل‌فطرتده خط اولمیوب پادشاهان پیشدادیانك مقدمی هوشنك اوغلی طهمورث بر نوع خط ایجاد ایدوب صکره‌دن سایر خطلر پیدا اولمشدر .

ابن خلکان ابن بوّابك شرح حالی ضمننده دیرکه ایلك خطّ عربی یازان حضرت اسماعیل دینلمش ایسه‌ده اهل علم عندنده صحیح اولدرکه اهل انباردن مرامر ابن مرّه‌در و بنی مرّه ایله انباردن کتابتك هرطرفه نشری خصوصی مشهوردر .

اصمعی ذکر ایدرکه قریشه کتابت سزه نره‌دن گلدی سؤال ایلدکلرنده اهل حیره‌دن واهل حیره بزه اهل انباردن گلدی دیو جواب ویردیلر .

ابن کلبی وهیثم بن‌عدی روایت ایدرلرکه حیره‌دن حجازه کتابتك ناقلی حرب ابن امیه بن شمس بن عبد منـاف قریشی امـوی ایدی . حیره‌یه گیدوب مکّه‌یه عودتنده کتابتی گتوردی . ابی سفیان ابن حربه پدرك کتابتی کیمدن اوکرندی دیو سؤال ایلدکلرنده واضعی اولان مرامر بن مرّه‌دن اوکرندی دیدی . بوصورتده حدوث کتابت اسلامدن آزه‌جق اوّل اولور .

قبیله حمیر بیننده مسـند اسمنده حروفی منفصـل برکتابت اولوب علما کندولرندن غیری‌یه اوکرتمه‌سنی منع ایدرلردی . وآنی علمادن‌بشقه جمیع یمنده برفرد یازان و اوقویان یوغیدی .

ابوعمر دوانی (التنبیه علی النقد والهیکل) نام رساله‌ده ذکر ایدرکه خطّ عربی‌یی اوّل دیار یمنده ابی‌سفیان ابن امیّه‌نك عمّی ابی سفیان ابن‌حربدن اوکرندیلرکه او دخی اهل حیره‌دن اوکرنمش ایدی . آندن صـکره عمر بن خطّـاب حضرتلری ایله قریشـدن بعضیسی ابوسفیان ابن حربدن تعلّم

باشلدیلر واسلامك ظهورندن اوّل اصحاب بیننده اول کمسنه‌لردن برچوغی موجود اولوب از جمله علی بن ابیطالب کرّم الله وجهه حضرتلری اول گروهك سرفرازی وباشگوهی ایدی .

ابن اسحق قولنجه خطّ عربی‌یه اوّل مکیّ بعده مدنی بعده بصری وصکره‌لری کوفی دینلمشدر وزمان بعثتدن مقدّم عرب میاننده متداول اولان خطّ (معقلی) تسمیه اولنور ایمش .

اقلام متنوّعه وخطوط موزونهٔ اصلیّه

جمیع اقلام امم اون‌ایکی اولوب عربی، حمیری، یونانی، فارسی، سریانی، عبرانی، رومی، قبطی، بربری، اندلسی، هندی، چینی‌در . بونلردن اکثریسی صولدن صاغه وبعضیسی دخی صاغدن صوله یازیلور .

کندی دیرکه هیچ بر خط عربی خطّی گبی تحلیل وتدقیق متحمّل وسرعت کتابته قابل دکلدر .

ابن اسحق دیرکه صدر اسلامده ایلك مصحف کتابت ایدن وحسن خط ایله اشتهار بولان خالد بن ابی الهیاج درکه ولید بن عبدالملك ایچون مصاحف واشعار واخبار یازمغه مأمور ایدی .

ایّام بنی امیّه‌ده ایلك کتابت ایدن قطبه اولوب هاشمیون ظهور ایلدکارنده عراقی نامنده برخطّ احداث اولندی‌که گویا محقّقدر ومأمون خلیفه زماننه قدر متند اول ایدی . صکره مأمون کتّابی تجوید وتحسین خطّه امر ایلدیگی اوزرینه احول سگزی خط اوزرینه رسوم وقوانین یازدی واقلام اربعه‌یی یکدیگردن استخراج ایلدی .

منصور ومهدی ایاممنده اسحق بن حمادك برچوق شاگردی اولوب خطوط اصلیه موزونه‌یی که اون ایکی قلمدن عبارتدر یازدیلر .

خطوط موزونهٔ اصلیه : ١ قلم سجلات، ٢ قلم دیباج ، ٣ قلم طومار کبیر ، ٤ قلم ثلثین ، ٥ قلم زنبور ، ٦ قلم مفتح ، ٧ قلم حرم ، ٨ قلم مؤامرات ، ٩ قلم عهود ، ١٠ قلم قصص ، ١١ قلم معماة ، ٢١ قلم اشعار .

بعده مرصع ونساخ ورقاع وغبار حلیه قلملری اختراع اولندی وذوالریاستین فضل بن سهل امریله برقلم اختراع اولنوب اسمنه قلم ریاسی دینلدی .

بعضیلری خطوط اصلیه موزونه‌یی ٣٧ قدر یازمشلر واسماء مخصوصه طاقمشلردر . ١ کوفی، ٢ طومار ، ٣ جلیل، ٤ مجموع، ٥ ریاسی، ٦ ثلثین، ٧ نصف ، ٨ جوانحی ، ٩ مسلسل ، ١٠ غبار حلیه ، ١١ مؤامرات ، ١٢ محدث، ١٣ مدبج، ١٤ منثور، ١٥ مقترن ، ١٦ حواشی، ١٧ اشعار ، ١٨ لؤلوی ، ١٩ مصاحف، ٢٠ فضاح النسخ ، ٢١ غبار ، ٢٢ عهود، ٢٣ معلق، ٢٤ مخفف، ٢٥ مرسل، ٢٦ مبسوط، ٢٧ مقور، ٢٨ ممزوج، ٢٩ مفتح ، ٣٠ معماة ، ٣١ مؤلف ، ٣٢ توامان ، ٣٣ مجز ، ٣٤ مخلع، ٣٥ دیوانی، ٣٦ سیاقت، ٣٧ قرمه، شو اوچ صکره‌دن آرتیرلمشدر .

اما حق بودرکه یگرمی اوچدن صکره یازیلان اسملر اسم خط اولمیوب صفتدر وسایر اسمائه علاوه اولنه‌رق آنلری توصیف ایدر بوصورتده خطوط موزونهٔ اصلیه یگرمی ایکی اولور .

بعده اسحق بن ابراهیم تیمی احسن کتاب ظهور ایدوب مقتدر بالله ایله اولادینه معلم اولدی وتحفهٔ وامق اسمنده خط اوزرینه بر رساله یازدی .

عاقبة الامر ابن مقله ظهور ایدرك بو اقلامی ثلث ونسخ صورتنه نقل ایدوب خطنك نامنه نسخ دینلدی، وابن بواب آنك طریقه‌سنی تهذیب وتنقیح ایدرك خطنك نامنه بدیع سویلندی . ویاقوت مستعصمی جودت

خطّی کمال درجه یه ایرشدیردیگندن اکا خوش نویس وخطّاط نامی اطلاق اولندی .

شیمدی معلوم اولهکه اقلامك اسماء مختلفه ایله تسمیه‌سی ذات حروفك یکدیگرندن ماعدا ومختلف اولمسی دیمك اولمیوب بلکه صور ورسوم حروفك هر برقلمده دیگر گون اولمسی دیمکدر .

بودخی مخفی قالمیه که الك اوّل ساحهٔ ظهوره گلان خطّ (معقلی) درکه تمام حروفی مسطّح اولوب حرف مدوّر آنده یوقدر . بعده خطّ کوفیدرکه حروفی هم مسطّح وهم مدوّردر . استادان وخطّاطان بوایکی خطّك یکدیگره امتزاجی ایله اقلام ستّه دینلان آلتی قلمی اختراع ایدوب هر برینه معناسنه گوره براسم وضع ایلمشلردر .

١ ثلث درکه درت بهره‌سی مسطّح وایکی بهره‌سی مدوّردر .

٢ نسخدرکه ثلثه تابعدر بوایکی قلمك واضعی ابن مقله‌در .

٣ محقّق که بر بچق حصه‌سی مسطّح وباقیسی مدوّردر .

٤ ریحانی درکه محقّقه تابعدر بوایکی قلمك واضعی ابن بوّابدر .

٥ توقیعدرکه یاریسی مسطّح ویاریسی مدوّردر .

٦ رقاعدرکه اکثر حروفی متّصلدر بوایکی قلمك واضع حقیقیسی معلوم دکلدر .

بعضیلری خطّ تعلیقی دخی بونلره آرتیروب واضعنی خواجه ابوالعال دیمشلر واقلامی یدی صایمشلردر . تحقیقاتمزه گوره ابوالعال بوخطّی فروعات کوفی وخط پهلویدن آلوب فارسی یازمق ایچون وضع ایلمشدر و پ ایله چ و ژ و گ اوزرینه اوچ نقطه قویان ومتروك قالمش برنوع (خ) و (ق) فارسی‌یی (خو) و (قو) شکلنده اوچ نقطه‌ایله یازان بودر . بوایکی حرفك شیمدی بیله فارس وعراق وخراسانده بین‌الناس سویلندیگی قولایلقله اکلاشیلور .

بعضیلری دیمشلردرکه محقق اوّل اقلامدر وریحانی آندن مستخرجدر، ثلث ثالث اقلامدر ونسخ آندن مستنبطدر وتوقیعدن رقعه مأخوذدر نته‌کیم زیرده‌کی شکلده گوسترلمشدر .

کوفی

محقق ثلث

توقیع

ریحانی رقعه نسخ

اشبو اقلامدن هربریسی برمحلّ مخصوصده استعمال اوله‌گلمشدر .

ریحانی	کتابت مصاحف وادعیه‌ده	نسخ	تفاسیر واحادیثده
ثلث	تعلیم وورزش خطده	توقیع	تحریر فرمان ومنشورده
رقاع	مکاتبات ومراسلاتده	محقّق	ثبت قصاید واشعارده

بو اقلام ستّه اصول اولوب هربری خفی وجلی‌یه بالتّقسیم اون ایکی اولور واون ایکی قلم بواقلام ستّه ایله فروعندن عبارتدر .

قلم تعلیقك جلیسی توقیع گبیدرکه قامش قلم دینور ووسطنه چاردانك اطلاق اولنورکه مشق قلمی اولوب ثلث بدلی وغلطی چاردانگه‌در .

وعلی‌الاتفاق خطلرك گزیده وپسندیده‌سی خطّ نسخ ایله آنك موقوف علیهی خطّ ثلثدر ودها صکرهلری تعلیقدن ماعدا غبار ودیوانی وسیاقت ومسلسل دخی بونلره آرتیرلوب خطّ کوفی ایله برابر دیگر اون ایکی قلم صایلمشدر .

١ کوفی، ٢ محقّق، ٣ ریحانی، ٤ نسخ، ٥ ثلث، ٦ توقیع، ٧ رقاع، ٨ تعلیق، ٩ غبار، ١٠ دیوانی، ١١ سیاقت، ١٢ مسلسل ودشتی وایغوری وتوامان گبی بعض خطوط وار ایسه‌ده حقیقتلرینی آرامه‌ده فائده یوقدر .

علامات متفرّقه

قدمای استادان تفریق حروف و بکدیگره عدم التباسلری ایچون بعض اشارتلر وضع ایتمشلردر مثلاً تعلیقده سینك آلتنه اوچ نقطه قویدقلری گبی نسخده د، ر، س، ص، ط، گبی مهمل حروفك آلتنه برنقطه ویااوستنه فرنکلرك ویرگولی گبی (،) روی برقفا بر علامت وضع ایلمشلر یاخود بر چزگی چکمشلر و بعضیلری حروف مهملهنك آلتنه برهمزه وضع ایلمشلردر .

کذلك ارباب قلم کاف قائمهنك وسطنه برکاف بسیط که مجلّس دینور ویا برهمزهٔ مجتلبه ولامك قارننه بر لام صریح یازمشلردر .

همزهنك معیّن برشکلی اولمدیغندن قرب مخرج مناسبتیله اکا عوضاً برعین مقطوع الذّنب اختیار ایلمشلردر .

اصول خط اوزره برایکی حرفك تعریفی

عماد عفیف رسالهسنده هرحرفی یکان یکان تعریف ایدوب برایکی حرفك تعریفی بوراده انتخاب اولندی . اوّل الحروف اولان الفده دیمشدرکه ثلث الفنك صدرنده وآخرنده تحدیب واردر لکن الف محقّقده بوقدر غایتی محقق الفنك نهایتنده تحریف خفی واردر . الف متّصل محقّقده وریحانیده استقامتله بالایه صعود ایدر یمین ویساره میلی یوقدر ونهایتنده برقطّ قلم ظاهر اولور . ثلث قلمنده الف متّصلك آخری یساره مائل اولوب ینه غایتنده قطّ قلم اثری گوریلور . نسخك الف متّصلنده اوچ حالت واردر اوّلا مستقیماً صعود ایدوب اثر قطّی عیان اوله ایکنجی قطّی عیان اولمیه اوچنجی یمینه مائل اوله . توقیع ورقاعده ثلثدن زیاده قطّی عیان وجانب یمینه قلیل میلانی اوله . بعضیلری نسخ گبی یمینه مایل ونهایتی کسگین اوله

وقطی ظاهر اولمیه دیدیلر. والف مفردەنك محقق وریحانی تعلیمی کندی قلمی ایله قدّی اون نقطه ومحلّنه گوره دخی زیادەجه وثلثـده یدی نقطەیه قریب وتوقیع ورقاعده بش نقطه اوله .

واو باشی مدوّر اولنوب اسفله نزولی ثلثده مستقیم اوله مدوّر اولورسه توقیع اولور ایکیسنك اوجلری بر وادیده قصیر اولور . کاسهٔ واو اگر قاف گبی مقوّس ومقعّر ونهـایتی دخی بالایه زیاده صعود ایدرسـه قلم رقاع اولور ثلث اولمز . ومرسـل واوکه نون درونـنـه دخی یازیلور قصیر ومحقّق وادیسیدر .

را، نون، ویا، محقّقـده طولانی وعمقی قلیل وثلثـده قصیر وعمیق در ریحانیده تعلیق وطمس واردرکه رقاعه قریبدر اگر ریحانی اولورسه هر۔ حرفندد رعایت اولنان طول آنده دخی اثبات اولنور ومحقّقدن اوزون یازیلور .

آخر الحروف اولان یا دخی باشی بردال مقلوب وآخری برنون بیسردر. قواعد هندسی اوزره حروفك بری برندن قرب وبعدی حسننه موقوفدر . محقّقده حروف معیّنه یعنی گوزی آچق حرفلر مطموس العین اولمز البتّه گشاده چشم یازیله . ریحانی ایله محقّقك بری برندن فرقی ریحانیـده اعراب کندی قلمی ایله اولور واعرابلری مفتـوح العین اولور . محقّقك اعرابی قلم دیگر ایله اولور .

ذکر اعجام واعراب

مقدّما ذکر اولندیغی گبی واضع اعجام قبیلهٔ بولان (طی) دن عامر نام کمسنەدر . اما قول دیگر ایله حضرت علی ابن ابیطالب امری ایله وضع اعجام ایدن ابو اسود دئلیدر دینلمش ایسەده ابو اسـود وضع نحو ایدوب وضع اعجام ایتمامشدر بعضیلر دخی نقاطك حروف ایله معاً وضع اولنمسـنه

ذاهب اولمشلردر زيرا حروفك تشابه صوريسى نقطه‌سز فرق اولنه‌من دیمشلردر .

ابن خلكان ترجمهٔ حجاجده ابواحمدعسکری صاحب کتاب تصحیفدن روايت ايدركه قرّاء وحفّاظ فرق بوقدرسنه يعنى عبدالملك مروان ايّامنه‌قدر مصاحف حضرت عثمان ايله اكتفا ايلديلر ايسه‌ده تصحيف وتحريف چوغالوب عراقه يايلديغى كبى حجّاج كتبه‌سندن شو دردك علاجى ضمننده نشان وعلامت وضعنى طلب ايتدى . نقاط وضعيله يعنى اعجامله رفع تصحيف وعاقبت اعراب دخى وضع اولنه‌رق خطدن رفع ابهام والتباس اولندى .

استطراد

اسماء خطوطى واصطلاحات كتابتى جامع بعض اشعارك ايرادى بوراده لازم كورندى .

محمد ابهرى عوفى كه خطّ ياقوتانه‌يى عمادالدين ابن عفيفدن تمشق ايلمشدر علم خط اوزرينه مخصوص بررساله‌سى واردركه اوّلنده فوائد عديده ايراد ايله تعليم حروف مفرده ومركّبه ايله ارداف ايدر اون خطّك اسمنى جامع برمنظومه‌سى بومحلّه مناسب اولمغله نقل اولندى .

قطعة

نسخ ريحان عارضيك نسيب　بحواشى رقاع نصفك ملحق
ثلث عمرالعذول فيك تقضىّ　بغبار فليت وصلى محقّق
ان تكن قاتلى بطومار هجر　فبشعرالعذار قلبى معلّق

(امام سيوطى) نك دخى رشف الزّلال نام رساله‌ده برقطعه‌سى واردركه آنده تمام اقلام متعارفه‌نك اسمنى درج ايلمشدر . وهى هذا

قطعة

تعليق ردفك بالخصر الخفيف له ثلث الجمال وقد وقّته اجفان
خدّ عليه رياض الحسن قدطلعت وفى حواشيه للصّد غين ريحان
محقّق نسخ صبرى عن هواه ومن توقيع دمعى بالمنثور برهان
ياحسن ماقلم الاشعار خطّ على ذاك الجبين فلا يسلوه انسان
اقسمت بالمصحف الشّامى ومصحفه مامرّ بالبال يوماعنك سلوان
ولا غبار على حبّى فعندك لى حساب شوق له فى القلب ديوان

اصطلاحات خط اوزره قبورى زاده (رحمى تخلصك) دخى تركى برغزلى ايله انك جوابنك بوراده ذكرى مناسب مقامدر .

غزل رحمى

دبير صنع كيم توقيع ابروسين ازل يازدى برات حسننك ديوانى سرسطرين كوزل يازدى
ظهور خط ريحانى يه تعليقده وصلن ياز جواب رقعه سين اهل نيازك محتمل يازدى
محقق نسخ ايدوب مهر ووفا مشقينى اول زيرا كوكل اوحينه چوق مسوده طول امل يازدى
درونم قيرمه دن شاهم صقين دفترنويس عشق بريند قيس وفرهادك بنى نعم البدل يازدى
لب ياقوتى طرف نسخهٔ حسن جليسنده غبارين خطله غايت مخيل رمحل يازدى
ثلث خطله عطار د رسمن اينسون طاق كردونه كه كلك شيوه زاى رحمى شويله برغزل يازدى

منيرى افنديننك قبورى زاده غزلنه سويلديكى جواب .

رخ دلداره خطى كاتب قدرت كوزل يازدى برات حسنه كويا ثلث ونسخى بى بدل يازدى
دل كيسوى ريحانى شميمه ايليان تعليق سطور رقعهٔ انديشه يه طول امل يازدى
ولى خط مصحف معجز رقوم حسن دلداره دبير صنع مولى قيل قاله برمحل يازدى
او طفل مكتبى آغاز مشقنده جلى خطله بنى مجنونه كندين ذات ليلايه بدل يازدى
قارلمز كزلك تدبيرله ديوان قدرتدن حروف عشقى لوح خاطره كلك ازل يازدى
بياض دفتر جسمده جمله ايليوب ترقيم حساب نقد عشقى راقم غم ماحصل يازدى

ينه لوح ظهوره كاتب خوش خط انديشه‌م
منيرى همت رحمى ايله برتو غزل يازدى

شیخ محمّد وحی نڭدر

بر قلم قاشـلی مرکب صاچلی کاتب دلبری خلقی مجنون ایده یازدی صحن کاغد خانده

نقش وصلی حك اولنمز صفحهٔ اندیشـه‌دن
آچسه بیك شق گزلك هجران دل دیوانه‌ده

مستقیم زاده نڭدر

ای ثلث خطك نسخ رقاع تعلیق ریحانکه حیران قلم خوش تمیق

مرأت دلی مغـبّر ایده یازدك
توقیعك ایله قیل مدد آنی تعویق

شجرهٔ سر آمد خطاطان مشهور على طريق الاجمال

حضرت علیّ ابن ابی طالب (ع)
حسن بصری . ره
اسحق حمّاد .
ابراهیم سگزی .
احول
محمّد بن مقله .
حسن مرزبان .
محمّد بن اسد .
علیّ بن هلال .
عبدالمؤمن .
یاقوت مستعصمی . — محمد بن عبدالملك / زینب شهده
سیّد حیدر .
عبدالله صیرفی .

خیرالدّین مرعشی .
شیخ حمدالله .
داماد شکرالله .
اوغلی محمّد دده . — اوغلی مصطفی دده
حسن اسکداری . — اوغلی درویش محمد
خالد ارضرومی .
درویش علی .
صویولجی‌زاده . — نفس‌زاده سید اسماعیل
مصطفی ایوّبی .
حافظ عثمان .
یدی قله‌لی امیر .
اکری قپولی محمّد راسم .
ابراهیم طاهر .

﴿ خلاصهٔ رسالهٔ سلسلة الخطّاطين ﴾

۱ حضرت آدم (ع)
۲ حضرت ادريس (ع)

بعده هنر كتابت امّت مرحومه‌يه منتهى اولمشدر

۳ حضرت ابو بكر صدّيق (رە)
٤ حضرت عمر فاروق (رە)
٥ حضرت عثمان ذوالنّورين (رە)
٦ حضرت علىّ بن ابى طالب (رە)

رسوم اقلام قديمه‌يى كوفى دينلان رسمه ناقل بو بزرگواردر نته‌كيم سلطان على مشهدى سويلمشدر .

نظم

مرتضى اصل خطّ كوفى را كرد پيـداو داد نشـو ونما

۷ حضرت امام حسن (رە)
۸ حضرت امام حسين (رە)
۹ حسن بصرى سيّدالتّابعين .
۱۰ شيخ محمّد ابن اسمعيل بخارى .
۱۱ قدوة الكتّاب ابن مقله .
۱۲ حسن فصيح ابن مقله‌نك برادرى .
۱۳ قبلة الكتّاب ابن بوّاب .

١٤ جمال الدّين ياقوت مستعصمی .

ياقوتك بلاواسطه شاگردانی

١٥ عبدالله صيرفی راسم نسخ ،
١٦ عبدالله ارغون محقّق محقّق .
١٧ احمد طيّب شاه كاتب ثلث .
١٨ مباركشاه قطب مظهر توقيع .
١٩ مباركشاه سيوفی ناقد ريحانی .
٢٠ شيخ احمد سهروردی نامق رقاع .

شيوهٔ ياقوت اوزره يازانلرك مشهورلری

٢١ عبدالله طبّاخ .
٢٢ اسدالله كرمانی .
٢٣ يحيى رومی .
٢٤ علی بن يحيى .
٢٥ شرف الدّين بوصيری .
٢٦ شيخ حمدالله .
٢٧ مصطفى دده ابن شيخ حمدالله .
٢٨ استاد عبدالله آماسی .
٢٩ محيی الدّين جلال آماسی .
٣٠ مولانا جمال آماسی .
٣١ مولانا احمد قره حصاری .
٣٢ شربتجی زاده ابراهيم بروسه‌وی .

مشاهير ثلث ونسخ نویسان روم

٣٣ خیرالدّین مرعشی .

٣٤ درویش محمّد ابن مصطفی دده .

٣٥ حسام الدّین زرّین قلم .

٣٦ عبدالله قریمی .

٣٧ استاد امرالله .

٣٨ رجب روانی .

٣٩ حسن چلبی غلام قره حصاری

شاگردان شیخ حمدالله

٤٠ شکرالله خلیفه داماد شیخ .

٤١ پیر محمّد ولد شکرالله .

٤٢ حسن اسکداری .

٤٣ خالد ارضرومی .

٤٤ درویش علی .

٤٥ صویولجی زاده مصطفی ایّوبی .

٤٦ حافظ عثمان .

٤٧ یدی قلّهلی سید عبدالله .

٤٨ خواجه محمّد راسم .

شاگردان حسن اسکداری

٤٩ حافظ محمد (امام) .

٥٠ عبدالله ابن جزّار .

٥١ استاد رمضان .
٥٢ درویش ابراهیم ابن رمضان .
٥٣ حافظ خلیل .
٥٤ حافظ محرّم احمد .
٥٥ توزقوپاران زاده محمّد تلمیذ استاد رمضان .
٥٦ داماد زاده . تلمیذ حافظ سلیمان .
٥٧ ابو عبدالله حسن هاشمی . تلمیذ استاد رمضان .
٥٨ خواجه محمود طوبخانه‌وی . تلمیذ امام محمّد .
٥٩ عمر بن نصوح پاشا . «
٧٠ کاتب محمّد باغرادی . تلمیذ امام محمّد .
٦١ درویش احمد توقادی . «

شاگردان خالد ارضرومی

٦٣ نفس زاده سیّد اسماعیل وغیره . . . .

شاگردان درویش علی

٦٤ محمّد کاتو .
٦٥ عنبر ابن محمّد .
٦٦ خواجه عمر معلّم دارالضرّب . تلمیذ محمّد کاتو
٦٧ خواجه محمّد رسام . «
٦٨ مصطفی پاشا . «
٦٩ چاوش زاده سیّد علی . تلمیذ درویش علی .
٧٠ آغا قپولی قوجه اسماعیل . «

٧١ مصطفى خطّاط .

٧٢ محمّد نجيب حفيد صويولجى زاده . تلميذ شيخ اسماعيل .

٧٣ انبارى زاده امام درويش على . »

٧٤ حسين حبلى تلميذ امام درويش على .

٧٥ اسمعيل زهدى . — »

٧٦ كاتب زاده مصطفى بن عبدالرّحيم آقسرائى (تعليق نويس) .

٧٧ يحيى حافظ تلميذ حسين حبلى .

٧٨ چوزكجى زاده ابوالبركات محمّد .

٧٩ كتّانى زاده خواجه على وغيرهم ....

مصطفى ايّوبى شاگردانى

٨٠ خواجه زاده استاد محمّد .

٨١ جابى زاده عبدالله شريك استاد محمّد .

٨٢ امام جامع ملّاعشقى يوسف .

شاگردان حافظ عثمان

٨٣ بربر زاده حافظ محمّد .

٨٤ امام جامع سنجاقدار حافظ محمّد شاگردى .

٨٥ كوكب حافظ محمّد . »

٨٦ محمّد گريدى . »

٨٧ يوسف مجدى . »

٨٨ يوسف رومى . »

٨٩ همت زاده شيخ عبدالله . »

❦ شاگردان سیّدالخطّاطین یدی قلّه‌لی ❦

٩٠ سیّد عبدالحلیم .
٩١ خواجه عمر ابن دلاور .
٩٢ شکر زاده سیّد محمّد
٩٣ مصطفی راقم .
٩٤ خواجه ابراهیم نامق .
٩٥ ابراهیم دده قادری .

❦ شاگردان خواجه راسم ❦

٩٦ شارح شفا حاجی ابراهیم حنیف .
٩٧ رئیس منجّمین تلمیذ استاد خلیل .
٩٨ مستجی زاده تلمیذ استاد احمد .
٩٩ احمد حفظی .
١٠٠ ابراهیم طاهر ابن مصطفی .

بونلرڭ ترجمهٔ حاللری کلدکجه اسملری یانلرینه وضع اولنان ارقام هندسی ایله گوستریله جکدر .

خطّ کوفی

کوفی دینیلان خطك کوفه‌یه نسبتی اوراده ایو یازلمش اولدیغنه گوره اولوب بوخسه آنك وضعی هنگامنده کوفه شهرندن دها اثر آبادی یوق ایدی. کوفه شهرینك بناسندن صکره کبار واعیان حیره وشام ومکّه ومدینه اورایه طوپلاندقلرنده ترقّی علوم وفنونده اقدامات گوستردکاری گبی خط وکتابتی دخی ایلرولتدیلر وگویا قلم ایله دگل بلکه آلات وادوات هندسی ونقّاشی ایله اشبو خطیّ ترسیم وتخطیطه باشلیوب بو اسمی دخی اکا اطلاق ایلدیلر. واحتمالدرکه منسوب دیدکاری خط بوخط اوله. وعلی قول امام علی حضرتلری بو امره مباشرت واهتمام بیورمشلردر نته‌کیم مولانا سلطان علی مشهدی منظومه‌سنده سویلمشدر.

حضرت آدم و ادریس و امام علی ٣

نظم

مرتضی اصل خطّ کوفی‌را کرد پیدا و داد نشو ونما

هرحالده امام علی حضرتلری واضع اولمسه بیله خطّ کوفی‌یی یازمه‌ده ید طولاسی وقدرت معجزنماسی وار ایدی. ترکیب وترتیب حروف واتّصال وانفصالده کرامت بیورمشلردر. لاسیّما کاف کوفی بسیطك وضعنده ملکه زرسوخلری بردرجه‌ده ایدی‌که هرنقدر کاف یازارسه پرگار ایله اولچلدقده اوزونلق وقیصه‌لق وگنکشلك وطارلقده برذرّه یکدیگردن فرقلری بولنمز ایدی. خطّنك متانت ولطافتی اگر صنع بشر حدّندن خارجدر دینلسه سزادر. اوچیوز اون آلتی‌یه قدر کتابت شریفلری کاتبان جهانه سرمشق ونمونه ایدی. فرزندان ارجمندی حسنین حضرتلرینك دخی حسن خط وجودت کتابلری وارستهٔ بیاندر.

امام حسن ٤
امام حسین ٥

خلفای ثلث و ۷ و ۸

خلفای ثلث ۞ وسایر اصحاب کرام بیننده دخی صاحب خط (علی قدر مرتبتهم) موجود ایمش . حضرت عثمانك یازدیغی مصاحف سبعه کیفیتی مضبوط متون تواریخدر . عبدالله عمر حضرتلرینك دخی کتابتلری مشهوردر . مروان ابن حکم ابن ابی العاص حضرت عثمانك عم زاده‌سی آنکله برابر برمکتبده تحصیل حسن خط ایلدی . وخلافتنده خدمت کتابتنده بولندی . فتنهٔ عثمانیه‌یه باعث ابتدا بودر وفاتی آلتمش بشده‌در .

معاویه .

معاویه ابن ابی سفیان ۞ شجرهٔ امویه‌نك تخم اکملی کاتب نبوی اولدیغی واقع ولکن کاتب وحی بولندیغی اختلافیدر . حضرت رسالت مآب (الق الدواة وحرّف القلم وانصب الباء وفرّق السین ولا تعوّر المیم واحسن الله ومدّ الرحمن وجوّد الرحیم) بوکا خطاباً سویلمشلر آلتمشده رحلت ایلمشدر .

عبدالملك مروان .

عبدالملك مروان ۞ بونك عهدنده دواوین لسان عربیه‌یه تحویل ونقش دینار ودرهم عربیه‌یه تبدیل اولندی . آندن مقدم نقش دینار خطّ رومی ونقش درهم خطّ عربی وخطّ فارسی ایله ایدی . بوقضیه یتمش آلتی‌ده واقع اولدی . ابن خلکان آنك حقنده (ولم یکن فی زمانه من یکتب المنسوب مثله وفاق فیه الا وائل والا واخر وبه تقدّم عندالخلیفة) دیمشدر .

حسن بصری .

حسن بصری ۞ سیّد تابعین دخی خطّ بصری‌یی گوزل یازمش امّا نسبت نقل خط آکا گویا براشتباه لفظیدن ایلرو گلمشدر . زیرا ناقل حسن فصیح مشهور ابن مقله‌نك قرنداشی اولمسی کلیّا محتملدر .

قدمای خطّاطان

اسحق بن حماد .

اسحق بن حمّاد ٭ بغدادی اوائل خلفای عباسیّه‌ده منصور ومهدی خدمتلرنده مشهور آفاق اولمشدر کندوسی خطّ جلیل وخطّ طوماری ابو یازدیغی گبی شاگردانی دخی خطوط موزونهٔ اصلیّه‌نك برچوغنی اختراع ایلمشلر وهاشمیّون وقتنده ظهوره گلان خطّ عراقینك وسعت وترقیسنه چالشمشلردر . ضحّاك نام بریسی دخی بونك ارقداشی ایمش وفاتی (۱۵٤) ده‌در .

ابراهیم سگزی ٭ سجستانی اولوب برادری یوسف ایله برابر اسحق حمّاددن مجازدرلر . کندوسی ایکیوزده و برادری یوسف ایکیوز اونده وفات ایتمشدر . خطّ جلیلی اینجلدوب ثلث وثلثین قلمی اختراع ایدن بودر .

استاد احول .

استاد احول سگزی ٭ اولا اسحق بن حماددن وبعده نقل نحاس اوزره ابراهیم سگزیدن یازمشدر .

مأمون خلیفه زماننده رسوم وقوانین کتابت اوزرینه مباحثه‌یه وتحقیقه باشلدی . اصول خط وقوانین کتابت اوزرینه مفصّل رساله‌لر یازدی . ثلث وثلثین قلمندن قلم نصف وثلثدن خفیف ثلث قلمی استنباط ایدوب تمام حروفی مربوط ومتّصل مسلسل نام بر خط وغایت اینجه غبار حلیه نام وکذلك مؤامرات وقصص وجوانحی اسمنده دیگر خطلر یازدی . مأمونك وزیری فضل ابن سهل ذو الرّیاستین آنك خطندن خوشلنوب کتابت آنك اصولی اوزره یازلسون دیو امر ایلدکده دیگر بر خط احداث ایلدی واسمنه ریاسی دیدی‌که گویا توقیع اودر .

اسحق تمیمی .

اسحق ابن ابراهیم تمیمی ❀ کنیه‌سی ابوالحسین‌در احولدن صکره ظهور ایدوب مقتدر بالله فرزندانه معلّم اولدی وتحفهٔ وامق اسمنده خط اوزرینه بر رساله یازدی کندو زماننده وحید وفرید ایدی .

بخاری .

محمّد ابن اسماعیل بخاری ❀ صاحب صحیح وکتب ستّهٔ حدیث اصحابندن بریسیدر . حسن خط وقتی صاغ وصول الیله یازاردی وفاتی ایکی یوز الی‌ده‌در .

ناقل حقیق

ابن مقله .

(١١) ابوعبدالله محمد ابن حسین ابن‌مقله ❀ اوائل قرن رابعده کمال شیوع ایله ظهور ایدوب خطّ کوفیدن باقی قالان اثری باجمله نسخ ایله عراقه منسوب نسخ خطّنه تبدیل ایلدی . مشار الیه استاد احولدن مشق ایله امام خطّاطین لقبی آلمش آلدی .

ابن مقـله اوائل امرده فارس دیارنده والی اولوب کمال اشـتهارندن طولائی مقتدر وقاهر وراضی خلفای ثلثهٔ عباسیّه‌یه وزیر وهراوچی طرفندن مصادرهٔ اموال وشکنجه بدنله دستگیر اولدی .

راضی بالله خلیفـه‌نك وزیری ابن رائق ایله منافسـه ومخـاصمه‌یه باشلدیغندن اوّلا الی کسیلوب زندانه قونلدی ایسه‌ده راضی بالله بو امردن پشیمان اولمغله مداواتنـه امر ایلدی وافاقت بولدی . اتماینـه قلمی بیلگنه باغلیـوب کتابت ایدر وضمنـاً وزارت کبـادسین چکر ایدی . ابن رائق بونکته‌یی درك ایله دیلنك کسلمسنه وابدی زندانده قالمسنه حکم آلدردی . عاقبت مسجونا اوچیوز یگرمی سکزده وفات ایلدی .

خلاصـه اوچ دفعـه وزارت واوچ دفعه غزا ایتـدی واوچ دفعه مغضوب واموالی مصادره قلندی . واوچ دفعه اولهرق اوّل زندانده بعده خانه‌سنده عاقبت مزارستانده مدفون اولدی .

زمان وزارتنـده جوانمردلکده بیهمتا وخیرات ومـبرّاتده یکتا اولوب خلفادن جوایز وصلات حدّ احصادن زیاده آلدی واکثرینی فقرایه بخش ایلدی . خطوطنی اغلب نفقه واحسـان مقامنده اصحاب احتیاجه اکرام ایدر ایدی . بونکله برابر وفاتنـدن صکره بواقی خطوطی بیك کره بیك وآلتی یوز دیناره صاتلدی . آنك دبدبه وحشمتی اوزمانده کمسه‌ده گورلمامش وایشیدلمامش ایدی .

ازجمله فردوس برینه مشـابه ومماثل انواع اشجار ونهال ایله پیراسـته واقسـام شکوفه وریاحین ایله آراسته هرجنس کوهی ودشتی حیوانات ایله مشحون وهرصنف آبی وخاکی طیور ایله مملوّ بر درختسـتانی اولوب اوراده بلبل وقمری وطاوس گبی آغاجده یووالهمیان قوشـلره آشـیانه اولمق اوزره ایپکدن بر شـبکه تعبیه ایتـدرمش ایدی . وگونا گون ورنگا رنگ غزال ومرال وگوزن وگور وسباع مأنوسدن دخی اولقدر چوق بولنوردیکه هیچ بر کاتب ومحاسب عهدهٔ حساب وکتابندن گلهمز ایدی .

بر گون باغبانلرندن بریسی صحرائی برقوش دریائی برقوش ایله جمع اولوب یورطلدی دیو مژده گتورمکله بیك دینار مژدگانی ویردی .

ابن مقله هنر خطدن ماعـدا فصـاحت وبلاغت خصوصنـده دخی بی نظـیر ایدی . راضی بالله دست مقطوعنی معـالجه ایچـون گوندردیگی طبیبه اوّلا اوغلنك حالی صوروب صحتندن اطمینان حاصل ایلدکدن صکره باقیکز خدمت خلفا ایتمش وایکی کره قرآن یازمش مبارك الی نصل خرسز ونقـابلر الی گبی کسـیورلر دیو هونکور هونکور آغلامغه باشـلیوب بو بیتی بدیهةً سویلمشدر .

بيت

اذا مامات بعضك فابك بعضاً فانّ البعض من بعض قريب

اشبو ابيات شكايت آيات دخى آنكدر .

نظم

ماسئمت الحياة لكن توثقت بايمانهم فبانت يمينى
بعت دينى لهم بدنياى حتّى حرّمونى دنياهم بعد دينى
ليس بعد اليمين لذّة عيش ياحياتى بانت يمينى فبينى

بوقطعه دخى اكا منسوبدر .

قطعه

وقالوا العزل للوزراء حيض لحاه الله من امر بغيض
ولكنّ الامير ابا علىّ من اللاتى يئسن من المحيض

زنداندن احبّا وشاگردانندن محمّد ابن اسماعيله زادهٔ خاطرندن بو بيتى يازمشدر .

بيت

صديقك من راعاك عند شديدة وكلّ تراه فى الرّخاء مراعيا

ابوعبيد بكرى بو بيتى آنك حقنده سويلمشدر .

بيت

خطّ ابن مقله من راعاه مقلته ردّت جوارحه لو اصبحت مقلا

بالجمله ابتداع اصول واختراع هندسهٔ خطّ وتناسب حروف وضبط قواعد خطّ بوكا منسوبدر مفصلاً ترجمهٔ حالنى استيان مفصّلاته مراجعت ايليه .

آنك اسمنی متضمّن بوقطعه گوزل سویلنمشدر .

سبق الدّمع فی المسیر المطایا　اذ روی من احبّ عنه بقلّة
واجاد السّطور فی صفحة الخدّ　ولم لایجید وهو ابن مقلة

كذلك

تسلسل دمعی فوق خدّی اسطرا　ولاعجب وهو ابن مقلة فی الورا

شیخ سعدی

گر ابن مقله دیگر باره درجهان آید　چنانكه دعوی معجز كند بسحر مبین
بآب زر نتواند كشید چون توالف　بسیم حل ننگارد بسان ثغر توسین

حسن بن مقله .

ابوعبدالله حسن ابن مقله فصیح ❊ ابن مقله وزیرك برادریدر . بودخی برادری گبی استاد احولدن تمشّق ایتدی وتمیمی تاریخنه گوره جودت خطّی برادرینگكنه غالب ایدی . ومذكور اولدیغی اوزره ناقل اوّل گویا بو اولوب حسن بصری دكلدر . وفاتی اون سنه برادرینك وفاتندن صكره اوچیوز اوتوز سكزده‌در .

حسن مرزبان .

حسن بن عبدالله مرزبان ❊ بغدادده سیرافی دیو مشهوردر نحوده وآدابده تألیفات معتبره‌سی واردر . پدری مجوسی واسمی بهزاد ایكن مسلمان اولوب بالذّات ابن مقله‌دن تلمّذ ایدی . هرفنده صاحب كمال بولنغله اللی سنه بلده‌سنده مفتی اولوب بركرّه خطاسی گورلمدی . سنیّ یوزه واردقده اوچیوز آلتمش سكزده وفات ایلدی .

قابوس .

شمس المعالی قابوس وشمگیر ❊ ملوك جرجانیّه‌دن وتختگاهی گرگان اولوب حسن خطّی حسن مرزباندن تحصیل ایلمشدی . صاحب

اسماعیل ابن عباد بونك لطافت خطنه (هذا خط قابوس ام جناح طاوس) دیمشدر . متنبی بو بیتی آنك حقنده سویلمشدر .

بیت

فی خطه من کل قلب شهوة حتی کان مداده الاهواء

درتیوز درتده بلدهٔ مذکورده وفات ایلدی . بو قطعه آنکدر .

قل للذی بصروف الدهر عیرنا هل عاند الدهر الا من له خطر
اما تری البحر تعلو فوقه جیف وتستقر باقصی قعره الدرر
ففی السماء نجوم مالها عدد ولیس یکسف الا الشمس والقمر

جوهری .

اسماعیل بن حماد جوهری ٭ افتخار الاشراف صاحب صحاح اللغة حسن خطده ابن مقله یه نظیر طوتیلور ایدی . سیوطی قولنجه خطلری یکدیکرندن فرق اولنمز ایدی . تحصیل علوم وفنون وقت ایتدکدن صکره نیشابوردن هجرت واطراف واکناف عالمه سیاحت ویازه جغی لغتك مواد اساسیه سنی جمع ایتدکدن صکره بلده سنه عودت ایلدی . واوراده لغتك جمعندن ماعدا نیجه مصحف شریف دخی یادگار براقدی . بوقطعه آنکدر .

قطعة

لوکان لی بد من الناس قطعت حبل الناس بالیاس
العز فی العزلة لکنه لابد للناس من الناس

صابی .

ابراهیم ابن هلال صابی ٭ مشرك ایکن سلطان عز الدوله بختیارك کاتب انشاسی ایدی ملك مشار الیه کندوسنه هرنقدر ابرام اسلام ایلدی ایسه ده امتناعده بولندی . مع هذا شاعر وحافظ قرآن وصائم رمضان

اولدیغنی جریده ذیلنده تصریح ایتمشلردر . آل بویه احوالنی مشتمل کتاب التاجی نام اثرینی مأمورا ومسجوتا تصنیف ایلدیکی طبقات حکماده مذکوردر . حسن خطده مشار بالبنان ایدی . وفاتی اوچیوز سکسان درتده‌در .

محمد ابن اسمعیل .

محمّد ابن اسماعیل بغدادی ؛ خط ونحو ولغت وسایر علوم ادبیه‌یی بالذات ابن مقله‌دن تعلیم ایلدیکی نجوم زاهره‌ده مصرحدر . ابن مقله‌نك زنداندن گوندردیکی بیت بوکادر . استادندن برسنه صکره رحلت ایلدی .

محمد ابن اسعد .

عبدالله محمّد ابن اسد بزّاز ؛ بغدادده اولوب اوائل حالده محمّد ابن مقله‌دن وصکره حسن مرزباندن تعلّم ایله نیجه طالبك استادی اولمشدر . وقتنده حسن خط بوکا منحصر ایدی وفاتی اوچیوز یتمش بشده‌در .

محمد ابن سمسمانی .

محمّد ابن سمسمانی ؛ شیرازیدر . پدری کنجد یعنی سوسم بیعیله مشغول اولدیغندن سمسمانی دینلمشدر . محمّد بن مقله‌دن شاید بالواسطه تعلّم ایتمشدر . مذکور مشهور برادیب کاتب اولوب وقتنده آکا قریب یازان بولنمزدی و ابوالحسن علیّ بن عبدالله بن الغفار سمسمانی ایله هم مشق و اودخی بوکا مماثل ایدی .

ابن بواب .

ابوالحسن علاءالدّين علیّ ابن بوّاب

اوائلده محمّد بن اسد واواخرده آنك شریكی یاخود شاگردی محمّد ابن سمسمانیدن یازوب بعده ابن مقلهنك خطوطنی جمع وطریقنی تهذیب وتنقیح ایتمكله خط هزار بار حسن صورت بولوب درجهٔ بداعت وجودته واردی حتیّ آكا ناقلدخی دیدیلر . نته‌كیم سلطان علی‌مشهدی دیمشدر .

بیت

انكه واضع بوضع ابن بابست ابن مقله است وابن بوّابست

متقدّم ومتأخر خوشنویسانك استادی بودر بدری آل بویه زماننده قپوجی اولدیغندن ابن بوّاب لقبیله ملقّب وفقیه وحافظ قران ایدی . تحسین خطّه وتعریب وتسكینه گوزل خدمت ایتمشدر . خط ریحان ومحقّقی او احداث ایلمش . وآلتمش درت مصحف شریف یازمشدر . تعزیه‌سنده بو بیتی سویلمشلردر .

نظم

استشعر الكتاب فقدك سابقا فقضت بصحّة ذلك الایّام

ولذاك سوّدت الدّواة كانّه اسفا علیك وشقّت الاقلام

ترجمه

گوئیا دویمشدی كتّاب اوّلا فقدك سنك

صحّته صكره حكم ایتدی قضای گردكار

اول سببدندر سیه‌پوش اولدی حزنندن دوات

جیبنی شق ایلدی اقلامه ایردی انكسار

مشار الیهك قصیدهٔ رائیه‌سی لوازم كتابتی جامع اولدیغندن بوراده باترجمه ارباب استعدادك انتفاعی مقصدیله ذكر اولندی .

قصيدهٔ رائيّهٔ ابن بوّاب مع شرح

یامن یرید اجادة التحرّیر ❀ ویروم حسن الخطّ والتصویر

ای خوش نویسلکی ازاده ایدن وحسن تصویر خطّی قصد ایلیان

ان کان عزمك فی الکتابة صادقا ❀ فارغب الی مولاك فی التیسیر

اگر کتابت خصوصنده عزمك صادق ایسه تسهیل مرامده جناب حقدن توفیق طلب ایله .

اعدد من الاقلام کل مثقّف ❀ صلب یصوغ صناعة التحریر

قلمك زیاده هموار وسخت اولاننی مهیّا قیل تا صناعت تحریری گرگی گبی قالب حسنه افراغ ایلیه .

واذا عمدت لبرئه فتوخّه ❀ عندالقیاس باوسط التقدیر

قلمك تراشنی مراد ایلدکده طول وعرضی معتدل قلم اختیار ایله وحدّ وسطی الدن براقه .

انظر الی طرفیه فاجعل برئه ❀ من جانب التّدقیق والتّحصیر

قلمك طرفیننه نظر ایدوب قنغی جانب اینجه وباریك ایسه اول جانبدن یونت .

والشّقّ وسّطه لیبقی برئه ❀ من جانبیه مشاکل التّقدیر

شق قلمده حاقّ وسط اختیار ایله تا طرفینك شکافه نسبتی مساوی اوله .

حتّی اذا اتقنت ذلك کله ❀ اتقان طالب بالمراد خبیر

نقش مرام علی وجه الاتقان خاطرده روح کلامه واقف برطالبك ذهننده اولدیغی گبی مرسوم اولمیدر .

فاصرف لامر القطّ عزمك کلّه ❀ فالقطّ فیه جملة التّدبیر

تمام عزمکی قطّ قلم جانبنه صرف ایله که قطّ قلم شرط اهمدر .

فاکبسه بعد القطّ بالمعصارکی ❊ ینأی عن التشعیث والتّغییر

قلمی قطّ ایتدکدن صکره آرقه‌سنه طوپراق سورت که چرك وباغلولغی محو اولوب مرکّبی ایو آله .

لا تطمعن انّی ابوح بسرّه ❊ انّی اضنّ بسرّه المستور

قطّ قلم سرّ مکتومنك استکشافنه طمع ایتمه که بن بونی سکا عبث ویریرم بلکه بوسرّك افشاسنده بن دخی بخل ایدرم .

لکنّ جملة ما اقول بانّه ❊ مابین تحریف الی تدویر

بوبابده ذکر ایده‌جکمك اجمالی بودرکه قط نه زیاده منحرف ونه زیاده مستقیم بلکه متوسط اوملیدر .

والق دواتك بالدّخان مدبّرا ❊ بالخلّ اوبا لحصرم المعصور

دودهٔ فقط وبزردن معمول مدادیکی لیقه ایله دواتکه قوی بعده سرکه یا غوره صویی ایله اصلاح ایله .

واضف الیه مغرّة قد صوّلت ❊ مع اصفر الزّرنیخ والکافور

تلوین مداد مراد اولندقده برمقدار آشی بویا زرنیخ اصفر وکافور ایله ممزوج اولنه .

حتّی اذا ما خمّرت فاعمد الی ❊ الرّوق النقّی النّاعم المخبور

تخمیر مداد اتمام اولندقده کاغذ تهیّه‌سنه چالش زیاده نرم وناعم ونقّی وصاف کاغذ اختیار ایله .

ثم اجعل التمثیل دابك صابرا ❊ ما ادرك المأمول مثل صبور

بونلر مرعی اولدقدن صکره خطّ استاده نظر ومشق وادمانه مداومت ایدوب جبر نفسه وتعب ومشقّته صبر ایله زیرا صبر ایله غوره حلوا اولور .

ابدأ به فی اللوّح منتضیاً له ۞ عزماً تجرّده من التشمیر

لوح مشقه امرار قلم ایتمکده ثابت قدم اول وعزم جزم ایله تشمیر ساق اهتمام ایله .

لا تخجلنّ من الرّدیّ تخطّه ۞ فی اوّل التمثیل والتسطیر

ابتدای مشقده خطمّ ایو دگلدر دیو سکا اوتانج گلمسون وفتور عزمه باعث اولمسون .

فالامر یصعب ثم یرجع هیّنا ۞ ولربّ سهل جاء بعد عسیر

هر امرك اوّلی چتین صکره قولای اولور چوق عسرك انجامی یسردر .

حتی اذا ادرکت ما املته ۞ اصبحت ربّ مسرّة وحبور

طلب کالده اقدام ایله مطلوبه ظفر میسرّ اولدقده سنك ایچون زیاده سرور حاصل اولور ومکافاته نائل اولورسین .

فاشکر الهك واتّبع رضوانه ۞ انّ الاله یحبّ کلّ شکور

مطالب ومرامه نائل اولمق مقدّر اولدقده مراسم شکری ایفا ایله الله تعالی عبد شکوری سور .

وارغب لکفّك ان تخطّ بنانها ۞ خیراً تخلّفه بدار غرور

کفّ وبنانکی تحریر مفاسددن کفّ ایدوب بودار غرورده نام نیکی باعث اولان شیلر یادگار براق .

فجمیع فعل المرء یلقاه غدا ۞ عند التقاء کتابة المنشور

زیرا فردای قیامتده جریدهٔ اعمال انسانه ارائه اولندقده هرکس یاپدیغنی گورر وایتدیگنی بولور .

ابن بوّاب بغدادده (٤١٣) ده وفات ایدوب احمد بن حنبل مزاری یاننده دفن اولنمشدر .

استانبولده ایاصوفیه کتابخانه‌سنده درتیوز سکزده یازدیغی سلامة ابن الجندل دیوانی یوسف شاه هرویناک یاقوت مستعصمی یازیسی‌اوزرندن نقل ایلدیگی کلمات مرتضوبله برابر برمجموعه اچنده موجود و واجب‌الزیاده‌در .

ابن بصیص .

محمّد بن موسی بن علی الشافعی ٭ ابن بصیص دیمکله مشهوردر. دقایق حسن خط وقنده یدطولاسی اولوب ابن بوّابك بوقصیده‌سنی شرح واواثانده فوائد لازمه بیان ایدوب حتی خط کوفیدن ابتدا نقل وکتابت منسوبه اختراع ایدن ابن مقله وزیر اولدیغنی تصریح ایدر .

خازن .

ابوالفضل خازن ٭ دینوری وابن هلال شاگردی اولوب خط رقاع وتوقیعی ایجاد ایلدی و مقامات نسخه‌سنی یازمغه مولع ایدی . برچوق نسخه آندن یازمشدر. سکسان بش یاشنده (٥١٨)ده وفات ایلمشدر وبشیوز قرآن یازدیغی مشهوردر . بو ابیات دخی اکا منسوبدر .

من یستقم یحرم مناه ومن یزغ یختص بالاسعاف والتمکین
انظر الی الالف استقام ففاته عجم ففاز به اعوجاج النّون

ایضاً

البرّ والاحسان ضاعا عنده کالرّاء ضاعت فی لسان الالثغ

ابن خلّکان قولی اوزره وفاتی (٥٤٢) ده ومدفنی بغداده‌در .

زینب شهدة .

زینب شهدة ٭ ستّ الدار بنت احمدالفرج الابری دینوری کاتبات نسادن عالمه وفاضله اولوب

مصراع

وانّ لسانی شهدة تشتفی بها ٭ عوضنه وانّ بنانی سویلر ایمش . معلمه ایکن طقسان یاشنده (٥٧٤) ده وفات ایلمشدر .

و بونکله برابر محمد بن عبدالملکی دخی ذکر ایلمشدر .

مهیار .

مهیار ابن مرزویه دیلمی ❀ ابوالحسن شاعر مشهوردر مجوسی ایکن شریف رضی ارضاسیله مسلمان اولوب لکن تشیّعده غلوّ واصحابه تعرّض ایلدیگندن ابن برهان ای اوغل سن دار عذابده تبدیل مکان ایلدك دیمشدر . ابن بوّابدن بلا واسطه تمشّق ایلدیگی نجوم زاهره‌ده تصریح اولنمشدر (٤٢٨) ده‌در .

خواجه ابوالعال

خواجه ابوالعال ❀ بعضیلری قولنجه واضع تعلیق بودر . یگرمی برنجی صحیفه‌یه نظر اولنه

ابوالفرج ابن جوزی .

عبدالرّحمن ابن علیّ ابن محمّدالبکری ❀ بغدادی محدّث کامل ابوالفرج جمال‌الدّین ابن الجوزی‌درکه نسبی اون آلتی واسطه ایله محمد ابن ابی بکره یتشور دیو نجوم زاهره‌ده مصرّحدر . حسن خط وقتی بالواسطه ابن بوّابدن تمشّق ایدوب سرعت قلمه موفّق اولمغله کتابت ایلدیگی اجزا تعداد اولنوب مدّت عمرینك هر گونه یدیشر ونجوم زاهره قولنجه طقوزر جزو دوشمشدر . احادیث نبویّه کتابت ایلدیگی اقلامك تراشهٔ براده‌سی ایله بالوصیّه رحلتنده غسل ایچون صو ایصیدیلوب ینه برآز آرتمشدر . بغدادده اهل سنّت ایله شیعه آره‌سنده مخاصمه اولنوب بوکا اثنای وعظده صدّیق ومرتضادن قنغیسی افضلدر دیو صورلدقده جوابده ظرافتله (من کانت ابنته تحته) تعبیر حکیمانه‌سیله جواب ویرمش ودرعقب منبردن اینمشدر . سکسان طقوز یاشنده ایکن بشیوز طقسان یدیده وفات ایلمشدر . بو قطعه آنك اولدیغی مرویدر .

قطعه

رايت خيال الظلّ اعظم عبرة لمن كان فى اوج الحقيقة راقى
شخوص واشكال تمرّ وتنقضى وتفنى جميعا والمحرّك باقى

عبدالمؤمن اصفهانى .

عبدالمؤمن ﴿ ابن صفى الدّين اصفهانى استاد موسيقى شناس ابن بوّابدن مجازدر وآنك خطوطنه تقليد ايدوب استاد استادان اولمشدر . وفاتى ٦٤٦ دهدر .

بيت

خطّى غيرى نسخ ايدوب اول كان ياقوت هنر
اولدى الحق غبطه بخش شيخ وشاب خوش نويس

حتّى ياقوت مستعصمى ابتدا خط وقتى بوندن يازمشدر ديو جريدة القصرده مسطوردر .

ياقوت موصلى .

امين الدّين ياقوت موصلى ﴿ ملكشاه سلجوقى يه نسبة ملكى دينلور. موصله كيدوب ابن دهّان نحويدن تعليم علم ايلدى وبوّابانه حسن خط ايله صحاح جوهرى استنساخنه غايت مائل اولديغندن برچوق نسخه يازدى . وياقوت مستعصمى صوينده چوق اثارى گورلمش آلتى يوزده وفات ايلمشدر .

ياقوت رومى .

مهذّب الدين ياقوت بن عبدالله رومى ﴿ بودخى معارف سائره سندن ماعدا خطاط ايمش و (٦٣٦) ده وفات ايلمش .
مخفى اولميه كه معجم البلدان صاحبى ياقوت شهاب الدّين خطاطان صره سنده صايلميوب حمويدر وتفصيل حالى ابن خلكانده مسطوردر .

ولى عجمى .

ولىّ عجمى ﴿ امين الدّين ياقوت ملكيدن مجاز وياقوت مستعصمى يه رقيب وهمسردر محمدّ ابهرى قولنجه وفاتى (٦١٨) دهدر . عفيف بونك شاگرديدر .

یاقوت .

یاقوت مستعصمی ١٤

سنهٔ هجریه آلتی یوزی کچدیکی کبی عمدهٔ خطاطان جهان یاقوت مستعصمی ظهور ایلدی . یاقوت مستعصم خلیفهٔ عباسی کولهسی اولوب کیجه وکوندوز ورزش وکوشش ایلدیکندن وقطعات ابن بوابدن تمشقله رونق وجمال خطی پایهٔ اعلایه ایرشدردیکندن جمال‌الدین لقب آلدی. وبعضیسی قولنجه تمشقی عبدالمؤمن اصفهانی وزینب‌شهده‌دندر وولی عجمی ایله هم مشق ایمش . اولا قلم جزم ایله یازوب صکره‌لری قلمی محرف قط اوردی وبر طرز جدید اوزره برخط اختراع ایلدی‌که ابدالاباد فرسوده اولمیه‌جقدر . ابن بوابه خطاط لقبی ویرلمامش ایکن بوکا ویرلدی ومهارتنه بولقب دلیل کافیدر .

زمان حکومت اباقا آنك حسن اتفاقاتندن بریسی بودرکه درت بی عدیل وبی نظیر کمسنه اول عهدده ظهور ایلدی .

برنجیسی نصیرالدین طوسی کبی بر حکیم بیهمتا

ایکنجیسی شمس‌الدین جوینی کبی بر منشی ودبیر یکتا

اوچنجیسی عبدالمؤمن کبی برموسیقی شناس و ادوار دان

دردنجیسی یاقوت کبی بر خطاط خامه‌ران .

یاقوت قدر کلام قدیمی کورلمش خطاط یوقدر . بیك بر مصحف یادکار براقدیغی مشهوردر (والله اعلم) . استانبولده سلطان سلیم تربه‌سنده ٥٨٤ تاریخلی برمصحف کبیری وایاصوفیه‌ده ٦٥٤ تاریخلی برقرآن بی‌نظیری وحمیدیه تربه‌سنده ٦٦٢ تاریخلی دیکر برمصحفی موجوددر .

شفای ابن سینائی جلد واحد اوزره یازوب پادشاه هندوستان محمد طغلق شاهه هدیه ایلدکده ایکیوز بیك مثقال آلتون احسان آلمشدر . حماسه اولەرق کندوسی سویلمشدر .

قطعه

اورونی مرشدا فی الخطّ مثلی ومن احیی الکتابة فی البلاد
فلافی الشّرق لی ضدّ یضاهی ولا فی الغرب من یتبع اجتهادی

بوقطعه دخی آنکدر .

ولی فرس تجری بمیدان فضّة تجرّر اذیالاً کالون الخنابس
فیرکبها یوم العریك ثلثة محجّلة یمشی کمشی العرایس

بوقطعه دخی انك منظوماتندندر .

وقد ابدعت خطالم تنله سرات بنی الفرات ولاابن مقلة
فان کانت خطوط النّاس عینا فخطّی فی عیون الخطّ مقلة

شیخ عبدالقادر گیلانی آنی غایتله معزّز ومحترم طوتوب (انّ فی یده سرّ من اسرارالله) بیورمشدر .

معلوم اوله که مولانا یاقوتك سبب تحصیل بضاعت وتکمیل براعتی خلیفه مستعصمك التفات وعنایتندن ایلرو گلمشدر . بو مدّعایه دلیل شودرکه یاقوت هرنقدر مستعصمك کوله‌سی ایسه‌ده خدمتنده اولقدر قرب ومنزلت بولدی که هیچ بر وزیر ومشیر هیچ بر پادشاه حضورنده بولمامشدر . ازدیاد عطایای خلیفه هواسی وشاگردانك دخی مظهر عنایات خلیفه بولملری اشتیاقیله برنفس کتابتدن خالی قالیوب خلیفه‌یه خط تقدیم ایلدیگی گون اولمز وخلیفه‌دن اکرام آلمدیغی آی گچمز ایکن ینه هیچ بروقت خلیفه ابن بوّاب خطیّ مدحندن فراغت ایتمز ایدی .

یاقوت بوخصوصی خلیفه‌نك ذهنندن چیقارمق ایچون برگون ایکی سطر یازی یازوب بریسنه کندوکتبه‌سنی ودیگرینه ابن بوّاب کتبه‌سنی قویدی وخلیفه حضورینه صوندی . خلیفه بولطف حیله‌دن غافل ینه عادتی اوزره ابن بوّاب کتبه‌سی ایله کتبه‌لی یازی یی ترجیح ایلدکده یاقوت

تعظیماً زمین بوسی ایله الله تعالی حضرتلرینه شکرلر اولسون که خلیفه زمان بو بندهٔ ناتوانك خطنی مدحه شایان گوردیلر دیدی . خلیفه بو تدبیری آڭلادیغی گبی آکا نفرین ایدرك برچوق مدت آرتق تحسین ودلنوازلق ایلمدی وآندن صکره یاقوتك خطی دخی انحطاطه یوز طوتوب بردها ایلرولمدی. اوت بوندن معلوم اولورکه هرشیده ترقی تشویق وترغیب طالبه منوطدر .

بیت

فسحت میدان ارادت بیار ❊ تابزند مرد سخن گوی گوی

کتب عربیه‌دن بریسنده گورنمشدر . (اول من نقل الخط الکوفی الی الطریق العراقیة ابن مقلة ثم جاء ابن البواب وزاد فی تعریب الخط وابداعه ثم جاء یاقوت المستعصمی الخطاط وختم فی الخط واکمله وادرج فی هذالبیت جمیع قوانینه .)

بیت

اصول وترکیب کراس ونسبة ❊ صعود وتشمیر نزول وارسال

یاقوت سکسان یاشنده بغدادده رحلت ایدوب کندی خطوط والواحی ایله آراسته ایلدیگی جامعده مدفون اولدی تاریخ وفاتی شویله سویلنمشدر .

تاریخ وفات یاقوت

یاقوت جمال دین شه اهل هنر ❊ درصبح خمیس سادس شهر صفر
درسبعه وستین بو دوستمائه ❊ کرداز فنا بآخرت کرد سفر

بعضیلری یوزسکسان سنه یاشادیغنی یازمشلر ایسه‌ده بك محل اعتماددکلدر . مستقیم زاده قولنجه (٥٥١) ده یازمش برمصحفدن بش سوره گورنمش بوصورتله یوزسکسان یاشادیغنه وزینب مشهوره‌دن تلمذینه اعتماداولنه‌بیلور .

شاگردان یاقوت.

شاگردان یاقوت

یاقوتك اشهر شاگردانی قطب الدّین یزدی رسالهٔ قطبیه‌سنده آلتی صایوب کندوسیله استادان هفتگانه دیمشدر .

١ مولانا عبدالله ارغون ٢ ناصر الدّین متطبّب
٣ مبارکشاه قطب ٤ مولانا یوسف خراسانی
٥ میر حیدر گنده نویس ٦ شیخ احمد سهر وردی

مستقیم زاده (سلسلة الخطاطین) نام رساله‌سنده بونلردر دیمشدر .

١ عبدالله صیرفی راسم نسخ ٢ عبدالله ارغون محقق محقّق
٣ یحیی صوفی کاتب ثلث ٤ مبارکشاه قطب مظهر توقیع
٥ مبارکشاه سیوفی ناقد ریحانی ٦ شیخ احمد سهر وردی ناقدر قاع

فقط یحیی صوفی حقیقةً یاقوتك بلا واسطه شاگردی اولیوب پیر محمّد صوفی اولمسی محتملدر .

بعضیلری دخی احمد شاه طیّب ونصرالله طبیب قندهاری بغدادی . وحاجی محمّد بند دوزسیستانی . وشیخ عبد اسحق سبزواری یی اضافه ایلمشلردر . بونلرك احوالی اجمالا بیان اولنور .

عبدالله ارغون .

عبدالله ارغون ١٦ ❁ مشار الیهك بولقبنه سبب آناسنك ترك وپدرینك عرب اولمسیدر . قلم محقّق وسایر اقلامك مدققی ایدی یگرمی طقوز قرآن یاروب یدی یوز قرق درتده وفات ایلدی .

ناصر متطبب .

ناصر الدّین متطبّب ❁ بغدادیدر خدمت طبابتله یاقوت مستعصمی‌یه انتساب واتمّا بولدی . قلم محقّقی ابن بصیص ایله بوتنقیح ایتمشدر واسمنك

حکیم نصر قندهاری بغدادی اولمسی دخی محتملدر . (٢٥) قران یازمش و استاددن اوتوز سنه صکره وفات ایلمشدر .

مبارکشاه قطب.

مبارکشاه قطب ١٨ ☸ که مبارکشاه اوّل وقدس دخی دینور (مبارك الاسم عزيز اللقب) مصراعنك ماصدقی مرکز دائره حال وقطب مدار کمال ایدی یدی یوز اون برده وفات ایتدی . (٤٤) مصحف شریف یازمشدر .

یوسف هروی .

مولانا یوسف خراسانی ☸ هروی اولوب شاه یوسف دخی کتبه ایدر یاقوتك مشاهیر تلامیذندندر . استادی ایله برسنه‌ده رحلت ایلدی . کامل وفاضل برهنرور ایدی . یاقوت خطندن آلتیوز آلتمش سکزده نقل ایله یازدیغی کلمات مرتضویه ایاصوفیه کتابخانه‌سنده موجوددر مذکور کلماتك یاننده علیّ ابن هلال خطیله سلامة ابن جندل شاعر عربك قصیده‌سی واردر . تاریخ کتابتی درتیوز سکز وحقیقةً زیارته شایسته‌در .

میر حیدر .

میر حیدر گنده نویس ☸ یعنی جلی نویس خطوط متنوعه‌یی وبالخاصة جلی قلمنی مشق ایله تدارك ملکهٔ کلیّه ایلمشدر . (ع)

بخط اونویسد کسی مگر یاقوت

آنك حقنده سویلنمشدر وفاتی یدی یوز یگرمی آلتی تاریخنده‌در .

سهروردی .

شیخ احمد سهروردی ٢٠ ☸ نسخ جلیده جلیل المقدار ایدی اوتوز اوچ قرآن یازمشدر (٧١٨) ده یازدیغی مصحف استانبولده ایاصوفیه کتبخانه‌سنده موقوفدر . اگرچه احمد سهروردینك سایرلرگبی تلمیذ اولمدیغی وزماننده یاقوته معادل صایلدیغی مشهور ایسه‌ده مولانا یاقوت حجّه گیدر

ایکن آنك متمکن اولدیغی شهرزوره گلوب مکتبی جوارنده قونار وشاگردانك
قطع اقلامنه باقدقده استادیکز فنا کاتب دگل ایمش امّا عجبا نیچون قلمی
جزم قوللانوب محرّف قطّ ایلامش دیو اعتراض ایدر . شاگرداندن بر
آچق گوزی بونکته‌یی استادینه یتشدردکده سهروردی بر مقدار تحیّر ایدوب
بنم خطمه دخل ایلیان مگر یاقوت اوله دیو حدس ایله بلا تأخیر کتّابه
گلدکده علایم مسموعه‌دن یاقوت اولدیغنی آکلار وقطع قلم ونزاکت رقم
اصولنی اوگون اوگرنور . لاجرم یاقوته شاگرد صاییلور .

عبدالله صیرفی

عبدالله صیرفی ١٥ ❁ شیرازیدر سیّد حیدر کنده نویسه انیس
وجلیس ایکن تعلیملریله تحصیل خطّ نفیس ایدوب کندولرینك دخی
تلاحق افکار طریقیله تصرّف وانتقادلری واردرکه حسن خط بونلرك
تعریب وتعجیمی ایله مزیّن اولمشدر . وفاتی یدی یوز قرق ایکیده در .
(٣٦) قرآن یازمشدر .

یحیی صوفی

یحیی صوفی ١٧ ❁ عبدالله صیرفیدن مشق ایتمشدر بو یحیی ممالك
رومده مشهور اولان یحیی دگلدر یحیی رومی محمد خان فاتح جامعنك
شادروان خارجنده پنجره‌لر اوزرنده‌کی سورهٔ فاتحه‌یی وداخلنده باب جامعك
خارجنده آق دگز طرفنده ابتدا پنجره اوزرینه کندی کتبه‌سنی یازمشدر .
سکز یوز سکسان ایکیده وفات ایلمشدر . اشته بوتاریخه گوره یاقوتك بلا
واسطه شاگردی اوله‌مز .

مبارکشاه سیوفی ١٩ ❁ حدید ذهن جامع سیف وقلم بر استاد
فرزانه وخطّ ریحانیده یگانه ایدی . نیچه غزواتده اظهار شمشیرزنی
ایلمشدر . ومبارکشاه سیوفی عباره‌سی تاریخ رحلتی دوشمشدر . سیوفی
نیشابوره تابع بر محلدر .

طيب شاه .

احمد طيّب شاه١٧٥ ❀ ماوراءالنّهری‌در . هر خطّـه کندی قلمی ایله‌وضع اعراب‌ایدوب شاهدحسن خطه تجّت وبهاویرن بودر . (٦١١)ده وفات ایتدی بعضیسی بوکا ابراهیم شاه طیّب دیمشلردر .

نصرالله طبیب .

نصرالله طبیب ❀ قنـدهاری اصل وبغـدادی مسـکندر . باقی احوالی معلوم دکلدر .

بنددوز .

حاجی محمد بند دوز ❀ سیستانیدر . یوزیکرمی درت قرآن یازمشدر. بونك دخی سایر احوالی تحقیق اولنه‌مامشدر.

پیر محمد صوفی .

پیر محمّد صوفی ❀ بخاریدر . قرق درت قرآن یازمشدر . وسکز یوز قرق طقوزده یازدیغی مصحف کورلمشدر . خطی یاقوت خطّنـدن دها خوشدر .

شیخ عبد اسحق ❀ سبزواریدر الّلی بش قرآن یازمشـدر . سایر حالاتی ایچون ابن خلّکانه مراجعت اوله .

ایرانك مشهور ثلث ونسخ نویسانی

ابراهیم میرزا.

ابراهیم میرزا ابن شاهرخ ❁ امیر تیمور گورگان نساندندر. مشار الیه شرف الدّین علی یزدی شاگردانندن اولوب ظفرنامهٔ تیموری آنك نامنه یازلمشدر. خطوط شش‌گانه‌ده بهمتا ایدی یاقوت مستعصمی شیوه‌سنی تقلید ایدوب آندن ایلرو کچدی وآنك اسمنه کچر چوق اثرلر براقدی. برگون یاقوت کتبه‌سیله برقطعه‌سنی بازاره گتوردیلر کمسه‌نه‌نك احتمال خلاف عقلنه گلمیوب آغرنجه جواهره صاتون آلندی. وفاتی سکز یوز اوتوز درتده در. شیراز ده ابنیهٔ جسیمه‌ده آثاری چوق ایمش فقط متوالی زلزله‌لر سببیله آنجق شکسته وریخته بعضیسی مشاهده اولنور. (بو قضیه بایسنقر میرزا حقنده دخی سویلنمشدر.)

احمد رومی.

احمد رومی ❁ سلطان بایسنقر کتابخانه‌سی خطّاطلرندن اولوب اکثر اوقات اعیان وکبار ایله انیس وجلیس ایدی.

سلطان احمد.

سلطان احمد بن شیخ اویس ❁ خطوط متنوعه‌ده پدرینك تلمیذی ایدی نقّاش ومذهّب وکمانکش وموسیقی شناس وخطاط کامل وصاحب تألیف وفاضل ایدی. تیمور وقعه‌سنده عسکر پریشانی‌ایله مصر جانبنه قاچوب دولت علیّه‌یه التجا وینه بغدادی استخلاص ایلدی. سکز یوز اون ایکی‌ده قرا یوسف ترکمان النده مقتول اولدی.

احمد ماوراء النهری.

احمد بن فضل الله ماوراءالنّهری ❁ خط هلالانه‌ده گزیده در. مراد پاشا تربه‌سنده برمصحف موجوددر. وفاتی آلتی یوز یگرمی درتده‌در.

سیبك زاده .

احمد بن خواجه یحیی ❀ سیبك زاده دیو مشهوردر . اقلام متنوّعه‌یی بالذّات شیخدن یازمشدر . وفاتی طقوز یوز سکزده‌در .

احمد نیریزی .

مولانا احمد نیریزی ❀ متأخّرین نسّاخان عجمدن وصاحب طریقهٔ خاصدر . میرعمادك تعلیقه‌ده یکتا اولدیغی گبی بودخی نسخده یکتادر . کمسه آنك قدر کلام قدیم یازمامش آلتمش بیك تومان ایران نقدی یالکز اجرت کتابت قرآن آلمشدرکه ایرانده برخطّاطه گوره چوق پاره‌در . ایرانك خطّ نسخی بونده ختم اولمشدر .

بتلیسی .

ادریس بتلیسی ❀ ثلث ونسخدن ماعدا تعلیقه‌ده دخی ماهر ایدی . هشت بهشت نام تاریخك مؤلفی بودر نثر ونظمده غایت ماهر وقادر ایدی . قوجه مصطفی پاشا جامعنك باش قپوتاریخی بونك نتیجهٔ طبعی واثر خامه‌سیدر . طقوز یوز اون برده وفات ایلدی . خطی ایرانده تحصیل اتمشدر .

اوغلی ابو الفضل دخی حرمسرای سلاطین صفویه‌ده تربیه اولنوب صاحب تاریخ اکراد ومختصر هشت بهشت در . دفتردار ایکن استانبولده وفات ایلدی . مدفنی طوبخانه‌ده یاپدردیغی دفتردار جامعی حولیسنده‌در .

اسدالله کرمانی .

اسدالله کرمانی۲۲ ❀ شیخ محمّد کرمانی شاگردی وقره حصاری استادیدر وفاتی سکز یوز طقسان اوچده‌در .

استانبولده ایاصوفیه کتابخانه‌سنده خطیله موقوف برمصحف شریف واردر . ابتدای اوراقنده مذهّب لوحه کتابه‌سی بوقطعه ایله مؤرّخدر .

قطعه

ازان روزی که این مصحف نوشتم ❀ بجزو وحزب وعشر وخمس وایات
بفال سعد از روی معانی ❀ بتاریخش نوشتم تلك ایات

سلطان بایسنقر

سلطان بایسنقر ❁ تیمور مشهورك حفیدی وولیعهدی اولوب اماّ تسلطن ایده‌مدی . منجّمین سن قرق سنه زیاده یاشامیه‌جقسین دیو خبر ویردکاری اوزرینه هراتده باغ سفید دیدکاری باغده کیجه وکوندوز مست ومخمور دوشوب اوتوز بش یاشنده ایکن سکز یوز اوتوز یدیده وفات ایتدی.

تذکرهٔ دولتشاهی روایتی اوزرینه اول شاهزاده‌نك کتابخانه‌سنده قرق نفر مشهور خطاط کیجه وکوندوز کتابت ایله مشغول ایدیلر . خطاطلق وزر افشانلق ووصّاللق وتذهیب وتصویر وسایر محسّنات مایلیق خطّ وکتابت اولوقتدنبری رونق طوتدی . هیچ برعهد وعصرده هنر خط وقلم اولقدر رواج ورونق بولمامش وهیچ بر اوان وزمانده اولقدر کتب ونسخ نفیسه وبدیعه یازلمامشدر . استانبولك هر بر کتابخانه‌سنده لااقل بر نسخه انك عهدنده یازلمش نسخه‌لردن موجوددر . یکی جامع کتبخانه‌سنده انك امریله یازلمش فرج بعدالشدّة ترجمه‌سی ایله نزهة الارواح حسینی نسخه‌سی شایان زیارتدر .

تبصره

ایرانیلره کوره درت کمسنه درت خطده استاد بی مانند ایمش : ثلثده بایسنقر میرزا . تعلیقده میرعماد . نسخده میرزا احمدنیریزی . شکسته‌ده درویش عبدالمجید طالقانی . بو بیت اوشاهزاده‌نك زادهٔ طبعیدر .

کدای کوی او شد بایسنقر ❁ کدای کوی خوبان پادشاهست .

سیف الدّین نقّاش آنك مرثیه‌سنده برترجیع بند سویلمشدرکه هر مصرع اوّل تاریخ ولادت وهر مصرع ثانی تاریخ وفاتدر . قبری مشهد رضویده کوهرشاد مدرسه‌سنده‌در .

بایسنقر میرزا شعر وخطده یکتا اولدیغی کبی برادری الغ بیك دخی هندسه‌ده بیهمتا ایدی . آنلرك حقنده سویلنمشدر .

بیت

چون الغ بیکی بعلم هندسه ❀ یافت نتوان درهزاران مدرسه

خلاصه بایسنقر میرزا عهدی گبی هیچ برعهدده علم وفن وهنر اولقدر رواج بولمامشدر واهل علم وفن وهنر اولقدر عزیز وارجمند طوتلمامشدر . باقی احوالندن برنبذه دخی تعلیق نویسان صره سنده ذکر اولنه جقدر .

جمال الدّین حسین فخّار . **جمال الدّین حسین فخّار** ❀ شیرازیدر ثلث ونسخ ایله طقوز یوز یتمش سنه سنده یازدیغی کلمات مرتضویّه زیارت اولندی الحق قدرت قلمنه ولطافت ونزاکت رقمنه سوز یوقدر .

حسین ابن ابوبکر . **حسین ابن عمر ابن ابی بکر** ❀ شرقیدر سکز یوز آلتمش یدیده یازدیغی یاقوتانه مصحف ایاصوفیه محرابی پیشگاهنده رحله بند وقفدر .

غیاث الدین . **غیاث الدّین خلیلی** ❀ اصفهانیدر . سلطان مراد خان ثالثه ضمیمهٔ هدایا اولمق اوزره طهماسب شاه آنی بر مصحف شریف یازمغه مأمور ایلدی . طقوز یوز سکسان اوچده یثروب مظهر اکرام موفور اولدی . مصحف مزبور تربهٔ ابو ایوّب انصاریده موقوف وحسن بیغایه ایله موصوفدر . صدر اعظم مراد پاشا تربه سنده دخی قرقنجی مصحف شریفی محفوظدر . وینه اوراده آلتی یوز یدی تاریخنده یازلمش برمصحف شریف واردرکه کاتبنک اسمی مجهول امّا مصحف کندوسی واجب الزّیاره در .

محمد رضای امامی . **محمّد رضای امامی** ❀ اصفهانیدر صفویّه سلاطینی زماننک جلی نویسلرندندر . اکثر اماکن متبرّکده واصفهانک اغلب عمارات سلطانیسنده خطّی موجوددر . بیک سکز یوز یتمش ده وفات ایتمشدر .

شمس بایسنقری .

شمس بایسنقری ۞ بایسنقر میرزا دائره‌سنه منسوبدر . یاقوتانه خطله دواوین شعرا کتابتنه مأمور ایدی وشهزادهٔ مذکور آنك مریدی صاییلور ایدی .

میرشیخ کرمانی

میر شیخ کرمانی ۞ ثلث ونسخده اسدالله کرمانینك استادی وتعلیقده دخی سرحلقهٔ اهل زمانی ایدی . تعلیقی میر علی مرحومدن یازمش ایدی . حفیدی میر شیخ محیی‌الدیندرکه ثلث ونسخده پدرندن وتعلیقده میر سیّد احمد مشهدیدن مأذوندر .

صالح قزوینی .

مولانا محمد صالح ۞ قزوینی شاه سلیمان صفوی زمانی خوش نویساننددر . اماکن مقدسه وعتبات عالیاتده آثاری فراواندر . گویا میرابو تراب اصفهانی اوغلیدر .

صدر فارسی .

صدر ابن بایزید فارسی ۞ خراسانیدر . خیرالدین مرعشی وادیسنده یازار . سکزنجی اولمق اوزره ثلث قلمیله برمصحف کتابتنی طقوز یوز طقوزده اتمام ایدوب بین‌السطوره قلم سرخ ایله تحت‌اللفظ معناسنی واطرافنه دائر اما دار نسخ خطله وجوه قرائتی وهوامش خارجیه‌ده دخی فارسی تفسیری بالتمام تسطیر ایلمش وآخر مصحفده دخی اثنای کتابتده اجرا اولنان صنایعی ضبط ایچون بر رساله‌جك وضع اتمشدر . تمام اسماء جلال آلتون ایله مسطور وشمدی ایاصوفیه کتابخانه‌سنده موقوفدر .

قاضی زاده .

ظهیر کبیر ۞ اردبیلیدر . سلطان سلیم فتح تبریزده آنی شاه قاسم ایله برابر رومه گتورمشدر . انواع قلمده استاد وقاضی زاده دیو مشهور

ایدی . ابن خلّکان تاریخنی فارسی یه ترجمه ایدن بودر طقوز یوز اوتوز برده وفات ایلدی . ادبیّات وسایر علوم وفنونده بینظیر ایدی .

دانشمند .

عبدالباقی تبریزی ❀ دانشمند لقبیله ملقّب وعلابیك شاگردی ایدی . بغدادده متوطّن ومولوی خانه‌ده ساکن ومصطفی دده ایله انیس ایدی . مراتب علم وفضلده ماهر وشعر وانشاسی کمال وحسنده هر برده ظاهر ایدی بو بیت آنك اشعارندندر .

بود کلام تو ثبتم بصفحه صفحهٔ دل ❀ بسینه‌ام دل صدپاره مصحف بغلی است

بودخی آنکدر .

اهل دلکی زپی سلطنت وجاه رود ❀ کیست کز تخت فرود آید ودرچاه رود

ثلث ونسخ وتعلیقده غایت اشتهارینی شاه عبّاس ایشتدکده آنی بغداددن مسجد جامعنك کتابه‌لرینی یازمق ایچون حسین چلبی‌یی کوندروب ایستدی ایسه‌ده مرقوم ابا ایلدی . امّا قندهار فتحندن صکره شاه خواه ناخواه آنی اصفهانه کوتوروب مسجدك بیوك قبّه کتابه‌سی وقبله‌یه قارشو صفّه وباب مسجدك طاقی خطلری آنکدر .

مرقوم دانشمندك مشاهده اولنمش ایکی قطعه‌سنك محتویاتی غایت معنادار ولطیف اولدیغندن بوراده ذکر اولنور .

قطعهٔ اوّل درحکایت

درقصّه شنیدیم کزین پیش بزرگی	یك بدرهٔ زرداد بیك بیت فلانی
ماهم بطمع پیش بزرگان زمانه	بستیم میانی وگشادیم زبانی

بردیم بسی رنج ونشد حاصل ازین کار | جز خوردن خونی و بجز کندن جانی
گر تربیت اینست بسا کاهل سخن را | دل تافته گردد چو تنور از پی نانی
عنقا وکرم هردو یکی دان که از ایشان | جزنام نیابند بتحقیق و نشانی
ای اهل هنر قصّه همین است که گفتم | هان تا نفروشید یقینی بگمانی

قطعه دوّم درشکایت

صاحبا عید آمد ومارا مهیا هیچ نیست | جامه در بر فوطه بر سر کفش در پا هیچ نیست
شال ومندیل وقبا وکفش دربازار هست | قیمتش بسیار کردم پول پیدا هیچ نیست
کردم ازپوشیدنی قطع نظر اماچه سود | خوردنی درخانهٔ ماغیر سرما هیچ نیست
سفرهٔ اعلا ودون ازنان وازحلوا پرست | پیش ماغیراز کتاب نان وحلوا هیچ نیست
گرچه دربازار رنگارنك انگور ست لیك | درکف اطفال ماجز ریش بابا هیچ نیست
حال خدمتکار ونوکررا چه گویم درلباس | جزرمین وآسمان درزیر وبالا هیچ نیست
اینهمه بگذار وحرف قرض خواهارا شنو | وجه قرض اما بجز امروز و فردا هیچ نیست
جزوی قرض ازکسی کردم طلب گفتا بچشم | تا قیامت صبرکن زیراکه حالا هیچ نیست

ازره طبع آزمائی چند بیتی گفته شد
ورنه مارا جزخدا ازکس تمنّا هیچ نیست

عبدالحی. **عبدالحیّ خطّاط** ❀ نیشابوری عبدالله طبّاخ شاگردیدر چپ نویسلکده دخی مولانا سیمیدن مجازدر . اماکن مقدّسه‌ده مصاحف شریفه‌سی چوقدر .

سیدعبدالقادر. **سیّد عبدالقادر ابن سیّد عبدالوهّاب** ❀ خراسانیدر تیمورلنگ کتّابندن واعجوبهٔ روزگار ایدی . سلطان سلیم جامعنده برمصحف کبیری واردرکه تزئین وتذهیبی بیك آلتونله آنجق وجوده گلور . شیوه‌سی یاقوتانه امّا بیعدیلانه‌در . یکی جامعده تربه‌ده دخی بر کبیر مصحفی موقوف اولوب مصحف من بورك اوّل وآخرنده الواح وصفحات تزیینندن ماعدا جزو

باشی بولنان صحیفه‌لری دخی قارشولقلی غایت مکلّف صورتله مذهّب ومضّعدر هر صحیفه‌ده یازینك اوچ سطری غایت گوزل ثلث وباقیسی خوش طرز نسخدر شایان زیارت اولدیغنه شبهه یوقدر .

عبدالقادر گوینده

خواجه عبدالقادر گوینده ❁ حبیب السیرده مذکوردر که مرقوم انواع فضایلده مهارت کامل حاصل ایدوب علم ادوار وموسیقیده کیمسه آنکله مساوات لافی اوره‌مز ایدی . وشعر وانشا وفنّ خطده غایتله ماهر اولوب کتبهٔ بقاع متبرکه‌ده ید بیضا گوستریر ایدی . اوائل عمرنده سلطان احمد جلایر خدمتنده قرب منزلت بولوب انك وفاتندن صکره میرزا میرانشاه ندماسی سلکنه داخل اولدی . امیر تیمور میرزا میرانشاهك ندماسنی قتل ایتمك استدکده خواجه فرار ایدوب برقاچ وقتدن صکره ینه بارگاه تیموری اطرافنده درویشان لباسیله بدیدار اولدی . امّا امیر تیموری گورر گورمز خوف وهراس وجودینی استیلا ایدوب قورقودن تلاوت قرآنه شروع ایلدی . امیر تیمور گوله‌رك بومصرعی اوقودی .

مصراع

ابدال زبیم چنگ برمصحف زد

واز سرنو آنی مظهر احترام واحسان بیوردی صاحبقرانك وفاتندن صکره شاهرخ سلطان ایله اوقات گذار ایدی .

عبدالله آشپز

عبدالله آش پز ❁ بعضیلری بونی بلا واسطه یاقوت شاگردی صایمشلر ایسه‌ده تاریخ وفاتنه باقیلورسه بلاواسطه دگلدر . بهرحال استادینك مطبخنده طبخ طعام ایلدیگندن طبّاخ لقبنی آلمشیدی . دیار ایرانده آنی ثانی اثنین یاقوت صایارلر وحقیقةً سزاواردر . حسن شیوه ایله کتابتده واتّصال حروفده نظیری یوقدر .

مشار اليه قناعت صفتی ايله موصوف وحسن اخلاق ايله معروف هراتده تحصيل خط وربط ايله امثال واقرانته فائق اولدقدن ودبدبهٔ خطی آفاقه ياييلدقدن صكره هندوستانه سفر ايدوب اوراده وزير اعظم مدحنه قلم لغزی ايله معنون برقصيده سويلشدركه حقيقةً استماعه شايانـدر . برقاچ بيت آندن انتخاب اولندی .

لغز قلم

چيست آنمرغی كه نسايد زمانی ازنفير | شخصش اندوده بزرو فرقش آلوده بقير
باتنی باريك واز افعال او دولت سمين | بارخی تاريك واز آثار او ملكت منير
چون بنهد جسم اوجسم هنر كردد قوی | چون بكريد چشم اوچشم خطر كردد قرير
كرچه بی كوشست باشد درهمه جائی سميع | ورچه بيهوشست باشد ازهمه سوئی خبير
صورت او برمثال ماهئ كاورا بود | ازشبه فرق وززر اندام وازدم آبكير
سعی او بكشايد وتاثير او برهم زند | كشوری كاه تحرك لشكری كاه صرير

هست چون برهان عيسی بانكو خواهان شاه
هست چون ثعبان موسی با بدانديشان مير

برقاچ وقتدن صكره هندستاندن هراته مراجعت ايدوب آلتمش آلتی ياشنده سكز يوز سكسان بشده وفات ايلدی . وقرق بش مصحف شريف يادگار براقدی .

سيد عبدالله • شيرازيدر جملهٔ علومده سيد شريف جرجانيدن اجازت آلمشدر .

سيد عبدالله .

شعر

وما مقلّم اظفاری سوی قلمی • ولا كتائب اعدائی سوی كتبی

ماألنجه كثرت كتابتله معروفدر . ايساغوجی، كافيه، تهذيب تفتازانی يه شرحی واردر . وبنا دينلان كوچك صرف كتابی بونك اثر معتبريدر . وفاتی آلتيوز آلتمش يديده‌در .

سیمی .

عبدالله سیمی ❊ مشهد رضویده معلم قرآن و مدرس قرائت اولوب شش قلمده خوشنویس بیمانند واشعار وسایر فنون کمالات وتربیهٔ اوراق وتعبیهٔ مرکب وتذهیب آثارده استاد نامدار ایدی . هرفنده تعلیمی مجرب اولدیغندن هزار شاگرد تربیه‌سیله مهذب اولمشدر . شبانروز اوچ بیك بیت سویلمکه قادر اولدیغی وبرگونده ایکی بیك بیت سویلیوب یازدیغی مروی ومصححدر .

مناقب هنروراننده وغیریده مسطوردرکه مولانا سیمی نیشابوری مشهد رضویده ساکن وشش قلمده وتذهیب وزر افشانی و وصالقده وغزل گوئی ومعما فننده استاد نامدار ومعلم مکتبدار ایدی . حتی خط دیوانی ونقاشلقده یگانهٔ عالم اولان مولانا عبدالحی مولانا سیمی شاگردلرندن ایمش .

مولانا سیمی برگون برگیجه‌ده اون ایکی باتمان طعام ومیوه ییوب اشتهای غالبله هضم ایدردی . برگون ایکی کشی بریسی مولاناسیمی یگرمی باتمان خرما براوطورشده یر واوبریسی ییه‌من دیو یکدیگرله بحث و نذر ایدرلر یگرمی باتمان خرما گوتوروب مولانا خدمتنه گلورلر . قضاءً مولانا اوگون آزه‌جق شکسته مزاج اولدیغندن یتاقده ایمش . خرمایی گورر گورمز ونذر ماده‌سنی ایشیدر ایشتمز قوللرینی صیوایوب خرمائی آوج آوج یدکدن صکره نذر بندانه یوز طوتوب عجبا سز خرمایی چکردکسزمی دیمش ایدیکز یوخسه چکردکله . بن ایسه چکردکله ییدم تا نزاع بینکزده اولمیه دیمشدر .

شهزاده علاءالدوله فرمانیله برگونده مشهد خلقنك حضورنده دهل ونقاره ونفیر عام ایله ایکی بیك بیت قریحهٔ صبیحه‌دن سویلیوب وسکه‌یی مرمره قازمش گبی یازمشدر . آنك ایچون سجع مهری بوایدی .

بیت

یك روز بمدح شاه پاکیزه سرشت ❊ سیمی دوهزار بیت برگفت ونوشت

مولانا سیمی آثار کاملیله نیشابوری رشك جنان ایلدکدن صکره

ترکستان جانبنه گیدوب اوراده برمدّت توقفی اثناسنده شرح حالی شکایت گونه غایت مؤثّر واندوه آمیز واوقویانلره رقّت انگیز سویلیوب گوندر مشدر برقاچ بیتی بوراده ذکر اولنمغه شایاندر .

شکایت نامهٔ سیمی

اگر شکایت گویم زچرخ نیست صواب
وگر عتاب کنم برفلك چه‌جای عتاب

زجور اوست مراصد شکایت ازهرنوع
زجور اوست مراصد حکایت ازهرباب

بیشه شیران درتاب تب زگرسنگی
شده‌ردیف سلاطین زطوق و یاره کلاب

بتیغ قهر میان سپهر باد دونیم
که دور کرد مرا از دیار واز احباب

فراق جستم وعاقل نجسته رنج فراق
سفر گزیدم و دانا سفر ندیده صواب

هرآنکهی که دهد باد بویشان گردد
دلم پرآتش و سینه پرآب همچو سحاب

عجب مدارکه از هجر دوستان نالم
که از فراق بنالید تیردر پرتاب

ازآنجهت که زابنای جنس ماندم دور
مرا بصحبت ناجنس میکنند عذاب

اکر زیادت خون خواب آوردپس چیست
مرادودیده پرازخون‌ونیست دروی‌خواب

چنان شدم که اگر کوه رادهم آواز
امید نیست مراکاید ازصداش جواب

ازآنجهت که بمن کس کتاب نفرستاد
شکسته پشتم ودرتنگ مانده همچوکتاب

زمن بعربده بستد زمانه طبع نشاط
زمن بشعبده بربود روزگار شباب

خدای داند گر چرخ رابنفع و بضر
سبب شناسم الا مسبّب الاسباب

درازگشت سخن چند درد دل گویم
چونیست مستمعی پس چه‌فایده اطناب

چه سودداردم این اضطراب صبرکنم
مگر دری بگشاید مفتح الابواب

عاقبت وطن اصلیسنه عودت ایدوب اهل نیشابور معاودتنی فوز عظیم صایدیلر واحترام ایله تعظیم ایلدیلر نیشابورده رحمت الهی‌یه واصل اولدی .

عبدالله هروی .

عبدالله کاتب هروی ۞ نسخ نویساندندر خطوطنك حسن وجمالی کنجایش توصیف وتعریف دکلدر تاریخ وفاتی سکز یوز قرق طقوزده‌در . مستقیم زاده دیرکه خطنی کورمش اکر عبدالله آماسی هروی اولسه خطی آنك خطیدر دینله بیلور .

عبدالله مروارید

عبدالله مروارید ۞ کرمانی وشهاب‌الدین ابن خواجه شمس‌الدین مروارید لقبیله ملقّب وشاعر اولدیغندن بیانی مخلصدر . پدرینه مروارید دینلدیکنك سببی سفارتله بحرین جانبنه کیدوب دوندکده برقاچ دیزی درّ ومروارید هدیّه کتورمسی اولمشدر . عبدالله مرقوم سلطان حسین میرزا خدمتنده منشی اولوب علوّ جاهده برمرتبه‌یه واردیکه امارتله میر علی شیر یرینه مهر باصدی وبو منصب برچوق سوردی . اکرچه مشار الیه هرقلمده ماهر وقادر ایسه‌ده هله جب نویسلکده نظیر وعدیلی یوق ایدی . بروقت دخی کوشهٔ انزوا اختیار ایدوب مصحف شریف کتابتیله اوقات کذار اولدی ایسه‌ده ینه سلطان حسین میرزا آکا استمالت ایدرك استخدام ایلدی اما مرض آبلهٔ فرنکدن افلاح بولمیوب استعفا ایتدی . وکوشهٔ انزواده پادشاهك وقایعنی نظمه چکدی . عاقبت طقوز یوز یکرمی ایکیده وفات ایلدی .

دیوان قصاید وغزلیّاتی ومونس الاحباب نام رباعیاتی وتاریخ شاهی ایله منشآتی مشهوردر . تاریخ منظومی ایله خسرو وشیرینی عدم اتمام جهتیله متداول اولمدی . حسن طبعنه مولانا جامینك مشهور غزلنه سویلدیکی نظیره‌نك درآمدی دلیل کافیدر .

آه کز هرکه وفا بود امید دل من ۞ غیر نومیدی ازوهیچ نشد حاصل من

بو غزل آنکدر .

خوش آنزمان که خطت کرد آن عذار نبود | میان حسن تو وعشق من غبار نبود

نبود چون توگلی درهمه کبودی چرخ | دمی که باغ رخت‌را بنفشه زار نبود
بشب رساند خطت روز بیقراری من | وگرنه بیتو مرا روزو شب قرار نبود
دراین بهار برآمد خط تووه کاین بار | بهار حسن ترا حسن هر بهار نبود
زاسب باز فرود آمدی مگر امسال | که این نیاز که می بینم ازتو بار نبود

بیانی ازستم یار کرد دل خالی
وگرنه این همه تشنیع هم بکار نبود

تبصره

عالی افندی مناقب هنروراننده دیرکه عبدالله صیرفی سلطان حسین بیقرا روزگارنده خوش‌نویسلك خدمتنده ایدی . پادشاه هراتده درونی وبیرونی طبقاتی درت بیك باب حجراتی شامل ومیان ساحه‌سنده جوی انجیر نام نهروان وجمله دیواری ظواهر وحواشی لاجورد وطلا ایله منقش کاشی لطافت نشانله مقبول جمهور وسیاحان معمورهٔ عالم اولان مدرسهٔ میرزائی بنا ایلدی . الحق معمار عقل رزین ومهندس طبع دوربین آنك گبی بنیان وبنیاده حیران ومتحیّردر .

روایت اولنورکه سلطان محمّد حذابنده ووزیری خواجه سلمان وفرزندی میرزا حمزه برتاریخده اول مدرسه‌یه قونمشلر وجمله‌سنك کارخانه‌لریکه آلتی بیك مقداری نفوسی مشتمل ایمش نیجه آیلر آنده تمکّن قیلمشلرینه بشیوز مقدار حجراتندن بعضیسی خالی وبعضیسی اصحاب اشغاله مسکن اولدیغنی گورمشلردر .

ودخی مشهوردرکه سلطان مذکورڭ اول بنا اثناسنده خزینه‌سی توکنوب عاجز قالمش وتأثیر دعا وتضرّع خداوندی ایله تمل قازر ایکن ایکی کوپ آلتون بولمش واتمام بنایه موفّق اولمشدر .

الحاصل برموجب فرمان عالیشان مولانا عبدالله صیرفی اول مدرسه‌نك

قپوسندن سورهٔ فاتحه شريفه رسمنه جانب يميندن بدأ وطرف يسارى غايتنه كلنجه قرآن عظيمى باشدن باشه رسم ايدر جلى ومنجلى وبدايع صنايعله بركونه مزيّن قيلوركه احسنت صداسى عيّوقه ايريشور . برالفى بطريق المساحه تخمين اولندقده طولاً يكرمى ذراعه يقين بولنمشدر . العهدة على الرّاوى .

مؤلّف ديركه عبدالله صيرفينك سلطان حسين بيقرا معاصرى اولمديغنه تاريخ وفاتى وتواريخ مكتوباتى دليل وبرهان واضحدر . بو عبدالله ديديكى خطاط صيرفيدن ماعدا بريسى اولمليدر . عبدالله آش پزك اولمسى دخى احتمالدن بعيددر . زيرا آنك تاريخ وفاتى دخى بوخصوصه مساعد دگلدر. بوصورتده خطاط مذكور اگر مدرسه قضيّه‌سى صحيح ايسه عبدالله مرواريد اولمليدر .

شيخ بهاءالدّين عامليتك كشكولنده مدح هراتى مشتمل بر رساله‌سى اولوب اوراده بومدرسهٔ بوگونه توصيف ايلمشدر .

فصل فى وصف مدرسة الميرزا

ومابنى فيها من المدارس	ليس لهافى الحسن من مجانس
اشهرها مدرسة الميرزاء	مدرسة رفيعة البناء
فى غاية الزّينة والسّداد	عديمة النّظير فى البلاد
بالذّهب الاحمر قد تزخرفت	كانّها جنّة عدن ازلفت
فى صحنها نهر لطيف جار	مرصّف جنباه بالاحجار
فى وسطه بيت لطيف مبنى	كانّها بعض بيوت عدن
من الرّخام كلّه مبنىّ	كانّما صانعه جنّىّ
وكلّما يقوله النّبيل	فى وصفها فانّه قليل

عبدالله تبريزى .

مولانا عبدالله ۞ تبريزى علا بيكك قرنداشيدر . حسن خط ثلث ونسخدن ماعدا نافته بيرق ايچون حلّ زر هنرنده آنك گبى استاد گورلمامشدر .

عزّی .

ابو المعالی عزّ الدّین عبدالوّهاب زنجانی ❁ زنجان آذربایجان حدودنده معروف برشهردر . علم صرفده معروف اولان عزّی ومقصود بونك تألیفاتندندر . بالذّات یاقوت مستعصمیدن تعلّم حسن خط ایلمشدر . جودت خطی امام سیوطی گبی اصحاب طبقات وصف ایلمشلردر . تاریخ وفاتی آلتیوز آلتمش آلتیده‌در .

عضد الدوله دیلمی .

عضدالدّوله ابوشجاع دیلمی ❁ آل ساسان اکبردن اولوب دولت بویهیّه‌دن بشنجی‌در . حسن خطی ابن مقله‌نك برادری حسن فصیحدن یازدی . عمی عزّ الدّوله سلطان بختیارك نسلی اولمیوب عراق عربده بونی ولیعهد ایلمشدی . عاقبت بودولتك اعظم سلاطینی اولدی . بغدادده خطبه‌لرده بعدالخلیفة بونك نامی یاد واسلامده شاهنشاه لقبی ابتدا بوکا اطلاق وایراد اولندی . ولوکده ضرب دباب بونلرك عهدنده اولدی . جعفری مذهب وعدالت وفضیلتده مجرّب ایدی . ابواسحق صابی تاجی نام تاریخی بونك اسمنه نامزد قیلدی . اشعار لطیف المال وعلوم وفنون ادبیّه‌ده نهایت کمال ومهارتی اولمغله ابن هشام خضراوی افصاحنده انك قولنی مثال اوله‌رق ایراد ایلمش ومتنبی امثالی فحول شعرا قصاید وغیره آنك مدحنده انشاد اتمشلردر .

آثار جمیله‌سندن مدینهٔ منوّره‌یه سور محصور بنا ومشهد حسین یعنی کربلایی بولوب عالی تربه ایله احیا ایدن بودر . بغداد ده اوچیوز اوتوز ایکی‌ده وفات ایلدی وسرای سلطانیده بعدالدّفن ینه کندی احیا کرده‌سی اولان مشهد علی‌یه نقل اولندی. قرق یدی ییل عمری واوتوز ییل سلطنتی واردر . نفس واپسین ده (ما اغنی عنیّ مالیه هلك عنیّ سلطانیه) کریمه‌سنی تلاوتله تسلیم روح ایتدی .

بوکلمات اثنی عشرکه بعض امرائی تهدید ایچون تمهیددر زادهٔ طبع آزاده‌سیدر . (غرّك عزّك فصار قصار ذالك ذلّك فاخش فاحش فعلك فعلّك تهدا بهذا والسلام) ومجیب ادیب دخی (غلی قدری علی‌قدری) دیو جواب یازمشدر .

علابیك تبریزی

مولانا علا بیك تبریزی ❀ جمال الملك لقبیله ملقب ایدی . شمس الدّین محمد تبریزیدن تمشقله رتبهٔ رفیعهٔ خطه ایرشدی . آثار قلمندن تبریزده شاه طهماسب بنا کرده‌سی اولان مقام صاحب زمانده برکتابه ومسجد جامع تبریزك طاقلرندن برینده طقوز یوز یتمش ایکی تاریخنده مسطور برلوحه‌سی اولوب اشبو لوحه‌ده شاه طهماسبك گوردیگی ودیدار حضرت قائمی زیارت ایلدیگی واو واسطه ایله گزاف برمبلغدن عبارت رسوم تمغائی تمام ممالك ایراندن قالدردیغی رؤیانك تفصیلی مسطوردر . اصفهانده تخت فولاد دینلان مزارستانده دخی برلوحه‌سی واردر . برمصحفی دخی حالا استانبولده سفیر کبیر ایران بولنان میرزا محسن خان حضرتلری کتابخانه‌سنده موجود اولوب شایان زیارتدر . عبدالباقی دانشمند ایله علی رضای عباسی آنك دست پرورده‌سیدرلر . کذلك خوش نویسانك بیهمتاسی وقلمزنان یکتاسی حاجی مقصود ترك آنك شاکردانندندر .

مشار الیهك حسن طبعنه دلیل برقصیده‌سندن دخی اشبو قاچ بیت انتخاب اولندی .

مراخدای جهان ازهمه جهان داده است | خطی چه کونه خطی به زلعل رمانی
سپهر واختر و ارکان چومن دکر نارند | بدور خویش دبیری ونه سخندانی
بدست خویش دراین شعر خوب خاطر من | بریخته است مرانیست برتو تا وانی
چومن دبیر نبوده بهر دیار کنون | بهیچ جای نباشد چو من سخندانی

مباد خالی تا کردن است وران باهم
زطوق وداغ توهر کردنی وهر رانی

شاه قاسم ❀ تبریزیدر سلطان سلیمان خان تبریزی آلدقده آنی آلوب استانبوله گتوردی وطقوز یوز طقوزده وفات ایلدی .

شاه قاسم .

محراب تبریزی ❀ طقوز یوز طقوز تاریخنده یازدیغی اللی دردنجی مصحفی قپودان ابراهیم پاشا جامعنده موقوف اولوب واقعا اول جامعه شایان برقرآندر . جامع مزبورده عجم یازیسی ایله برمصحف دخی واردرکه الحق ثلث جمیلی یدی قلملی سید الخطاطین خطی و بین السطور قلم چاردانگ ایله نستعلیق فارسی معناسی کاتب زاده یازیسی ظن اولنور . تذهیب وجلدی بشیوز آلتون ایله آنجق وجوده گلور . لکن کاتبک اسمی کتبهده وضع اولنمدقدن بللو دگلدر . وهرحالده مصحفلر واجب الزیارهدر .

محراب .

محرر اوراق اوچ بیک سنهٔ هجریهسنده اول قرآنلری زیارت ایلدم ذکر اولنان جلدی پارهسی چوق بریسنه صاتمق اوزره قوپارمشلر وصکره پشیمان اولوب اویلهجه براقمشلر ایدی . بوقضیهیی برتقریبله اوقاف ناظرینه بتشدیروب قرآنلر نظارت اوقافه استنلدی وصکرهدن نه اولدی بیلهمم . الله اعلم

محمد ابن حسن قزوینی ❀ ثلث ونسخ وتعلیقده هر اوچنده ماهر ایدی طقوز یوز سکسان آلتیده وفات ایلدی . بایرام پاشا تربهسنده برقطعه مصحف شریفی موجود در .

محمد قزوینی .

امیر محمد بدرالدین ❀ تبریزلیدر . امیر تیمور ملازمتنده واردوده خدمت کتابتنده بولنور ایدی . سلطان مصر ملک فرخ امیر تیموره ایلچی گوندروب سلطان احمد جلایر بغدادی ایله قرا یوسف ترکمانی طوتوب قید وبند ایتمشم امرکز ندر دیو عریضه یازمشدی . امیر تیمور عرضاً اوچ

امیربدرالدین .

وطولاً یتمش آرشون برمکتوب خط نسخ وآلتون صوئی ایله سلطان مصرك نامه‌سنه جواب اوله‌رق یازمسنی بدرالدّینه امر ایلدی .

نامهٔ مرقوم‌ه بیك یدی‌یوز اللی سطری مشتمل اولدی وخلاصهٔ مضمونی بوکه سلطان احمد جلایری مقیّد اوله‌رق گوندر وقرا یوسف ترکمانی زندان زندگانیدن قورتار .

نامهٔ مزبورك دیگر تفاصیلی چین ، ماچین ، ختا ، ختن ، ترکستان ، هندوستان، ایران، توران، روم، فرنگستان، وسایر ممالك عالم حکمدارانك وقایعی و امیر تیمور ایله رفتار وکردارلری خصوصندن عبارت اولوب اول خامه‌زن بو نامه‌نك عباراتنی مجموعاً کندو طبع بیمثالندن اختراع ایله اولقدر معانی دلپذیر ابتداع ایلمش ایدی که هیچ برعاقلك عقلنه‌صیغمزایدی . امیرتیمور اول نامه‌یی گوردکده کاتبنه فاخر خلعت وانعام وافر ویره‌رك زیبنده احسان وعطیّه‌لر وگرانبها وارجمند هدیّه‌لر ایله خواجه عبدالله کشی منشی‌یه مکتوبی تسلیم برله سلطان مصر جانبنه گوندردی .

ارباب معرفت واطلاعه مخفی دگلدرکه بدءسلطنت سلاطیندن‌تابوگونه‌دك بویله بر مکتوب گرك عربی گرك فارسی یازلمامشدر ویازلمیه‌جقدر . زیرا نه دیگر اویله بر امیر تیمور خروج ایدر ونه اویله بر امیر محمد ظهور ایلر .

ینه اول سفرده امیر تیمور نقدر کشی ملازمتنده بولنیور دیو امیر برندقه عرض‌لشکر ویوقلمه‌خصوصنی امر ایلدی . ظفرنامه‌ده مسطور اولدیغنه گوره ماوراء النهر، ترکستان، خوارزم، بدخشان، خراسان، مازندران وبقایای قرا تاتاردن ایکی یوز بیك آتلو اولقدر ونامدار بیا میدان کارزاره گیرمکه مهیّا ایدی . روضة الصّفاده مسطوردرکه امیر تیمورك ختا جانبنه توجّهنده اوچیوز سکسان ایکی بیك آلتیوز اون ایکی کشی یالگز ملازم خاصی اوله‌رق تعداد اولندی . واول سفرده مجموع لشکری سواره وپیاده سکز یوز بیك کشیدن عبارت ایدی .

خلاصـه امـیر محمد یدی قلم یعنی ثلث ونسخ ومحقّق ورقاع وریحـان وتوقیع وتعلیقده استاد اولدیغی گبی خطّ کوفی‌یی دخی اویله گوزل یازاردی‌که کمسـنه آنك ایله لاف مقابله اوره‌مز ومیدان رقابته گیره‌مز ایدی . فنّ نستعلیق نویسی‌ده دخی میر علی واضعك اعظم شـاکردانندن اولوب مکرّر اسـتاد واضع آنك خطّنی فرزند ارجمـندی میر عبدالله خطّنـه ترجیح ایدردی . کریمه‌سنی دخی آنك عقد نکاحنه شایسـته گوردی . امیر محمد صاحب مقامات اولوب شیخ کمال خجندی‌یه معتقدومرید ایدی . امیر تیمور امریله غایت قالین خانبالغ کاغدی اوزرینه درت جلدی نسخ واوچ جلدی ثلث تمام بسمله‌ٔ شریفلر خط کوفی وشان نزوللر خط رقاع وریحـان اوله‌رق یدّی عدد کلام قدیم یازمشدر . ومذکور تمش آرشون نامه نسخدن ماعدا یگرمی درت دیگر نامه تعلیق وترسّل خطّیله کاغذ خانبالغ ابریشمی اوزرینه امیر صاحبقران طرفندن ملوك اطرافه یازمشدر . مدفنی تبریزده‌در .

امیر تیمورك میدان جنگی توصیفنی مشعر یازدیغی قطعه‌نك اشعارندندر.

آنزمان کزگرد میدان چشم گردون گشت کور	وانزمان کز بانك اسبان گوش گیتی کشت کر
آسمان اوکندبر دوش از شفق خونین کفن	آفتاب انداخت برآب ازفلك زرین سپر
آستین افشان علم دررقص برآوای کوس	پی کوبان از تزلزل هچواسبان کوه‌ودر
صفدرانی درمیان نیزه‌ها جولان کنان	چون براطراف نیستان روزکین شیرانِ نر
جز سپر نقشی نمیکردید آندم درخیال	جز سنان چیزی نمیکرد آنزمان بردل گذر
ازبهار فتح دونت لاله‌زاری کشت دشت	کرد ابرو کوس رعدو تیر برق وخون مطر
آفتاب عالم افروزی‌که دریکدم چوصبح	لشـکری مانند انجم کردی از عالم بدر

بادرحمت بردلیرانی که پیش تیـغ وتیر
در بیت جانها سپر کردند وتنها بی سپر

محمّد مؤمن ابن عبد الله مروارید ۞ خط ثلث شیخانه‌یه مالك ونسخده مصطفی دده وادیسنه قریب بروادی‌یه سالك اولوب اگر کتبه‌لری اولمسـه میانه‌لرنده فرق یوقدر . مرقوم شیخ حمـدالله هم عصرلرندن اولوب

محمد مؤمن .

طقوز يوز اون آلتی‌ده وفات ايلمشدر . ثلث ونسخ ايله طقوز يوز بشده مكتوب بر ديوان امام علی انك يازيسيله محرّر اوراق النه كچدی‌كه نظيری برهيچ كتابخانه بولنمز ايدی . دربار شاه اسمعيل صفويده مستخدم اولوب ابوالنّصر سام ميرزانك معلّمی ايدی .

مولانا مرتضی

مولانا مرتضی ٭ ارغون كامل نسلندن واستاد كامل ايدی خطّی ديار رومده مقبول ومشهوردر .

حاجی مقصود .

حاجی مقصود ترك ٭ رومی‌الاصل اولوب امّا ايرانده بايسنقرميرزا كتابخانه‌سی كتّابلرندن ايدی . هر قلمده غايت استاد فرزانه وخطرقاعده يكانه صايلمشلردر .

سيدی مهدی .

سيد مهدی ٭ شيرازی وفكاری مخلصدر . تحصيل علوم ومعارفدن صكره عتبهٔ دولتعليه‌يه رخسای اولوب حسن خطی شيخ مرحومدن تداركله شقايق وتميّیٔ تحقيقی اوزره مطوّل وبيضاوی وكشّاف امثالی نسخ معتبره‌يی تحشيه ايلدی . عربی وفارسی نطمنه قادر وحسن خطله سريع القلم ايدی . خط تعليقده دخی غايت ماهر براستاددر .

ميركی .

ميركی ابن سيّداحمد شيرازی ٭ طقوز يوز آلتمش بشده مكّه‌ده يازمش وكندوسی تذهيب ايلمش برمصحفی سلطان سليمان خان اوّله هديّه ايدوب پادشاه آنی سلطان بايزيد تربه‌سنه وقف ايلدی الحق شايان زيارتدر .

نور كمال .

نور كمال ٭ ماوراالنهّريدر (٨٧١) ده تمام ايلديكی مصحف شريف گورلمش عماد تعليقه مقابل عماد ثلث نامی اطلاقنه شايان برخوشنويسدر .

یحیی سیبك ❁ فتاحی نیشابوری ولقبی حدبندن کنایه‌درکه ترکجه آلماجق دینور . میرزا شاهرخ زماننده فضل وکمال وخط یاقوتانه ایله مشهور ایدی . صاحب دیوان وشاعر شیوا زبان اولوب مؤلف غریب بیاندر شبستان‌خیال نام تألیفی واردر ولطائف‌لامعی آنك بوآثرینك ترجمه سیدر . وفاتی سکز یوز اللی ایکیده‌در . فتاحی ، تفاحی ، اوگبی برقاچ مخلص ایله شعر سویلر تریاکی خیال وباریك اندیشه بریادگاردر .

یحیی سیبك .

حافظ یوسف ❁ ایرانی وابراهیم ردوسیدن مجازدر . نور عثمانیه‌ده موقوف مصنّع الخط مصحفك اثنای تحریرنده خواجه راسمدن دخی دقایق خطی اخذ ایلدی وغلطه سرایته معلّم خط اولدی وفاتی ایکی یوز برده‌در .

حافظ یوسف .

یوسف گرجی ❁ علابیك تبریزی شاگردانندن اولوب نزاکت قلمی ودیوانی یازمه‌سی بیاندن مستغنیدر .

یوسف گرجی .

بوراده ذکر اولنان نسخ نویسان ایران ممالك عثمانیه‌ده آثاری گوریلوب مشهور اولنلریدر امّا سایرلرینك شرح حاللری رساله‌مزك فارسی قسمنده دها مفصّل یازلمشدر .

اساتید سبعهٔ روم

١ شیخ حمدالله ابن شیخ مصطفی بخاری
٢ مصطفی دده ولد شیخ حمدالله
٣ استاد عبدالله آماسی
٤ محیی الدین ابن جلال آماسی
٥ مولانا جمال برادر جلال آماسی
٦ مولانا احمد قره حصاری
٧ ابراهیم بروسه‌وی شربتجی زاده

قبلة الکتاب شیخ حمدالله .

شیخ حمدالله ابن مصطفی ٣٦ ❀ قبلة الکتاب لقبیله ملقبدر . کندوسی آماسی وپدری بخاریدر . خیرالدین مرعشیدن تمشق اثناسنده آثار اسلافدن کندویه گوره ذهننده بر وادی ارتسام ایتمش ایسه‌ده قوه‌دن فعله گتورمك ممکن اوله‌مز ایدی .

سلطان بایزید خان ولی آماسیه‌ده میرمیران ایکن کندولرندن تعلم ایدوب ایام سلطنتلرنده استانبوله تشریفلرینی نیازمند وسرای همایونه نقلیله صحبتلرندن بهره‌مند اولدی واوق میدانی زاویه‌سنده آنی شیخ نصب بیوردی .

سلطان سلیم اول جلوسنده شدت جذباتدن کندوسنه وسوسه عارض اولمغله علم طاغی جوارنده اختفا ایدوب جلوس سلیمانخانیده ینه استانبوله گلمکله محترم طوتلدی وطقوز یوز یگرمی آلتیده وفات ایلدی .

شیخ مرحوم کمانکشی وشناوریده فوق‌الغایه مشهور اولوب اسکداردن دگزه گیروب باغداش قوردیغی حالده یوزه‌رك طوپقپو سراینه گلور وپادشاهه تعلیم خط ایلر ایمش .

آثارندن ٤٧ عدد کبیر وصغیر مصحف وبر مشارق وبیك عدده بالغ

سورهٔ انعام وکهف شریف وسورهٔ نبأ جزوی ایله نیچه طومار وقطعات ومرقّعات موجوددر .

سلطان بایزید جامعنك محرابی اوزرنده وقبه‌سنده وادرنه قپوسنده اولان تاریخلر وینه ادرنه قپوسنده‌کی کلمهٔ توحید آنك اثریدر . وآت میدانی باشنده خزینه‌دار فیروز آغا جامعنك تاریخی وداود پاشا جامعی تاریخی دخی بونك یادگاریدر . وایاصوفیه کتابخانه‌سنده (۹۰۱) تاریخلی مصحفی موقوفدر . ومصطفی چلبینك طریق مشایخده اولان سلسله نامه‌سی بونك خطّیله دها طوربیورکه بین السّطور نسخ خفی ایله احادیث شریفه مکتوبدر .

مرویدرکه پادشاه برگون یاقوت مستعصمینك قوّهٔ راسخه‌سندن سوز آچمش ایکن شیخ مراقبه‌یه قالقشدی . پادشاه گویا سز یاقوتك اعتنا ایله یازدیغی یازیلری گورمامشسکز دیو خزینهٔ خاصه‌دن یدی پارچه یاقوتك سیاه مشقلرندن چیقاروب شیخه ویردی واگر برکمسه بوطرزی دها ایو بر اسلوبه دوکرسه البته دها خوش آینده اولور دیدی .

شیخ اول قطعاتی آلوب برچوق ریاضت ومشقّتدن صکره یاقوتك شیوه‌سنه اویله بورونق وفر ویردی که هرگورن آفرین اوقودی .

ینه حکایت اولنورکه علما وفضلا سلطان بایزیدك شیخه اولقدر حرمتنی قسقاندقلرینی پادشاه سزنجه هپسنی بر مجلسه دعوت ایلیوب تألیفلرندن برچوق گتوردرك بر بر اوزرینه دیزدی وشیخ خطیله بر کلام قدیم آنلره گوستردکدن صکره اولکتابلرك آلتنه قویمق استدی . حضّار بوخصوصدن تحاشی وممانعته قالقشوب کلام اللهی بوکتابلرك آلتنه قویمش آکا حرمتسزلکدر دیدیلر . پادشاه پك ایو بوصورتده بوقرآنی یازانی دخی سزدن آشاغی اوطورتمق بوکا حرمتسزلکدر بیوردیلر . حضّار بوحسن تدبیره تحسین خوان اولوب قسقانجلق بلیّه‌سندن واز کچدیلر .

روایت اولنورکه وظیفه‌سندن ماعدا سکتوار نواحیسنده ایکی کوی

تيمار اوله‌رق كاغدلرینی مهره‌لیانلره اعطا اولنمش ایدی . مکرّر پادشاه آنك دواتنی الی ایله طوتوب اوکتابت ایدر وکندو الیـله آرقه‌سـنك متکاسی دوزلدر ایدی . زعامت وتیمـار وچوب بهـا هرگون اوتوز آقچه ایله موّظف ایمش . حالبوکه سـلطان سلیم غازی عهـدنده گرك قره حصاری وگرك دیگرلری هرگون اون بش اون آلتی اقچه‌دن زیاده ایله موّظف اولمامشلردر. بالجمله ممالك رومده آکا اولنان اعتبار هیچ بر خطاطه اولنمامشدر . وآنك شهرت وترّقیسی دخی اعتبار واحترام پادشاهیدن ایلرو گلمشدر .

شیخ مرحـوم اکثریا کتبه‌سـنده بوعبـاره‌یی یازار ایدی (انصف حق الانصاف وانظر کیف کتب ولم کتب وبم کتب کاتب السلّطان بن السلّطان بایزید خان بارتعاش یده مع اشـتعال رأسـه فی اوان شیبه وهو ابن بضع وثمانین من عمره) . گاهی دخی (کتبه حمدالله المبتلی بانواع البلاء) وگاهی (کتبه حمدالله قلیـل الجرم وکثیر الجرم) یازار ایدی .

مصطفی دده

مصطفی دده ابن شیخ حمدالله ٢٧ ۞ پدرندن مجاز ایسه‌ده زمان حیاتنده کمال دقایق خطدن استفاده‌سی میسّر اولمدیغندن عبدالله آماسیدن تلمذ ایلدی . اقلامك اقسامنده درجهٔ حسـنه واصل ودیار مصره راحل اولدی . اوراده نفس زاده وسایره تفصیلی اوزره پدری آثارندن استکماله چالشوب بعدالحج اسکدارده اسکان ایله تعلیم طلبه‌یه مشغول ایکن جواریسندن بریسی قـوللاندیغی معجونی زیاده‌جـه ویرمکله شربت وفات نوش ایلدی . اگر زیاده یاشـاییدی متـانت خطده پدرندن دهـا ایلرو کیچه‌جکی محقق ایدی . وفاتی قرق یاشنده ایکن (٩٤٦) ده‌در .

مرحوم مشار الیهك خطی برمرتبه‌ده‌درکه برسطری دگل بلکه برحرفی بیله تقلید اولنه‌میوب لسان حاله (فانظر وابعدنا الی الاثار) سویلر .

سلیمانیه جامعنده بر مصحفی واردر چوقلر تقلیده قالقشدیلر وبیك درلو تدبیرلر ایلدیلر اما موفق اوله‌مدیلر .

بیت

بلی تصویر ایدرسین خط وخال دلبری اما ❀ فسون وفتنه‌ید کلدکده ای بهزاد نیلرسین

رباعی

گرسرو وچوقدّ تست رفتارش کو ❀ ورغنچه چو لعل تست گفتارش کو
گیرم بسر زلف تو ماند سنبل ❀ دلهای پریشان گرفتارش کو

عبدالله آماسی .

استاد عبدالله آماسی ۲۸ ❀ جمال وجلالك دائیلریدر استادنده اختلاف اولنمشدر . مشار الیه قلمی جزم قط ایدرك کندویه مخصوص بر شیوه اختراع ایلیوب سکسانده وفات ایتدی . مصاحف وآثار صحایف تمیقنه موفق بر خطاط اولدیغی محققدر .

جلال آماسی .

محیی الدّین ابن جلال آماسی ۲۹ ❀ محمد جمال الدّینك قرداشی اولوب شیخ حمدالله بونلرك عمّه زاده‌سیدر . عالی افندی مناقب هنورانده آکا کوسه لقبی ویروب حقنده دخی سویلشدر .

قطعه

جلال اوغلی که خطاط جهاندر	نظیری گلمامش نسخ جلیده
آکا ختم اولدی بو نسخ جلی بیل	نته‌کیم کوفی ختم اولدی علی‌ده
اگرچه جدّ وجهد ایتمش ولیکن	صونلمشدر آکا قالوا بلی‌ده

محیی الدّینه پولاددست دیمشلردر . گرك بو وگرك قرنداشی سکز یوز سکسانده ایو کتابتلر ایتمشلردر . وکمسه انلری تقلید ایده‌مدیگندن شیوه

وطریقه‌لری متروك قالمشدر . برچوق مصاحف وکتب یادگار براقشلر وهر بریسی یوز سنه یاشامشدر . وفاتی (٩٨٣) ده‌در .

برگون سلطان سلیم شیخ حمدالله‌ی حضوره گتوروب خط متین وصاف ایله برمصحف شریف یازمسنی امر ایلدکده شیخ بن پیر فانی اولمشم فقط جلال افندی پولاددست براستاددر آماسیه‌دن آنی گتورملیدر دیو عذریله خیر دعالرینی آلدی . پادشاه جلالی گتوردوب مصحف شریفی یازدردقدن صکره بیك فلوری نقد احسان و برفلوری دخی مورّق اوله‌رق وظیفه انعام بیوردیلر . اما جلال اول مورّق فلوری‌ی قبول ایتمیوب بو عبد وظیفه ایچون دیاریمی ترك ایده‌مم دیو گونده برفلوری‌یی ردّ ایدوب ینه آماسیه‌یه گتدی واوراده وفات ایلدی .

جمال خلیفه .

اسحق جمال‌الدّین ٣٠ ۞ قره‌مانی وجمال خلیفه لقبی ایله ملقّب وقره حصارینك مرشدی وقبلة الکتّابك مجازی اولدیغی مشهوردر . جامع صاحبی سلطان محمد بونلرك اثر قلمی اوله‌رق برکافیه استکتاب ومقابله‌سنده اموال کثیره بخش ایلدکده عازم حج اولوب عودتده استانبوله گلمش وخط وکتابتدن توبه ایدوب پیری پاشا قره‌مانینك اکا بنا ایلدیکی خانقاهده منزوی ایکن (٩٣٣) ده وفات ایلمشدر .

سبب توبه‌سی اولدرکه ارغون کامل خطیله برمصحف صاحبندن آلوب استادی اولان مصلح الدّین قسطلان قاضیسنه گتوره‌رك ارائه ایلدکده هدیه‌سی اولان آلتی بیك آقچه‌یی استکثار ایله مصحفی ردّ ایتدی . اول اثناده قره‌ماندن برنیجه مرکب گتوریلوب برینی دفعة اون بیك آقچه‌یه آلدیغنی گوردیکی گبی بو حالدن کندوسنه نفرت تام گله‌رك عشق خط دروندن سلب اولمغله توبه ایلدی .

بيت

سخن زنامه ودفتر دگر نحو اهم گفت
که روی خامه‌سیه باد وخانمان سخن

جمال نسخ ونزاکت قلمده قرداشندن دها ایلرو ایسه‌ده جلالك شش قلمده مهارت کلیه‌سی اولوب اصلا کندو اختراع ایلدیکی وادیدن چیقمامشدر بلکه یاقوت مستعصمی خطوطندن استخراج ایتدیکی وادیده قالمشدر .

اماسیه‌ده بایزید خانك بنا ایلدیکی جامع شریفك کنکره‌سنده فتح شریفی خط مثنا ایله یازوب مثناده اولان مهارتنی اظهار ایلمشدر . عجیب وغریب بر یازیدر . جامع مذکورك تاریخی شیخ حمدالله زماننده خط مثنی ایله یازلمش وخط مثنا ایله یازی یازدیرلق آندن غیری واقع اولمامشدر .

قره حصاری .

مولانا احمد قره حصاری ❁ شمس الدین لقبیله ملقب ایدی . اولا یحیی صوفیدن تحصیل وبعده اسدالله کرمانیدن دقایق خطی تکمیل ایدوب مثنا تعبیر اولنان خط جلیده کمالی سائر آثارندن دها زیاده وثلث قره حصاری نوادردن صایلدیغی بیاندن آزاده‌در .

سلیمانیه جامع شریفنك یالکز طاق کبیرینی وپیاله پاشا جامعنده مسطور (سلام علیکم طبتم) آیت کریمه‌سی ومعمارسنان مرحومك سبیلی ومرقدی تاریخلرینی وسودلیجه‌ده جعفر آباد تکیه‌سی پیشکاهنده کندی مدفننده سنك نشان خطانك رقم هندیسندن ماعداسنی یادکار براقشدر . اما سلیمانیه‌نك سایر خطوطی کوله‌سی حسن چلبینكدر . خلاصه مرحوم قره حصاری‌یی کندو بنده درم خریده‌سی حسن چلبیدن ماعدا کمسه تقلید ایده‌مامشدر . وشش قلمده کندوسنه یاقوت روم دینلمشدر .

سلطان بایزید حضرتلرینه برنیمتن دیکوب درزیلر هرنقدر دقت ایتمشلر درزینی بولهمامشلردر دیو روایت اولنور .

ملاشمس پیر قره حصاری غایت نازك بدن ولطیف تن وخوش کسوت ایدی . بر ریاض نیمتنی بدی سنه گییوب صکره بریسنه احسان بیورمش دیمشدر وفاتی (٩٦٣) ده در . بسمله‌ٔ منقول الصورتی کله‌جك صحیفه‌ده‌در .

مصراع

یازینك قره حصار یدر آغاردن یوزینی

بونك حقنده سویلنمشلردر . بوگونلرده برقطعه غایت کبیر انعام شریفی برترکه‌ده ظهور ایدوب ایاصوفیه کتابخانه‌سی کتبندن اولدیغندن ینه محلنه اعاده اولنمق اوزره جانب نظارت اوقافدن ضبط اولندی . محرر اوراق رسام بنده‌لری ایله استاد طابعان ابوالضیا توفیق بك ایله مشهور عبدالله افندی برادرلرك فوطوغرافخانه‌سنده صورتی آلدیرلمشدر . مکملا طبع اولنمسنه الله تعالی موفق ایلیه . حقیقةً مذکور انعام شریف شایان زیارت نوادردندر .

شربتی زاده .

ابراهیم بروسه‌وی ٣٢ ❀ شربتجی زاده دینمکله مشهوردر . علی یتیم نام خطاط اول دیارده مقیم ایکن آندن مجاز اولدی . هم عصری قره حصاری ایله نیجه زمان بالمکاتبه معارضه ومجاوبه ایتمشلر ایکن استانبولده ملاقاتلری طرفیندن محبته باعث اولدیغی مشهوردر . وفاتی (٩٣٢) ده در . بو بیتی قره حصاری‌یه یازمشدر .

بیت

کاملی بایدکه دریابد اصول خط نیك ❀ ورنه هر ناقص نداند شیوهٔ یاقوت چیست

قره حصاری انك جوابنده بوقطعه‌یی تحریر ایلمشدر .

قطعه

دیدهٔ انصاف چو بینا بود | درشمرد گرچه که مینا بود
چشم هنرور بود از عیب پاك | بی هنر ار عیب نبیند چه باك
استره هرچند دم تیز یافت | موسترد مونتواند شکافت

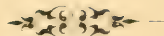
بو بیتلری قره حصارینك بر بسمله‌سی حقنده سویلنمشدر .

بیت

قامت این بسمله درباغ خط ❁ سروشد وتخم نمود از نقط
عسکر منصور شد این حرفها ❁ هر الفش یك علم منتها

اشته بسمله ذکر ایلدیکمز انعام شریفك آرقه‌سنده مکتوب بوبسمله منقول الصورة اولملیدر .

بسم الله الرحمن الرحیم

سلسلهٔ قبلة الکتّاب شیخ حمدالله

(تلك عشرة كاملة)

شیخ حمدالله و شکرالله داماد کزین | ثانئی اوغلی محمد اسکدار یدر حسن
ارضرومی خالد اولدی خامسی اهل خطك | سادسی درویش علی سابع صویوجی پاکْفن
حافظ عثمان ثمان اتراب ایدر همرتبه‌سین | سید عبدالله امام زمرهٔ خط حسن
خواجه راسم ذوالجناحین ایدی کیم جف القلم | تش قینده واحد کالالف ایدی کامل بدن

بو بله‌در بو سلسله کیم اون عدد تکمیل ایدر
جمله‌نك شاد ایده ارواحن خدای ذوالمنن

خطّاطان ثلث و نسخ ممالك عثمانیه‌نك هر بریسی بواون نفردن بریسنه بالذّات یا بالواسطه منسوب اولمیدر . محلیّ تصریح اولنمیانلر استانبولیدرلر .

مشاهیر ثلث و نسخ نویسان ممالك عثمانیّه

میر ابراهیم ابن احمد پاشا ⊛ حسن خط شیخانه‌ده تفوّق و خردهٔ تعلیقده تعلّق ایتمشدر . قاضی کویلی محمد افندیدن درت سنه‌قدر تمشّق ایدوب (۱۱۷۰) ده اجازت وضع کتبه آلمشدر .

ناشد .

مصراع

یزیدك خطّه حسنا اذا مازدته نظرا

درویش علی آکاه ، کوکب زرّین قلم ، استره‌جی زاده ، نفس زاده گبی استادلردن آشاغی قالماز ایدی . حسن طبعلرینه بوغزللری برهان مسلّمدر .

غزل

نقش ایدرسه‌ڭ ابروان یاری رسم یایه‌چك
باشقه طرح ایتمك دیلرسه‌ڭ باق هلال آیه‌چك

توتیادر دقت امعان حسن وآننه
خاكپای كحل یاری دیدهٔ بینایه چك

خیلی دم چكدك چویردك كرچه كیم اول سركشی
ایتمه بیهوده كشاكش غیری استغنایه چك

چك چكلمزسه اكر آغوش وصله اول پری
شیشه بازی ایلیوب ساقی همان صهبایه چك

برك وبار لطفنی كورسون دل افتادكان
ای نهال ناز پروردم كرم قیلی سایه چك

داد حقله كوستر یوز شاهد مطلب یته
سبحهٔ اعمالی زاهد سن قوری غوغایه چك

كاكلندن اول مهك دوشدكجه تل چك ای كوكل
چونكه كارك مشك وعنبردر سنك سرمایه چك

ناشد ارباب معارفدن اولوب تنظیرجو
بو بله برطرح نوی سرمایهٔ املایه چك

مشار الیه شش قلمده استاد و بیك ایكی یوزده دها حیاتده ایدی .

رمضان زاده .

درویش ابراهیم ابن رمضان ٥٣ ❀ پدرندن مأذون اولوب مولویخانه‌ده یكی قپو داخلنده پیلان جامعنده امام ایدی . مصاحف وصحایف بیشمار یادكار براقشدر . وفاتی بیك یوز اوتوز برده‌در . باب مزبورك خارجنده پدریله برقبرده مدفون اولوب سنك مزارنده تاریخ منظومی دخی واردر . بوجهتدن پدرینك مزاری نامعلوم قالمشدر .

ابراهیم دده قادری .

شیخ ابراهیم دده ابن علی ٩٥ ❀ اوائل حالنده رسام عمر افندیدن یازوب بعده امام جامع میرآخور شیوه‌سنه میل ایله بعدالاذن كسب مهارت و بزم تعالیم طلبه‌سنده اعانت ایدنلردندر . بالخاصه جلی مشاقده اقرانته فائق اولمش واستادینك سنك مزارینی یازمشدر . وفاتی بیك یوز یتمش آلتی‌ده ومدفنی مركز افندی جوارنده در .

نفس زاده .

سید ابراهیم نفس زاده ❀ حسن خط رساله‌لرندن گلزار صواب نام كتاب آنلردن یادكار واول اثر شهادتیله صاحب شعر وانشا اولدقلری

پدیداردر . اوّلا پدرندن بعده تیمور قولی یوسف افندیدن تعلمله مجاز اولمشدر . وفاتی بیك آلتمشده‌در .

کرد زاده .

ابراهیم ابن مصطفی ❁ بروسه‌ده کرد زاده عنوانی ایله مذکور وحافظ عثماندن مجازدر . جلی وخفی‌ده یدطولا صاحبی اولوب سلطان اورخان جامعنك خطیبی وجامع کبیرك امامی ایدی . وفاتی بیك یوز قرق آلتی‌ده ومدفنی دوه‌جیلر مزارستاننده شیخ محمود دائره‌سنده‌در .

شارح شفا .

میر ابراهیم حنیف ٩٦ ❁ ثلث ونسخی اوّلا اسماعیل زاده عبدی افندی دن بعده جابی زاده عبدی اغا دن وصکره راسم افندی دن وخط تعلیقی کاتب زاده دن تعلم ایلمشدر . طغرا وسیاقت وسایر اقلامده دخی استاددر . شعر وانشا وسایر رساله‌لری اولوب بالخاصه شفای شریف قاضی عیاضی شرح ایلمشدر . وفاتی بیك یوز سکسان طقوزده‌در . تدریس وتفتیش حدیقه وحرمین‌ده برچوق خدمتی وغلطه وبروسه‌ده قاضیلغی واردر .

شمعی .

ابراهیم شمعی ابن احمد ❁ خواجه راسم وصویولجی زاده دن مجازدر . دارالضّرب سلطانی خدمتنده اولوب دیوانی وسیاقت اقلامنده دخی استاد ایدی . وفاتی بیك یوز آلتی‌ده در .

ابراهیم مذهب .

ابراهیم مذهّب ❁ بروسه‌لیدر . حسن خط وتذهیبی توز پازاری امامی مصطفی افندی‌دن تعلّم ایتمشدر . وفاتی بیك یوز آلتمشده‌در .

ابو مختار طاهر .

ابراهیم طاهر ابن مصطفی ١٠٠ ❁ محمد راسم افندی دن تعلّمله هنوز یگرمی بش یاشنده ایکن مأذون اولوب استادینك اخر عمرنده تعلیم

طلبه‌یه اعانته و بوخدمتده حفظی افندی ایله رفاقته مأمور ایدی . بخاری وشفای شریف وتفسیر بیضاوی وتبیان کبی نسخ جسیمه یتمش قدر یازدی . کمانکشی وتفنگ اندازیده دخی قوّت دست ایله کماله واصل اولمش ایدی . بیك یوز آلتمش آلتیده وفات ایتدی .

یتاغان امامی .

ابراهیم واثق ❁ استادی محمد راسمك برادر کهتریدر . امیرافندی مرحومدن تحصیل و برادرندن مزایای خطیّ تکمیل ایلدی . بسیارنویس خوش وادی خردهٔ تعلیقده ماهر والسنهٔ ثلثه‌ده گفتاره قادر ایدی . قرق سنه قدر کتابتده تدارك ایتدیکی پاره ایله حجّه گیدوب عودتنده انطاکیه‌ده وفات ایتدی . تاریخ وفاتی بیك یوز آلتمش سکزده‌در .

کوچك امیر .

سیّد ابراهیم ❁ آماسیه‌لی وتاریخ تمیمی‌یه کوره خراسانیدر . حسن خطّی شیخ حمدالله ایله مشترکاً تعلّم وتحصیل ایدوب مالك اولدیغی کتبی اکثریا کندی کدیمینی ایله یازمشدر . سلطان قورقود معلّمی ونیچه مدرسه‌ده خواجهٔ خط ایدی . آماسیه فتواسندن صکره یومیّه یوز آقچه معاش ایله تقاعد اولدی . آخر عمرنده کور اولوب صکره برگوزی آچلدی . وفاتی طقوز یوز اوتوز بشده‌در .

نامق .

ابراهیم نامق ٩٤ ❁ زمان صباوتنده کبار کتّابدن برینك منتظم سلك یمینی اولوب آنك تشویقیله حسین حبلی تعلیمندن بهره‌یاب و بعده امام جامع میرآخور امیر افندی دن مجاز اولمشدر . بالخاصّه قلم جلی و مثنّاده کماله ایرشمشدر . وفاتی بیك یوز سکسان طقوزده‌در .

تکنه‌جی‌زاده .

ابراهیم ❁ قرینهٔ حاله کوره خالد ارضرومیدن تکمیل تعلّم ایدوب سلیقه‌سی جلی مثنّا جانبنه مائلدر استانبولده والده جامع جدیدینك

جلیلری رسمیله مأمور اولدقده بالاقتضا ازنیقه واروب کاشیلری خطوطنی ترسیم وبالجمله جامع مزبورك ابواب وسائره رسمنی تکمیل ایلدی . لکن دلخواهی اوزره سعیی مشکور اولمدیغی مشهوردر .

ایاصوفیه جامع شریفنده آویزه اولان چاریارگزین لوحهٔ ستهلرینی گزیده ومتین یازمشدر . سلطان بایزید جامعنك بن منارهٔ یمیننده واقع سنك نشان جریدن تاریخی وخاصکویده محمد خان رابع چشمهسنك وقاسم پاشاده امین افندی جسرینك تاریخلری دخی بونك اثر خامهسیدر . وفاتی بیك یوز سکسان طقوزده ومدفنی شهزادهلی ابراهیم آغا یانندهدر .

دائمی .

ابراهیم دائمی ❊ شرقیدر شکرجی زاده دن مجاز ایدی . غلطهسرائی خدمت کتابتندن سرای جدیده تعلیم خدمتنه نقل اولنوب بیك یوز اون یدیده وفات ایلدی واستادی یاننده دفن اولندی .

ایاصوفیه کتابخانهسی پیشگاهنده تلاوت ایچون مقتول بشیر اغانك وقف ایلدیکی اجزای قرآنیه بونك خطیدر .

طرسی .

ابراهیم ❊ اناطولیدن گلوب سککك احمد افندی دن دیوانی وغیریده تلمذ ایلدی . طرسی مخلصیله مزیف غزللری محافل رجالده شهرتیات اولوب شهید علی پاشا ایشتدکده جمع ودیوان اولنمسنه فرمان ایلدی . دیوان مزبورك بوغزلی بومحلّه مناسب اولمغله اختیار قلندی .

غزل

دکانده صاتاردم قوری یارانه مرکب	درهمچکی برپارهیه اتمانه مرکب
جزئیجه مرکب یالامش دیرلر افندی	آغزنده بولاشمشلره هر یانه مرکب

هیچ یازی ندر بیلمیانه آل دینلورمی | لازم اولور البت ینه یازانه مرکّب
کار ایستیان آلوردی سبدلی شیشه‌لرله | مکتب طولاشور صاعقه‌صبیانه مرکّب

هب قاره قوری دوش گبی بیلم بکا طرسی
دوکلدی بولاشدی هله همیانه مرکّب

وفاتی بیك یوز قرقده‌در .

کمالی .

ابراهیم کمالی ۞ استانبولده بعض کبارك زیردست تعلّمی اولوب حسن خطی حافظ عثماندن تمشّق ایله خطّك صاحب کمالی اولمشدر . رضوان زاده سرائی قربنده قاره کتخدا بیك مکتبنده خواجهٔ صبیان والی آخرالعمر کاتب ومعلّم قرآن ایدی . آثارکثیره‌سی واردر . تاریخ وفاتی بیك یوز قرق اوچده‌در . قاسم پاشاده بدرالدّین اتّصالنده مدفوندر .

طفلی .

احمد طفلی ۞ ثلث ونسخی حسن اسکداریدن وتعلیقی بالنفس درویش عبدی دن یازوب رتبهٔ کماله ارشدی ومعارف جزئیّه وکلیّه‌ده بین‌الاقران مشار بالبنان اولدی . قوّهٔ نطق شاعری ایله شاهنامه خوان وندیم بزم سلطان مراد خان اولوب نیچه لطائفی دخی زیور صحایف روزگاردر . عجمانه مسلسل خردهٔ تعلیقه دخی مالك اولمغله سلطان مشارالیهه ودخی نیچه کباره نیچه مجموعهٔ لطیفه ونسخ نظیفه ترتیب وتمیقنه موفّق اولمشدر . بیك یوز یتمش برده وفات ایلدی . سیلوری قپوسی خارجنده مدفوندر .

شهلا احمد پاشا .

احمد پاشا ۞ ابن جعفر انطالیدر ثلث ونسخی امیر افندی دن وخطّ تعلیقی فندق زاده دن گوروب هر قلمده وبالخاصه خط دیوانیده گزیده بر وزیر وپسندیده بر دبیر خوش تحریر ایدی .

زمان دولت محمود خانی ده استانبول قائم مقامی وتوقیعی رتبه‌لریله صدر صدور اولمش ایدی صدارتدن انفصالیله بغداددن مصره گیدوب ینه حلبده وفات ایلدی . تاریخ وفاتی بیك یوز التمش بره‌ده‌در .

صولاق‌زاده .

احمد ابن عبدالرحمن ❀ صولاق زاده شهرتیله مشهور ایدی . ثلث ونسخی خواجه‌زاده سید احمددن تلمذ ایلدی . رتبهٔ اعجازی کثرت کتابتله احراز ایلمشدر . متعدد ابن عباس تفسیری و برچوق بیضاوی وانك حواشیسنده شیخ زاده وچوق تفسیر کبیر امام فخر رازی وسایر کتب جسیمه یازمشدر .

کاتب سر

احمد بن حسن ❀ سلطان احمد ثالثه کاتب سر اولوب سرای همایونده ایکن ثلث ونسخی وفن تذهیبی کاتب سرای سلطانی هزار فن بروسه‌ویدن تعلم ایله مجاز اولدی . والده‌سنی استادینه تزویج ایلمشیدی . مصحف شریف کتابتیله مشغول اولوب کندی الیله مذهب ومهذب ومعمول متعدد مصاحف شریفه مدینهٔ منوره‌یه ارسال ایلمشدر . بیك یوز یتمش درتده وفات ایلدی .

کندیلرندن مسموعدرکه حسن خط اربابی اولان کمسنه کتابتده معلوماتنك آنجق نصفنی اجرا ایده بیلور لهذا زیارت آثارده صاحبنك کمالی مضاعف ملاحظه اولملیدر دیمشدر .

مستجی زاده .

احمد ابن‌عبدالله ٩٨ ❀ مستجی زاده دیمکله معروفدر . خواجه راسمدن تلمذ ایدوب نیجه زمان اعانت تعلیملریله سرفراز اولدقدنصکره غلطه سراینده معلم غلمان وبعده حسین حبلی محلولندن سرای جدید همایونه نقله کامران اولدی . بیك یوز یتمش درتده وفات ایتدی . محمود پاشای ولی تربه‌سی خارجنده طوپخانه‌لی محمد امین افندی قبری یاننده مدفوندر .

اندرون همايونده معلّم درس اولنلره قانون قديم ايكيشر يوز غروش خفتان بها ويرلدكده معلّم خط اولنلره دخي خفتان بها اولمق اوزره برمقدار عطيه ايله اكرام اولنمه سبب مستقلّ بو اولمشدر . حسن خلق وطبيعت شعريه يه دخي مالك ايدي .

سلطان احمد خان ثالث . نيجه استاد كرام ازجمله حافظ عثمان دن تمشّق ايدوب تعليم كورمكه تنزّل ايتمشدر . وامير افندي وخواجه راسم كبي نيجه اهل كمال وفضله ايلدكلري افضال وانعام مشهود خواص وعوامدر.

سلطان احمد خان ثالث .

حتى بركون برمجلس عالى عقد بيوروب استادان زماني دعوت والتفات وكندو حسن خطلري ايله برمرقّع اول مجلسه ارسال وتماشاسنه امر بيوردي . اول مجلسده امير افندي وراسم افندي . وصاحب دوحه صو يولجي زاده وسلطان محمد جامعي امامي سليمان افندي و بروسه لي محمد افندي وشكرجي زاده سيد محمد افندي وجابي زاده عبدي آغا ووفائي عبدي آغا موجود بولنوب مومى اليه راسم افندي وكاظم افندي ونجيب افندي مرقّع همايونه ستايشنامه لر ديديلر . وسيّد وهبي ونديم تاريخ سويلديلر . او تاريخلردن ايكيسنك بوراده تحريري لازم كلدي .

سيّد وهبي نك مرقع سلطانى يه سويلديكى تاريخ

مكارم پيشه سلطان احمد صاحب معارف كيم | مقارندر اكا توفيق وتأييد خدا هر كاه
ويرلمش ذاتنه كشور كشالقله هنرورلك | ازلده هر كماله مظهر ايتمش حضرت الله
هنرده فن خطده كيمسه تنظير ايده مز الآن | صريح پاكنك حق اداسين ايده مز افواه
كمال اظهار ايدوب برنو مرقّع ايلدي تنظير | كشاده ايتدي فنون رسم خط ايچره نيجه شهراه
الفلر سرو قد محبوبه بكزر صادي عين حور | صفا بولسه عجبميدر تماشا ايلين هر كاه

سزادر تاج دلداره اورلسه بويله بر تاريخ
دلارا برمرقع يازدي سلطان احمد جمجاه
١١٣٦

ندیم شاعرك مرقع سلطانی‌یه سویلدیکی تاریخ

شهنشاها سکا برقابلیت ایتدی احسان حق
دیلرسه‌ك وار ارسطولرله طرح مدعا ایله

بواستعداد ذاتی کیم سنك واردر نهادکده
اوقوت اسکندری اول الفدن ابتدا ایله

عطاردلاف اوررمش حسن خطدن آسمان اوزره
قلم آل دستده آنك نای کلکن بی‌نوا ایله

ایدوب عزم سفر کلدی مرقع سربرینه شیمدی
دیدی چرخ آکاکیم وارنور چشمك روشنا ایله

اوولا سطرلر کیم سرقلمدن ایلدك تحریر
سزادر هر برین آویزهٔ طاق سما ایله

اکرشهزاده سنقر صاغ اولسه ایدی اکادیردم
بونی سیر ایله ده وارخامه‌نی اشکسته پا ایله

جهانك شاهی سین خطکده خطلر پادشاهیدر
ایدوب عرض هنر دائم جهانی پرصدا ایله

اکر برحرفنه تقلیده قادر وار ایسه کلسون
کروه اهل خطه جمله خنکارم صلا ایله

بومصرعده ندیمانه که هاتف دیدی تاریخ
بونازك خط سلطان احمده بقده دعا ایله

١١٣٦در .

کتابت ایلدیکی مصاحف شریفه‌دن برینی اکر اما قوجه مصطفی خانقاهی شیخنه هدیه وبرمصحف شریف دخی حافظ پاشا جامعی امامی ولی‌الدین افندی‌یه بخش وعطیه ایدوب جامع مزبورده دولاب کتبه وضع اولنمشدر .

خط همایونلری ایله ایکی مصحف روضه مطهره‌یه ارسال ایلیوب اکثر جوامع سلاطینده محله مناسب برر سطرجلی تمیق وکاتب‌السر توز قوندورمز تربیه وتذهیبیله آویزه تعلیق اولنمشدر ازجمله ایاصوفیه‌ده (رأس الحکمة مخافة الله)اسکدارده والده‌لری کل‌نوش رابعه سلطان جامعنده (الجنة تحت اقدام الامهات) باب همایون پیشکاهنده واسکدار اسکله‌سنده‌کی چشمه‌لرك تاریخلرینی یازمشلردر . خط تعلیقده دخی شیخ‌الاسلام ولی‌الدین افندیدن برمقدار تعلم ایله درجهٔ کماله ایرشمشلردر . ونجیب مخاصیله اشعار وتواریخ کبی آثارلری دخی واردر .

احمد ابن پیر محمّد ابن شکرالله ٤١ ❁ شیخ حمداللهك حفیدزاده‌سی ووالدلری گبی شکر خلیفه زاده کنیه‌سیله مکنّادرلر. حسن خطی پدرندن تعلّم ایدوب مأذون اولدی. جدّی شکرالله صوینده یازدیغی مصاحف شریفه‌دن برین صویولجی زاده نجیب افندی دوحه‌سنده وصف ایلمشدر. ٩٨٩ ده وفات ایلدی.

شکرخلیفه‌زاده.

درویش احمد بن محمّد ٦١ ❁ استاد وارجمندی محمّد بلغرادیدن اندرون همایونده ایکن صاحب اجازت وثلث ونسخده صاحب مهارت اولوب نصوح پاشا زاده میرعمر وعنبر مصطفی اغالیله‌دخی مذاکرهٔ دقایق خطیّه ایلمش ومتعدّد مصاحف شریفه یازمشدر. حکیم پاشا زاده علی پاشا جامع شریفنده بر جسیم قطعه مصحف شریفی وتشویق حسن خطه دائر عرائس الخطّ نامنده بر رسالهٔ منیفی واردر سرای جدیدده معلّم مشق اولوب بیك یگرمی یدی‌ده وفات ایلدی. دیکیلی طاش یاننده علی پاشا جامعی مزارستاننده مدفوندر.

توقپی سرای خواجه‌سی.

سیّد احمد بن سیّد محمد ❁ عشّاقده خواجه زاده دیو شهرتداده ایدی. امیر افندی مرحومدن حسن خط ثلث ونسخی تدارك ایدوب مجاز اولمشدر. سید حسن پاشا مدرسه‌سی تحتنده واقع جلیلرك فقط چشمه طاقنی شریکلری معمار شیخی سید اسماعیل افندی یازوب ماعداسی بونلرکدر بیك یوز قرق اوچده وفات اتمشدر.

خواجه زاده.

احمد منیر بهاءالدین ❁ قیون خلیفه‌سی وچورکجی زاده دیو معروفدر. مستجی زاده‌دن تمشّق ایله خواجه راسمدن مأذوندر اشعار وموسیقی وسایر فنونده ارباب اولوب بو بیت اکا منسوبدر.

قیون خلیفه‌سی چورکجی زاده.

بیت

ایتسه عجبمی عاشقنه بحساب ناز
اول شاه حسنه ایمه در انتساب ناز

وفاتی ١١٨٣ ده‌در .

عارف پاشا .

احمد عارفی پاشا ❀ دیار شرقدن بدید واقلام ستهٔ مشهوره‌ده فرید علم وانشا وشعرده دبیر برو زیر بی نظیر ایدی وفاتی ١١٤٥ ده‌در .

قاضی احمد .

قاضی احمد ❀ مولوی درویش علیدن مجازدر یگرمی عدد مقداری مصحف شریف و بر بخاری ومصابیح ومشارق وقلم رقاع ایله بردیگر ومشکاة مصابیح وجفر جامع وسائر نسخ جسیمه چوق یازمشدر . اواخر عمرنده مشاهدهٔ منامیه‌ده دلائل الخیرات کتابتنه مأمور اولمشدر وبقیهٔ عمرینی اکا صرف ایلمشدر وفاتی ١١٤١ ده‌در .

حفظی .

احمد حفظی ٩٩ ❀ جزیرهٔ موره‌دندر . حصیرجیلر امامندن تعلم ایدوب خواجه راسمدن مأذوندر استادینه تقلیدده تقرب تا ملری وار ایدی راسمك ارتحالنه قریب تعلیم طلبه‌ده اعانتلری شرفنه دخی مظهر اولمشدر وفاتی بیك یوز سکسان برده واستادی یاننده مدفوندر .

اسحق خواجه‌سی .

احمد ❀ خواجهٔ اسحق منتشا یاخود گوزل حصاری اولوب دیار عجمده سیاحت وتحصیل معرفتله اوائل حالنده عجم احمد افندی دینلدی . ثلث ونسخی نفس زاده اسماعیل افندیدن تمشق وبالخاصه تعلیق وتوقیع وسیاقت گبی اقلامك جمله‌سنده تفوق ایدوب بو تقریبله کوپریلی زاده فاضل احمد پاشا دائره‌سنه انتساب ومشهور اسحق افندی آنی خواجه اتخاذ

ایلکله اسحق خواجه‌سی لقبیله کامیاب اولمشدر . آثاری چوق وباشلوجه‌سی مقدمة الادب ترجمه‌سی اقصی الارب در بیك یوز یگرمیده وفات ایلدی . بروسه‌ده ساربان شیخ محمد مقبره‌سنده صاحب تاریخ چلبی زاده عزیز افندی یاننده مدفوندر .

احمد فریدون ‌ ثلث ونسخ ودیوانی ورقعه وسیاقت وسایر اقلامی قوجه نشانجی جلال زاده مصطفی افندیدن تعلم ایتمش وایکی کره نشانجی اولمشدر . سلطان مراد خان ثالث جلوسنه شمشیر اسلام تاریخی بونکدر . ابو ایوب انصاری جامع شریفی وراسنده تربهٔ مخصوصی اولوب تربه‌سی اتصالنده واقع مزارستان قپوسی خارجنده جلی خطله (امنت بالله وملائکته وکتبه ورسله والیوم الاخر) وداخلنده بر بیت فارسی خط تعلیقله ایکیسی دخی حسن اسکدار بنکدر . وفاتی طقوز یوز طقساندەدر . باقی احوالی ذیل عطائی یه حواله اولنور .

احد فریدون

احمد قورشونجی زاده ‌ ایوبیدر صویولجی زاده نك شاگردی ومأذونیدر . ایوب جامع شریفنده جانب محرابده رحلهٔ زیب تکریم اولان کبیر قطعه واوچر سطر ثلث وماعدا نسخله املا اولنمش مصحف شریفك نصف مقداری استادینك وبقیه‌سی استادینك فوتی سببیله بونکدر . مظنهٔ کرامدن اولوب اثنای رحلتده بعض غرائبی دوحهٔ نجیباده املا اولنمشدر وفاتی بیك یوز یگرمیده‌در .

قورشونجی زاده

احمد محرم ٥٤ ‌ حافظ احمد دیمکله زبانزددر . حافظ خلیل افندیدن تلمذ ایدوب خطوط گونا گون خصوصاً قلم نسخده محرم خطاط دیو بنام اولدی . حفظ کلام قدیمی تحصیل واسمنی تبدیل ایدوب حافظ

حافظ احمد .

احمد اولدی مصاحف عدیده یازوب بیك یوز اوتوز بشـده وفات ایلمشـدر قاسم پاشاده سید عثمان افندی خانقاهی مقابلنده واقع چمنلکده مدفوندر .

سکّك . احمد ❀ سـکّك لقبیـله مشهور ایدی . هر قلمده کمالی مسلّم اولوب بالخاصّه خط دیوانیـده وخرده شکست وسایر معارفده وشعر وانشاده بالا پرواز ایدی بیك یوز اوتوز بشده وفات ایلدی .

معمار شیخی . سیّد اسماعیل ❀ سیّد عبدالله دن تعلّمله مجاز اولمشدر. اوردك قصاب جامعی عتبهٔ علیاسـنده بر بسمله و صدر اعظم سـید حسن پاشا مکتبنه معلّم مشق اولمسی سببیله مکتب مزبورك اتصالنده‌کی چشمه‌نك بالاسـنده واقع خط وقپودان ابراهیم پاشا جامعی مزارسـتاننده پنجره‌لر بالاسـنده اولان جلیـل خطلر بونکدر. بیك یوز طقسـان اوچده وفات ایلمشدر . مولوی خانه یکی قپوسی داخلنده معمار عجم نام ذاتك زاویه‌سنده مدفوندر .

یساری زاده . اسماعیل بن احمد ❀ پدری یساری افندیدر . ثلث ونسخی خفاف زاده حسین افندیدن تمشّق ایله بیك یوز اوتوز طقوزده اجازت آلمشـدر . اشبو قطعه آنك شاننده سویلنمشدر .

قطعه

جناب شیخی کوردم دوشده نقل ایتدم صفالندم ❀ یساری زاده‌یه لطفیلی فن خطده یارینك
کمال خوشخطان دهری بر برایتدم استفسار ❀ بین ایتدی که شمدی مثلی یوق ابن یسارینك
حج ایدرکن جبل طورده وفات ایتمشدر .

زهدی . اسماعیل زهدی ٧٥ ❀ خفّاف ایکن سید عبـدالله دن تعلّم وصو یولجی زاده وخواجه راسم ودرویش علیدن دخی تلمّذ ایدوب ملکهٔ تقلیدی

برمرتبه‌یه ایرشدیکه اگر معمّر اولسه (اية من ايات‌الله) اولوردی . بیك یوز قرق درتده استانبول قپولرینك برسنده بوتاریخ تعمیر آنك خطیدر .

بیت

عصر سلطان احمد والاجناب ❁ حصن استانبولی آباد ایلدی

اسکدارده منازل مساکین قربنده مدفوندر . سنگ مزارینی خلیفه‌سی کاتب زاده یازمشدر .

چلبی زاده‌نك زهدی افندی رحلتنه سویلدیگی تاریخ شایان تحریردر .

تاریخ رحلت زهدی افندی

دریغا فن خطك شیخی زهدی کتدی دنیادن | که آنك شیوه‌سنده اولمامشدر برکشی واصل
محقق ثلث ونسخن بام چرخه ایلدی تعلیق | اکر رسم حروف اولدیسه اول چرخدن نازل
دوشوب کرسی صحتدن نطع مسطر اعضاسی | انك اصلاح حرف عشقی چون بولندی چوق مشکل
سیه جامه کییوب خامه دوات اولدی دهن بسته | پریشان اولدی اوراقی بودر افکار اهل دل
نحافتله اولوب مانندهٔ نال قلم جسمی | میان خوابنا کان قبوره اولیجق واصل

بوتاریخی عطارد یازدی تاکه صفحهٔ چرخه
اوله خطاط اسمعیل زهدی‌یه جنان منزل

وفاتی ١١٤٤ ده‌در .

اسمعیل ابن علی ❁ آغا قپوسی معنی اولمغله آغا قپولی دیو بنام ودرویش علیدن اجازتله بکام اولدی . سنّی سکسانه واصل اولدقده ضعف پیری دستنه رعشه انداز اولوب ابوالفتح سلطان محمد خان جامعی جوارنده مفتی سید فیض‌الله افندینك مدرسه وکتابخانه تاریخلری پیرانه سربونلرك آثاری وحافظ عثمان سنگ مزاری خطی دخی بونلرك

آغا قپولی .

يادگاريدركه سكز سنه مرورنده كنديلرى دخى عازم دار بقا اولدقده اسملرينى تبديل ايله كندوسنك مزارينه دخى رسم اولندى .

مشهوردركه خطاط مرقوم حسين پاشا دارالحديثينك طشره قپوسى تاريخنى تسطيره مأمور واسم جلالى دخى يازمش ايكن شاهين محمد اغا نام كلوب تاريخى يازمغه بزماوروز ديو بونلرى بوزوب طاغتدى . اما اندك زمانده شاهين اجل پنچه‌سيله پاره پاره اولدى . بيك يوز اون سكزده وفات ايتدى . ترسانهٔ عامره آرقه‌سنده دارى دره‌سى ديلان مزارستانده مدفوندر .

ابراهيم خان زاده .

مير اسماعيل بن على ❀ ابراهيم خان زاده شهرتيله مشهوردر . صاحب ترجمه اساتذهٔ كرامدن خواجه راسم افندى ايله ملاقات وثلث ونسخده تحصيل كمالات ايدوب كاتب زاده دن دخى نستعليقه هوس واندك زمانده دسترس اولمغله ميرانه حسن خطله بوشعرك ماصدقى واقع اولمشدر .

بيت

يا بدرتم نوره باهر ❀ منزله فى القاب والطرف
صدغك حرف النون فى مشقه ❀ من يعبدالله على حرف

باهر مخلصيله بعض آثار باهره‌لرى واردر بيك يوز آلتمش درنده وفات ايتمشدر . ابو ايوب انصارى جوارنده اجدادى تربه‌سنده مدفوندر .

اسماعيل شرف .

سيد اسماعيل شرف ابن سيد على ❀ روسچقلى اولوب امير وراسم افنديدك ثلث ونسخى تمشق وديوانى وجلى يه تعشق ايدوب ادنى سعيله آنلرده دخى مشار بالبنان اولدى . الحق خطى گزيده ووادیسى پسنديده ونادیده ايدى بيك يوز آلتمش طقوزده وفات ايلدى .

اسماعيل محاسب .

اسماعيل ابن ابراهيم ❁ بوسنويدر اندرون همايونده رسّام عمر افنديدن مجاز اولمشدر . باب السّعاده آغالری ومحاسبه‌سی خدمتیله چراغ اولدیغندن کتبه‌سنده اسماعیل محاسب یازاردی . سلطان احمد خان ثالث امریله بر مصحف شریف یازوب مورد عنایت اولمشدر . قطعات ومرقّعاتی چوقدر وفاتی ١١٦١ ده‌در .

قکلیجقلی .

اسماعیل بن یوسف ❁ اناطولی حصاری قربنده قکلیجقلی نام ساحلده ساکن ایدی برادر مهتری مصطفی خطاط ایله توقاتی امام محمد افندیدن مجازدرلر . تعلیقده دخی کمالی وار ایدی . صاری یارده واقع چشمه تاریخی بونك یازیسیدر . محمد خان رابع ایامنده رحلت ایلدی وقریهٔ مزبوره مزارستاننده دفن اولندی .

همّت زاده .

اسماعیل ابن همّت ❁ طربزونی‌در . ابتدا امیر افندیدن ثلث ونسخی تمشق ایتدی ایسه‌ده لعلّة آنی ترك وزهدی اسمعیل اغادن تحصیل خطاله مأذون اولدیغی مجلسه امیر افندی‌یی دخی دعوت ایدوب امیر افندی آنی گوردکده بوطالب حروف وتراکیبی بالجمله بندن گوروب بش آلتی سنه بوكا تعلیم ایتمشم هنوز ترك ایدلی ایکی ای اولمدی دیو حاضرینه نقل ایلدکده واقعا بویله اولدیغی میدانه چیقار . اهل مجلس عذر خواهانه امیر افندی‌یه التماس ایلدلری اوزرینه امیر افندی اگر صله‌سنه عاید وآنده اسكانی معاهد اولور ایسه عفو ایدرم بیوردی . واقعا بونك اوزرینه مرقوم بلده‌سنه راهی واوراده عمری متناهی اولدی بیك یوز یتمش اوچ سنه‌سنده وفات ایلدی .

نفس زاده .

سیّد اسماعیل ٦٣ ❁ سید ابراهیم نفس زاده اقرباسندن وخالد ارضرومی شاکردانندندر وادی شیخانه‌ده یگانه وحافظ عثمان افندی‌یه

بعدالاذن استاد ثانی اولوب طورشیخه تقرّبی بونلردن اخذ ایلمشدر . عظم شکمی اولمیه ایدی آثاری شیخ حمداللّهك آثارندن تمیز اولنه‌مزدی . بیك طقسانده وفات ایلمشدر .

سینائی .

الیاس ابن ابراهیم ۞ سینانیدر حسن خط ثلث ونسخ وخاصّه حسن خط ایله تعلیق کتابتده سرعت قلمی اولوب برگونده برنسخه قدوری کتابت ایلدیگی تاریخ تمیمی‌ده مضبوطدر . سلطانیه بروسه مدرّسی ایکن وفات ایلمشدر .

نظم

قلم بیمن یمینت چه گرم رو مرغیست ۞ که خط بروم برد دمبدم زهندوبار
برآید از ظلمات دوات هر ساعت ۞ چنانچه میرود آب حیاتش از منقار

فضلای امتدن وصلحای ملّتدن اولوب فقه اکبری شرح وسعدالدّین تفتازانینك مقاصدینی وسید شریف شرح شمسیّه‌سنی دخی تحشیه ایدوب آنی برکیجه‌ده تسوید ایلدیگی شقایقده مذکوردر . سکز یوز اللی بشده وفات ایلدی . قره کمرگی قربنده قاسم اغا مسجدینك امامی وخاص اوطه چارشیسی جامعنك خطیبی ایدی .

امرالله امام .

امرالله ابن محمّد ۞ عبدالله قریمندن تحصیل دقائق وتکمیل حقائق ایلمشدر . مصاحف کتابتیله مشغول ایکن (اتی امرالله فلاتستعجلوه) امری گلوب (وکان امرالله قدرا مقدورا) تاریخی حدودنده وفات ایلدی .

سلطان بایزید ولی .

سلطان بایزید ولی ۞ آماسیه‌ده میرلوا بولندیغی حالده مولانا حمدالله دن تعلم ایله استادی واديسنه تقرّب ایتمشدر . سلاطین آل عثمانده

بونلردن ماعدا حجّ شريفى اصالةً ادا ايدن يوقدر. عدلى مخلصيله اشعارى واردر بو شعر آنلركدر .

بيت

اى سوار اسب ناز اولان ركاب جانه باص ❀ حسن ميدانى سنكدر اياغك مردانه باص

بو بيت فارسى دخى آنلركدر كه حسن چلبى آلتى عدد نظيره دخى يازر.

بيت

هر دودكه پيدا شود از سينهٔ چاكم ❀ ابرى شودو گريه كند برسرخاكم

بهرام . بهرام ❀ آزاد كرده داود پاشا اولمغله غلام داود پاشا ديو كتبه ايدر ايدى . قبلة الكتّاب مأذونلرندن ودرگاه عالى كاتبلرندندر . ٦٩٣ ده اتمام ايلديكى مصحف سليمانيه جامعنده موقوفدر داود پاشانك جامع شريفى تاريخى قپوسى اوزرينده شيخ مرحومك تحريرينه بو سبب اولمشدر .

تاج بخارى . تاج الدّين ❀ بخاريدر . سلطان سليم اوّل عصرنده استانبوله گلوب بوّابانه وياقوتانه خطّه مالك وبالخاصّه ديوانينك سبب اشتهاريدر .

تاج بك زاده كان . جعفر بن تاج بيك زاده ❀ آماسيدر. شيخ حمداللّهدن تعلّم ايدوب توقيعى ديوان عاليشان اولمشدر . قرنداشى سعدى افندى ايله برابر اشعر وقتلرى شعراى ايديلر هوس نامه منظومهسى مشهوردر . شعرادن برى بر قصيدهده آنلرى وصف ايدوب بو قاچ بيت اول قصيدهدندر .

نظم

ويروب كمال شرف شيوهٔ خدا داره | عطارد فلك جود تاج بيك زاده
لآلى خط ياقوت قيمتيسى آنك | نهدكمه كانده بولندى نه دكمه درياده

اودر او صیرفی جوهر خزانهٔ خط | اودر اوزرگر کامل بو فنّ زیباده
سوادرومه ایکی تاج زاده ویردی شرف | بریسی حسن خط و بیری شعروانشاده
اگرچه بوده دگل خالی اول فضیلتدن | غرض ایکیسنی تمیزدر بو اثناده
دیسه‌م اولا اگا نوله کتّاب سبعه‌دن افزون | عدده هفت برابر اولورمی هفتاده
سزادر اول کاوله طغرانویس سلطانی | چویوق آنك گبی قانون شناس دنیاده

النده خامه‌سی نیشکرّ فضیلتدر
شکر فشانلق ایدر دهره مصر معناده

برادری سعدی دخی شعر وانشا وفضل و املاده برادرینه ثانی اوله‌بیلوردی . لکن شهرتی فضلاه اولوب برادرندن ایکی سنه صکره وفات ایلمشدر . سعدی مزبور سید شریفك شرح مفتاحنه وصدرك شرح وقایه‌سندن باب الشهیده‌دك حاشیه یازوب نسفیه‌یی نظم ایلمشدر .

خلاصه برماده ضمننده صاحب ترجمه جعفر بك طعمهٔ شمشیر قهر قهرمانی اولوب بلا غسل دفن اولندی . تاریخ شهادتی طقوز یوز یگرمیدر . ایکی برادر سلطان سلیم جامعی قربنده نشانجی مسجدی پیشگاهنده مدفوندرلرکه اورایه اسکی نشانجی دینور .

بیت

بزشهید راه عشق اولدقده راه یارده ❁ یومدین دفن ایلیك تندن غباری گتمسون

حامد اکسرجی ❁ راسم افندینك ایو شاگردانندندر وفاتی (١١٠١) ده در . بوغزل اگا منسوبدر .

حامد اکسرجی .

غزل

خط شبكونى كلورسه رخنه دلدارك | سنبلن سير ايدرز بوسته بزكلزارك
طوغريسى اى دل شيدا اكر انجنسه دخى | چكدم جلهٔ هجرين او پرى رخسارك
لكنتى اولسه ده خوانده جوانك نه كوزل | چه چه بلبل اولور نغمه‌لرى تكرارك

چونكه دل شيفتهٔ حسنى سين اول مهرويك
حمدا اولسه پريشان نه عجب كفتارك

زرين قلم ·

حسام الدّين زرّين قلم ٣٥ ❊ شكر خليفه زاده‌دن يازوب اكثريا كلمات مرتضويّه ومرقّعات وقطعات كتابتنه راغب وكندو ودايسنده يكانه اولوب نسخى ثالثه غالب ايدى . وفاتى الف كامل صولرنده اولمليدر .

حسن چلبى ·

حسن ابن احمد ٣٩ ❊ چركس واحمد قره حصارينك بنده‌ٔ درمخريده‌سى وبعدالعتق ولد معنويسى‌در . سليمانيه جامعنك حرم قپوسى يسارنده رخام اوزره حسن بن قره حصارى ديو كتبه‌لرينى وضع ايلديكى اثناده استادى هنوز حياتده ايدى .

القصّه جامع سليمانيّه‌نك برقولده يالكز محراب آية كريمه‌سى و بر روايتده يالكز قبّه‌سى طاقنده اولان خط مثنا استادينك وباقيسى آنكدر .

بعضيلر زعمنده دخى قره حصارى مرحوم حياتده ايكن شاكردينه جامع شريفك خطوطى رسمى امر اولنديغنه انفعال وتكدّر ايدوب مزبور حسن دخى جامع مزبورك باجمله جليلرينى اتمام ايدوب تاجخانه درونده (و يطعمون الطّعام آيت كريمه‌سى) قالدقده كمال ثقلت خدمتندن چشمى رمدناك اولوب بالضّروره اول آيتى خواجه‌سى تكميل ايلمشدر. واقعا جمله‌دن زياده اول كتابه‌ده اجراى مهارت زياده‌در (العهدة على الراوى .)

ادرنه‌ده سلطان سليم حليمك بنا كرده‌سى اولان جامع شريفك دخى

بالجمله خطوطی مرقوم حسن چلبینکدر . بر ایکی سنه بعدالالف وفات ایلدی استادی یاننده مدفوندر .

حسن اسکداری

مولانا حسن اسکداری ٤٢ ❀ شیخ حمدالله جادهسندن سرمو انحراف ایتمیوب اوچنجی درجهده خوش نویساندندر . اسکدارده اسکی والده جامعنك جلیلری انکدر . بیك یکرمی اوچده وفات ایلدی . قرهجه احمد مقابلنده واقع سدك کوشهسنده مدفوندر . تاریخ سنگ مزارندهکی اوچ بیت بروسهلی هاشمی مرحومك اولوب شاگردانندن خالد افندی یازمش.

حسن هاشمی .

سید حسن هاشمی ٥٧ ❀ حلبی برچلبی اولوب استانبولده استاد زمان رمضان افندیدن حسن خط ثلث ونسخی برکمال اجازتیاب اولدی .

بیت

موجب صنعت تصحیف دکل ذاتنده ❀ چلبی مشرب اولور اکثرابنای حلب

الحاصل خطاط عالم وفاضل مسلّم ایدی نیچه مصاحف شریفه کتابتنه موفّق اولمشدر . بیك طقسان سکزده وفات ایتدی . شاه سلطان تکیهسی مقابلنده مفتاحی زاده قربنده مدفوندر . مخدوملری سید عبدالله وحفیدلری سید عبدالحلیم دخی مذکوردر .

حسن سامسونی .

حسن بن عبدالصمد ❀ سامسونیدر پدری دیار عجمدن کلمشدر ثلث ونسخی علی بن یحیادن یازدی . واستانبول قاضیسی اولدی سلطان محمد خان آنی استاد اتخاذ ایلدکده برصحاح جوهری پادشاهه یازدیکه ماننذی کورلمامشدر . مقدّمات اربع تجریده حاشیهسی وسید شریفك

مختصر حاشیه‌سنه تعلیقاتی واردر . ٨٩١ ده وفات ایدوب ابو ایّوب انصاری جوارنده مدفوندر .

خفافزاده .

حسین بن احمد ❀ ادرنه ده خفّـاف زاده دیمکله معروفـدر . همشهریسی چلبی امام حاجی مصطفی حافظدن ثلث ونسخی تعلّم واستکمال دقایق وموسیقی وسایر معارف ایلدی . بیك یوز اللی درتده وفات ایتدی . یگرمی اوچ مصحف شریف وصـد عدد دلائل واوتوز قدر انعام وایکی حزب اعظم وقطعات ومرقّعات کتابتنه موفّق اولمشدر .

حسین حبلی .

حسین حبلی ٧٤ ❀ ایجی واناطولیـده آقچه قواقدندر . کتبـه حسین الحبلی دیو خطوطنی رقم ایدر "والسنة" نامـده ایجی دیو مشهوردر . درویش عـلی‌دن مجاز اولوب استادینه داماد وکاتب سرای سلطانی وایا صوفیه مکتبنده معلم خط اولوب متعدّد مصحفلر یازمشـدر . بیك یوز اللی ایکی‌ده وفات ایلدی . اسکدارده استادلری درویش علی افندی وشریکلری زهدی اسماعیل اغا قبری یانـده مدفوندر .

حسام الدین .

حسین شاه ❀ لقبی حسام الدّین‌در . شیخ حمداللّهك اعزّ شاگر- دانـدن اولوب مصطفی دده مرحوم ایله معاً پرورشیـافته اولمشدر . الف کامله قریب معمّر ایمش .

بو دخی شش قلمده بی نظیر اولوب ساده نسخ یازمه‌ده شیخ مرحوم ایله کندیسی بیننی تشخیص وتمیزده نیچه کشی یاکلمشدر . بعضیلری دیمشـلر درکه شیخ مرحوم آنك خطّنه کندی کتبه‌سن قویوب استحسان ایتمشدر . بعضیلری دخی دیرلرکه حسام الدّین برقاچ قطعه یازوب شیخ مرحومی تغلیط

ایچون پیش تختەسی آلتنه قویدقده شیخ بلا تأمّل آنلره کندی کتبەسنی
وضع وصکره واقف اولدقده حسام الدّینه توبیخ ایتمشدر .

حسین جان .

حسین جان ۞ بروسەلی ونفس زاده اسمعیل افندیدن مجازدر . الوان
کاغذه گوناگون مرکّبله کتابته نائل اولوب اوچ حقّەلی بردوات اطرافنده
کندو گفتارندن اولان بو ابیات مرسوم ایدی .

بیت

اوچ حقّەدواتنده نەوارد یرسه اوشاهم ۞ خون جگرم دوددلم بخت سیاهم

بوقطعه دخی او معناده در

اوچ حقّه دواتنده دیدی یار نه واردر ۞ دیدم آکا ای خسرو شیرین شکراب
زلف سیهڭ لعل لبڭ چشم کبودڭ ۞ اوصافنی تحریر ایچون اوچ درلو مرکّب
بیك یوز یدی‌ده وفات ایتمشدر .

واصف .

حمزه واصف ۞ وانیدر خط دیوانیده حمزه صاحبقران وحمزهٔ
دیودست دینور ایدی .

حمزه .

حمزه بن مصطفی دده ۞ حسن خط شیخانەیی موروث پدرانه
اولمغله پدرندن تلمّذ و برادری پیر محمدڭ رتبهٔ کمالنه قریب یازمشدر . بونڭ
دخی برادری گبی سلیمانیه جامعنده برمصحف شریفی موقوفدر . برادرندن
صکره رحلت وپدری دائره‌سنده دفین تربت اولدی .

حليمه .

حليمه بنت محمد صادق ۞ (١١٦٧)ده قبل البلوغ سيد محمد حلمی دن اجازتیاب اولمشدر برقطعه‌سی اذننه استاد کامل خواجه راسمك ترتيب بيورديغی اجازت بليغانه شايان استنساخ اولمغله بومحلده ايراد اولندی .

(تمقت نحلة وعطية من كريم مبين وصدّقت بكلمات ربها وكانت من القانتين زهراء زمانها وحميراء اوانها ذات اثنتی عشرة سنة تلك القطعة المليحة سمية السعدية اعنی حليمة ابنة من انبته الله نباتاً حسناً فتقبّلها ربّها وزيّنه بها سراً وعلناً . فلاغرو للنسوة اللاتی قطعن اقلامهن وكتبن وللنساء نصيب مما اكتسبن . غطاها الستار بجلاليب القانتات العابدات السابحات فاتليت بالعشی والابكار فی الكتاب الا كرم اذيلقون اقلامهم ايهم يكفل مريم .

قرره وحرره العبد الاثم كاتب السرای الخاصة محمد راسم عفی العفو عنه بحبيبه ابی القاسم فی السنة التاسعة والستين بعد المائة والالف من هجرة من عليه وعلی اله الصلوة والسلام الفا بعد الف)

خالد ارضرومی .

خالد ارضرومی ٤٣ ۞ حسن چلبیدن بعد الاذن درويش علی مرحوم گبی عالی كعب استاده استاد اولمشدر . اقلام گونا گونده آثاری نمودار در بيك قرق تاريخنده دارخلوده عازم اولمشدر .

منجم باشی .

خليل بن محمد ٩٧ ۞ رئيس منجمين وخواجه راسمدن مأذون ايدی . وفاتی بيك يوز اللی طقوزده‌در .

حافظ خليل .

حافظ خليل ٥٣ ۞ حلبيدر استانبوله گلوب همشهريسی سيد حسن هاشمی واسطه‌سيله رمضان افنديدن حسن خط ثلث ونسخده تمشق ايدوب مأذون اولمشدر ثلثدن زياده نسخه رغبت ورعايت ايدوب احياناً قوسهٔ دجاجه ايله كتابت ايلديگی مشهور ايسه‌ده صاحب دوحه انكار ايدر .

صو یولجی زاده مصطفی افندی دخی اسکی وکوتکلی استادلردن اولمغله حافظ خلیل زیارتنه واردقده تأدیب چوب یوردیغی درجهٔ ضربده‌در. تاریخ وفاتی بیك یوز اون طقوزده‌در قاسم پاشاده قولاقسز دینلان محلده واقع جامع مقابلنده مدفوندر .

خیرالدّین مرعشی. — خیرالدّین مرعشی ٣٣ ❁ معروفدر شیخ حمدالله اوائل حاللرنده بوندن و بودخی صیرفیدن یازمشدر وفاتی سکز یوز یتمش آلتی‌ده‌در .

رجب روانی. — رجب ٣٨ ❁ مولدی قلعه رواندەدر. اللی یاشندن‌صکره ثلث ونسخی شیخ حمداللّه افندیدن تحصیل وغلطه سراینه معلّم اولمشدر. غلطه سراینه گیدوب گلور ایکن اثنای طریقده نضج تامّ پیدا ایتسون دیو اوفق اوفق مرکّب قمقمه‌لرینی ساقنه بغلیوب یورر ایدی. غلیظ پیکر مهیب هیکل برمشاء قدم ومشّاق قلم ایدی طقوز یوز اللی سکزده وفات ایتدی .

استاد رمضان. — رمضان افندی ٥١ ❁ حسن‌خط ثلث ونسخی عبدالله بن جزّاردن تمشق ایدوب رسیدهٔ اجازت اولدقده بالکلیّه نسخ طرفنه میلان وکتابت قرآن عظیم الشّانه صرف اوان ایلدی. یومیّه معیّنه‌لری تمام اولمدقجه زوّاردن دخی گلن خارجده توقیف اولنور ایدی. کبار رجال زیارتلرین تبرّك فال ایلدکله اکثریا سعادتخانه‌لری آینده وروندەیه محطّ رحال اولوراید‌ی بو وجهله درتیوز عدد مصحف شریف کتابتی مشهوردر بیك طقسان برده وفات ایلدی. یلان‌جامعی امامی ایدی مولویخانه یکی قپوسی خارجنده طرف یسارده مدفوندر .

سلطان سلیمان خان. — سلطان سلیمان خان ❁ ثانی ثلث و نسخی توقاتی احمد افندیدن یازوب لطافت خطلرینه سوز یوقدر .

عارف .

میر سلیمان عارف ❊ کلیّات وجزئیّات شعر وانشا وفنّ تجسیم وتذهیبده دقایقه واصل وثلث ونسخ وتعلیق وسایر اقلامده کامل بر وجود ایدی. حلیه خاقانی‌یه نظیره‌سی ورغائبیّه‌سی ومرتّب دیوانی واردر . بیك یوز سکسان اوچده وفات ایتدی .

بو بیت آنك بر غزلنك مقطعیدر .

بیت

عارف پر یوشان معانی بنمله‌در ❊ مورانه ملك نظمه سلیمان دگلمیم

عزی تشریفاتی .

سلیمان عزّی ❊ خواجه راسمدن مجاز وشعر وانشاده ممتازدر .

بو غزل آنکدر .

مردا ولان کامل وجوده خوش هنردر حسن خط
معرفت زیبادر اما زیب وفردر حسن خط
نیچه‌نك آثار موضوعنده یوق هرگز ثبات
دهر فانیده عجب باقی اثردر حسن خط
ذوقیاب اولمق مقرّر دست رس اولسه کشی
شاخهٔ کلك صفاده بر ثمردر حسن خط
دلگشا ای نظرهٔ دیدارینه طالب هزار
قطعهٔ باغ جنانده ورد تردر حسن خط
بویله مستثنا غزل یازلمز الا عزّتا
هرکیمك عندنده غایت معتبردر حسن خط

خواجگان دیوانی طریقنه سلوك ایدوب سلحدار کاتبی وتشریفاتی دخی اولدی وفاتی ١١٦٦ ده‌در .

نحیفی .

سلیمان نحیفی ❀ ثلث ونسخده حافظ عثمان مرحومدن اجازتیاب وقلم تعلیقده دخی کامیاب ایدی .

بیت

نحیفی برزمان مصروصفاهان ایدی مشهودك ❀ دیاریجده بنام شمدی غربتله ندر حالك

مألی اوزرینه دیار ایران وجانب انگروسه سفیران ایله مأموریت وبوطریقله سیر وسیاحت ایدوب ترجمهٔ مثنوی شریف منظوما ورسالهٔ خضریه وسائر آثاری ودیوان اشعاری واردر . سنی طقسانی متجاوز ایکن بیك یوز اللی برده وفات ایلدی .

مستقیم زاده

سلیمان مستقیم زاده ❀ اشبو رساله‌ده خطاطین عثمانیه‌نك بیوك مأخذی اولان تحفة الخطاطین نام کتاب ایله سلسلة الخطاطین نام رساله‌نك مؤلفیدر . مومی الیه اساتید متعدده‌دن علوم متعدده تعلیم وتحصیل ایدوب فائق اقران ووحید زمان اولدیغی گبی جنس خطه کلنجه ثلث ونسخی خواجه راسم استاددن وتعلیقی افندی زاده کاتب زاده وده زاده سید محمددن تمشق ایدوب منسلك سلك خطاطین اولمشدر .

تحفهٔ خطاطین . سلسلهٔ خطاطین . ترجمهٔ مکتوبات خواجگان . مجلة النصاب دوحهٔ مشایخ اسلام . شرح قصیده مضریه . شرح ورد سید یحیی . ترجمهٔ لغة قانون الادب . شرح دیوان خضر ومرتضی . وبونلر امثالی قرقدن زیاده آثار یادگار براقمشدر . تاریخ وفاتی ١٢٠٣ زیرکده دورخوان محله‌سنده شیخی اولان توقاتی امین افندینك ایاغی اوجنده مدفوندر .

امام منلا عشق .

سلیمان راجی ابن یوسف ❀ خواجه راسمك برادر مهتری وهم مشقی اولوب خوش آینده خطله نیجه مصاحف شریفه یازمشدر . لطیفه‌گو .

خنده‌رو، درویش نهاد، پاك اعتقاد وشاعر مضمون شناس ایدی . بیك یوز آلتمش سکزده وفات ایتدی. قریمی چشمه ساری مقابلنده پدری مقبره‌سنده مدفوندر .

سلیمان ٥٦ ❁ داماد زاده دیمکله معروفدر سلطان محمد خان جامعنده امام ایدی . توز قوپاران زاده حافظ محمد افندیدن مجاز وحسن خطله برچوق مصاحف کتابتنده ممتاز اولمشدر . تاریخ وفاتی بیك یوز اللی آلتیدر . معمرّیندن اولوب ادرنه قپوسی خارجنده مدفوندر .

سلیمان آهنین قلم ❁ اناطولیدندر صویولجی‌زاده دائره‌سنده کسب کمال حسن خط ایدوب ثلث ونسخده صاحب اجازتدر . قلم حدید ایله حسن تمیقده فرید و بینظیر وآثار قلمیه‌سی کثیردر . تقلیدی ممتنع برکاتب پولاددست ایدی . وفاتی بیك یوز اوتوز ایکی‌ده‌در .

سیّدشرف ❁ روسجقلی اولوب انواع خطوطی امیر افندی‌ایله خواجه راسمدن تعلیم ایدوب مجازدر. خط دیوانی ایله جلی‌یی غایت نفیس یازمشدر . وفاتی ١١٨٩ ده‌در .

سیف‌الله فیضی ❁ ثلث ونسخی ابتدا قره قزدن وصکره حافظ عثماندن تعلّم ایله کسکین برخطاط وحدیقهٔ خاصه‌ده معلّم طلبهٔ مشق ومدرّس ایکن بیك یوز قرق سکزده وفات ایتدی .

شکرالله‌خلیفه ٤٠ ❁ آماسی وشیخ حمدالله‌ك دامادیدر . دائما خدمتنده بولنور حتی وقت اقتضاده طعام بیله پیشورر ایمش . شکرالله خلیفه مقدّما شیخ مرحومك چوبانی وخدمتکاری اولوب خدمتندن خشنود اولمسی

جهتندن اکا تعلیم خط ایدوب بر استاد کامل وعلمی ایله عامل کمسنه آندن ظهور ایلدی . واقعا خطوط شیخانه ده معلّم وقوّت دست ملکه ده مسلّم اولوب مصاحف شریفه وسائر آثاری بیشماردر . طقوز یوز اللی ده وفات ایلدی . استادی دائره سنده مدفوندر .

اما باقی .

عبدالباقی ابن احمد ۞ حسن خط ثلث و نسخی خواجه راسم افندیدن اقتباس ایدوب اذن وضع لفظ کتبه ایله عالی مرتبه اولمشدر . صلحای امتدن بر شاعر سخنوردر . اجازتنه بعضیلر بو تاریخی سویلمشلر .

صد بارك الله اولدی میسّر	زین المعارف بر خیر مسالك
کیم ذات عبدالباقی افندی	اوصافی اولمز گنجیدهٔ صك
شیخ زمانه راسم افندی	هر مشقی تعلیم ایتدی یکایك
الفی مشابه بر سرو قدّه	سایر حروفی عشّاقی بی شك
ترکیبی جامع بعض حروفی	کرسیّ شیخه بکزرسه کرچك
میدان سطره جزمی هدفدر	شین اولدی قوسی هر مدّی ناوك
طور طریقه طاسی مطابق	شیخانه هاسی عینیله عینك
نونی دوات سینی استاد	مقراض لاسی انکاره کزلك
هر نقطهٔ خال نو خطّه بکزر	ساده کوزلدر اولدقده منفك
پس خط عمری بولسون ترقّی	قیلسون مبارك باری تبارك

کندی دعاسی اذنینه تاریخ

حق حسن خطّم ایده مبارك (١١٥٨)

امیر افندی زاده .

سیّد عبدالحلیم حسیب ٩٠ ۞ امیر افندی زاده معروفدر شش قلمده بالاستحقاق پدرلرندن مجاز وهرشیده معلومات و معرفت کامله ایله ممتاز ایدی . بیك یوز التمش طقوزده وفات ایلدی . ابو ایّوب انصاری جوارنده ابا واجدادی قربنده مدفوندر .

غباری .

خواجه عبدالرّحمن غباری ۞ غباری حسن خطّه نائل اولمغله بولفظی اختیار قیلمشدر . ثلث ونسخی مصطفی ددەدن تعلّم ایدوب حسن طبعی دخی وار ایمش بوقطعه آنکدر .

ای غباری بوجهان ایچره بنم ۞ کمسه اشماریمه توز قوندیره‌من
مگر اول کاتب مستجل کیم ۞ خطّ وشعرم قوریلنجه طوزه‌من

(٩٧٤) ده وفات ایلدی . آثار خطّیه‌سی چوقدر .

طریقتجی زاده .

شیخ عبدالرّحمن ابن عبدالله ۞ طریقتجی زاده خواجه راسم شاگردی ورسم شیخانه‌ده مجازیدر . مصاحف عدیده ودلائل گزیده ومشکوة وتفسیر ابن عبّاس امثالی کتب پسندیده یازوب جلیل المقدار برخطاط ایدی . بیك یوز یتمش سکزده وفات ایتدی .

مؤید زاده .

عبدالرّحمن خاتمی ابن علی مؤیّد ۞ ابو اسحق کازرونی نسلندن اولوب آماسیەدر . سلطان بایزیدك لوای مزبورده حکومتی اثنامنده شیخ حمدالله ایله سلطان مشار الیهك ندیم بزم صفالری ایکن شیخ مرحومدن تعلّم ایتمشیدی . ثنیمی دخی حسن خطّی تاریخنده ثنا ایدر . بعض اهل فسادك غمزیله صاحب ترجمەنك قتلنه امر پادشاهی وارد اولدیغن بایزید خان آنی حلبه قاچوردی . مرحوم لباس درویشی ایله یدی سنه سیاحت ایدوب شیرازده جلال‌دوانیدن جمیع علومه اجازت آلمشدر . جلوس بایزیدی‌ده استانبوله عودت وترقیّات عظیمه‌یه نائل اولمشدر . یدی بیك جلد کتابه مالك والسنه ثلثه‌ده نظمه قادر وبعض نوادر رسائل تألیفلری واردر . طقوز یوز اوتوز ایکیده مکّهٔ مکرّمه‌ده وفات ایلدی .

عبد الرحمن مذهب .

عبدالرّحمن مذهّب ❁ قسطمونیدر . تذهیبده وانواع جلدی ترتیبده بوسنوی حسنك شاگردی صالح چلبی یی گورمش وحیدر پاشالی ابراهیم چلبی گبی شاکرد یتشدرمشدر . حسن خط ثلث ونسخی دخی صویولجی زاده‌دن ضمیمهٔ کمال ایدوب بیك طقسان سکزده وفات ایلمشدر .

چینجی زاده .

عبدالرّحمن ❁ چینجی زاده دیو مشهوردر . حسن خط ثلث ونسخی رمضان افندیدن تعلّم ایدوب مجاز اولمشدر . غبارین خطّه مائل یوز عدد مصحف کامل یازمشدر . اکثر آثارینك تذهیبی مذهّب صراحی مصطفی شاکردی بیاضی مصطفانك اوغلی وشاگردی اولان باروتخانه‌لی عبدالله نام استادکدر . مولد خوان سلطان وموسیقی‌دان وحافظ عثمانك اواخر عمرنده قطع قلمیله صاحب شهرت وشان ایدی . وفاتی بیك یوز اوتوز یدی‌ده در . علی پاشا جامعی بیوك قپوسنك قارشوسنده‌کی کوشه‌ده اویس دده تربه‌سی اچنده مدفوندر .

قبوری زاده .

عبدالرّحمن رحمی ❁ قبوری زادهٔ معروفك برادر کهتریدر . والدی ثلث ونسخی کوکب حافظ محمد افندیدن گوروب نیچه کتب ودواوین املا ایلمشدر . روزنامچهٔ اوّل خلفاسندن ایکن هوائی نامنه ترتیب ایلدیگی تزییفاتدن توبه‌کار وروبراه حج اولوب عودتنده مصرده قافله آخرته همراه اولمشدر . بیك یوز اوتوز یدی‌ده وفات ایلدی .

عبد القادر ظریف .

سیّد عبدالقادر ظریف ❁ پدری اوچ انبارلی رئیس الکتّاب ایدی وبولقب عظم شکمندن نشأت ایلمش ایدی . حسن خط ثلث ونسخی استاد امام جامع میرآخور سید عبدالله افندیدن تلمذ ایدوب مجاز اولدی .

استعداد ازلی ایله خط تعلیقك خردهسنه دخی صورت ویردی . آثار خطّیهسی بی نهایه ووفاتی (١١١٨) دهدر .

عبدالکریم خلیفه ۞ خفید شیخ اولان درویش محمّد ابن مصطفانك همعصری وشریکی وشیخ حمداللهك مقلّد کاملیدر .

عبدالله ردوسی زاده ۞ معروفدر ثلث ونسخی حافظ عثماندن تعلّم ایله تعلیقده دخی استاد ورگسی زاده مرحومك عینی ایدی . حافظ احمد ایله برباز گشتلری اوله گلمش حالاتندرکه برمصحف شریف یازدیروب کندی کتبهسنی وضع ائلمشدر . وفاتی بیك یوز اون آلتیدهدر .

سیّد عبدالله بن سیّدحسن هاشمی ٤٧ ۞ یدی قله‌لی امیر افندی . حافظ عثمان مأذونلرندندر . اقلام ستّهده تحصیل کمال ایدوب کتابتی رتبهٔ اعجازه ایرشدرمشدر . یگرمی درت مصحف یازوب ایکیسی سلطان احمد خان ثالث امریله ایمش . عثمان زاده نائب افندینك مشارق ترجمهسنی دخی تنبیه پادشاهی ایله یازوب هزار انعام واورادو قطعات ومرقّعات وحلیهٔ شریف یادکار براقمشدر . بیك یوز برده برفرائض سیدی دخی یازمشدر . نورعثمانیهده موقوف مرقّعلری معروفدر . صفوت مرکّبلری حضور سلطان احمد خانیده یاد اولنوب معمولدر احتمالیله طرف پادشاهیدن برتبردار گلوب علی الغفلة حقّه‌کزی المغه مأمورم دیو ختم ایدرك حضور همایونه گتورمش . بعده حقه آغزی التون اولهرق اقمشه وسایر هدایا ایله ینه ارسال بیورلمشدر . مصاحف شریفهلرینی تذهیب ایدنلردن بری روغنی اسکداری حلمی چلبی شاگردی حاج یوسف مصریدرکه ساز یازمق وادیسنده شاه قولی وقتدر . بری دخی هزار فن بروسهویدر . بری دخی حسن چلبی شاگردی سلیمان چلبی وبری دخی حیدر پاشالی ابراهیم چلبیدر .

خلاصه مرحوم کثرت کتابتیله مقتدای صفوف خوش نویسان وسرعت

قلمیله خواجه‌ه تعلیمخانهٔ حسن آداب وعرفان اولمش . حلیم ووقور وعمامهٔ سبز ایله نور علی نور بروجود معمور ایدی .

بیت

قانع مشوید از خط استاد بخواندن ❁ حسنی که نهان در خط آنست بدانند

بیك یوز قرق درتده والدینی جوارنده مدفون اولدی .

همت زاده .

شیخ عبدالله ٨٩ ❁ همّت زاده مشاهیردن وحافظ عثماندن مأذون اولوب پدری معارف رجال بیرامیه‌دن شیخ همّتدر .

بیت

فصل شتاده بویله هواحق عطاسیدر ❁ قرطاس مشقی دستکه آل یاز هواسیدر

وفقنجه لیل ونهار همّت ورزش وکوشش ایله عالیمرتبه اولمشدر . بیك یوز یگرمی ایکی‌ده اسکدارده پدری یاننده مدفون اولدی .

طورسون زاده .

عبدالله فیضی ❁ ابن طورسون ثلث ونسخ ورقعه امثالنی تیمورجی قولی یوسف افندیدن تمشّق ایلمسی شویله طورسون تعلیق وجلیلری دخی استادانه اولدیغی محقّقدر . بیك اون‌طقوزده وفات ایتدی . ترکی عروضی ومرفوعاته دك منلا جامی حاشیه‌سی وترکی معجزات رساله‌سی وقلمیه نام برمقاله‌سی واردر . استانبولده شیخ عابد چلبی مسجدی مزارستاننده مدفوندر .

قریمی .

عبدالله قریمی ٣٦ ❁ سلطان سلیمان خان ایامنده ظهور ایدوب مصطفی ده‌دن مجاز اولمشدر . بر واقعه‌سی وقعهٔ انتقالنه دلالت ایتدکده

خارج سور استانبولده جامع امیر بخاری جوارنده وابو ایوب رهگذارنده احضار مزار وسرلوحهٔ سنگنه (قدطوی طوا میرالاعمال ونسخ اساطیرالامال بالاجال) فقره‌لرینی نقش ونام‌لرینی رسم واملا وایکی طقوز عدی تصویر ایدوب برخانه رقمی آچق براقدی وبیرینی دخی شاگردلریمزك بریسی یازسون دیو کشف حال بیوردی . واقعا الف کاملدن برسنه مقدم عازم دار بقا اولدیغندن طقوزلرك عدی اوچ اولدی .

ابن جزار . عبدالله بن جزّار ❁ یعنی قصّاب زاده تحصیل حسن خط ثلث ونسخ ایچون حافظ محمد امامه اقتدا وهرشیوه قلمده آنلرك اثرینه اقتفا ایلمشدر .

نظم

النّاس فی غفلة عما یراد بهم ❁ کأنّهم غنم فی دار جزّار

مفهومی اوزره وقت شیخوختده وارمزدن رحلت ایلدی . قره مصطفی پاشا وقفنك اجزای موقوفه‌سی بونك خطّیدر . رمضان افندی گبی استاده استاد اولمشدر .

محتشم زاده . عبدالله واصف ❁ ابن محمّد محتشم ، اقسام اقلامی پدرندن تحصیل وتکمیل ایله ارباب قلمك ممتاز وسرافرازی ایدی . بو بیت آنکدر .

یارچاه ذقنم عین وفادر دیر ایسه ❁ اکا ای عاشق شوریده اینانمه‌چکه‌در

وفاتی ١١٣٠ ده‌در .

جابی زاده . عبدالله جابی زاده ٨١ ❁ عبدی‌اغانامی‌ایله شهرتما وصو یولجی زاده شاگردانندندر . استاد قدیم بر پیر واجب التّعظیم اولوب کثرت آثار ایله

کامیاب واهل کیفك نظیفلرندن حفیف لحیه ولطیف حلیه برذات مستطاب ایدی . بیك یوز قرق طقوزده وفات ایلدی .

شریف عبدالله .

سیّد عبدالله شریف ❀ شریف دیمکله معروف وحسن خط وکتابتله موصوف ایدی شکرالله خلیفه‌دن تمشّق ایدوب اجازتیله عالیمرتبه اولمشدر . الف کامل تاریخندن مقدّم موجود اولان رجالدندر .

وفائی .

عبدالله وفائی ❀ کوکب محمّدافندیدن تعلّمله حسن خط ثلث ونسخده میانه خوش نویسانده شهرت بولوب سرای عامره کتابتیله بکام اولمشیدی . حضور همایونده رسم سکّه‌یه جسارت وخطوط اسلامیّه‌یه عدم رغبت واپاغی وصول الیله مشق خطّه مبادرت وحروفك ابتدا وانتهاسنه نوظهور زلفه‌لر وخلاف اداب کرداره مباشرت ایدوب مورد شماتت اولمغین ونظر اصابت ایتمکین هنوز جلّهٔ عمری ختم اولنمامش ایکن محروسهٔ بروسه‌یه عزیمت واورادن دار آخرته رحلت ایلدی .

آثار قلمندن ابو ایّوب انصاریده یازیلی مدرسه‌ده کتبه‌سیله دیوار درسخانه‌یه برحرف واو رسم ایدوب ادرنه‌ده اسکی جامعده دخی برواو ایله براسم جلال یازمشدر. سایر تفاصیل احوالی دوحهٔ نجباده مذکوردر . بیك یوز قرق برده وفات ایتمشدر .

درویش عبدی .

درویش عبدالله ❀ کاتب السّر اغا قپولی اسمعیل افندیدن مجازدر سرکتابتدن طریق خواجکانه کچوب شقّ ثالث دفترداری ایکن ١١٧٢ ده وفات ایلدی .

حافظ عثمان .

عثمان بن علی ❀ حافظ عثمان دیو معروف ووقتنده اسرار خطّیهٔ شیخانه کندولرینه انحصار ایله موصوفدر . پدری خاصکی جامعنك مؤذّنی

اولوب کندیسی کوبریلی زاده مصطفی پاشا دائره‌سنده نشأه یاب واول خانداده معارف کلیه وجزئیه‌یه انتساب ایتمکله حسن خط ثلث ونسخی ابتدا درویش علی مرحومدن تمشقه شروع ایتمش ایسه‌ده انلرك وقت پیریلری اولدیغندن کندو رضالریله صو یولجی زاده‌دن تعلم واون سکز یاشنده‌ایکن اذن شریفلریله مأذون اولدقدنصکره دقایق شیوهٔ شیخانه‌یی نفس زاده سید اسمعیل دن تعلمه مباشرت وتکرار الف با مشقندن ابتدا ایله حسن خط شیخانه‌یه صورت ویردی .

حسن خطده شیوهٔ شیخانه اسلاف واخلافی میاننده کندوسنه منحصر ایدی. حتی آغا قپولی اسماعیل افندی کبی استاد دخی مرحومك کمالنه اعتراف ایله انصاف ایدوب حسن خطی بیز بیلدك عثمان افندیمز یازدی دیمشدر . ورحلتنده عثمان افندینك خطیله نیچه قطعه‌لری اسماعیل افندی پیشتخته‌سنده ظهور ایتمشدر .

بیك یوز آلتی‌ده سلطان مصطفی خان ثانی‌یه معلم خط اولوب حضور همایونده احترامی وضعیله مشقه ابتدار ایدرلردی . سلطان مشار الیه هرنه رسم اوزره کتابت مراد ایدرسه اولا عثمان افندی‌یه بروسنی چیقاردوب بعده کندیسی یازاردی . بو اقبال بیمثال ایله ینه درویش مشرب ایدی . حتی برکون طلبه‌لرندن بری وقت تعلیمدن صکره اثنای راهده راست کلوب سبب تخلفی سؤال اولندقده برعذر شرعی سببیله تعلیمدن محرومیتنی بیان ایلدکده دابه‌سندن نزول وهمان شاهراهده قعود ایدوب خطنی تعلیم ایلدیکی مرویدر .

اقلام ستّه‌ده شیخ مؤید دست یزدانی اولوب کندو سلسله‌لرندن اولمیان اهل خط دخی کندو وادیلرین ترك وآنك وادیسن اختیار ایلدیلر . اما بعض ذوات دخی آنك طریقنی بکنمیه‌رك طوزینه توجهندن عار وبسیط کافلری اوزون وافقی کیدن میملری قیصه یازوب چنکلی بتیشك رالری بوزمشدر دیو طعن وتعرضه اجتسار ایتمشلردر .

خلاصه حافظ عثمان یکشنبه‌لر فقرایه وچهارشنبه اغنیایه تعلیم ایدر ایدی . قرق سنه‌دن صکره کثرت کتابت وعدم راحت سببیله داءالابتلا دینلان فلج علتنه مبتلا اولدی ایسه‌ده ینه تدبیر طبیبان ایله صحتی رونما اولوب حسن خطلرینه نقصان طاری اولمدی . اول مدتده قطع قلم قصیر عادت اولدیغندن قطع قلم خدمتنی چیننجی زاده عبدالرحمن درعهده ایلمشدی. بوحال اوزره اوچ سنه مرورنده دعوت ارجعی یه اجابت ودفین تربت قربت قیلندی . سنك مزارینه اسم سامیسنی اسماعیل افندی یازمشدر . تاریخ وفاتی بیك یوز اون ده‌در . قوجه مصطفی پاشا خانقاهی مزارستاننده مدفوندر .

مرحوم مشارالیه یگرمی بش عدد مصحف یازوب خطلریله برمصحف وبرمرقع حروف ایاصوفیه‌ده وبالجمله سرخ نقطه ایله معلم برحروفاتی نور عثمانی کتبخانه‌سنده موقوفدر .

اکثر آثارینك تذهیبی برادرزاده‌سی محمد چلبی سرکه‌جی نام استادك شاگردی وبیوك قردماندلی احدب حسن چلبی نام استادك اثرلریدرکه مثلا گورانیلی بیاضی مصطفانك شاگردیدر .

برچوق وقتدنبرو دیار رومده هر برشیوه‌یی ترك ایدوب آنك سلسله‌سندن اولمیان اهل خط دخی مرحومك رفتارینه تقلید عثمان بن عبدالباقی ایتمکده‌درلر .

عثمان ابن عبدالباقی ⊛ صویولجی‌زاده‌دن مأذوندر . اوچیوزه قریب مصحف یازمشدر .

عزت علی پاشا ⊛ جابی زاده عبدی اغادن مأذوندر . ثلث ونسخی تکمیل ایدوب رقعه وشکست تعلیقده وعلی‌الخصوص دیوانیده اثر قلمی دستورالعمل خطاطاندر . وفاتی ١١٤٧ ده‌در

چاوش زاده .

سيّد على ابن ابى بكر ٦٩ ❀ پدرى نقيب الاشراف باش چاوشى اولمغله چاوش زاده ديو مشهوردر . حسن خطى درويش عليدن اخذ ايدوب گرك كتابت وگرك صلاح حال صاحبى بروجود شريف ايدى . تقليدده رتبهٔ كماله رسيده اولنلردندر . ادرنه قپوسى خارجنده بيك يوز قرقده امير بخارى تكيه‌سى جوارنده مدفون اولدى .

كتابتده قدرتلرى نقصان بولوب ياشلرى ايلرولمش اولديغندن مالك اولديغى تحف ونوادرى قپودان دريا قيمق مصطفى پاشايه اهدا ايدرك مقابله‌سنده اشياى كثيره اعطا اولنوب آنكله الى آخرالعمر اوقاتگذار اولمشدر .

چلبى امام .

سيّد على ابن صالح ❀ حافظ امام وحسين چلبى‌دن مجاز ووجوه قرآنيّه‌ايله محشّى نيچه مصحف شريف كتابتى‌ايله سرفرازدر . مدفنى غلطه‌ده مولويخانه قربنده درت يول آغزى تعبير اولنان محلده آصمه‌لى مسجد حذاسنده جزمه‌جى چشمه‌سى قربنده اولوب ١١٧١ تاريخ وفاتيدر .

كتانى زاده .

على ابن محمد ٧٩ ❀ پدرى كتانجيلر كتخداسى اولديغندن كتانى زاده دينلمشدر . اوّلا ايججى حسين افنديدن ثلث ونسخى مشق ايدوب بعده مصطفى دده مرحوم واديسى مشربنه موافق وسليقه‌سنه مطابق گلديگندن آنك تقليدى سوداسنه دوشوبده اووادیده مكمّل اولمشدر . ديرنويس اولديغندن درت بش قرآن و اوتوز قرق قدر انعام وسايرده زياده يازمامشدر .

طغراكش وكمانكش وموسيقى‌دان اسير ياران همدم اخوان مبتلاى كيف دخان ومألوف ارباب عرفان برجان ايدى بيك يوز طقسان ايكيده وفات ايتدى .

رحیقی .

علی بن عبدالله ❀ استانبولده دودمان برشناکانك رئیسی رحیقی یوسف مرحومك نسلندن بریسنك آزاد کردەسی اولوب پهلوان کمانکش ایکن حسن خطه خصوصا جلی قلمنه سعی ایدوب اغا قپولی اسمعیل افندیدن تحصیل وبعد وفاته توقاتی درویش احمددن تکمیل ایلمشدر بیك یوز یگرمیده یازدیغی مصحف گورلمشدر .

بروسەلی مذهب علی افندی .

علی بن مراد ❀ بروسه ویدر حسن خطی اوّلا کرد زاده مصطفی افندیدن بعده سرکاتبی احمد افندیدن مزایای خط وتذهیبی دخی گوروب هزار فن بروسەوی یه دخی خدمتی واردر. حتی اندرون همایوندن آنك همّتی ایله چراغ اولمشدر . خط تعلیقده دخی کاتب زادەدن نیجه دقایق اخذ ایدوب توز بازاری امامی مصطفی افندیدن دخی حقایق تذهیبی مذاکره ایلمشدر . رسّام سکّه محمد افندی محلولندن خدمت رسم وظیفهٔ مرسومەسیله بونلره توجیه اولنمشدر . بیك یوز طقسانده وفات ایلدی .

علی قاری .

علیّ قاری ❀ هرویدر حنفی مذهب نقشبندی مشرب صاحب تصنیفات وعالم وجود قرائتدر مشکاة وشمایل وشفا وسائر کتبی شارح اولوب حسن خطده اوائل معلمی شیخ حمدالله ظن اولنور. هرسنه برمصحف یازوب هدیّەسنی قوت سنوی ایدردی . صدر شهید علی پاشا کتابخانەسنده اواخر عمرنده یازدیغی طبقات حنفیه وسایر تألیفاتی موجوددر . امین‌الدّین محبّی خلاصة الاثرنده تصریح ایلدیگی اوزره ائمّه قدمایه اعتراض وابوین نبوی حقنده زبان دراز اولمش ایسەده جواب باصواب ایله امام همام عبدالقادر طبری دهانی قپامشدر (١٠١٤)ده شیخ یکدست صفّەسنده طریقتده شیخی اولان عبدالله سدی جنبنده اجل پنجەسیله نهفتهٔ زیرخاك اولمشدر .

علی ابن یحیی الصوفی ۲٤ ۞ ابوالفتح سلطان محمدخان عصرینی کندینه حصر ایدن استادلردندر. پدرندن تحصیل خط ایتمکله زماننده کندولره بالجمله قلم مسلّم اولوب لکن ثلث مثناده کمالنه باب همایونڭ عتبهٔ علیاسنده رسم ایلدیکی (خلدالله عزّ صاحبه) تاریخی کواهدر. الحق جمله اهل خطڭ دست کشیدهٔ ستایش تسلیم اولدقلری اثر معتبردر. ابوالفتح جامع شریفنڭ اواسطنده تاریخی و طرفین کتابهلری دخی بونڭ خطی اولوب صول کتابهده علی بن یحیی الصوفی دیو کندو اسمنی تصریح ایلمشدر. شیخ حمدالله قبر شریفی دائرهسنده مدفون اولدیغی محتملدر.

علی یتیم ۞ آیدینلیدر برسنهده جمله اقرباسی فوت اولمغله یتیم دینلدی تیرهده حسن خطه سعی ایدوب استانبولده یحیی الصوفی وعلی ابن یحیادن دقایق خطی کوردی بروسهیه هجرت واوراده (۹۳۰) رحلت ایلدی.

علی بروسهوی ۞ فنّ تذهیبی تحصیل کبی حسن خطی دخی سید عبدالله افندیدن تکمیل ایلدی. ایاصوفیهده مصلا قپوسی مقابلنده بر دکانده خطاطلق ومذهبلك ایله کچنور ایدی. ۱۱۳۷

درویش علی ٤٤ ۞ ثلث ونسخی خالد ارضرومیدن یازوب مأذون اولمشدر. هزار شاکرد دامن استفادهلرینه تشبث ایدوب حتی کوپریلی زاده احمد پاشا کندوسندن استملا ایتمشدر. قرقی متجاوز مصحف ونیچه انعام واوراد وقطعات ومرقّعات تمیقنه موفّق اولمشدر. آثارینڭ عمل تذهیبی صراحی مصطفی نام مذهبڭ اثریدرکه یکی باغچهلی قره محمودڭ شاکردی وآزاده کردهسی عبدالله نام استاددن کورمشدر. طوپ قپو خارجنده مدفوندر. سال وفاتی بیڭ سکسان درتدر. معمّرینندن اولوب بعض مدیحهلرنده دیمشلردر.

بیت

حرفنه برکیمسه نقطه قویه‌مز ❀ فضل ودانشله اولورسه بوعلی
براثر قالدی‌که سونمز حشره‌دك ❀ فنّ خط ایچره ضیای مشعلی

انباری زاده .

امام درویش علی ٧٣ ❀ پدری انبارجی اولمغله انباری زاده دینلمشدر . آلاجه مسجد دیمکله بنام چلبی اوغلی مسجدنده امام اولوب حسن خط ثلث ونسخی آغا قپولی اسمعیل افندیدن تمشّق ایلمشدر . تاریخ وفاتی بیك یوز یگرمی سکزدر . اسکدارده مسکینلر جوارنده مدفوندر .

ایوبی .

عمر بن محمّد ❀ ایوّبیدر ابتدا رجب خلیفه‌دن بعده صویولجی زاده‌دن مجازدر . (٤٧٢) مصحف یازمشدر . اسکدارده والده سلطان جامع جدیدنده پیرایهٔ رحله‌اولان مصحفلر بونك اثریدر . (١١٥٠) ده صرت تکیه اطرافنده مدفون اولدی .

ابونجیبا .

عمر بن اسمعیل قسطمونیدر ❀ صویولجی زاده مصطفا افندینك دامادی ومجازیدر . استانبولده والده جامعی مکتبنده معلّم ایدی . اون عدد مصحف شریف ودیگر آثار منیفی واردر . (١٠٩٥) ده برمصحف یازوب اول جامعه وقف ایلمشدر . (١٠٩٧) ده اوق میدانی قربنده دفن اولندی .

دلاورآغا زاده .

عمر بن دلاور ٩١ ❀ ثلث ونسخی امیر افندیدن تعلّم ایدوب خرده شکست تعلیقده دخی یگانهٔ زمان ایدی . خدمات دولتیه‌ده استخدام وریاست کتابت ایله بکام اولمشدر . تاریخ وفاتی بیك یوز اون بشده‌در . نائب افندی حدیقه‌سنی ذیل ایتمشدر .

عمر ابن نصوح پاشا .

میر عمرابن نصوح پاشا ٥٩ ❁ ثلث ونسخده محمود طوپخانه‌وی شاگردانندن واستادینه موجب مباهات اولانلردندر . اصحاب موسیقیدن اولوب عمری مخلصیله شعرلری دخی واردر . بیك التمش سکزده وفات ایتدی . انك آثارندندر .

بیت

ای فلك خان مذلتده کتابت اهلن ❁ زیر پا ایتمه‌ده مقصود فؤادك نه اوله
حکمکه قارشوقویوب کمسه قلم قاتمدی پس ❁ بو تجاهلده تغافلده مرادك نه اوله .

١٠٦٤ ده عوارض شامك اموالی ایچون مأمور اولدقده کتابتنه ابتدا ایلدیکی انعام شریفی دفتردار زاده محمد پاشای امیرالحاجه ارائه وانك ایچون مخصوص یازه‌جغنی افاده ایلیوب برسمور کورك هدیه وبشیوز اسدی عطیه الدی . لکن اتمامنده تکاسل ایلدیکندن نه اولدیغی ظاهر اولوب پاشا انی دعوت وبرحجره تعیینی ایچون تنبیه ومحبوسا انعامی اتمام ایتدردیکی خلاصه نام تاریخده مذکوردر .

رسام عمر .

عمر رسام ٦٦ ❁ ثلث ونسخی کاتو محمد افندیدن تلمذ ایدوب بعدالاذن رسم سکهٔ همایون خدمتیله مستخدم سرای همایونده تعلیم خط غلمان اندرون ایله محترم اولدی . یازدیغی برمصحف شریفی سلطان احمد خان ثانی‌یه هدیه قیلوب بیك آلتون عطیه ایله مصحف کندوسنه تسلیم وروضهٔ شریفه‌ده نهادهٔ رحلهٔ تعظیم اوزره تکریم اولندی . بووجه اوزره ادای خدمت فریضه دخی ایلدی اون آلتی مصحف تمقیله مشرفدر . بیك یوز اوتوزده وفات ایلدی . اسکدار مزارستانی وراسنده مدفون اولوب سنك مزاری اولمدیغندن محلی معلوم دکلدر .

فرهاد پاشا .

فرهاد پاشا ابن مصطفی ❁ ابو الفتح سلطان محمده داماد اولمغین سرای عتیق مقابلنده کندوسنه برسرای بنا اولنوب آنده ساکن ایدی . پچوی وسایر تاریخلر تصریحی اوزره قره حصاریدن خط ثلث ونسخی تمشق وقدرت فرهادانه ایله متین وشیرین مصاحف کتابت ایلدی . سلطان سلیم وسلیم خان اثنامنده وزرادن ایدی . طقوز یوز سکسان ایکیده ایوبده مدفون اولدی . جامع قربنده پرتو پاشا تربه‌سی اتصالنده کندی مزارستاننده مدفوندر .

فضل الله بلغرادی

فضل الله ابن سفر بلغرادیدر ❁ حسن خط ثلث ونسخ شیخانه‌یی شکرالله خلیفه‌دن تمشق ایله اجازتیاب اولمشدر . لکن حضرت شیخك خطوط حسنه‌سنه برمرتبه تقلیده کوشش ایلمشدرکه کمال تقرب ایله عینی ظن اولنور (٩٧٠) ده یازدیغی برخسرو وشیرین گورلمشدرکه ثانیسی بولنمز .

فضلی .

فضل الله حافظ ٦٢ ❁ توقادی ودرویش احمد توقادینك برادریدر . سرای همایونده محمد بلغرادیدن مأذون اولوب برادری احمد توقادیدن صکره وفات ایلدی . والده سلطان جامعنك ابتدای بناسنده امامتی وسلطان احمد جامعنك خطابتی باخط همایون بولگاو بریلوب دولتعلیّه ایله پچ سفرینه دخی رفاقت ایلمشدر . عالم وفاضل وکامل ایدی . بو بیت آنك اولدیغی مرویدر .

بیت

امین مجو ومگو با کسی که هست امین ❁ درین زمانه مگر جبرئیل امین باشد

سرمد شکرجی زاده .

سیّد فیض الله سرمد ❁ شکرجی زاده‌نك مخدومی وپدری شاگردانندندر . اما پدری فجاءةً رحلت ایلدیگندن خواجه راسمدن مأذوندر .

بستانیان اوجاغنده پدری یرینه معلم مشق باغبان حدیقه اولدی . و بیك ایکیوز ایکی‌ده رحلت ایتدی طبع غرّاسی وار ایدی . اسکدارده پدری جنبنده مدفوندر .

امامزاده .

فیض‌الله بن صنع‌الله ❁ چیننجی‌زاده‌دن مجازو(١٩٥) مصحف کتابتیله سرافرازدر ١١٨١ ده سیلوری قپوسی خارجنده مدفون اولدی .

مفتی سید فیضی الله .

شیخ‌الاسلام سیّد فیض‌الله ❁ سلسلهٔ نسبلری شمس‌الدّین تبریزی‌یه منتهیدر ارزنة‌الرّومدن استانبوله وصول وهمشهریلك سببیله شیخ محمد وانی قوناغنه دخول ایدوب دامادلری صوبولجی زاده‌دن تعلّم خط ایله مجاز اولدی . سلطان محمد خان رابعك شاهزادگان جوانبختلرینه معلّم وریاست علما ونقابت شرفا ایله بنام وفروهٔ بیضای فتوا وعرف خضرای علما ایله بکام اولوب سکز بچق سنه مدّتدن صکره ادرنه‌ده شهید اولدی .

آثار خیرندن ارضرومده مدرسه، ودارالقرّاء، وجامع، وشامده دار الحدیث، ومکّه‌ده مسجد جنّی تعمیر ایتمش. ومدینهٔ منوّره‌ده مدرسه، واستانبولده مدرسه. وکتابخانه، ومکتب، وسایر خیراتی واردر. آثار قلملرندن حاشیهٔ بیضاوی، ونصائح‌الملوك رساله‌سی، وروضهٔ خطیب قاسم ترجمه‌سی، وسایر آثاری واردر.

آنی .

فاطمه آنی ❁ بین النّسوان خواجهٔ زنان دیو شهرت وشان بولمشدی مزبوره آل حسنجاندن اولوب خطی غایتله زیبا وطبع مستقیمی دخی اولدیغندن اشعاری غایتله رعنا ایدی . نسج زنانه یرینه نسخ مردانه یازر وغزل ریسمان عوضنه غزل دلستان سویلردی .

بیت

ولوکان النّساء کمن ذکرنا ❁ لفضّلت النّساء علی الرّجال

بوکفتار آبدار اول بانوی شکر گفتاردر .

بیت

خیال عارضکله دیده صحن کلستاندر ❁ آچلش شرحه‌لر سینه‌مده نخل ارغواندر
امیدوصلتك‌ای قاشلری یاسینه‌دن چیقمز ❁ خیال تیر غمزه‌ك آنیا خاطر نشاندر

قاسم غباری .

سیّد قاسم غباری ❁ امه‌دن گلوب شریف عبدالله‌دن حسن خط ثلث ونسخی تمشّق وتکمیل وهوای دست ملکهٔ تحصیل ایدوب خرده نویس وبر برنج دانه‌سنده غبارین خطله اخلاص شریف تصویر ایلدیگی جهتدن مخلص مزبور ایله شهیر اولدی . سلطان احمد جامع شریفنك بالجمله جلی خطلری بونك اولدیغی تصریحکردهٔ طالبیدر .

سلطان قورقود

سلطان قورقود ❁ سکز برادرك ایکنجیسیدر . پدری سایه‌سنده اماسیه‌ده شیخ حمداللهدن تمشّق ایدوب قره‌مانی تاریخی قولنجه پدرلری حجّ شریفدن عودت ایدنجی‌یه‌دك تخت سلطنتده وکالت ایتمشدر . غایت مستعد وقابل برشاهزادهٔ کامل ایدی طبع شعریسنی حسن چلبی بو بیتله اشارت ایدر .

بیت

توتیای خاکپایکدن ایدن قطع امید ❁ ایکی گوزمسه کرکمز چیقسون ای نور بصر
طقوز یوز اون سکزده عازم دار بقا اولمشدر .

کاتبی .

کاتبی ❁ بروسه‌دن اولوب ثلث ونسخی وسایر اقلامی خوش یازاردی . وقت سلطان بایزیدده فوتنی جناوی یاد وبو بیت مشهورانك اولدیغنی ایراد ایدر .

بیت

بنی ای جام مصفّاینه گوردك سلمه ❁ مجلسك رونقی سین دنیه‌ده آرت اکسلمه

بكرزاده .

محمّد ابن ابی بکر ❁ پدری قسطمونی ابوبکردن تحصیل کمال حسن خط ایلمشدر . اوتوز عدد کاغذه کنجیده اولمق اوزره متعدّد مصاحف تحریر ایلمشدر . وفاتی (١١٣٨) ده‌در .

شهزاده سلطان محمد .

سلطان محمّد بن احمد خان ❁ علم وکمال وتهذیب اخلاق ایله بیمثال حسن خطه کوشش واستعداد حذاداد ایله اندك مدّتده نیچه مصحف شریف کتابتنه مشرّف اولمشدر . برادر مهتری سلطان سلیمان ایله ایکیسی هنوز افندی ایکن رحلتلری سببیله سر صندوقه‌لرینه دستار صوفیانه وضع اولنمشدر . کندو حسن خطلریله برمصحف شریف وبرحلیهٔ شریف مدفنلری اولان والده سلطان تربه‌سنه سلطان مصطفی خان ثالث وضع ایلمشدر .

احمدزاده طوپ قپولی .

محمّد سعید ابن احمد ❁ طوپ قپولی شش قلمده خواجه راسمدن مأذون وعلوم فارسیّه تعلیمیله معارف نمون اولوب حسن کتابتی استادندن تمییز اولنه‌مزدی . علوم عربیّه‌یی دخی اسعد خواجه افندیدن تحصیل ایلمش ویگانهٔ دوران اولمش ایدی .

دیار ایراندن تبریك سور همایون ایچون گلان مخلصی نام‌سفیر پذیرالغنه اسعد خواجه مأمور اولمغله اثنای محاورده شاگردانندن بعضیلرینك دخی بزملرینه دخوانی التماس ایلدکده صاحب ترجمه‌یی فنّ حکمتده یازدیغی بر رساله‌سی ایله مجلس محادثه‌یه گتوروب حداثت سنّنی ورساله‌سنی سفیر گورر گورمز حیرت زده اولوب هرفنده عماتّن بیکران اولدیغنی اعتراف واذعان ایلمش وستایش کنان رساله‌سنی وحسن خطیله بعض آثارینی وحتّی تصویرینی دیار ایرانه گتورمشدر . هنوز سنلری عقد عشرینه واصل دگل ایکن انواع هنر وجودلرنده حاصل ایدی . (١١٣٤) ده‌وفات ایلدی .

احمد پاشا جامعی مزارستاننده حمّام مقابلنده واقع نجره درونده سنك مزارینه ترکیب ادیبانه ایله اوصاف شایسته‌سنی استادلری اسعد خواجه انشا ایدوب راسم افندی یازمشدر .

هذا مشهد الشاب الشهید الذی اتخذ العلم مشربا والعمل زاداً اعنی به محمد سید الشهیر باحمد افندی زاده . کان انبل النبها وانبه النبلا وافضل الاذکیا واذکی الفضلا . تفرّد بجمع الفضائل فضاهی بکماله انتهاء الکمال وصنّف اصناف الرسائل فباهی بافضاله السید والجلال مع ما ابتکره من المضامین الغرائب التی تعطّر بعرفها عرفیّ وصائب وقدمات شهیداً حکمیّاً بدأ بطنه ولم یتجاوز تسع عشر سنة فی سنّه . فلا زال رحمة الرحیم علیه تهمر فی مقعد صدق عند ملیك مقتدر .

خطیب ایاصوفیه

محمد ابن احمد ❁ زهدی اسماعیل اغادن تحصیل وتکمیل خط ایلدی . ایاصوفیه جوارنده مکتبدار اولوب ابری تعبیر اولنان منقّش ومصنّع کاغد بونك ایجادیدر . خانه‌سندن بیك یوز سکسان یدی‌ده آتش ظهور ایدوب معا محترق اولمغله عازم دار السلام اولدی .

قیصریه‌لی .

سیّد محمّد بن احمد ❁ قیصریّه‌لی ویدی قوله‌لی شاگردانندندر . آیت برکنار هر آیده اوتوز جزؤ مصحفی یومیّه بر جزؤ یا زیاده یازمق کندویه وظیفه ایدنمش وبشیوزه قریب کلام قدیم یازمشدر . مصاحفنك تاریخنی وعددینی ایراد ایلمك عادتی ایدی . آره صره استانبوله کلوب کاغد واجزاء اوله‌رق سایر مالزمهٔ خطّی تدارك ایله دیارینه عودت ایدردی ویتوردیگی مصاحفی طوغری صحافلره گوندرردی .

موجی زاده .

محمّد ابن احمد ❁ پدری حدیقهٔ خاص اوجاغنده موجی تعبیر اولنان قپو چوقداری اولوب بو لقب اورادن بوکا قالمشدر . حسن خطده حسن

حبلی شاگردلرندندر . جامع نور عثمانینك نطاق طاقنده پیچاپیچ دائراً مادار سورهٔ فتح سطرینی بوذات رسم ایتمش وراغب پاشا کتابخانه‌سی اوزرنده‌کی (فیها کتب قیمة) کریمه‌سنی بویازمشدر .

امام سنجقدار .
محمّد چلبی امام ٨٤ ۞ وامام سنجاقدار دیو برخطاط عالمگیر وقدمای شاگردان حافظ عثمانندندر . برماده اوزرینه فلکه دشنام ایدوب وادی خطدن اعراض ایلدی و بیك یوز التی‌ده وفات ایتدی .

استره‌جی‌زاده .
محمّد شهری بن اسماعیل ۞ استره‌جی زاده دیمکله شهیردر . ثلث ونسخی گریدی محمد افندیدن یازوب مأذون اولمشدر . ثقل سمعه مبتلا اولدیغندن کمسه‌یه قولاق آصمیوب کیجه گوندوز عثمان افندی‌یی تقلیدده عمرینی صرف ایتدی . واگر معمّر اولسه موفّق اوله‌بیلوردی . اوچ مصحف وبعض انعام ودلائل وقطعات ومرقّعات تسطیر ایلدیگی محقّقدر . بیك یوز اللی اوچده وفات ایتدی . طوبخانه وراسنده تقسیم جدید مزارستاننده مدفوندر .

تاج بیك‌زاده .
محمّد بن تاج الدّین ۞ تاج بیك زاده دیمکله مشهوردر . کندیسی حسن خطی ثلثا ونسخا ترجمه ایلدیگی خط رساله‌سنده تصریح ایلدیگی گبی ثلث ونسخی عبدالله قریمیدن وسایر اقلامی پدرندن اخذ ایتمش والحق جلی ودیوانیده واضع ثانی اولمشدر . تاریخ وفاتی طقوز یوز طقسان آلتی‌ده‌در محمود پاشا مدرسه‌سی اتصالنده مدفوندر .

خواجه سعد الدین .
شیخ الاسلام محمّد سعدالدّین ۞ ابن حسنجان خواجه سعدالدین دیمکله مشهوردر . پدری اصفهاندن اولوب سلطان سلیم اوّله ندیم بولنمغله

بندەلرندە جاری اولان برچوق شیلری کندی تاریخندە نقل ایدر . تاریخ مذکور تاج التراجم دیمکله مشهوردر . شیخ الاسلام ابو السعود افندیدن تحصیل علوم ایدوب السنهٔ ثلاثەدە نظم ونثرە قادر وخط ثلث ونسخ وتعلیقدە دخی کامل وماهر ایدی . حتی عالی افندی مناقب هنروراننی اوانندە ثنا کاریدر . احوال سائرەسی تاریخ تیمی وذیل عطائیدە مذکوردر . وفاتی بیك سکزدەدر .

ابو ایوب انصاری جوارندە بردارالقرا بنا ایدوب آنك دائرەسندە دفن اولدی . اول دارالقرائی اوغلی مفتی اسعد افندی خانقاه ایلدی‌که حالا یحیی زادە تکیەسی دینور .

توقاتی شیخ محمد امین .

خواجه محمد امین ❁ توقادلیدر یدی قلملیدن تمشق ایدوب

بیت

نه ابن مقله نه یاقوت نه عماد نوشت ❁ چنان نوشتهٔ زیبا چنان خط منسوب

ماألنجه خطوط متنوعەدە بهرەدار اولمشدر . بیك یوز اللی سکزدە وفات ایدوب مزاری پیری پاشا جامعی پیشگاهندە وسنك مزاری کاتب زادە خطیدر .

ارنود زادە .

محمد بن حسن ❁ ارنود زادە دیمکله معروفدر . ثلث ونسخی معمار عجم تکیەسی شیخی سید اسماعیلدن وتعلیقی سیاهی احمد افندیدن اجازت آلمش ویوز یتمشدن متجاوز مصحف شریف یازمشدر . وفاتی بیك یوز آلتمش طقوزدەدر .

فتوا امینی سلیم افندی .

محمد سلیم بن حسین ❁ بروسه قربندە کولبازاری نام قریەلیدر . کمال فضل ومعرفتی ایلە برابر ثلث ونسخی نفس زادە سید اسمعیلدن وتعلیق

سپاهی احمد افندیدن تعلم ایدوب بیك یوز اوتوز سكزده وفات ایتمشدر . هرفنده آثاری ومنشأتی والسنهٔ ثلاثهده اشعاری واردر بو بیتلر آنكدر .

بیت

لذتندن ایكی یارلدی زبانی قلمك ❁ صفت خط لبك تاكه كتوردم قلمه

وله ایضاً

نه خوش دوشدی خط تر لوحهٔ رخساریندیارك ❁ فلك مجموعهٔ حسنه گوزل شیرازه ایدرمش .

ایضاً

رخصت ویرسه كرمی لعلی كوكل آنی ❁ قت قت تبسم نمكینی حلال ایدر

بو غزل بی بدل دخی آنك اولوب سلیم گرایه نسبت ایلدكلری تاتاره دائر كلمات ایله صدورندن ناشیدر یوخسه واقع دگلدر .

غزل

سیل سرشكه ویردم آقن كوی دلبره | دل ویردم آنده برگوزی خونریز كافره
عشاقه كبریكی ایله برقصدی وارگبی | برییره كلدی قاشلری ایتدی مشاوره
دل قالدی پرچنده آرار كن قوناق یری | اخر دوشوردی كندونی بیربی امان یره
جان آلمسی سوزلمسی شهباز چشمنك | كافیدر اورمسون الی تیغ وخنجره
دمدار جیش حسنی یازلدی كاوب خطی | سردار كاكل اولسه روادر بولشگره

ساقی ایاغ ایاغ یوروت امدادینه می
غم خیلی دمدر ایتدی سلیمی محاصره

امین بن خلیل .

محمد امین بن خلیل ❁ حسن خط ثلث ونسخی تمشق ایدوب خفاف زاده حسین افندی مرحومدن اون اوچ یاشنده ایكن وضع لفظ كتبه ایچون اخذ اجازت ایلدی . جلی خط رسمنه هوسكار اولوب بیكقوز

چشمه‌سی وخنکار اسکله‌سی وکرج بورنی نام محللرده اولان جلیلر اوائل وقتنك اثری اولوب عرب جامعنك محکمه طرفنده (سلام علیکم بما صبرتم) کریمه‌سی وادرنه‌ده واقع سرای همایونده‌کی بالجمله جلیلر بونك اثریدر . بیك یوز طقسان سکزده ادرنه قپوسنده مدفون اولدی .

چورلجی زاده .

محمد بن حسین ابوالبرکات ٧٨ ❀ چورلجی زاده دیمکله معروفدر . ثلث ونسخی حسین حبلیدن مأذوندر بیك یوز یتمش اوچده وفات ایلمشدر . اوتاقجیلر جامعی بیشگاهنده طوقمق دپه نام محلده مدفوندر .

کاتب کرك .

محمد حفظی بن سلیمان ❀ غلطه سراینده تحصیل حفظ قرآن کریم ایدوب استادی بولنان خواجه راسمدن ثلث ونسخی مشق ایله اجازتیاب کتبه اولدقده برانعام شریف کتابت وتبرکاً بسمله‌سنی استادندن استکتاب ایله سلطان احمد خان ثالثه رفع ایلدکده قبول اولنوب سرای جدیده دخول ایلدی . انده دخی امیر افندی مرحومدن تکرار تبرکاً تعلّم ایدوب باامر همایون عقد مجلس اجازت نمون اولمشدر . رفته رفته سلطان محمود خانك اوائل سلطنتنده کاتب السرّ وکمرك باش کاتبی اولمشدر . بیك یوز یتمش اوچده وفات ایلمشدر . ابو ایوب انصاری دائره‌سنده والده‌سی جوارنده مدفوندر . امیر بخاری خانقاهنده موقوف اجزای قرآنیه‌سی واردر وسلطان محمودك ایوب انصاری تربه‌سی خارجنده برای تعمیم زیارت وضع ایتدردیکی رسم قدم نبیّ محترمك سال وضعی تاریخی سنگنك بالاسنده بونك زاده طبعیدر . مصراع تاریخ بودر .

مصراع

مقامی بولدی رسم پای سلطان رسل حقا

شاهين آغا .

محمّد بن شاهين ⊛ اندرون همايونده كاتو محمد افنديدن ثلث ونسخده درجه حسنه واصل اولوب لكن استادينڭ شيخوختى سببيله اذنلرى ميسّر اولميوب شريكلرى رسّام عمر افنديدن وضع كتبه‌يه مأذون وسراى همايون مشق خواجه‌لگى ايله چراغ اولدى . لقبى تأثيريله جسور اولوب بر گون شيخ حمداللهڭ سنگ مزارينه اسم‌ساميلرينى رسم وحك سوداسنه دوشدى . اخوان خير خواهڭ نصح وپنـدلرينى ديڭله‌مديگندن وحالا موجود اولان خطى يازديغندن برتيجى قوشڭ عمرى آز اولور مثلى مفادنجه آز وقت ايچنده مرغ روحى پرواز ايدرك بيڭ يوز اون اوچده وفات ايلدى .

حفيد شيخ .

پير محمّد بن شكرالله ٤١ ⊛ شيخ مرحومڭ حفيديدر حسن خط شيخانه‌يى بدرندن تمشّق ايدوب مجاز اولمشدر . شيخ زاده مصطفى دده‌نڭ خالى اولمغـله آندن دخى تلمذ ايلمشـدر . طقوز يوز سكسان سـكزده ترك حيات ايلدى .

سليمانيه جامع شريفنـده آنڭ خطيله برمصحف كبيرى واردر . ادرنه قپوسى خارجنده امير بخارى جوارنده بولنان بستان مصطفى افنديڭ قبرى تاريخى بونڭ اثريدر .

بربر زاده .

شيخ محمّد ٨٣ ⊛ بربر زاده حافظ عثمان تلامذه سـندندر . لكن جبلّتنده اولان تعصّب ايله تصلّب ايدوب موفقيّتڭ خيرينى گورمامشدر .

غنى‌زاده‌نادرى .

محمّد نادرى ابن عبدالغنى ⊛ مشاهير فضلادندر . جمله‌ء فنون وثلث ونسخ ورقعه وجلى وتعليق وساير اقلامده اخى زاده عبدالحليم افنديدن بنام بيحساب كتاب كتابتيـله سرافراز اولمشدر . آثار فضلندن برناتمام حاشـيه

بیضاوی، و برمعتبر قلمیه‌سی، ودیوان اشعاری، و ایکی بیك بیت برشاهنامهٔ منظومی، واردر. ١٠٣٦ ده نقشبندیه‌دن مولانا زاده خواجه عابد چلبی مسجدنده مدفوندر.

شکرجی زاده.

سیّد محمّد بن عبدالرحمن ٩٢ ❀ مغنیسه‌لیدر پدری قند فروش اولدیغندن کندوسی شکرجی زاده دیو ملقّب اولمشدر. اکثریا کتبه‌سنده ادات نسبتی حذف ایله شکر زاده یازر ایدی. استانبوله گلوب ثلث ونسخی ابراهیم قریمیدن تلمّذ وامیر افندی اجازتندن برخوردار اولمشدر. مصاحب شهریاری چاوش افندی سوقی وسلطان احمد ثالث امری ایله مأمور اولوب مدینهٔ منوّره‌ده واقع شیخ حمدالله خطیله مصحفی بالتقلید بر مصحف ایله بر دلائل شریف کتابت وعودتده سلطان محمود خانه تذهیب واعطا ایلدی.

اشبو مصحف زمان سلطنت عبدالعزیز خانیده نظارت معارف طرفندن طبع اولندی. فی‌الواقع بین‌الاقران مانندی نایاب اولدیغی نمایاندر. بیك یوز آلتمش آلتی‌ده وفات ایتدی شیخ حمدالله مرقد منوّرلری جوارنده مدفوندر. مخدوملری فیض‌الله سرمد دخی صاحب کمال ومعرفت اولوب زمرهٔ خوش نویساندندر.

جراح زاده.

محمّد بن عبدالله ❀ بوکا جرّاح زاده دیرلردی. شکر خلیفه شاکردانندن اولوب سنان پاشا خیراتنك وقفیه‌لری بونك خطیدر. بیك یگرمی بشده وفات ایتمشدر.

صوبولجی زاده.

محمّد نجیب ابن عمر ٧٣ ❀ صوبولجی زاده مصطفی افندینك داماد زاده‌سی اولدیغندن بو شهرتدن وایه‌دار اولدی. ابتدا اغا قپولی اسمعیل

افنديدن ثلث ونسخده مجاز اولوب صكره نكت ومزایای اقلامی امیر افندیدن تحصیل ایلدی . خردهٔ تعلیقه دخی حسن وبها ویرنلردندر . گزیده نسخله مصاحف شریفه یازمشدر . دوحة الکتاب نامنده بر تذکرهٔ اهل خط جمع ایلشدر . سالم افندی تذکره‌سنده حاللرینی تفصیل ایدر . مدوّن دیوانی وارو بو بیت یادگار طبعلریدر .

بیت

عجبمی شارح دیباجهٔ وصال اولسه‌ق ❀ کتاب وصف خط یاری مو بمو گوردك

سلطان احمد خان ثالث مرقّعنه یازدیغی تاریخك دخی بوراده تحریری مناسبدر .

تاریخ مرقّع سلطان احمد خانی

شهنشاه معارف پیشه سلطان احمد ثالث
زمان دور عدلنده غمی نسخ ایلدی مولا
خدا مرلوحهٔ دیوان عرفان ایلش ذاتین
مرزازرین قلمله شمسه اولسه مدحتی املا
مشاهدروح پاك شخده صورت تعالی‌الله
جان شاهد آثار شاه عالمه گویا
مرکب رسم جیمی زلف عنبرسای حورادن
اوفاخر نقطه‌لر خال رخ محبوبدن زیبا
بحق لوح محفوظ وقلم دست عطارد کیم
بیاض صبحی کاغد طوب مهری مهره ایلر تا

نجیبا بنده سیده یازدی بر تاریخ مستثنی
کزین خط همایون کلك سلطان احمد دانا

تاریخ وفاتی بیك یوز یتمش ایکیدر .

محمّد ابن عمر ❀ کتبه‌سنده عرب زاده یازار قره قز زاده‌دن مجاز بعده طوبخانه‌ده ساکن اولوب حافظ خلیل ایله قواعد خطی مذاکره ایلدیلر . هزار مصاحف کتابتنه موفق اولوب (١١٢٧) ده ابو ایوب جوارنده مجاور خاك اولدی .

عرب زاده .

رسام عمر زاده .

محمّد رسّام ابن عمر ٦٧ ❁ دار الضّرب همایونده پدرلرندن صکره رسّام سکّه اولمشدر . حسن خطی پدرلرندن تمشّق وکلمه کتبه وضعنده امثال واقرانـنه تفوّق ایتمشدر . نوح زاده علی پاشا جامعنده آیت محراب واسامی چار یار بونلرك قلمی یادگاریدر . امّا سایر خطوط جلیلری جهانگیری مصطفی چلبی نام شخصکدر . وفاتی بیك یوز اللی یدیده‌در .

آق شمس الدین حفیدی زینی .

محمّد ابن محمّد حمدی ❁ آق شمس الدّین حفیدی زینی دیمکله شهرتگزین وشیخ حمدالله شاگردلرندندر . پدری حمدی یدی برادردن بری ویوسف وزلیخا ناظمیدر . صاحب ترجمه اوائل حالنده عندی واواخرده شیخ حمداللّه‌دن ثلث ونسخی حدّ کماله ایرشمشدر . اثار قلمیه‌سندن جلی خطله ایاصوفیه جامع شریفنك قبه‌سنده اولان آیت وایکی طرفنده اولان قبه طاقلرده ذیل آیت مزبور وترسانهٔ عامره وراسنده شهراهده مشهور زیارتگاه اولان مقام راحة الارواحده برسنگ نشان مرمرده اوچ بیت ترکی بونك اثر قلمیدر . سکز یوز سکسان طقوزده وفات ایتمشدر .

امامزاده عاطف

محمّد امین عاطف ❁ خواجه محمّد راسم انلره داماد اولمق مناسبتیله ثلث ونسخی آندن تحصیل وتکمیل ایدوب بالاستحقاق وتیرهٔ شیخانه‌ده وضع کتبه‌یه مأذون اولمشدی اوتوز یاشنی هنوز تکمیل ایتمامش ایکن بیك یوز اللی التیده مطعونا رحلت ایلدی . ادرنه‌قپوسی خارجنده (١١٥٦)ده مدفوندر . مدوّن دیوانی واردر . آثارندن محلّه مناسب برمرّکبجی دکاننه انشاد ایلدیکی تاریخ بودرکه هربرمصرعنی برخطاطه یازدیروب مصرع تاریخی استادلری یازمشدی .

تاریخ

خوشا جای منور مطلع نورشبه مانند	دنیاسه‌رنك وشیوه‌بونده ثابت حق بوانسبدر
نه چاه دواته خامه وش حبر مجلاسی	فتاده ایده یازدی سالك کتبی نه اغربدر
شفقدر سرخروی خجلت لعلیسی همواره	زکاینه اولان سوداکشیده ظلمت شبدر

بودسمه عاطفا کلك عطارد یازدی تاریخن
بودکان مدادی زیب وزینتدن مرکبدر

کل حافظ .

محمّد بن محمود ❀ کل‌حافظ دیمکله معروفدر . اکرچه شکر خلیفه‌دن مأذون اولمشدر لکن‌صکره شیخانه ادا ودده مرحوم کبی رفتار پیدا ایدوب طرز جمیل اوزره خطاط جلیل اولمشدر . ایاصوفیه جامعی محراب بالاسنده کاشی اوزرینه برآیةالکرسی رسم ایتمش وبیك اون تاریخیله کتبه یازمشدر . ١٠٠٩ ده ناظر باب‌السعاده غضنفر اغایه برمصحف شریف یازمش استادلغی اندن معلومدر .

حفید شیخ .

درویش محمّد بن مصطفی دده ٣٤ ❀ شهلا وحفید شیخ حمد‌الله‌در . وادی موروث شیخانه‌یی والدلرندن تحصیل وتکمیل ایلشدر . شیخ ددهٔ ثالثه ثلث ونسخده وارث اولمش ایدی . جد وپدری یاننده بیك برده مدفون اولوب بوتاریخدن ایکی سنه مقدم اثر قلملری اولان برمصحف سلیمانیه جامعی محرابنده پیرایهٔ رحلهٔ وقفدر .

مبارك کوزلری برمقدار شهلا اولمغله غایت یقیندن کتابت ایدر ایمش اولسیدن باباسی وجدّی مرتبه‌لرینه وصولی میسّر اولمیوب کندی وادیسنده قالمشدر .

کاتب زاده .

محمّد رفیع ❀ کاتب زاده خط ثلث ونسخی کوکب حافظ افندیدن استکمال واذن کتبه‌یی خواجه راسمدن ضمیمهٔ کمال ایلشدر . راسم دخی

خط تعلیقده بونك دامن استادیسنه تعلق ایله ایکی استاد برمجلسده بر برندن اجازت آلمشلردر . باقی احوالی تعلیقیانده مذکوردر . قوغه‌جی دره‌سی قربنده شیخ الاسلام انقره‌وی محمد امین یاننده مدفوندر .

هزار فن ،

محمّد بن مصطفی ❀ بروسه انواع اقلام وفنون تذهیبده وسائر رتبهٔ اعجازده صایلان لکه شولك ، وهر نه نوعدن اولورسه اولسون برظرفك رخنه‌سین اعدام ایتمك ، وانواع نقوش ، وقطع ، ووصل ، و بونلر گبی خوارق امورده یدطولاسی اولدیغندن کندیسنه هزار فن دینلور ایدی .

حسن خط ثلث ونسخی کرد زاده ابراهیم افندیدن تحصیل واستانبولده حافظ عثماندن تکمیل ایلمشدر . وسرای همایونده معلّم خط اولمشدر .

آثارندن اسکدارده والده سلطان جامعی جلیلری ، واتصالنده اوستی آچق تربه‌نك درونندر وطاقنه محاذنده یك قلم تمیق ایلدیگی ثلث جلی آیة الکرسی کتبه‌سی ، وداماد ابراهیم پاشا دارالحدیثنك جلی وتعلیق خطلری ، وسبیله متصل اولان چشمه‌نك درون طاقنده اولان تعلیق خط بونکدر . بالای طاقده وسبیله متعلق اولان تعلیق خطلر ولی الدین افندینکدر . باب همایونده چار اندر چار سبیل وچشمه تاریخلرینك تعلیقلری وخاص آخور قپوسی تاریخی وسایر آثار قلمیسنه نهایت یوقدر . اسیر صحبت یاران وسر چشمهٔ عرفان برذات ایدی . بیك یوز اللی اوچده وفات ایتدی . اخر عمرنده بیلی بوکولوب شعورینه آزه‌جق خلل طاری اولمشیدی .

چورلیلی زاده کاظم .

محمّد کاظم بن مصطفی ❀ چورلیلی زاده وکاظم ایوبی دخی دینور . ثلث ونسخی قورشونجی زاده احمد افندیدن یازوب بعده خواجه راسمدن تمشقله اجازتیاب اولمشدر . سنی حدود اربعینه وارمدن بیك یوز اوتوز

طقوزده وداع عالم فانی ایلمشدر . سلطان احمد خان ثالث خطیله زیارت ایلدیکی مرقعه تاریخی بودر .

چورلیلی زاده کاظمك سلطان احمد خان مرقعنه تاریخی

جناب صاحب سیف وقلم سلطان احمد خان ‌ ‌ زمان دولتنده اولدی ارباب هنر خوشحال
قدردان پادشاه معدلت کستر شه جم فر ‌ ‌ اودر زینت فزای صفحهٔ مجموعهٔ اقبال
خصوصا خوش مصنع بر مرقع یازدیکیم شمدی ‌ ‌ تماشاسنه قیلدی شیخ وشابی شوقله میال
اوشاهك اولدی الحق رشحهٔ کلك همایونی ‌ ‌ لطافتله ظرافتله رخ عرفانه مشکین خال
جهانی بویله بر همتا اثرله ایلدی حیران ‌ ‌ که آثار سلفده کوردی وار درینجه قیل وقال
بنام احمد مرسل معمر اوله دولتله ‌ ‌ کله تاکیم لسانه حرف الف وحاومیم ودال

نوله کاظم چیقارسه صفحهٔ مهر اوزره تاریخن
جهان آرا مرقع یازدی سلطان احمد عالی الاعال

محمّد امین ابن ولی الدّین ❀ اسکداریدر لکن ساحلخانه‌سنه نسبة طوپخانه‌لی دینمشدر . زهدی آغادن مجازدر . دار السّعادة آغالری کاتبی اولمشدرکه یازیجی افندی تعبیریله اوچ قوللی کومش دوات علامتلرندندر . حاجی بشیر اغانك پاشا قپوسی جوارنده اولان خیرات حساننده زاویه قپوسنده واقع تاریخ بونلرك کتبه‌لی اثرندندر . محمود پاشای ولی تربه‌سی خارجنده مستجی زاده احمد افندی یاننده مدفوندر .

طوپخانه لی یازیجی .

محمّد صالح شمعی ❀ طوپخانه‌ده واقع دهن متعدد ایله مصنوع طوب دشمن کوب جدلرینك اختراعاتندندر . ثلث ونسخه کوشش ایدوب خواجه راسمدن تمشق ایله چپ ودیوانی ورقعه وریحانی انواعنده دخی شیوهٔ قلمی پسندیده ایدی . طبع شعریده دخی شمع جمع اقران ایدی . بو بیت آنکدر .

چاوش زاده .

بیت

دور ایدن فانوس آغوشمدن اول شمع بوشب ❀ روزکار اکسکلیدر روزکار اکسکلکی

ثمرۀ تحصیلدن متلذذ اولمدن وسنین سنّی اربعینه وارمدن بیك یوز یتمش برده وفات ایلدی . اگری قپو خارجنده قریمی افندی چشمه ساری مقابلنده مدفوندر . آنك خطیله بو ایکی بیت گورنمشدر .

بیت

مشق ایده یازدی حرف بحرف ایلیوب وقوف
باق اومزلفك خطنه تمّت الحروف

ایضاً

مگر کالك قدر اول طفل ابجدخوانك ای ثروت
جلی خطیله یازمش صفحۀ رخسارینه تمت

اکری قپولی چلبی

خواجه محمّد راسم ٤٨ ❀ ابن یوسف اگری قپولی چلبی دیو معروف وراسم افندی دیمکله زبانزد وتذکرۀ سالماده دخی موصوفدر . اوایل عمرلرنده تحصیل علوم نافعه‌یه ورزش وپدرندن تعلیم خطه کوشش ایدوب بعده یدی قله‌لی امیر افندیدن شش قلمده اون سکز یاشنده ایکن کتبه وضعنه مأذون وهربر قلمك تعالیم مستقله‌سنی یکان یکان مشق ایدوب یگانه‌لکده رونمون اولمشدر . سلطان احمد خان طرفندن نوبنو گونا گون احسان وعنایاته مظهر اولمشدرکه نقلی واسطه اطنابدر . (اطلبوا العلم یوم الاثنین فانه میسّر للطّالبین) حدیثنه امتثالاً دوشنبه‌لر خدمت تعالیم طلبه‌ده درکار ایدی .

آلتمش عدد مصحف شریف، هزار انعام، حلیه، دلایل، وقفیّه، شش قلمده مرقّعات ، قطعات، صحایف، مشارق، مصابیح ، یازمشدر . اثار خطیّه‌سنی تذهیب ایدن استادلردن حیدرپاشالی ابراهیم چلبیدرکه سلیمانیه‌لی

خطاط عبدالرحمن افندی شاگردیدر . ودرغمانی سلیمان چلبیدرکه حافظ
عثمان افندی ترجمه‌سنده ذکر اولنان احدب حسن شاگردیدر . وبروسه‌لی
عبدالرحمن چلبی‌درکه توز بازاری امامی بروسه‌لی خطاط مصطفی افندی
شاگردیدر . وسلطان سلیمی رشید مصطفی چلبی‌درکه مجلد باشی صولاق
سلیمان نام مذهبك شاگردی اولان مجلد باشی قره محمد نام استاددن
وخطاط بروسه‌لی هزارفندن دخی فن تذهیبی اخذ واسکداری روغنی
چلبی افندیدن دخی تعلم ایلمشدر .

خط تعلیقده دخی کاتب زاده محمد رفیع افندیدن مأذون اولوب
خردهٔ تعلیقلری وخوش وادی نسخ تعلیقله کتابتلری دخی واردرکه
هرگورن استاد بوخط دلجو سجهٔ لؤلؤدر دیر ایدی . خط تعلیقله نیچه
مجموعه ورسائل خصوصاً امام سیوطینك انموذج اللبیب نام اثرینی تبرکا
یازمشدر .

مثلا خطاله نیچه خیرات ومبراتك تاریخلرینی دخی رسم ایدوب بالخاصه
غلطه‌ده طوپ قپوسی داخلنده والده سلطان بنا کرده‌سی اولان سبیل
وچشمه‌لر وفوقنده‌کی مکتب تاریخلری بونلرکدرکه الفلری زلفه‌سزدر .

مصراع

لوراه صاحب عن صنعة الکتاب تاب

بشکطاش سرای قپوسی مقابلنده اولان چشمه‌لرك وابو ایوب تربه‌سی
جوارنده حیاتی‌زاده رئیس الاطبا مصطفی افندینك سنگ مزاری تاریخلری
دخی بونلرك خطیدر . نوریه نام جامع جدیدك دخی خیرالابوابنده خط
مثنا ایله (ان الصلوة) آیت کریمه‌سی تسطیریله خداوندگار سابق سلطان
محمود خان زماننده مأمور اولوب پیرانه تمیق بیوردی . لکن عمله‌نك

عدم اهتمامله طورندن اخراج رلطافتی ازعاج اولنمشدر . زیرا اصل کاغد سوزن زده عمل تتریز ایله اخذ اولنمش بر رسم موجوددر . امعان اولنسه کاتب دیگرك رسمی ظن اولنور . خلاصه بونك گبی صاحب آثار ودولت عثمانیه‌ده مورد اشتهار واعتبار اولان خطاط آزدر . مرحوم مرسوم اگری قپو مقابلنده مدفون وسنگ مزاری خلفاسنك اقدمی مستجی زاده احمد افندی یازیسیدر . انتقالی بیك یوز آلتمش طقوزده‌در .

سلطان احمد خان ثالث مرقعنه یازدیغی تاریخدر

جناب حضرت سلطان احمد خان داناکیم	دقایق فهم هرفن وهنرور کامل وعاقل
شه زینت فزای تختگاه مملکت عرفان	که ذاتیدر شجاعت معرفت انواعنه شامل
ایرشمز ساحهٔ آثار عرفانیده نظاره	بولنمز بحر زخار مداد فضلنده ساحل
صریر نای کلك پاکنك تأثیری ایتمکده	هرآثارینی آیری جلد چرخ هفتمه داخل
تواریخ آشنایان سویلسون شاهان اسلامی	بو رتبه دانش وعلم وکماله وارمیدر واصل
معارفدن که حسن خط نه‌درتبه امرمشکلدر	که تحصیل ابتدی بی تعلیم غیراول شاه دریادل
دکل بی شبهه مقدور بشر الا کرامتدر	که فیض جقد الحق اولدی مظهر اول شه عادل
دخی بیك معرفت وارذات ذیشانده کیم ایلر	معارف طالبی عمرنده آنجق بیرینی حاصل

بو رسمه رسم ایدر تاریخنی راسم دعا گونی
منقح برمرقع یازدی سلطان احمد کامل

واثق محمّد امین ۞ حسن خط ثلث ونسخی اغاقپولی اسماعیل افندیدن وتعلیقی قاضی عسکر عادل افندیدن مجازدر . (١١٦٥) ده وفات ایتدی .

مضرب زاده .

محمّد صاحب رقم ۞ نعلبند زاده دینور ایدی . حسن خط ثلث ونسخی خاندان شیخ ابن الشیخدن تحصیل ایدوب صاحب ملکهٔ کلیه اولدی . حتی رقم مشهور متداول فی الاصل سریانی به قریب برپریشان هیئات

نعلبند زاده .

اوزره ایکن تهذیب و بو حسن صورتله ترتیب ایلدی وگویا موجدی صایلدی . بیك اوتوز اوچده وفات ایلدی .

امام محمد .

محمّد امام ٤٩ ۞ توقاتیدر حسن اسکداریدن تحصیل حسن خط ایدوب مقتدای خوش نویسان اولمشدر . سلطان مراد خان تسخیر بغدادی مراد ایلدکده بعض صحائفی تطییب قصدنده بونی دخی دعوت و برمصحف شریف کتابتیله امر بیوروب اودخی قواسز بازاره گیرمم بهاسنی تعیین بیورلکه تشریفکزهدك همدعا وهم شوقیله رسیدهٔ انتها اولسون انشاءالله تعالی دیدکده سلطان تعجب ایدوب مطلوبك نه مقداردر دیو سؤال ایلدکده بیك غروشدن آشاغی یازمم دیو جواب ویرر . پادشاه دخی بیك آلتون علی‌الحساب اکرام وامامی شادکام ایدر .

ایکی سنه مرورنده عودت همایون واقع اولور . اجزای مصحفی حضور همایونه ایلتدکده سلطان ذیشان دقت ایدوب برسؤال خاطره کلیور . امام افندی بومصحفك خطی اوّلندن آخری دها خوش اولمش نیچون مطابق اولمامش دیدکده امام ظریف جوابده اوائلی فتح بغداد خجالتیله واواخری سرور فتح ومسرّت خیالیله یازلدی دیوب بیك آلتون دخی بخشایش سلطانی‌یه نائل اولمشدر . بیك اللی ایکیده وفات ایلدی .

قره حصاری درویشی .

درویش محمّد ۞ طوپخانه‌لیدر قره حصاریدن تحصیل حسن خط ثلث ونسخ ایتمکله قره‌حصاری درویشی ودرویش چابی ومتولی زاده دیمکله معروفدر . استادی وادیسنده آثار بسیاری واردر . الف کامل تاریخندن مقدّم عزم خانقاه بقا ایلدی . قبری استادی یانندهدر . دمورجی قولی یوسف افندی بوندن مأذوندر .

بلغرادی .

محمّد پاشا بلغرادی ٦٠ ۞ امام حافظ محمد افنـدیدن مجازدر . بیك سكسانده وفات ایلمشدر .

كاتو .

محمّد كاتو ٦٤ ۞ بسنوی اولوب كاتو لسانلرنجه كاتب دیمكدر . سرای بوسنه سرای همایونه نقل ایدوب ثلث ونسخی درویش علیدن تمشقله سرای جدیده مشق خواجه‌سی اولمشدر . بیك سكسان یدیده وفات ایلدی .

خواجـه زاده
قره قز .

محمّد انوری ٨٠ ۞ خواجه زاده شهرتیـله مشهور وثلث ونسخده صو یولجی زاده‌دن اجازتله آت میدانی قربنده فیروز آغا مكتبنده مقام شیخ حمدالله‌ده معلّم خط اولمشـدر . قرق عدد مصحف شریف ونیجـه انعام ودلائل یادكار براقمش دوحهٔ نجیبا قولنجـه مصطفی خان ثانی بونك خطندن خوشلنور ایمش حتی برمصحف استكتاب وبیك غروش ایله كامیاب ایلمشدر. وفاتی بیك یوز آلتی‌ده‌در .

تاتار خان سلطان سلیم گرای سلطان التماسیله یازدیغی مصحف هدیه - سیله حجّه واروب عودتده مدینهٔ منوره‌دن ایكی قوناق اوزاقده مدفون اولدی.

عرب زاده .

محمّد بن عمر ۞ پدری حلبی اولمغـله عربزاده دیو كتبه ایدردی . قره قز شهرت خواجـه زاده محمد افنـدیدن مجاز اولوب حافظ خلیـل افندیله قواعد كتابتی مذاكره ایلمش وبیك مصحف جمیل كتـابتنه موفق اولمشدر . وفاتی ١١٣٧ ده‌در .

بحری پاشا .

محمّد بحری پاشا ۞ درویش علی شاگردانندندر . حسن كتابتده هر بر سـطرده واقع هر برنقطه‌سی رخسـارهٔ بهرام اقباله برخال لطافت دال

ایدی . سلطان مصطفی خان ثانینك نام نامیلرندن طادن امتیاز ایچون صاده ابتدا خلاف عاده بردندان وضع وکتابت ایدن طغرا کش سالما قوانجه بودر . وفاتی بیك یوز اون ایکیدهدر .

امام سنجقدار .

محمّد سنجقدار ٨٤ ﴿ خیرالدین جامعنك امامی اولدیغندن چلبی امام دیو سنجقدار خطاط عالمگیر وحافظ عثمان قدمای شاگردانندن ایدی . برمادهده فلکه دشنام ایدوب ترك عالم خط وخطاطی ایلمشدر . بیك یوز آلتیده سلوری قپوسنده مدفون اولدی .

کوکب .

درویش محمّد ٨٥ ﴿ کوکب لقبنك تفصیلی تحفة الخطاطین مستقیم زادهده مذکوردر . وجوهات سبعهٔ قرآنیهیی بکمالها گوروب حسن خط شش قلمده شهرت فزا وحافظ عثمان افندی‌یه شاگرد روشنا اولمشدر . لکن استادینه رعایت حقوق استادی عوضنه اظهار عقوق ایلدی . وبن استادمدن ایو یازرم دیو استادی باشلمش برمصحفی الندن آلوب حین کتابتده قلمتراش ایله ایکی پرمغنی بردن قطع ایتمش وبرسنه دخی التیام پذیر اولمدیغندن بشقه اتمامه موفق اولمامشدر . وفاتی بیك یوز قرق طقوزدهدر .

ملا زاده .

محمّد ﴿ شامی اولوب پدری موالیدن اولمغله ملا زاده دینمش محمد عمری وسیّد عبدالله‌دن مجازدر . اوچ عدد بیضاوی تفسیری ودرتیوز قدر دلائل شریف یازمشدر . حکیم زاده علی پاشا جامعنده مدفوندر .

توز قوپاران زاده .

محمّد ٥٥ ﴿ توز قوپاران زاده دیمکله معروفدر . کمانکشلك ایله معروف جدینك سنگ نشاننده اولان بیت معروف بودر .

بیت

صاحب المنزل فی المیدان ❀ اللذی اسمه توز قوپاران

حسن خطّی رمضان افندیدن تحصیل ایدوب دامادی اولمشدر . وفاتی (١١٢٦) ده در . سلوری قپوسنده واقع ابراهیم پاشا جامعنك کاتبی اولمغله دستار قفسی اول ایامده کتاب اوقافك معتادلری اولوب بونلرك دخی دوام اوزره التزاملری وار ایدی . باب مزبور خارجنده مدفوندر .

کریدی .

محمّد کریدی ٨٦ ❀ حافظ عثماندن مجاز اولوب بیك آلتمش بشده وفات ایتمشدر . سنگ مزاری ابراهیم نامق افندی یازیسیدر . ادرنه قپوسی ایله طوپ قپو میاننده شهراهه مشرف محلده مدفوندر .

مستجی زاده .

سیّد محمّد ❀ مستجی زاده قرامانی اولوب حسن خطّی الاجه مسجد امامی درویش علینك انواع گونا گون تعلیماتندن تحصیل ایتمشدر . حکیم پاشا زاده علی پاشا جامنك ابتدای بناسنده بر مصحف باشلیوب بنای مسجدك نهایتنده بیتوروب اول جامعه وضع ایتمشدر .

قیصرلی .

محمود بن احمد ❀ شیخ حمدالله شاگردیدر . شهید علی پاشا کتابخانه‌سنده موقوف طقوز یوز اوتوز یدی سنه‌سنده یازلمش کتب ستّهٔ حدیثدن بر مسلم نسخه‌سی واردرکه تذهیب وتجلیدی واجب الزیاره‌در .

طوپخانه‌لی .

محمود ٥٨ ❀ طوپخانه‌لی دیمکله معروفدر . صاحب نام محمد امامدن ثلث ونسخی ودرویش عبدیدن تعلیقی تحصیل ایتمش واندرون همایونه داخل اولمشدر . شیخ مرحومك خطیله خزینهٔ همایونده محفوظ بر مصحف شریفدن

باتقلید بر مصحف کتابت ایدوب هدیهٔ پادشاهی ایلدکده کاتب السّر سلطانی لقبیله ملقّب اولمشدر . آنك ایچون کاهی کاتب السّر سلطانی وکاهی محمد محمود یازر . وفاتی بیك سکساندهدر . اول مصحف ایدی ایاصوفیه کتابخانهسندهدر .

ترك محمود ۞ ترك دیار ایلدیگنه پشیمان وقبلة الکتابك اوته یاقهدن اولمسنه افتخار بی پایان ایدنلردندر . بویله ایکن ینه فلکدن شکایت ایلر وطالعندن آغلار ایدی . کندینی

بیت

کاتبی درمیانهٔ امیّ ۞ همچو مصحف بخانهٔ ذمیّ

عد ایدوب کندوبی یاقوت زمان وابن هلال آسمان خوشنویسان صایاردی . علم رمل وکهانت ونجوم امثالنده کندوسنی محمود کشاجم بیلوب طریق قضاده شریح قاضی ودرغمان قرینده یوم آسا خرابه زاره راضی اولمشیدی . همجوارلری شهادتی اوزره هرکارمزوّرك مزوّری ، هرفعل نامحمودك مدبّری ومظهری ، شطرنجده لجلاج زمان ، وسرطویلهٔ طاولهده اردشیر بابکان

بیت

نرد وشطرنجده نظیرم یوق ۞ زار ومات اولدیغ ولیکن چوق

مآلی حسبحالی بر ناتراش قلندر در بدر دلخراش ایدی گویا

بیت

استاد بی تلامذه دانای بی هنر ۞ نسّاخ بی کتابت وخطاط بی اثر

بونك حقنده سوییلنمشدر (١١٧٧) وفات ایلدی بونلر ایله برابر محمد نوری گبی بر شاگرد ایله مفتخر اولمشدر .

ترك محمود .

سلطان مراد ثالث .

سلطان مراد ثالث ❀ ثلث ونسخ وتعلیقده خطّی کامل اولوب عالی افندی مناقب هنرورانی بونك نامیله موشّح ایلمشدر . نمونهٔ معارفلری اولمق اوزره ایاصوفیه جامعی محرابنك طاق عالیسنده ایکی طرفه آویخته ایلدکلری لوحه‌لر اوزره تسطیر بیوردقلری کلمتین شهادتین آیة من‌ابات‌الله وعلامت امّت تاریخی دخی مزبور لوحه‌لرده مرسومدر . وجامع مزبورك تعلیمخانه قپوسنده ومقابلنده ایکی جسیم مناره ومرمردن گلمش ایکی کوپ وددرت محفل سنگین بونلرك اثر خیریدر . دیوانی دخی حکیم علی پاشا کتابخانه‌سنده موقوفدر .

سلطان مراد ثانی .

سلطان مراد ثانی ❀ جدی یلدرم خان وپدری چلبی سلطان محمد خان وفرزندی ابوالفتح محمد خان اولمق علو شانه دلیل کافی وبرهان وافیدر . رمح خطّیسنه حسن خطّی ضم اولان صاحب سیف وقلم سلطان ذیشاندر . ایکی دفعه سلطنته ایرشوب بروسه‌ده مرادیه تسمیه‌سنه سبب اولدقلری محلده مدفون واوراده مدفون سلاطین ستّه‌نك اخیری وصندوقهٔ سنگین ایله ممتازلری اولوب بو بیت گزین آنلرك اثر طبع متینیدر .

بیت

ساقی گتور گتور ینه دونکی شرابی ❀ سویلت گتور بری ینه جنگك وربابی

صاحب مناقب هنروران عالی افندی .

مصطفی عالی ابن احمد ❀ گلیبولیدندر ثلث ونسخی شکرالله زاده پیر محمد دده‌دن یازمشدر . مناقب‌هنروران، تحفة العشاق، انیس القلوب، صد قصّه وحصه، روضة‌اللطایف، هفت‌مجلس، مهر ووفا، کیمیای سعادت ترجمه‌سی، زبدة‌التواریخ، منشات، دیوان اشعار، وسائر اثاری واردر . بیك‌سکزده وفات ایتمشدر . مناقب هنرورانی اشبو رساله‌نك مأخذلرندن بریسیدر .

قف زاده .

مصطفى فيضى ۞ قاف زاده . ثلث ونسخ ورقعه وتعليقده وهرفنده مسلم ايدى . تاريخ وفاتى بيك يگرمى ومدفنى ايوبده‌در .

راقم .

مصطفى راقم ٩٣ ۞ طاش مكتبلى ، ثلث ونسخى يدى قلعه‌ليدن تمشق ايله اذن وضع كتبه آلمش ومعيّت اسـتادده خدمت تعليمله سرافراز اولمش سـائر اثارندن ماعدا يوز عدد مقدارى مصاحف شريفه يادگار براقمشدر . تاريخ وفاتى بيـك يوز سكسان بردر . مركز افنـدى قبرسـتاننده پدرى ياننده مدفوندر .

مصطفى خطاط .

مصطفى ابن يوسف ٧١ ۞ قفلجه‌لى وبرادرى اسمعيـل افندى ايله حافظ امام مرحومدن مجازدر مصاحف كثيره وآثار وفيره تسطيرينـه موفّق اولمش . شيخ حمدالله آثارينه تقليد ايدوب لكن كندو اصطلاحلرينى وضع ايدردى . (١٠٨٥)ده وفات ايدوب اناطولى حصارى مزارستاننده برادرى جوارنده مدفوندر .

چاوش زاده .

سيّد مصطفى ابن ابى بكر ۞ خواجه زاده سيد احمددن ماذون وماليه قلمى خلفاسـندن ايدى قرقدن زياده مصحف واول مقـداره قريب دلائل ، ومتعدد شفا ، وابن عبّاس تفسيرى ، يازمشدر . بيك ايكيوزده هنوز برحيات ايدى .

توز قوندرمز .

مصطفى ابن سليمان ۞ توز قوندرمز لقبيـله شهرت يافتـه ايدى . حسن خطى خواجه زاده محمد افنديدن گورمشدر . اثارندن طوبخانه‌ده واقع سـلطان محمودك آثار خـيرندن اولان چشمهٔ كبـيرده تحيفى مرحومك تاريخى بويازمشدر . وفاتى بيك يوز آلتى يدى‌ده در .

اقسرائی کاتب زاده .

مصطفی بن عبدالرحیم ٧٦ ۞ اقسرائی کاتب زاده دینلور ایدی. ثلث ونسخی زهدی اسمعیل آغا مرحومدن تکمیل وتحصیل اجازت ایلیانلرك اوّلیدر. ابراهیم حنیفدن مجالس متعدده طغرا دخی تعلیم ایلمشیدی. آقسرای قربنده خانه سنده تعلیم طلبه خدمتنه اقدام ایله هزاران شاگرد سایه همتلرنده بنام اولمشدر . وفاتی بیك یوز یتمش اوچده در . قپالر مزارستاننده پدری جوارنده مدفوندر . سنك مزارینی شاگردلرندن محمد کراسته جی زاده یازمشدر .

اربه امینی زاده .

مصطفی سامی ۞ اربه امینی زاده دیمکله معروفدر ثلث ونسخی قره قز خواجه محمد افندیدن بعدالاذن تحصیل تعلیقه چالشوب شکست تعلیقلری وادی اختراعلری خامهٔ نجمانه ایله قلم رقعه دن مرکب غایت لطیف ایدی . مرتب دیوانی واردر . خصوصا روحی یه نظیره ترکیب بندی نظیره قبول ایتمز . سال وفاتی بیك یوز قرق آلتیدر .

صویولجی زاده .

مصطفی ابن عمر ایوبی ٤٥ ۞ صویولجی زاده صاحب دوحه محمد نجیبانك جدیدر . درویش علی مرحومدن اذن کتبه المش و یوز عدد مقداری انعام وسائر آثار بیشمار براقشدر . سال وفاتی بیك طقسان یدیدر . یتمش یاشنده ایکن جوار ابی ایوبده قاضی عسکر عارف افندی مدرسه سی مقابلنده واقع سکه نافذه نك بالای مزارنده دفن اولندی وحفیدلری دخی جوارنده در . کندوسنك مزاری تاریخی آنك اثریدر .

فرهاد پاشازاده .

میر مصطفی بن فرهاد ۞ حسن خطده مسلّم وبرادری میر احمد نام ایله برابر پدرلرندن یازمشلردر . ابو ایوب انصاری وسلطان سلیم قدیم

تربه‌لرنده موجود اولان مصحف شریفلرینك آخرنده كندو احوالنی تفصیل اوزره یازمشدر . پدری دخی مذكوردر . جد مادریسی اولان سلطان محمد جامع شریفی حرمنده دیده دوز صفا اولدی . سال وفاتی بیك یگرمی یدیده‌در .

عنبر اغا .

مصطفی عنبر ٦٥ ❀ سرای همایونده پرورش بولمغله ثلث ونسخی محمد افندی بلغرادیدن ورزش ایدوب اوراده مشق خواجه‌لغی ایله سرافراز اولدی . فن موسیقیده دخی ماهر وهنرور ایدی .

منقولدركه براذن مجلسنده سر بزم بولنوب اذن قطعه‌لری برمعتاد خواجكانه پیش نهاد اولدقده استحسان وستایش فراوان ایلمشلر . لكن مرحوم رد ایدوب بوخطلرك اعرابی محلنده اولیوب حسنی هنوز تام دگلدر محلنه اعرابك وضعی دخی تعلیم اولنسون بوضیاقتدن بش آی صكره دخی وضع اعراب تعلیم اولندی . سال وفاتی بیك طقسان بشده‌در .

طبعی .

مصطفی طبعی ❀ ثلث ونسخی راسم افندیدن یازوب مأذون اولدی موسیقیده كامل وشعر وانشایه دخی مایلدر . طرح ایلدیكی قصایددن برینك ابیات فخریه‌سی محله مناسب كورلمكله ایراد اولندی .

ابیات فخریه

دولتكده خط پاكه دخی مأذونز ز	كتبه آلمازی رشوت ایله ایله ظن
ایتمدم خط حسنده سریكم و تقصیر	اونیجق مشق كما كان ایله فرسوده بدن
خشت كلكم كبی سرتیز بولنمز آره‌سك	كزلكم كبی كذلك صف حساد شكن
بان چیرزسده نوله پركار كبی یانمدن	دشمنه چفته دواتم ایكی طوپ هاون
بتیشور رالرمك تیغی اكا بن اورمم	اكر آلور ایسه در بند كالی رهزن

الده اولدقجه عصا شش قلم انشاء الله | اتمزم خوف اکر اولسه یدی باشلی اوژن
دیدی برکون بکا اکری قپولی استادم | طوغریسی بودر اکر سعی بلیغ ایتسك سن
حافظ عثمان قدر بلکه بولوردك شهرت | اولمسه‌دك آه اکر مائل رخسار وذقن
آچدی باخط شریف اول کل کلزار هنر | اختراع نوایله تکیهٔ شیخه روزن
قیلدی میدان کتابتده هزارین مغلوب | نیزهٔ بارکش خامهٔ خطاط فکن

فیض قسمتدن آلوب بن دخی خطی ثلث
سنی نسخ ایدوب ایتدم نیجه نوطرح حسن

ضرب زاده .

مصطفی ❁ ادرنه‌لی وضرب زاده دیمکله مشهور وبالذات حافظ عثماندن مأذوندر . حافظ عثمان ادرنه‌ده اولدقجه عجالة الوقت اقتضا ایدن جلیه‌لردن بعضیلری بونلره تحمیل وکندوسی تصحیح ایلدیکی معروفدر . قطب طاشی ونقطه طاشی تعبیر اولنان مربع الشکل وچار اطرافی مساوی رسم اوزره اولان نوعدن برطاش سنك مزاری اولوب اسمی انده مسطوردر. وفاتی ١١٤٦ ده در .

سلطان مصطفی خان ثانی .

سلطان مصطفی خان ثانی ❁ حسن خطی خواجه زاده محمد افندیدن تحصیل وحافظ عثماندن تکمیل ایلمشدر . جوامع سلاطینك هر برنده اولان آویزه‌لری هنرلرینه شاهددر . حتی ایاصوفیهٔ کبیرده اولان لوحه‌نك بری توقیع بسمله اولوب یکقلم یازلدیغی لوحه‌نك اوزرنده تعلیق اولنان قلمدن معلوم ایدی . ولد امجدی محمود خان جامع شریفی تعمیر ایدر ایکن اول قلم ضایع اولمشدر . حافظ عثمان افندی‌یه نیجه کره حضورنده احرام وضع ایدوب حقه‌لرینی اخذ وتحریرلرینی زیارت بیورمشدر .

اورمان زاده .

مصطفی بن محمّد ❁ اورمان زاده صاحب دوحه محمد نجیبادن مأذوندر . اون ورقده برمصحف شریف ترتیب ایلمشدر . سال وفاتی بیك یوز آلتمش در .

بالطه‌جی زاده سلحدار مصطفی پاشا .

مصطفی پاشا بن محمّد پاشا ٦٨ ❁ اندرون همایونده رسام عمر افندیدن مجاز اولوب سلحدار ایکن ایا صوفینك تعمیر کلیسنده پیری زاده مفتی صاحب افندینك اقتباس ایلدیکی آیت کریمه‌یی بونلر یازوب باب کبیر داخلنه آویخته اولنمشدر . شادروانك خطوطی وتربهٔ ابی ایوبده آویخته لوحهٔ آیة‌الکرسیده اولان حلیه‌شریف وسایر آثاری واردر . سال وفاتی بیك یوز یتمش آلتی‌ده در .

شهدی .

مصطفی شهدی ❁ انطاکی وخواجه زاده محمد انوریدن مجاز وثلث ونسخ وتعلیق هراوچنده ممتازدر . السنهٔ ثلاثه‌ده گفتاره قادر و بو ایکی بیت طبعنه شاهد حاضردر .

غزل

مهوشم دیوانچهٔ حسننده مطلع کوستر ❁ ابرو الك شق ماه آسادو مصرع کوستر
وجهی واردر قطعهٔ میراولسه یاخطعاد ❁ حسن خطایله اوچار ابرو مرقع کوستر

عاطف دفتری .

مصطفی عاطف ❁ ثلث ونسخی اغا قپولی اسمعیل افندیدن وصکره اوغلی مصطفی افندیدن یازمشدر . دفتردار قلمی کتابندن اولمغله دیوانی ورقعه وسیاقتده دخی کمالی‌وار وخصوصا کسکین دیوانی خطلری دستورالعملدر . آثار خیریه‌سندن شیخ وفا دائره‌سی اتصالنده برکتابخانه‌سی واردر . وهبی اکا کوزل شاعر دیو لقب ویرمشدر . مرتب دیوانچه‌سی واردر . جزیه امرنده سال قمریه وشمسیه‌نك بر برندن تفاوت وتداخل ایلسی بابنده جمع ایلدیکی رساله معمول اهل حسابدر .

ممی دیوانه .

ممی دیوانه ❁ اکرچه خطی تهذیب قیدنده دکلدر لکن شش قلمده مسلم عصر اولدیغی مناقب هنرورانده مسطور وممی محمدك مرخمیدر .

امام نقطه‌جی زاده

مصطفی حافظ ۞ ادرنه‌ده نقطه‌جی زاده محله‌سنك امامی اولوب چلبی امام دخی دینور ایدی . خطده یوسف رومیدن مجاز ایدی . اللی یه قریب مصحف شریف وبرچوق دیگر اثر لطیف براقشدر . حافظ قران وخادم اخوان محبوب قلوب بروجود مسلوب‌العیوب ایدی . سال وفاتی بیك یوز اوتوز بردر .

مطرقجی نصوح

نصوح ۞ چپ یعنی دیوانی یازانلرك ایام سلیمان خانیده سردفتر وملعبهٔ مطراقاتك موجد اکبری ایدی .

صاری یحیی حافظ

یحیی بن عثمان ۷۷ ۞ طوپخانه‌لیدر . کتبه‌سنده فخرالدین دخی یازاردی . تیمورجی قولی یوسف افندینك قبرینی تطهیر ایدرکن طوپراق آره‌سنده برقلم بولوب تفأل ایله درحال انباری زاده علی افندیدن مشقه آغاز واجازه‌سی قوه قریبه‌یه کلمش ایکن استادی رحلت ایلدیکندن حسین حبلیدن اجازتله ممتاز اولمشدر . مجلس اذنده یدی قله‌لی وراسم افندی وخواجه غلطه محمد افندی وصو بولجی زاده وزهدی اسمعیل اغا ووفائی مصطفی اوراده موجود ایمشلر .

یحیای مزبور اون بش کلام قدیم یازوب نور عثمانی جامعنك یان قپولری داخلنده عتبه علیاسنده اولان آیتلر بونلرك مأموراً یازدقلریدرکه حرف حرف وکلمه کلمه یازوب بعده سوزن زده ایدوب کمور توزیله سیلکمش صکره تصحیح ایلمشدر . سال وفاتی بیك یوز آلتمش طقوزدر . قبری مراد افندی تکیه‌سی مقابلنده‌کی مزارستانده‌در .

یحیی صوفی .

یحیا صوفی ۲۳ ۞ که یحیی رومی دخی دینور ادرنه‌دن در عبدالله صیرفیدن مشق ایدوب استانبولده محمد خان فاتح جامعنك شادروان خارجنده پنجره‌لر اوزره اولان سورهٔ فاتحه بونك خطی وداخلنده باب

جامعك خارجنده آق دكز طرفنده ابتدا پنجره اوزرینه كتبه‌سنی یازمشدر .
وسال وفاتی سكز یوز سكسان ایكیدر .

یعقوب هندی .

یعقوب هندی ❁ بولقب اكا هیئاتی سببیله سلطان احمد ثالث طرفندن ویرلمشدر . حافظ عثمان مأذونلرندندر . خط شناسان یعقوب افندی اهل خطك صاحب ظهوریدر دیمشلردر . سایر معارفده دخی الی واردر . ادرنه‌ده واقع قلعه‌یی جرید ایله اشیروب پسندیدهٔ پهلوانان اولمشدر . تقلید اثار واسلافده محض استعداد ایدوكی محققدر . ابو ایوب انصاریده یازیلی مدرسه قپوسی داخلنده بر هو رسم ایلمشدركه وفائنك واوینه راجع اولدیغی خرده‌بینان خطه عیاندر . سال وفاتی بیك یوز طقسان آلتیدر . اسكدارده خرمنلكده مدفوندر .

سید یوسف .

سید یوسف بن سید تاج العارفین ❁ پیر محمد بن شكرالله خلیفه‌دن یازوب بر خطاط بی‌مثال اولمشدر . بیك بشده یازدیغی مصحف كبیر حضرت خالد تربه‌سنده مدفوندر .

تیمورجی قولی .

یوسف ❁ تیمورجی قولی سنك مزارنده من تلامیذ درویش محمد من تلامیذ احمد قره حصاری دیو تصریح ایلدكه قره حصاری درویشنك شاكردانندن اولدیغی متعیندر . ابوالفتح سلطان محمد خان جامع شریفی دیوارنده واقع فتح حدیثی وطوپخانه‌ده قلیج علی پاشا جامعنك بالجمله جلی خطلری وقاسم پاشاده كوچك پیاله جامعی مقابلنده تكیه مزاری پنجره‌سی بالاسنده جلی خطله مرسوم سطر شهادتین بونك یازیسی اولوب سائر اثاری دخی واردر . سال وفاتی بیك یدیدر . طوپخانه‌ده قردباش تكیه‌سنده مدفوندر .

سیمین قلم .

یوسف سیمین قلم ❁ تیمورجی قولی شاگردیدر كندوسی شهرت وآثاری ندرت اوزره‌در . (١٠٥٠) ده وفات ایلمشدر .

امام درعشقی .

یوسف امام ٨٣ ❁ ملا عشقی محله‌سنك امامی قناعتكار وراست . كردار اولوب ثلث ونسخی ابتدا صوبولجی زاده ایوبی مصطفی افندیدن وبعد وفاته قره قزدن نعیم ایدوب مجاز اولمشدر . اولادسته ایله شش جهتی معمور صاحب فضل بی قصور ایدی . ازجمله مخدوملری ابراهیم و ... وسلیمان راجی وخواجه راسم حضرتلریدر . اكری قپو خارجنده كوچك طوقمق دپه نام محلده قریمی چشمه‌سنه قریب مدفوندر . (١١٤٣) ده وفات ایلمشدر .

حافظ یوسف .

حافظ یوسف ❁ ایرانی‌الاصل اولوب استانبولده حصیرجیلر امامندن كلام قدیم حفظنی تدارك ایله حسن خط خادمی اولدی . عاقبت ابراهیم ردوسیدن اجازت آلدی . نورعثمانیده زیب رحله اولان مضع‌الخط مصحف شریفی تحریر اثناسنده خواجه راسمدن دخی حسن خطی اخذ ایله نهایت غلطه سراینه معلم خط تعیین اولندی سال وفاتی بیك ایكیوز بردر .

مجدی .

یوسف مجدی ٨٧ ❁ ثلث ونسخی حافظ عثمان افندیدن تمشق ایدوب مأذون اولمشدر . صاحب ملكه خطاط محقق اولدیغی محققدر . رقعه وتعلیقده دخی ماهر ایدی . سال وفاتی بیك یوز اوتوز اوچدر . طوپ قپو خارجنده نقیه‌جی جامعی مقابلنده مدفوندر .

یوسف رومی .

یوسف رومی ٨٨ ❁ كفری احمد افندینك آزاد كرده‌سیدر . ثلث ونسخی حافظ عثماندن مأذوندر . ادرنه استادلرینك برسلسله‌سی بونلردن تشعب ایلمشدر . سال وفاتی بیك یوز یگرمی بردر .

بيك ايكيوز اوچدن صكره گلان مشهور ثلث ونسخ نويسان

يماق زاده . صالح افندى ۞ حسين حبلى چراغيدر . كثرت كتابت وترتيب مرقعات وقطعاتله معروف تيز مشرب وضعيف الاندام بر خطاط اولوب اولا استانبولده جراح پاشا جامعى قارشوسنده ساكن وبعده مدينهٔ منوره‌ده مجاور اولمشدر (١٢١٠) ده دها حياتده ايمش .

حمدى . عبدالقادر ۞ چوق آثارى گورمش اگرى قپولى شاگردانندر . تاريخ وفاتى ١٢١٠ ده وشيخ حمدالله مرحومك باشى اوجنده مدفوندر .

دلى عثمان . عثمان ۞ داماد عفيف ديمكله عريفدر . ديوان همايون خلفاسندن خواجه زاده مصطفى افنديدن تمشق وتعلمله طرز شيخانه يه مالك بر خطاط اولمش. مشار اليه قوى هيكل ودرشت اندام اولوب زماننده او بوى و بوصده آدم آز ايمش . سلطان سليم خان امريله سنجاق شريف ايچون بر مصحف شريف يازوب مكافات اوله‌رق برقطعه چلنكه نائل اولمشدر وفاتى (١٢١٠) ده اسكدارده شيخ حمدالله مرحوم جوارنده مدفوندر . قاين پدرى عفيف ايسه حسين حبلى چراغلرندن اولوب (١١١٦) ده وفات ايتمشدر . وآنك قبرى دخى شيخ حمدالله جوارنده‌در .

حلمى . عبدالرحمن ۞ خواجه راسم افندى شاگرى اولوب كثرت كتابت ومتانت خط صفتيله موصوف ومحامد اخلاق ايله معروف اولوب اكثر

اوقاتنی تعلیم طلاب ایله کچورمشدر . (۱۲۲۰) ده وفات ایدوب اسکدارده
شیخ حمدالله مرحوم جوارنده مدفوندر .

زهدی .

اسماعیل زهدی ۞ مصطفی راقمك برادری اولوب خطّ جلیلی
غایت متین واستادانه یازار ایدی . قرققدر مصحفی گورلمشدر . ومرقّعات
وقطعات وسائر آثاری چوقدر . ایوبده دفترداره‌ده شاه سلطان تربه‌سنك
یازیلری آنکدر . ومزبور تربه قپوسی اوستنده‌کی یازی یساری زاده
مصطفی عزتکدر . مدفنی ادرنه قپوسی خارجنده امیر بخاری حضرتلری
جوارنده‌در . سال وفاتی (۱۲۲۱) ده وسنك نشانی برادری یازیسیدر .

طوسیوی .

حافظ محمّد ۞ طوسیوی دلی عثمان چراغیدر . کتابتله اوقاتگذار
ایمش وفاتی (۱۲۲۲) ده‌در شیخ مرحوم جوارنده مدفوندر .

نائلی .

مولانا احمد ۞ احمد غلطه‌ویدر . بعضاً غلطه‌وی وبعضاً ایوبی
کتبه ایدر . وقاسم پاشالی کتبه ایلدیکی آثاری دخی مشاهده اولنمشدر .
پدری ابراهیم ظریفی کمیجی اولوب نائلی ایله برابر مصطفی کوتاهیه‌لیدن
مشق ایدرك خوشنویس اولمشلردر . فقط کندی یازیسی ایله پدری یازیسی
بیننده بین الثری والثریا فرق واردر . نائلی مرحوم غلطه‌ده طاش مکتبده
خواجه اولوب کتابت مصحف وشفای شریف ایله اوقاتگذار ایمش .
یوز برنجی رقم ایله مرقّم مصحف شریفی موجوددر . وفاتی ۱۲۲۹ ده مدفنی
کوچك ایوب دفترداره‌ده یاوه‌دود جوارنده‌در .

رشید .

محمّد رشید ۞ خواجه راسم مرحومك فرزند دلبندیدر . کلام قدیم
ومرقّعات وقطعاتی چوقدر . وفاتی (۱۲۲۷) ده پدری یاننده مدفوندر .

حافظ جشير .

محمّد صالح ❀ آق ملا عمر شاكردی اولوب ارن كوينده وآت ميدانده حسن بابا تربه‌سی جوارنده واسكدارده وصلاجق طرفلرنده ساكن اولمشدر . اوائل حالنده لاابالی مشرب ورنداطوار ومبتلای خمروخمار اوله‌رق اوقات كچورمش ايسه‌ده برآز زماندن صكره توبه‌كار وصلاح شعار اولوب كركی كبی تلافی مافات ايلمشدر . حتی بركون حافظ افندی وقتيله ارتكاب ايلديكك اعمال ايله قيامت كونی نه يپاجقسين وحضور باريده نه جواب ويره‌جكسين ديو سؤال ايلدكلرينه جواباً

بيت

چارچيز آورده‌ام يارب كه درگنج تونيست ❀ نيستی وحاجت وعذر وكناه آورده ام

ديه‌رك وآثاريمی برطوربه‌يه قويوب اوموزليه‌رق ديوان حسابه چيقارم ديمشدر؛ موثوق روايته نظراً ١٢٣٦ ده حين كتابت كلام اللهده وفات ايلمشدر . مرحومك اوائلده يازديغی اجزای شريفه قرآنيه نيچه بيكلری كچمك ايله برقوله كوره ٣٦٦ قرآن يازمش اولديغی مشهور ايسه‌ده عصرمزده رئيس خطاطان اولان عبدالله افندی حضرتلرينك ٥٤ رقم ايله يازديغی كلام قديمی كورمش اولديغی كنديلرندن مسموع عاجزانه‌مدر . خطی ايسه كمسه‌نك خطنه نسبت قبول ايتميوب غايت پيشكين واستادانه وخوش شيوه اولديغنه تمام خطاطلر معترفدرلر . يكی بغچه طرفنده برچشمه اوزرنده غايت جلی وكوزل يازلمش برتاريخی تماشاكاه خاص وعامدر . آت ميداننده برچشمه اوزرنده كوزل بريازيسی واردر .

محمد امين .

محمّد امين ❀ ديوان همايون خواجكانندن اولوب بعضيسی ابو بكر راشد قونيه‌ويدن يازمش ديمشلر ايسه‌ده ثقات رواتدن مسموع اولديغی

اوزره اشبو مرحوم وحافظ جمشیر وحافظ سلیمان هراوجی آق ملا عمر شاکردیدر .

جرّاح پاشا جامعنده مؤذّن محفلی اوزرنده (١٢٣٦) ده یازدیغی تاریخ غایت نفیس یازلمشدر . حمیدیّه تربه‌سنده‌کی یازیلری حقیقةً شایان زیارتدر . تاریخ وفاتی (١٢٤٠) ده در .

وهبی .

خلیل وهبی ۞ اسماعیل زهدی شاکردیدر وفاتی (١٢٤٠) ده‌در .

لاز عمر .

عمر وصفی ۞ طرزونیدر اولا حافظ یوسف بعده یماق زاده صالح افندیدن تمشّق ایله درجه علیای خطّه بعدالوصول اندرون همایون خواجکانی سلکنه منسلك اولمش و برچوق نامدار ومشهور شاکردلر یتشدیرمشدر . متأخّرین بیننده آندن زیاده صاحب شاکرد وهنرنده آنك قدر مقتدر یوق ایدی . وفاتی (١٢٤٠) ده واسکدارده قزه‌جه احمدده مدفوندر سنك نشانی اعظم شاکردانندن مصطفی حلمی حکاك زاده یازیسیدر . جزائرلی حسن پاشا امریله یازدیغی مصحف شریف بی نظیر حالا مصر قاهره خزینه‌سنده بولندیغی مرویدر . قاسم پاشاده حسن پاشا قشله‌سی درونده‌کی جامعك یازیلری ایله قشله قپولرنده واو جوارده حسن پاشا چشمه‌سنك واناطولی فنارنده سلطان محمود بنا کرده‌سی اولان چشمه‌نك خطوطی اول مرحومکدر .

راقم .

مصطفی راقم افندی ۞ آناطولی قاضیعسکری کندو وقتنده اقسام صفات حمیده وخصائل ممدوحه‌ده وعلم وفضلده تمیّز وتفرّد ایدنلردر . قاضیعسکرلرك قاووق کیدکاری (١٢٤٠) ده آنده تمشدر وآندن صکره هیچ برقاضیعسکر قاووق کیمامشدر . شیمدی محروق جهانگیر جامعنك یازیلری ایله

طوپخانه‌ده نصرتیّه جامعی یازیلری آنکدر . امّا جامع مذکورك تعلیقلری یساری عزت افندینکدر . وفاتی (١٢٤١) ده اولوب فاتحده زنجیرلی قیوده مدفوندر . مدفننك یازیلری کندیسنك وقپولری یازیسی هاشم افندینکدر .

علی مصری .

علی مصری ☼ دلی عثمان چراغی اولوب علما وفضلا طاقمندن ایمش . زهدو ورعی مسلّم پرهیزکار ومستقیم اطوار واحادیث وکتب دینیّه‌ده صاحب آثار اولوب (١٢٤٣) ده دنیای فانی‌یی وداع ایله چرچیرده مدفون اولمشدر .

محمود جلال الدین

محمود جلال الدین ☼ ولد محمد داغستانیدر . چنکل کوینده استاوریس دینلان محلده ساکن ایدی . بر روایته گوره مرحوم آق ملا عمر افندی تلمیذی ودیگر روایته گوره راسم افندی شاگردلرندن عبداللطیف افندیدن تمشّق ایتمشدر . و بعضیلر قونجه صحاب داعیه‌دن وکبر و عظمت فروش اولدیغندن وکیسه‌یه سرفرو ایتمدیگندن عاق زاده صالحه گیدوب مشق ایستمش ایسه‌ده عاق زاده نه اولدیغنی بیلکه مشق و یرمامشدر . بعده ابوبکر راشده مراجعتله ابوبکر دخی او یازمق آنجق چوق یازمغه متوقفدر دیو عذر آور اولمغله جلال الدین بونلره عناداً کندو باشنه اولقدر سعی وجدّ وجهد ایتمشدرکه حسن خطده بونلرك هپسنی کچمشدر . خطّی تعریف وتوصیفدن مستغنیدر . بوصورتده کمسنه‌نك حقیقی شاگردی صایلمز . وفاتی (١٢٤٥) ده در . شیخ مراد درگاهنده مدفوندر . ایوبده مهرشاه سلطان سلیمك والده‌سی تربه‌سنك یازیلری آنك ومذکور تربه‌نك پنجره‌لرنده‌کی تعلیقلر یساری مرحومکدر .

اسما عبرت .

جلال الدین مرحومك زوجه‌سی اسمأ عبرت دخی خوش نویسلردن وشوهری یانده مدفوندر .

شوقی .

حافظ ابراهیم ❁ شوقی لقبیله ملقب سلطان محمدده اوتلوقجی یوقوشنده ساکن ایدی مرقوم زمرهٔ شعرا وادبادن اولوب مجلسی محفل رندان وبزم خوش کویان ایدی . تاریخ وفاتی بللو دکل ایسه‌ده (١٢٤٥)ده یازدیغی اثری گورلمشدر . حسن خطنه سوز یوقدر .

کبه‌جی زاده

محمّد وصفی ❁ سلطان محمود ثانی وقتنده سرحلقهٔ خوش نویسان ایدی . سلطان مشارالیهك خدمت خطلرنده اولا او و بعده راقم افندی بولنمشدر . (١٢٤٨) ده وفات ایدوب اسکدارده قره‌جه احمد جوارنده مدفوندر . قبرینك طاشنی حاجی طاهر افندی یازمشدر .

شکری .

عبد القادر ❁ شکری گویا کوتاهیه‌لی مخلصی ایله متخلص اولوب مصطفی افندی شاگردیدر . کندوعالمنده شاعرلق وسخن سرالق ادعاسنده بولنوردی . قنغریده وفات ایلمش (١٢٥٠)ده یازدیغی اثری گورلمشدر .

بالطه‌جی حافظ .

حافظ محمّد شاکر ❁ بالطه‌جی حافظ دیو مشهور ایدی لاز عمر شاگردانندن قطور وقوی هیکل بر ذات ایدی (١٢٥٠) تاریخنده حجازده وفات ایلدی .

بیله‌جکلی .

مصطفی بروسه‌وی ❁ بیله‌جکلی دیو شهرت شعار ایدی . ایاصوفیه جوارنده بشیر اغا مدرسه‌سنده ساکن اولوب شمدی حیاتده بولنان حاجی فتاح رسامك استادیدر . وفاتی (١٢٥٣) صولرنده‌در . اسکدارده شیخ مرحوم جوارنده مدفوندر .

صادق .

محمد صادق ۞ لاز عمر شاکردیدر . وفاتی تخمیناً (١٢٥٢) ده اولوب مرکز افندی جوارنده مدفوندر .

علی وصفی .

علی وصفی ۞ لاز عمردن یازوب کتابتده بی نظیر ایمش . آثارندن مرقعات ومقطعات چوق کورلمش . اکثر اوقاتی تعلیم طلابله کچمشدر . اندرون همایون خواجکانندن ایکن (١٢٥٢) ده وفات ایتمشدر . بو مرحومك بوینك اکری اولدیغنه سنك نشان قبری دلیلدر .

سکوتی .

ابراهیم سکوتی ۞ اسما سلطان سراینك بکجیسی ایدی . خطاطلق وادیسنه سلوك ایله نامدار وصاحب اشتهار اولدی غایت مسن وسالخورده ایکن (١٢٥٣) ده وفات ایدوب ادرنه قپوسی خارجنده مدفوندر .

هاشم .

محمد هاشم ۞ سکه‌زن باشی اولوب مصطفی راقمك برادری وراقم تربه‌سی یاننده مدفوندر . سال وفاتی (١٢٩٩) ده‌در . سلطان محمودك تربه‌سی یازیلری تماماً بونکدر .

یوسف یساری .

یوسف یساری ۞ قباطاشلی اولوب حافظ جمشید چراغیدر . (١٢٦٢) ده وفات ایدوب ماچقه‌ده شیخ مزارلغنده مدفوندر . اشبو مرحومك طلبه‌سی چوق اولوب ازجمله خطاط محمد افندیدرکه (١٢٩٧) صولرنده وفات ایتمشدر .

حاجی طاهر .

حاجی طاهر ۞ محمود جلال الدین تلمیذی وسلطان عبدالمجیده خدمت تعلیمی واردر . سال وفاتی (١٢٦٢) ده اولوب ایوبده قرق نردبانده مدفوندر .

اسکدارده حرم اسکله‌سنده دفتردار جامعی یازیلری واوقاف جامعی تاریخی ایله غلطه‌ده قپواچی جامعی خطوطی اول مرحومك آثاریدر .

خلوصی .

سیّد محمّد خلوصی ❀ لازعمر افندی شاگردیدر . طوپخانه‌ده فیروز اغا جامعی قیّمی اولوب اکثر اوقاتنی تعلیم طلبه ایله گچورمشدر . (١٢٦٤) ده حجّ شریفدن عودت ایتمش ایکن مصرده وفات ایلدی .

امین افندی .

امین افندی ❀ حکاکزاده‌دن صکره نور عثمانی جامعنك مشق خواجه‌سی وتعلیم طلاب ایله مشغول اولوب قطعات ومرقعات نفیسه صاحبیدر . وفاتی (١٢٦٧) ده‌در .

حکاك زاده .

مصطفی حلمی ❀ حکاك زاده لقبیله مقلّب لازعمر شاگردانندن اولوب مرحوم مشار الیه (١٢٣٥) تاریخنده سلطان محمدده والده مکتبنك، بعده چنبرلی طاشده‌کی والده سلطان مکتبنك معلم ثانیسی اولوب سلطان محمود خان حضرتلرینك منظور نظر التفاتی اولمغین اوچ قطعه مصحف شریف با امر عالی یازدقدن ماعدا ایکیوز قدر قرآن عظیم الشان یادکار براقمشدر . رسم عثمانی اوزره برقطعه کلام قدیملری سلطان محمود تربه‌سنده موجوددر . سال وفاتی (١٢٦٨) ده اولوب تقسیم جاده‌سنده بك اوغلی مزارستاننده مدفوندر .

ارناودلی علوی .

علی علوی ❀ ارناودلی وچنبرلی طاشده سلطان مجید والده سلطان مکتبنك یازی خواجه‌سیدر . تعلیق دخی یازار ایدی . تعلیق خطیله مرقعاتی وقطعاتی چوق کورلمشدر . (١٢٧٠) ده وفات ایدوب اسکدارده مدفوندر .

راشد .

حسن راشد ❀ قره حصاری محمود جلال الدین چراغی وحاجی طاهردن مجازدر . (١٢٧٢) ده وفات ایدوب اسکدارده عنادیّه جوارنده مدفوندر . آثار کتابتی بیشماردر .

رشدی .

حافظ محمّد رشدی ❀ عبدالرّحمن حلمی شاگردیدر . طوپخانه‌ده طم طم جامع شریفنك امامی وخواجگان اندرون همایوندن اولوب عالم وفاضل برذات ایدی سال وفاتی (١٢٧٣) ومدفنی بك اوغلی مزارستاننده‌در.

وهبی .

حافظ یحیی وهبی ❀ لاز عمر شاگردی اولوب وفاتی (١٢٧٤) ده ومدفنی اگری‌قپو اتصالنده‌در . بیوك قطعه‌ده کلام قدیملری چوقدر . قصیرالقامه لطیف برذات ایدی .

وصفی .

محمّد وصفی ❀ محمد رشدی تلامذه‌سندن اولوب بشکطاشده پاشا محله‌سنده قپو آغاسی مکتبی خواجه‌سی ایدی . وفاتی (١٢٧٦) ده اولوب (٤٠) قدر کلام قدیم ودرت عدد فرّخ افندی تفسیری یازیسیله گورلمشدر.

چومز واصف .

مصطفی واصف ❀ کبه‌جی زاده شاگردی ایکن مرحوم آنی چومز لقبیله ملقب ایتمشدر . بعده لاز عمردن دخی تلمذی واردر . قسطمونی داخلنده آق صو قریه‌سنده قاضی اوغلی دیمکله معروف ایدی . استانبوله گلوب یاوری بختله هنر ومعرفت وخط صاحبی اولدی . حمیدیّه وقفنك قائمقامی وتربه‌سنك باش تربه‌داری ایکن (١٢٧٩) ده وفات ایدوب ایوبده بستان اسکله‌سی قربنده مدفوندر . مدفنی اولان بستان اسکله‌سی خارجنده موصلقلر آرقه‌سنده مقاطعه ناظری حسن بگك وحمیدیّه تربه‌بی

مزارلغنده سلاحشور ابراهیم ایبش آغانك سنگ نشانلری بونك خطیدر .
مرحوم چومن صپان آتمه هنرنده دخی غایت استاد ایدی . الڭ یوكسك مناره‌نك باشندن صپان طاشنی قوّت بازو ایله كچورر ایدی . بشوش وقوی هیكل امّا متناسب الوجود ایدی .

آشجی مصطفی

آشجی مصطفی ‌ استانبوللی ایدی . كتبه ودعا جمعیتلرنده طبخ طعام ایتمگه مائل اولوب وقتنك هربر جمعیتنده بولنور ایدی كندو روایتنه گوره درت دفعه استادیدن اجازت آلمشدر . خیرات ومبرّاتدن خوشلاندیغندن اكثریا اجزای قرآنیّه یازوب فقرا اطفالنه هدیّه ایدر ایدی . وفاتی (١٢٨٠) صولرنده‌در .

شاكر .

مصطفی شاكر ‌ لاز عمر افندیدن (١٢٢١)ده مأذون اولوب سلطان محمود تربه‌دارلرندن اولدیغندن هنوز اذن نامه‌سی تربهٔ مزبورده آویزاندر . مصاحف وسائر آثاری چوقدر . ازجمله تربهٔ مزبورده ایكی جزؤی برجلدده اوله‌رق اجزای قرآنیه‌سی واردر . وفاتی (١٢٨٤) ده در .

خلوصی .

محمّد خلوصی ‌ محمود راجی چراغیدر . دارالمعارفده یازی خواجه‌سی وراغب پاشا كتبخانه‌سنده حافظ كتب ایدی . اخلاق حسنه واوصاف حمیده صاحبی بردها آنك كبیسی گلمامشدر . لطف محاوره وحسن مكالمه‌سی مشهور ومعروف وفضل وكماله موسوم وموصوف ایدی . وفاتی (١٢٨٨) ده مدفنی ادرنه قپوسی خارجنده چاپی مرحوم قربنده مدفوندر .

نجاتی .

عمر نجاتی ‌ توقادی اولوب اوّلا زیله‌لی كامل افندیدن و بعده سلطان محمود ثانی حضرتلرینك خواجكان مشقندن شكری افندی یكیچری وقعه‌سنده اورایه اجلا اولنمش ایكن آندن تمشّق ایله بالذات علما وفضلا

قسمندن اولمسی جهتیله علی اشقر پاشا سیواس والیسی کندوسنه برمدرسخانه بنا ایدوب اوراده هم تدریس علوم وفنون وهم تعلیم خط ایله مشغول ایدی . آلتمش قدر کلام قدیم و برچوق انعام ودلائل ومرقعات وقطعات دخی یادگار براقشدر .

اوصفحاتك خطاطلری اکثریا آندن تحصیل خط ایتمشلردر . یتمش یاشنده ایکن (١٢٨٨) ده وفات ایدوب توقاتده مدفوندر .

وحدتی .

محمّد شوکت ✻ وحدتی ١٢٤٩ سنه‌سی ذی الحجه‌سنده استانبولده تولد ایلمشدر . پدری تکفور طاغی متصرفلغنده وفات ایدن خواجکاندن نوری افندی اولوب . صاحب مطبعه میر ابوالضیانك برادر رضاعیسی وخاله زاده‌سیدر .

ابتدالرنده ایوبی راشد افندی مرحومدن تمشق ایلدیگی حالده مؤخراً مصطفی عزت افندی مرحومه انتساب ایلمشدر . خطوط اسلامیه‌نك ١٨ نوعنده هر برینك یکانه استادی عد اولنه جق درجه‌لرده صاحب رسوخ ایدی .

اون درت یاشنده ایکن مهمه وبعده دیوان همایون قلملرینه چراغ بیورلمش ومنشور نویسلگی کندیسنه انحصار ایلمش ایلدی . شوکت پاشا مرحومك ـ که اجلهٔ خطاطان عصردن ایدی . وزارت منشورینی اووقته‌قدر یازیلان منشورلرك هیچ برینه مماثل عد اولنمیه جق برطرز بهترینده وهرسطرینی برشقه رنك آلتونله یازمسی جلیٔ دیوانیده‌کی اقتدار وانفرادینی گوستردیگندن مرحوم مشار الیه برالنده منشور ودیکر النده وحدتی مرحوم اولدیغی حالده صدر وقت اولان رشید پاشانك حضورینه کیره‌رك اثرله مؤثری برلکده تقدیم وحقنده التفات مشوّقانه‌سنی رجا ایلمشیدی . اهلیتپرورلکده عصرینك فریدی اولان صدر مشار الیه کندیسنی تشریفات دیوان همایون نشان قلمنه مأمور ایلدیگی گبی او وقته گوره خوارقدن عد اولنه جق صورتده رتبهٔ ثانیه ایله تلطیف ایلمشدر .

جلیده راقم طورینی التزام واستیف دینلان انسجام خطوطده انفراد ایلمشدر . بالخصوص خط ریحانی‌یی برطرز نوینه تحویل ایله غایت لطیف صورتده یازاردی .

اکثر جوامع شریفه‌ده جلی خط ایله الواح مذهبه‌سی واردر . نور عثمانی ایله باب عالی حظیره سنده‌کی نعللی مسجدده (بلال حبش) لوحه‌لری و ایاصوفیه جامع شریفنده ساعتلرك اوزرنده‌کی (عجلوا بالصلوة قبل الفوت) (وعجلوا بالتوبة قبل الموت) کلمات شریفه‌لرینی ۱۲۷۲ سنه‌سنده تحریر وتعلیق ایلمشدر .

بو ایکی لوحه اوتاریخده ولیّ عهد بولنان سلطان عبدالعزیز خان مرحومك منظور همایونلری اولدقده خطاطنی تلطیفاً برطوپ فرمایش شال ایله بر ساقولق چوقه ویوز عدد یوزلك قائمه احسان بیورمشلردر .

سلطان مشار الیهك نام معالی التساملرینی حاوی اولان طغرای غرایی وحدتی مرحوم تنظیم وتقدیم ایلدکده بعدما طغرالرك اورسمه توفیقاً کشیده‌سنه ارادۀ سنیه‌لری شرفسانح اولمش ورسامی بشیوز لیرا عطیۀ سنیه‌لریله تلطیف بیورلمشدر .

وحدتی مرحوم صنایع نفیسه‌نك اکثریسنده صاحب ید طولی ایدی . ازجمله سلطان مشار الیه حضرتلری جانبندن کندیسنه گوندریلان غایت بیوك بر زمرّد اوزرینه اطرافنه (المستند بتوفیقات الربانیه عبدالعزیز خان مالك الدولة العثمانیه) عباره‌سنی هلال رسمنده واورته یرینه‌ده طغرای همایونی نقش وحك ایلمشدرکه استانبولده او مهر همایونه کلنجه قدر زمرّد اوزرینه حك گورولمه‌مشدر .

ایکی دفعه لوندره وپارسه عزیمتله پوسته یوللرینی الیوم متداول اولان ، بانقه قائمه‌لرینی وتداولدن قالدیریلان اسهام عمومیه‌یی نقش وحك وطبعلرینه نظارت ایلمشدر .

بو اثرلر ایچنـده بالخاصه باﻕ توطلر دقته شایاندر . هرانه کچن معاینه ایده‌یله‌جکی اوزره قائمه‌نك بالاسـنده وایکی طرفنده‌کی فرانسزجه رقملرك آلتنـده خرده بین ایله اوقونه‌یله‌جك صـورتده ۲۰ دفعـه (بش عدد مجیـدیه یوزلك آلتونی عباره‌سی وینـه قائمه‌نك صاغ جهتنده بیضی الشکل دیوانی جلیسیله ایکی دفعه محرر اولان (بش عدد مجیدیه یوزلك آلتونی) عباره‌سی ینـه او شکلده اوله‌رق مائی زمین ایله ۲۰ دفعه تکرر ایتمشـدرکه بوگون اوقدر دقیق بر یازی دگل الٔ جلیسنی یازه‌جق بر خطاطمز یوقدر.

بالخصوص (شفره) نامی و یردیگمز خطده‌کی مهارتی وترسیمنده التزام ایلدیگی صنعت کندیسیله برابر کتمشدر دینه‌بیلیر .

پارسـده بولندیغی صره‌ده متوفی اوچنجی ناپولیـونه (لوئی ناپولیـون) وایمپراطریسه (اوژه‌نی) اسملرنده شـفره خط ایله قول دوکمه‌لری یاپه‌رق تقدیم ایتمش ومشار الیهما طرفندن مظهر تحسین والتفات اولمشدر .

قانون دینـلان سـازده دخی معلی اولان قانونی عمری فرسخ فرسخ کری براقمشدر .

خطـاط مومی الیه ۱۲۸۸ سنه‌سـنده ۳۹ یاشـنده اولدیغی حالده استسقا مرضنـدن وفات ایدرك زوجه‌سـنك جـدی اولان ایوبده کائن ابوالسّعود مزارلغنه دفن ایدلمشدر .

عطوفتلو کمال بك افنـدینك مومی الیهك سنگ مزارینه حـك اولنمق اوزره طرز نوینده ترتیب ایلدیگی کتبه‌در :

« بوزاویهٔ وحـدتی انزواخانهٔ سـکون ایدن محمد شوکت وحـدتی که شیرازه بند سلسلهٔ (شیخ عمادی) ایدی . خطوط اسلامیّه‌ده عصرینك

شیخ وعمادی ایدی . ١٢٤٩ سنهٔ هجریه‌سنده تعلیمخانهٔ حیاته ورود ایلدی . ١٢٨٨ سنه‌سنده اتمام فلاکتنامهٔ وجود ایلدی .

مدت انجامه ایرنجه کرك نوجوان اول کرك پیر زبون

بسم الله الرّحمن الرّحیم

اذا جاء اجلهم لا یستأخرون ساعةً ولا یستقدمون

قاضی عسکر مصطفی عزت .

قاضی عسکر مصطفی عزت ❋ سلطان محمود خان ثانی عهدنده سلحدار شهریاری علی پاشا تربه‌سیله تعلّم علوم وخطوط وموسیقیله اندرون همایونه چراغ اولدی . ثلث ونسخده مصطفی واصف وتعلیقده یساری زاده عزت افندیدن مأذوندر . آثار قلمیه‌لرندن اون برقطعه مصحف شریف، اون‌قدر دلائل خیرات ، ایکیوز قدر حلیهٔ شریف ، اوتوزدن زیاده انعام ، وقصاید وحروفات ایله چند قطعه مرقع وایاصوفیه جامعنده‌کی کبیر چهار یار کزین اسامیسی وقبّه‌سنده نور آیت کریمه‌سی وعتیق علی پاشا نام محلده واقع خرقهٔ سعادت جامع شریفی وحولیسی قپولری خطوطیله قاسم پاشاده چهار یار گزین اسامیسیله قبّه‌سنده اولان نور آیت کریمه‌سی وبشکطاش سمتنده‌کی یحیی افندی جامعی قبّه‌سنده کذلك نور آیت کریمه‌سی ومصرده محمد علی پاشا تربه‌سنده سورهٔ دهر ایله تعلیق تاریخ وبروسه جامع کبیرنده ایکی عدد لوحه ایله استانبولده سرعسکر قپوسی درونده‌کی خط تعلیق ایله باب مذکورك تاریخی وبومثللو نیجه آثار لطیفه‌لری واردر . خلاصه حسن خط ثلثده شیخ ثانی وتعلیقده عماد ایرانی ایدی .

وفاتی (١٢٨٩) ده در . بو بیت دخی اشعارندن یادکار اولەرق ثبت اولندی .

چشم عبرتله نگاه ایت زاهدا اشیایه سن
معنیٔ صنع الهیده نه سن وارسین نه بن

ارناود نائلی .

نائلی ارناود ☸ آرناودلی علی افندی شاکردیدر . اوتوز قدر مصحف کبیری گورلمشدر . (١٢٩٠)ده مصرده وفات ایتدی . مناسترلی اولیشی آرناود شهرتنه باعث اولمش وخطاطلقدن زیاده شعرله اشتهار ائلشدر .

رجائی .

رجائی محمّد شاکر ☸ هنرور وسخن گستر حافظ قرآن وصاحب فضل وعرفان سرحلقهٔ ارباب اذعان ایدی . شمدی مجلس شورای دولت اعضاسندن ادیب اکرم بکك والد محترملریدر . مرحوم مشار الیه من حیث الرتبه داماد پادشاهی خلیل رفعت پاشانك دیوان کاتبی معیتندن باشلیوب بالتدریج رتبهٔ خواجگانی احراز برله آمدی اوطەسنده ، وقعه نویسلکده ، ایکی دفعه تقویمخانهٔ عامره نظارتنده ، مجلس معارف ، مجلس احکام اعضالغنده بولندقدنصکره (١٢٨٠) ده لاجل الاستراحه بوسنه واشقودره قپوکتخداسی تعیین اولندی . کتابت وقرائت ایله اوغراشەرق وسنین عمری یتمش اوچه وارەرق ١٢٩١ ده عزم عالم باقی ایلدی . ابی ایوب انصاری تربەسی جوارنده عمارتك قارشوسندەکی خطیرەده مدفوندر .

آثار مشهورەسندن غایت کوچك برقطعەوحجمده غبارین خطله اوچ آی ظرفنده یازوب بالاده محرر پاشای مرحومه تقدیم ایلدیگی قرآن بی مثل وماننددرکه اوسیله کندوسی مظهر انعام واحسان فراوان واثرلری دیللرده داستان اولمشدر .

راشد .

راشد افندی ☸ علی وصفی شاکردیدر . سلطان محمود والدەسی مکتبنك مشّق خواجەلغی حکاکزادەدن آکا کچمشدر . وفاتی (١٢٩٢) دەدر .

حافظ راشد .

محمّد راشد ❀ ایّوب تربه داریدر . (٣٧) مصحف ایله ایکی عدد بخاری وبش عدد شفای شریف وبرچوق دلائل یادگار براقمشدر . برکلام قدیمی سلطان محمود تربه سنده زیب رحلهٔ وقفدر . آز خطّاط وقتنده آنك قدر تلمیذ یتشدیرمشدر وفاتی (١٢٩٢) ده‌در .

مظلوم پاشا امامی

یوسف افندی ❀ مظلوم پاشا امامی قاضی عسکر مصطفی عزت افندی شاکردی اولوب (١٢٩٢) ده وفات ایتمشدر .

عبدالله زهدی .

عبدالله زهدی ❀ تمیم داری سلاله سندن اولوب ابتدا حافظ راشد ایّوب تربه‌دارندن بعده قاضی عسکر مصطفی افندیدن تلمذ ایله مأذون اولمشدر . نور عثمانی جامعنك مشق خواجه‌سی اولدی . مرحومك استیف وانتظام خطده نظیری کلامشدر . مدینهٔ منوره‌ده‌کی خطوطی واجب الزّیاره‌در .

بیت الله الحرامك جامه‌سی یازیسی آنکدر بردها یازیله‌مز . ومصرده‌کی اثرلری بردها وجوده کلمز . وفاتی مصرده (١٢٩٣) ده در .

قیوم زاده .

محمّد صالح ❀ قیّوم زاده زیرك جامعی قیّومنك مخدومی ایدی . (١٢٩٣) ده وفات ایدوب ادرنه قپوسنده مصطفی پاشا تکیه‌سی اتصالنده دفن اولندی . یوزقدر مصحف شریفی گورلمش واکثریسی جامع مصحفیدر .

شفیق بك .

شفیق بك ❀ اوّلا علی وصفی بعده صهریّتله منسوبی اولان قاضی عسکر مصطفی عزت افندیدن مأذوندر موزیقهٔ همایونده خواجه ایکن (١٢٩٣) ده وفات ایلدی . سلطان سلیم جامعنك یازیلری وقدس شریف

بعدالتعمیر قوشاغنده‌کی سورهٔ فتح ایله ستونلرده‌کی اسماء حسنی و بروسه‌ده اولو جامعك یازیلری تمام آنك یازیسیدر . باب سرعسکریده جلی ثلث خطلری دخی آنکدر .

محمّد شوقی ❁ خاصه‌کیلیدر . دائیسی اولان محمد خلوصی شاکردیدر . بعده آکا داماد اولمش . نسخده استاد کامل اولوب باب سرعسکریده کاتب ومنشأ کتابده حسن خط معلمی ایدی (١٣٠٤) ده وفات ایلدی .

شوقی .

محسن بك ❁ چومز زاده واصف افنـدی مخدومی اولوب حسن خطده مهارتی مسلم اولدیغندن عبدالله زهدی رفاقتیله مدینهٔ منوّره یازیلرینی ترتیب وتنظیمه نامزد اولدی . بعده کمرك نظارتنده مأمور اولوب اوته برویه چوق مســافرتدن صکره جدّه‌دن مراجعتنده (١٣٠٤) ده وفات ایدوب اثنای راهده مدفون اولمشدر . مرحوم ســلطان عبدالعزیز خانك صندوقهٔ مزاری جامه‌سی آنك یازیسیدر .

چومز زاده .

علاءالدّین ❁ چرکسی‌الاصل شفیق بك تلمیذی وموســیقهٔ همایونده اسباب امینی ایدی . صاغ قول آغاسی رتبه‌سنی حائز ایکن ١٣٠٥ ده وفات ایلدی . بشکطاشده ســنان پاشا جامعنــده پنجره‌لر اوزرنده‌کی اسماء حسنی آنك یازیسیدر .

علاءالدین .

متأخرین خطّاطاندن تاریخ وفاتلری معلوم اولمیانلر

کوچك راقم .

احمد راقم ❁ کوچك راقم دیو مشهوردر . هاشم افندینك شاکردا-
نندن اولوب کرفت یازیاری غایت ایویازار واکثریا دارالطباعه‌لرده اظهار
هنر ایدر ایدی . کویا ۱۲۸۲ یا ۱۲۸۳ ده وفات ایلمشدر .

سبیلجی محمد .

محمد افندی ❁ بالطه‌جیلکدن مخرجـدر آلتمش قدر مصحف شریفی
کورلمشدر . مرقعات وقطعاتی چوقدر .

محمّد وفا حصاری ❁ عصرنده خطاط پیش قدم وخوشنویس آهنین
قلم ایدی . حصارده محیی‌الدین فناری جامعی حولیسنده مدفون ایمش .

محمد افندی ❁ دلی عثمان چراغی اولوب حالا اوقاف خزینه‌سـنده
محراب ایچنده‌کی مصنّع الخط اسماء چاریار کزین ایله بشکطاش موقتخانه‌سنده
(ان الصلوة) آیت کریمه‌سی آنك یازیسیدر .

شکری .

خلیل شکری ❁ سلیمان افندی بروسـه‌وی شاکردانـدن اولوب
(۱۲۶۰) ده باصیلان دلائل شریف آنك یازیسیدر . قریم محاربهٔ کبیره-
سـندن صکره وفات ایلدی . سلیمانیـه‌ده آچیلان عرفانیه مکتبنده خط
خواجه‌سی ایدی .

اوچ انبارلی .

محمد امین ❁ منشآت عثمانیه‌سی وتعبیرات ترکیه ایله خطوط پسـند-
یده‌سی غایت ممدوح و بینظیر ودیوانی نویسلکده ومناشیر سـلطانیه یازمه‌ده
شهیر ایدی . ضخامت جسمندن طولانی اوچ انبارلی دینلمشدی .

خواجه ناصح .

خواجه ناصح ❁ باب عالیـده دیوان قلمی خلفاسندن ایدی . رشید
پاشا تربه‌سنك بالاسنده‌کی یازیلر انکدر . غایت مسن اولوب بر روایته کوره
(۱۳۰) سنه یاشامشدر .

﴾ الحالة هذه برحيات اولان خطّاطان ﴿

عبد الفتاح افندی .

عبدالفتّاح افندی ❁ سکه‌زن باشی که آثاری شرقاً وغرباً تداولده‌در .

سامی افندی .

سامی افندی ❁ دیوان قلمی نشان ممیّزیدر . خطوط متنوّعه‌سی گران تا گران آفاقه منتشر وکندوسی سمّو رتبت ایله مشتهردر .

رئیس الخطاطین

عبدالله افندی ❁ محسن زاده رئیس الخطاطین که قوری چشمه‌ده (عیناً فیها تسمی سلسبیلا) مظهری اولان آمهٔ عنبرین شمامه‌لرندن انهار جنات عدن جاری وروان واشهب خامه‌لری میدان رقم وتعلیمده پویان ودائم الجولاندر . تلمذلری قاضی عسکر مرحوم مصطفی عزت افندیدندر .

حاجی یحیی .

حاجی یحیی ❁ باب سرعسکری ممیّزانندن اولوب ثلث ونسخده غایت ماهردر .

حاجی عارف بك .

حاجی عارف بك ❁ چهارشنبه‌وی مالیه مکتوبی خلفاسندندر .

حاجی حسن رضا

حاجی حسن رضا افندی ❁ موزیقهٔ همایون امامی مرحوم شفیق بك شاکردیدر .

علی .

محمد علی افندی ❁ شهر امانتی کتبه‌سندندر .

حلمی .

محمد حلمی افندی ❁ باب فتوا مستخدمیننددر .

راسم .

علی راسم افندی ❁ اندرون همایونده ودارالمعلمّاتده معلّم اولوب خط جلی‌ده دخی ماهردر . پدری پروز آغالی محمد رشدی افندیدن مأذوندر .

محمود افندی .

محمود جلال الدین ۞ چقور جمعه‌لی پرویز آغا جامعی قیمی حافظ افندی شاگردیدر . (٢٥) قدر کلام قدیم و برچوق جلی الواح وکتیبه‌لر تحریرندن صکره بیچاره‌نك عات فلج ایله برطرفی بحس اولدیغندن الیوم نشر آثاردن عاطل قالمشدر .

حاجی تحسین .

حاجی تحسین افندی ۞ چقور جمعه ساکنلرندن دارالشفقه مکتبنده، مکتب صنایعده، امیرکان مکتبنده، معلم مشق سلیم وحلیم برذات کامل الصفاتدر .

انوری .

حافظ عثمان ۞ انوری لقبیله ملقب توقادیدر . محسن زاده عبدالله افندی شاگردانندن اولوب الآن شاهزادگان جوان بخته تعلیم خطاله مشغولدر .

فلبه‌وی .

عارف افندی ۞ فلبه‌وی اولوب الیوم مطبوع وزینت بخش هرخانه وکاشانه اولان حلیهٔ شریف مطبوع آنك اثریدر .

مصطفی افندی .

مصطفی افندی ۞ پرویز اغا ساکنلرندن ومرحوم حکاکزاده شاگردلرندن اولوب لباس عامه‌ده واطفائیه کروهندن بولنمغله برابر آثار خاصه‌سی یعنی کثرت کتابت مصاحفی میداندهدر .

نوری .

نوری افندی ۞ راشد افندی ایوبی چراغی اولوب دردمند درویش صفت ومستمند مجذوب خصلت تارك دنیا ومافیها بایزید میدانی حجراتی کوشه نشینانندر .

تعليق يانستعليق نويسان ايران

مقدّما ذكر اولنديغى گبى شاهزاده بايسنقر ميرزا زماننده علوم وفنون بديعه ولاسيما ادبيات واشعار وخطّده رواج كامل ورونق وافر پديدار اولوب كتابخانه‌سنده قرق قدر هنرور مولانا جعفر تبريزى رياستى ايله كتابت ايله مشغول اولوب كتابته لازم اولان وزاقلق، صحافلق، تصوير، تذهيب، تجليد، وصالق، زرافشانلق وسائر محسّنات ومايليق تداركى ايچون استادان كاردان وكاردانان استاد اطراف واكناف عالمدن مزد فراوان وانعام واحسان بى پايان ايله جلب ايتمش وبديع صنايعك ترقّى وپيش رفتنه گوزل بر چيغر آچمش ايدى. بو قرق نفر هنرور همدست وهم پيشه‌لرى ايله هر بريسى اعجوبهٔ زمان ونادرهٔ دوران ارباب طبع سليم واصحاب ذوق مستقيدن اولوب اعقاب واخلافه اولقدر نوادر وغرائب آثار براقديلركه دامن قيامته دك دست فرسود حوادث روزگار وپايمال انقلاب ادوار اولميه جقدر. گرك شرقى وگرك غربى ممالكده عمومى وخصوصى هيچ بر دار الكتب وهيچ بر نمونه خانهٔ آثار يوقدركه اوزماندن بر نسخه اوراده بولنمسون ونمونه اوراده گورنمسون. على الخصوص استانبول كتابخانه‌لرنده وجوامع وزوايا وتكايانده گوزلرك گورمديگى وقولاقلرك اشتمديگى نفيس ولطيف حيرتنما وهنرور آزما اولقدر اثرلرى واردركه حد احصا وتعداده گلمز. حالاده بايسنقر ميرزا كتابخانه‌سنده مشغول كتابت اولان

خوشنویسنك ذکری کلدکجه یانلرینه بر (٤٠) عددی قونیلورکه (استادان چهلکانه دندر) دیمکدر. کندو حالتلری ایله سایرلری حالتی حروف تهجی صره‌سیله علی قدرالاطلاع ذکر اولنور.

بودخی بدیهیدرکه بو استادان چهلکانه یا باواسطه ویا بلا واسطه میر علی واضعدن تلمذ ایتمشلردر. آخر رساله‌یه صره‌سی ایله استحضار مختصری حاوی واطلاع اجمالی‌یه کافی بر جدول علاوه اولنمسی دخی مقرردر.

ابراهیم میرزا.

ابراهیم میرزا ۞ شاهزادکان صفویه‌دن بهرام میرزانك اوغلی وشاه اسماعیلك حفیدیدر. جمیع علوم ادبیه وریاضیه وتواریخ وانساب وقرائت وتجویدده ماهر وموسیقیده، نقاریده. بهله دیکمه‌ده، ترزیلك، طنبورسازلق، صحافلق، زرافشانلق، عکس سازلق، طراحلق، تذهیبده، نقاشلقده، رنك آمیزلکده، زرکرلکده، وسائر ال هنرلرنده صاحب فن وتصانیف اولوب جاهی تخلصی ایله اشعاری واردر. واوق آتمه‌ده، چوکان اوینامه‌ده، تفنك اندازیده، شناوریده، غایبانه شطرنج اوینامه‌ده استاد استادان صاییلور ایدی. (٢٤) یاشنده ایکن اسماعیل میرزا حکمی ایله (٩٨٢) ده مقتول اولدی.

ابراهیم استر ابادی.

ابراهیم استرابادی ٤٠ ۞ وعلماء وفضلا زمره‌سندن اولوب تاریخ وفاتی ٩٩٠ ده در.

ابراهیم تبریزی.

ابراهیم تبریزی ٤٠ ۞ کبار زادکان تبریزدن اولوب حسن خط تعلیقدن ماعدا تذهیب وموسیقیدن دخی بی بهره دکلدی.

ابراهیم بن میرعماد ۞ عماد قزوینك فرزندیکانه ودلبند فرزانه‌سیدر. اکثر کمالاتدن مستحضر وخصائل حمیده‌دن بهره‌ور ایدی. رموز

کتابتی پدرندن اتم واکمل وجهله اوکره‌نوب رشیدای مرحومك کتاب خانه‌سنده اوقاتکذار ایدی . پدرینك هلاکندن صکره پریشان قالمغله خراسان جانبنه روان واوراده صاحب شهرت وشان اولدی . اون درت سنه دنصکره ینه عراق جانبنه معاودت ایله قزوینده ساکن و ٥٢ یاشنده ایکن وفات ایتدی .

خان ایلچی . ابراهیم خان ایلچی معزالدین شاکردی اولوب (٩٩٠) ده قم شهرنده حاکم ایکن سلطان مراد خان ثالث زماننده تبریك سور همایون ایچون استانبوله کلمشدر . مشار الیه غایت تزیین وتذهیب خطوطنه مائل اولوب براوفق قطعه اوزرینه برمبلغ کلی نقد صرف ایدردی . صحیفهٔ کاملهٔ سجادیه دینلان برکتابك اصلی نسخ وترجمه‌سی تعلیق اوله‌رق هر ایکی خطی غایت کوزل یازمش اولدیغندن ماعدا اولقدر آلتون والوان زینت وپیرایه‌سنه صرف ایلمش ایدی‌که هرکورن تعجب ایدر ایدی . مشار الیه تحف برآدم اولدیغندن حرکاتی استانبولده ضرب مثل اولمشدر .

قانونی . میرزا ابراهیم قانونی ❊ اکثر فضائلدن بهره‌منداولوب قانون نوازلقده ید بیضاسی وار ایدی .

جامی زاده . ابو بکر بن اسحق جامی ❊ جامی احفادندن اولمغله جامی زاده دیو مشهوردر . کردستان طرفندن ظهور ایلدی . نامدار برفاضل شافعی المذهب اولوب سلیمیه مدرسه‌سنده تعلیم خط ایله مشغول ایدی . (١٠٧٧) ده وفات ایتدی .

میرزا ابو تراب . میرزا ابو تراب ❊ رئیس الخطاطین لقبیله ملقب ومیر عمادك خلیفه‌سی ایدی . اصفهان بزرگ زادگانندن ومیر عمادك منظور نظر لطف

واحسانی اولنـلردندر . کیجـه وکوندوز بر دقیقه میر مرحومك خدمتندن منفـك اولمزدی . ویالکز شـاکردلك ومعلملك دکل بینـلرنده مریدلك ومرادلق معامله‌سی جاری ایدی . میرزا ابو ترابك خطّی نهایت درجه‌ده پاکیزه اولوب سـلیقه اوزرندن یازار وایشـنه غایتـله مواظبت ایدر ایدی . میر عماد وقعه‌سنده کیمسه آنك قدر متأثر اولمیوب هرکسدن زیاده اولبابده اظهـار مردانکی ومهربانی ایدن اودر . میر عمادك تعزیه‌سـنده انشـاد ایلدیکی مرثیه‌نك مطلعی استقامت طبعنه دلیل اوله‌بیلور .

مرثیه

دهر پر فتنه و پر مشـغله و پر غـوغاست ❀ شرح این ماتم واین سوك کراخود یاراست

ابو الهادی .

ابوالهادی قزوینی ❀ شش قلمـده ماهر ومالك دنیای خـواهر زاده‌سـیدر . موسیقیده وشعر وشـاعریده دخی مشهور اولوب قزوینـده شاهزاده حسین مزارستاننده مدفوندر .

سید احمد مشهدی

میر سیّد احمد مشهدی ❀ هرکس قتنده معزّز ومحترم طوتیله‌رق بیوك وکوچك هرکسله حسن معاشرت اوزره اولوب آهو چشم صفتیله دخی متّصف اولمش ایدی . میر علی هروی مشهد رضوی‌یه کلدکده سیّد احمد اوراده آنك شرف مصـاحبتی ایله مشرّف اولدی . وانك وقعه‌سنده بلخ وبخارایه کیتدی . بعده قزوینه کلوب شاه طهماسب آکا چوق احساندن صکره طـاریلوب اموالنی مصـادره ایلدی . شاه اسماعیل ثانی تخته چیقـدقده شهر قزوینـه عودت وباغ سـعادت سردرنده مـنزل ایدوب پادشـاهك فوتندن صکره ینه مازندرانه کیتدی واوراده (٩٨٦) ده وفات ایتـدی . بر چوق وقت تعلمدنصکره قواعد خطّی ایوجه درك ایدوب میر علینك جمیع

شاگردلرندن ایلرو گچدی . میر علی آنك اسمنه برچوق قطعه‌لر یازوب کتبه ایتمشدر . التزام لفظ زلفله یازدیغی قطعه‌دن برقاچ بیت بوراده ثبت اولنور .

نظم

بر روی آفتاب تو آن زلف تابدار	زآسیب باد سلسله گشتست آب وار
زلفت چگونه روی ترا برنگار کرد	برآب وآتش ارنکند هیچکس نگار
درزلف اگر قرار نبینی عجب مکن	کی دیده که دود برآتش کند قرار
درزلف تو درازی روز شمار هست	لیکن شکنج وحلقه فزون دارد از شمار
گر پیچ وتاب حلقهٔ زلف توصبح نیست	خورشیدرا چه گونه گرفتست درکنار
بس هوش وعقل درسر زلف تو بسته‌اند	ترسم بپادشان دهد آن زلف تابدار

میر علی هراته معاودت ایدرکن میر سید احمد دخی انك مرافقتیله هراته گیتدی و اوراده برقاچ وقت چالشدقدنصکره جد وجهدی سایه‌سنده درجهٔ اعلای خطاطی‌یه ایریشوب امثال واقراننه امتیاز کلی حاصل ایتمکله استادینه خلیفهٔ دار المشق اولدی . براز مدتدنصکره استادینك اذنیله ماوراءالنهر جانبنه سفر ایدوب بلخده براز اوطوردی . اورادن خوارزم وسمرقندی سیاحت ایله بخارایه گیدوب بر مدت اوراده قالدی . عاقبت ینه دونوب هراتده وفات ایلدی .

ادهم کور . ادهم کور ‌ یزیدر اکابر نورکانیه انی خراساندن اصفهانه گتوروب بتون عمارتلرینك کتبه‌سنی آکا یازدردیلر حیرتی اسمنده خطاط برارقداشی وار ایدی بونك حقنده بوبیتی سویلمشدر .

گور کاتب شدی زمشق استاد ‌ اینقدر مشق کن که کور شوی

اسد جانی . اسد جانی ‌ همدانی اولوب شعر ومعماده دخی یدطولاسی وارایدی .

اسدالله كرمانى.

اسدالله كرمانى ۞ ثلث و نسخده ذكر اولنمشدر . بعضيسى انى ميرعلى بعضيسى انيسى شاكردى بيلورلر .

نجاتى .

اسماعيل نجاتى ۴۰ ۞ بوكا اسماعيل هروى دخى دينور .

اظهر .

مولانا اظهر ۞ تبريزى حكيم جعفر شاكردانندن اولوب استاد استادان لقبيله ملقب ايدى . اوائل عمرنده هراتدن كرمانه، يزده، اصفهانه كيدوب برچوق مدت اوراده قالدى . اورادن شيراز، بغداد، بصره، مكه، شام، حلب، بيت‌المقدسه واروب بيت‌المقدس واديسنده رحمت ايزده علامه واصل اولدى وسلطان على مشهدى كبى برشاكرد يادكار براقدى . وفاتى (۸۸۰) ده در .

شاهى .

امير شاهى ۴۰ ۞ آق ملك سبزوارى دخى دينور. انواع خطوطده خصوصاً نستعليقده يكانه دوران وجمال‌الدين لقبيله ملقب ايدى . نسبتى سربداران سبزوارى‌يه پيوسته اولديغندن شاهى تخلص ايدر . بردفعه بايسنقر ميرزا اكا شو مخلصكزى بزه براقسه‌كز مناسبدر ديدكده امير شاهى قبول ايتمديكندن بايسنقر ميرزا آكا كدورت اظهار ايتمكه باشلدى . بركره برجمع ايله برابر حضوره كيتدكلرنده بايسنقر هركسى قبول ايدوب انى قبول ايتمامكله مطلع ومقطعى يازيلان بوغزلى بديهة سويليوب اكا كوندردى :

مطلع ومقطع

اى كه دربزم طرب جام دمادم ميزنى ۞ خون دل ناخورده چند از عاشق دم ميزنى

ميكنى محروم ازين درشاهى درمانده را ۞ دست رد برسينهٔ ياران محرم ميزنى

معارف وكمالات معنويده وعلم موسيقى ، عود نوازى، دقايق خط

ونقاشی، تذهیب، تصویرده استاد ایدی . اشعارینك مطالعنی كوروب تحسین ایتمیان یوقدر . بوایكی بیت آنكدر .

بیت

زهی از خطت نرخ عنبر شكسته ❁ قدت سرورا دست برتخته بسته
غباریست خطت نشسته برآن لب ❁ بلی خط یاقوت باشد نشسته

وفاتی (٨٥٧)ده آبا واجدادی مقبره‌سنده مدفوندر . آنك مرثیه‌سنده سویلنمشدر .

كو بشوز یر وزبر از اشك وآهم سبزوار
زآنكه شهر شاه بی‌شاهی نمی آید بكار

آغا میر . امیر ابن شیخ محمّد حسنی ❁ اوایل دولت صفویه‌ده اقلام ششكانه‌ده استاد ایدی .

امین شام . امین شام ❁ قزوینده متولد اولوب پدری شاه طهماسبك وزیری ایكن فوتندنصكره میرعماد ایله بابا شاه اصفهانیدن مشق وتعلم باشلدی وحدّ كماله ایرشدی . وفاتی ١١٩٠ ده‌در .

انیسی . انیسی ❁ قلمی محرّق ایدوب یازانلردندر . ذكری گله‌جك .

آیتی . آیتی ٤٠ ❁ مكتبدار اولوب خطی (اية من ايات الله) ایدی .

بابا جان . باباجان تربتی ٤٠ ❁ فیضی وحافظ قاسم خواننده‌نك برادریدر . زرفشانلق وكمیكه نقارلقده یكتا وانواع ساز وموسیقیده واشعارده بی‌همتا ایدی . بو بیت آنكدر .

بیت

بجان از ستمهای دوران رسیدم
رسیدم بجان تا بجانان رسیدم

بابا شاه ·

باباه شاه اصفهانی ❊ رئیس رؤسا لقبیله ملقبدر . سکز یاشنده مشق و تعلیم خطه باشلایوب میرعلی هروی خدمتنه شتابان وسکز سنه کیجه گوندز خدمتنده خامه‌ران اولدی . فی‌الواقع استعدادجه عالم غیبدن مؤید ایدی . کتب ومرقعات وقطعات قبیلدن آثاری فراواندر . ومیرعماد روش خطی بوندن اوگرنمشدر .

رسالهٔ قطبیه صاحبی دیرکه (۹۹۵) ده آنی اصفهانده گوردم کنجلگی ایله برابر خطی اکثر خوشنویسلرك خطنه ترجیح ایدرلر ایدی . بیکس وبینوا اولدیغندن شو هنر آکا البته خداداد اولملی ایدی . اگرچوق یاشایه ایدی مطلقا سلطان علی ومیرعلی هرویدن آشاغی قالمیه‌جقدی . تعلیم خط اوززینه بر رساله منظوم بی‌نظیر یازمشدر. بواوچ بیت او رساله‌دندر.

ازواضع خط نستعلیق	بشنو سخنی زروی تحقیق
بالای الف سه نقطه باید	اما بهمان قلم که آید
یك نقطه بس است گردن با	شش نقطه درازی تن با

قواعد حروف مقطعه‌یی بوگونه نظم ایلمش وبعض لوازم خطی دخی بر فن اصحابنه یارایه‌جق صورتده علاوه ایتمشدر . مشهد رضویده مدفوندر . وفاتی (۱۰۱۲) ده‌در . بعضیلری دیرلرکه بغدادده مدفوندر .

باذلی ·

باذلی ساوجی ❊ اثری گورلمش حقیقةً خوشنویسدر . تعلیم طلاب ایله اوقاتگذار ایسه‌ده کثرت تهورندن هیچ بر شاگردك یوزینه باقمزدی .

ذوالکمالین .

میر باقر ۞ ذوالکمالین میر علی هرو ینك پدری سادات خراساندر . علم حکمت وکلامده بیعدیل ایدی .

نصیرالدین طوسینك شیخ رئیس ابوعلی سینا اشاراتنه یازدیغی شرحه اعتراضاتی واردر . برچوق خطّاط اندن تعلیم وتمشق ایدوب قانون وضوابطده استاد اولمشلردر . بر وقت هندستانه سفر ایله لاهور شهرنده چیپال ایچون برمرقّع یازوب چیپال اون درت بیك روپیه نقدنیاز ایلدی ایسه‌ده علوّ همتدن قبول ایتمدی . عاقبت هندوستانده ٨٧ یاشنده عالم فانی‌یی ترك ایلدی .

عالی افندی مناقب هنرورانده ذکر ایدرکه میرباقر استاد میر علی واضعك اوغلی اولوب باغچه بری وسائر ال هنرلرنده دخی مشهور ایدی . فقط کویا بودر وواضعك اوغلی دگل میرعلینك پدریدر . والله اعلم

محمد باقر .

محمّد باقر کاشی ۞ جلی وخفی هر ایکیسنی ایو یازمشدر .

دوری .

سلطان بایزید دوری ۞ ابنای ملوکدن اولدیغندن سلطان بایزید کتبه ایدر ودوری آنك تخلصیدر . مشارالیه میر علی هروی شاکردی اولوب میر علی اکا غایتله اظهار محبّت وموّدت ایلکله بعض کرده قطعه‌لرینه (بجهة فرزند عزّتمند مولانا سلطان بایزید الشّهیر بدوری) دیوکتبه وضع ایدر ایدی . ٩٨٦ده صویه غرق اولدی .

بدیع‌الزمان میرزا

بدیع الزمان میرزا ۞ سلطان حسین بیقرا اولادندن اولوب شیبك خان اوزبك النددن فرار ایله شاه اسمٰعیله التجا ایلدی . (٩٢٠) ده استیلای تبریزده سلطان سلیمه دخالتله استانبوله کلوب عاقبت مطعوناً وفات

ایلدی . مشار الیه انواع خطوطده استاد اولوب لاسیما نستعلیقی نهایت درجه‌ده ایو یازار ایدی .

بدیع الزمان تبریزی .

بدیع الزمان تبریزی ‌❁ علیرضای عباسی فرزندی اولوب « خیر الولد سرّابیه » مصداقنجه پدری کبی انواع کمال وهنرده سرآمد اولدی . علوم حکمیه‌دن آگاه اولوب کیجه وکوندز بردقیقه ورزش خط وتحصیل معرفتدن فارغ دگل ایدی . از برمدّت ظرفنده برقاچ لسانه آشنا ونظم ونثرك هرطرزنده پیشوا اولدی ومجالس کباره مراوده ایله صدر قبول بولدی . فقط افسوسکه عمرندن چوق استفاده ایده‌مدی . قبری اصفهانده تخت فولاد مزارستاننده‌در . مطالع مذکور بوقصیده انك یازیسیله گورنمشدر .

بدین خرمی جهان بدین تازگی بهار ❁ بدین روشنی شراب بدین نیکوئی نگار
یکی چون بهشت عدن یکی چون ‌هوالطیف ❁ یکی چون گلاب تلخ یکی چون بت بهار

بهبود .

بهبود شاهنشاهی ❁ شاه طهماسبك بندهٔ زرخریدی ومولانا محمد حسین تبریزی شاکردانندن اولوب حرم خاص شاهیده مولانا محمد شریف ایله برابر کاتب ایدی .

بهرام میرزا .

بهرام میرزا ❁ ابن شاه اسمعیل صفوی شعر، انشا، موسیقی، حسن خط واملاسنی وباخصوص خط نستعلیقی تخته صاحبی پدری ترجمه‌سنده ایراد ایلمشدر . ایکی بچق سنه والی خراسان اولدقدنصکره ٨٩٣ ده عازم دار بقا اولندی .

بنائی .

مولانا بنائی ❁ پدری معمار اولدیغندن بوتخلصی اختیار ایلمش ایدی . خط وموسقیده وعلم ادوارده مشهور زمان امّا تند زبان وآتش بیان اولوب

هر کسله مزاح وهر کسه حرف اندازلق ایدر ایدی . هرآنده هر شیئك ایوسنی امیر علی شیره نسبت ایتمك عادت اولدیغندن برکون بر پالاندوز دکانه کیدوب امیر علی شیر پالانی استرم دیمکله امیر علی شیر قورقوسندن فراراً سلطان یعقوب یانه کیدوب بهرام وبهروزی آنك اسمنه یازدی وینه هراته عودت ایتدی . وایکنجی کره اولهرق ینه بر بویله سبب ایچون فراراً ماوراءالنهره جان اتدی . عاقبت محمد شیبانی یه ملك الشعرا اولدی . و (۹۱۸) ده امیر نجم وقعه‌سنده عالم فانی‌یی وداع ایلدی بو بیت آنکدر .

بیت

زاهد بره کعبه رود کاین ره دینست ❁ خوش میرود اماره مقصودنه اینست

پیرعلی جامی .

پیر علی جامی ❁ مشهدی شاکردی ایدی . مولانا عبدالرحمن جامی معارف وفضائلده سرآمد اولدیغی گبی بو دخی خط وربطده سرفراز ایدی . حتی بدایع قلمندن عبارت اولمق اوزره میر علی پیر علینك مفرداتنده‌کی عینه باققدن گوزلرم خیره اولدی دیو بیورمشدر .

ملا جان .

منلا جان ❁ کاشی وهروی شاگردیدر . واضع خط شکسته‌بسته‌در . بو خط ایکی کاغد اوزرینه یازیلورکه بریسی سیاه رنك اوله شو ایکی کاغدی بر برینك اوزرینه قویدقده خط میدانه چیقر . گویا بوخط مجنونك توامان دیلان خطیدر .

مولانا جعفر تبریزی .

مولانا جعفر تبریزی ٤٠ ❁ بایسنغر میرزانك رئیس کتابخانه‌سی ایدی . انواع خطوط تحریرنده باخصوص نستعلیقده درجهٔ کمال استحصال

ايلمش ايدی . مولانا اظهر ومولانا شهاب الدين عبدالله مرواريد ومولانا شيخ محمود مولانا جعفر شاكردلكی ايله او درجه يه ايرشديلر .

بو قطعه يی مشتمل بر قطعه سی كورلمشدر .

با فلك دوش بخلوت كله ميكردم	كه مرا از كرم تو سبب حرمان چيست
اينهمه جور تو بافاضل ودانا زچه روست	وين همه لطف تو با بيهنر ونادان چيست
فلكم كفت كه ای خسرو اقليم هنر	باهنت بيهده اين مشغله وافغان چيست
شكر كن شكر كه درمعرض فضلی كه تراست	كنج قارون چه بود مملكت خاقان چيست

حكيم جعفر . (حكيم جعفر هروی) دينلان كمسنه دخی كويا بودر .

جلال عضد . **سيّد جلال عضد** ❊ يزديدر پدری آل مظفّردن مبارز الدّين سلطانك وزيری ايدی . سلطان بر كون متفرّجاً مكتبه مرور ايدوب كودكان مكتبی تماشا ايدركن جلالی قرهلمه ايله مشغول كوردكده وكيمك فرزنديدر ديو معلّمه صوردقده معلّم سيّد زاده در ديو جواب ويردی . پادشاه آنی حضوره چيغروب بر مقدار صحبت ايدرك وكمال وجمالنی بكنه رك خواجهٔ مكتبه بو مكتبده كی شاكردان بيننده خوش نويسی كيمدر ديو سؤال ايلدی . معلّم قلمی خوشجه تراش ايدندر جوابنی ويردی . ينه پادشاه كيم قلمی خوشجه تراش ايدر ديدكده معلّم قلمتراشی كسكين اولاندر ديدی . پادشاه بك ايو كيمك قلمتراشی كسكيندر ديدی . مالدار ومنعم وكيمك پدری وزير ايسه اودر واوده سيّد جلالدر ديدی . سلطان مشار اليه بر سطر يازده حسن خطكی تماشا ايده يم ديدی . جلال بو قطعه يی يازوب پادشاهه ويردی .

چار چيزست كه درسنك اكر جمع شود	لعل وياقوت شود سنك بدان خارائی
پاكی طينت واصل كهرو استعداد	تربيت كردن مهراز فلك مينائی
درمن اين هرسه صفت هست چه درمی بايد	تربيت از تو كه خورشيد جهان آرائی

سلطان آنك خطيله بداهت شعرندن حظ ايدوب اون بيك درهم احسان ايدرك تربيه‌سنه اهتمام ايچون پدر بنه آدم گوندردی و اوزمانده نظر همايونله خطاط فاضل وشاعر اولدی . ميرزا بايسنقرك آكا ايلديگی رعايت علو شاننه دليلدر .

جمشيد . مولانا جمشيد ۞ احمد رومی فرزنديدر هراتده نشو ونما بولمشدر .

مير چله . مير چله اسكندر بخاری ۞ هروی شاگردانندن اولوب بالذات كندوسندن مشق ايتمشدر .

مير چله استادی عصرنده برمرتبه‌ده سرآمد اولدی كه مير علی آكا رعايت ايدوب قطعه‌لرينه كندی كتبه‌سين يازمغه اجازت ويردی . ولكن مزبور بدخلق ومغرور اولمغله اول معنايی قبول ايتميوب استادينه بالمواجهه سن كيمسين كه بن سنك كتبه‌كی اختيار ايده‌يم ديو سويلدی . فلاجرم مير علی چله‌يه بد دعا ايليوب آز چمدن اعما اولدی .

حافظ فوته . مولانا حافظ فوته ۞ اكثر خطاطينك معتقدی وواضعك بلاواسطه شاگردی وسلطان حسين بايقرا زماننده خوشنويسانندن ايدی .

حسين علی . حسين علی اصفهانی ۞ مير سيد احمد شاگرديدر . (١٠٣٠) ده حجاز يولنده فوت اولمشدر .

مير حسين . مير حسين حسينی ۞ آنی مير علی يه مقابل طوتمشلردر . مولانا حافظ فوته شاگرديدر .

شرعی . حسين شرعی ۞ بغداديدر طرز عمادده سرآمد ايدی .

شهابی . حسين شهابی ۞ اسحق شهابی شاگرديدر .

سهوی .

میر حسین تبریزی ❀ سهوی تخلصی ایله متخلص اولوب زمان فترتده تبریزدن کاشانه وکاشاندن هندوستانه گیدوب اوراده وفات ایلدی . بو بیت انکدر .

بیت

طرفه حالیست که دارد شب هجران عاشق
خواب ناکردن وصد خواب پریشان دیدن ،

درویش کشمیری

درویش حسین کشمیری ❀ محمد حسین کشمیری شاکردیدر .

کلنکی .

میر حسین کلنکی ❀ بخاری ومیر علی شاکردیدر .

قاضی نیشابوری .

قاضی حسین نیشابوری ❀ غایت متین نستعلیق ایله ایکی بیتی حاوی بر قطعه‌سی گورلمشدر .

قطعه

می مغانه که مردا فکنست وتوبه شکن ❀ چنان بدور تواز شیخ وشاب برده شعور
که زاهدان سحر خیز بر نخیزند ❀ بجای حی علی کردمند نفخهٔ صور

قلندر هروی .

امیر خلیل ❀ قلندر هروی شهرتیله مشهور ومحمود بن اسحق شاکردیدر . شاه طهماسب آنی مشهددن قزوینه کتوردی عاقبت هندستانه گیدوب حیدر آباددن شاه عباس صفوی خدمتی آرزوسیله ینه ایرانه معاودت ایلدی . شاه عباس اکا احسان وانعام ایله قطعات ومرقعات وسائر آثار یازمغه مأمور بیوردی . واو دخی گوزل عهده‌دن گلدی .

بر وقت آنکله میر عماد بیننده مسابقه مباحثه‌سی واقع اولوب شاه عباس ملا محمد حسین ایله ملا علی رضای عباسی‌یی حکم قیلەرق آنلر

قلندر خطنی ترجیح ایتدیلر . عاقبت ینه شاه عباسدن اذن آلوب هندستانه گیتدی . وحیدر آبادده (١٠٣٥) ده مخصوص بر مقبره‌ده مدفون اولدی .

خواری . خواری تبریزی ۞ خطّاط ماهر وشاعر قادر ایمش بو بیت انکدر.

بیت

خواری بدان رسیده که بد گوئی مرا ۞ سرمایهٔ خوش آمد اغیار کرده‌است

خونی . میر خونی ۞ سلطانعلی مشهدی شاکردیدر . استادی قلملرندن بریسنی بولوب تقالاً انکله مشق ایدرك امثال واقراننه فائق و بعده استانبوله گلوب سلطان سلیمان خان حکمیله شاهنامهٔ خاقانی کتابتنه مأمور ووظیفهٔ خوار اولدی .

خیرالدین . خیرالدّین ۞ میرعلی شاکردیدر . اجازتدن صکره استادینك باشلدیغی شهنامه‌نك اتمامنه موفق اولدی . وفاتی (٩٨١) ده‌در .

دوست محمد . دوست محمّد ۞ هراتی وقاسم شادیشاه شاکردیدر . تعلیق خط ایله کوزل بر مصحف شریف یازوب شاه طهماسبك مورد التفاتی اولدی امّا دوست محمد کوشوائی (٤٠) لردن ووفاتی (٨٧١) ده‌در .

رستم علی . رستم علی خراسانی ۞ مشهدی شاکردانندن وبهرام میرزا ایله اوغلی سلطان ابراهیم میرزا کتابخانه‌سنده اولوردی . استاد بهزادك یگنی‌در . (٩٧٠) ده دائیسی یاننده مدفون اولدی .

رشیدا . رشیدا ۞ خلیفهٔ اعظم لقبیله ملقّب ومیر عمادك یگنی ایدی . پدری دیالمهٔ قزویندن اولوب کندوسی دائما دائیسی ایله برابر بولنوردی . میر

عمادانك قوت قلمی اعترافله براز قطعاتی کنارینه قوّت ونیرودن کنایه اوله‌رق
نریمان کتبه‌سنی وضع ایدردی . سبك وسیاق خطده میرعمادی بیله
کچدی . امّا وفات خالدن صکره مکدّر الحال هندوستانه سفر ایلدی .
واورادن کشمیره کیدوب (١٠٤٨) ده وفات ایتدی .
مشاغلنده بر درجه مواظبتی وار ایدیکه میرعماد وقعه‌سندن صکره
مختفی قالدیغی ایکی اوچ آیده مشق ایچون معیّن محلّی اولمدیغندن آنجق اون
ایکی بند کاغد سمرقندی قردلیه‌بیلمش ایدی . بو سببدن میرزا ابوترابه
شکایت گونه امان میرزا فریادیمه یتیش قواعد خطّی اونوده‌جغم دیر ایمش .

حکیم رکن الدّین.

حکیم رکن الدّین الشمس ❀ اباً عن جد اطبّادن وعندالملوك مقربادن
ایدی . شاه عباس بزرك اکا دلگیر اوله‌رق مصادرهٔ اموال ونفیینه امر
ایلدی . حکیم مشهده کیتدی . پادشاه بلخه عزیمت ایلدیگنده اورادن
دخی هندوستانه جان اتدی .

زین الدین .

زین الدّین محمود ❀ مشهدینك شاکرد بلا واسطه‌سیدر . صفات
پسندیده ایله موصوف ومیرعلینك استادیدر .

سبز علی .

سبز علی مشهدی ❀ مشهدی شاکردیدر .

سلطان حسین .

سلطان حسین ❀ شاکرد حسین باخرزی خراساندن عراقه کیدوب
فرهاد خان کتابخانه‌سی خوشنویسانندندر .

سلطان علی ـ سلطان الخطاط .

سلطان علی مشهدی ❀ عالم جوانیده یوسف ثانی وثانی یوسف
ایدی . مولانا اظهر هروی اکا فرزندانه وپدرانه تعلّق خاطر پیدا قیلوب
حسن تربیه‌سندن بر آن فارغ اولمز ودائما سویلر ایدی .

در مشق تقصیری مکن پیوسته‌ای سلطان علی ❀ در روز کن مشق خفی در شام کن مشق جلی

پرورش استاد ایله خط نستعلیقده درجهٔ کماله واصل واول حکیمك کوستر.
مدیکی کبی تربیه سی سایه سنده اخلاقی کال مرتبه ده تهذیب واستحسان بولدی .
وکندوسنه لقب سلطان الخطاطین ویرلمش ایدی . ساده دل اولدیغندن
برکون سلطان حسین بیقرا اکا بنم ایچون بر سنك مزار طرح ایدوب یاز
دیدکده سلطان علی پادشاهم هرنقدر فرمان پادشاه بندکانه مقرر وفرض
ایسه ده بو امرك حصول پذیر اولمسی اوزون بر مدته متوقفدر سویلسنه
پادشاه کوله رك لطیفه اوزرندن بز دخی چوق یقینده اولمك خیالنده دکلز.
سز دخی پك عجله ایتمیك دیو جواب ویردی . باری سلطان الخطاطین
صنایع غرا وبدایع بیهمتا ایله خفی وجلی ووالاو پست برسنك نشان طرح
ورسم ایلدی که شمدی یه دك هرکس آنی کورور حیرتدن پارمغین ایصیرر .
سیاحان رو ایلتجه آنی کورنلر حیران وکندولرین اولمش صانورلر .

امیر علی شیر نوائی دخی رعایت خاطر زیبالرنده سرمو قصور همت
او دخی استنساح آثارلرنده عطالت کوسترمدی . عمر شریفی آلتمش
آلتی یه بالغ اولدقده دها النه زلل وخطنه خلل کلمامش ایدی . نته کیم
کندوسی دیمشدر .

مرا عمر شست وسه شد بیش وکم ۞ هنوزم جوانست زرین قلم
توانم بلی از خفی وجلی ۞ نوشتن که (العبد سلطان علی)
مولانا جامی نك دخی آنك خطنه غایة الغایة میل درونی اولدیغندن
آنك همتندن دخی استفاده دن خالی دکلدر .

اما نوائی قولنجه مولانا جامی برعبدالصمد نام جوان خوش خطی
کتابت آثاری ایچون کوزه کندیردی . اودخی امتثالاً للامر قبول ایلدی .
فقط عموم کاتبانده سهو وحشو ونقصان عادت اولدیغی کبی اوجوان دخی
اصول طریق عادی بی یرینه کتوردی . بنابرین مولانا جامی دخی نازکی
طبع ایله بوقطعه یی اکا یازوب کوندردی :

قطعه

خوشنویسی چو عارض خوبان	سخنم را بخط خوش اراست
لیك دروی زنا درستی طبع	گاه حرفی فزود وگاهی کاست
کردم اصلاح آن من از خط خویش	گرچه نامد چنانچه دل میخواست
آنچه او کرده بود با شعرم	من زخطش قصور کردم راست

جمله منظوماتندن خط رساله‌سیدر که مشهوردر .

(بو قطعه زیبا دخی آنك زادهٔ طبع عالیسیدر .)

ازین شکسته هرآنکس کند توقع مشق	سه چیز خواهم ازو گرچه هست بس دشوار
اول مداد که اندر سیاهی و جریان	بود چو بخت من وآب دیدهٔ خونبار
دوم قلم که چو مژگان من نباشد سست	سیم خطی چو خط عنبرین یار نگار

باغ مراد دیلان جهان ارا عمارات ومنازلنك تمام کتابه‌لری انك یازیسیدر . وفاتی ٩١٩ ده ومرقدی مشهدده‌در .

سلطانعلی قاینی .

سلطان علی قاینی ۞ تاریخ هجرتك ٨٦١ ده سلطان حسین بیقرا زمانی خوشنویسانندن وجامی حضرتلرینك آثارینی تسوید ایله صرف اوقات ایدن معتقداننددن اولوب حسن خطنه اغتراراً کتابت تکلیفنده بر بیت کتابته بر کتاب اجرتن طلب ایلدیگی مجالس النفایسده یازلمشدر . وگویا بوندن غرض کتابتنك جامی آثارینه انحصاری ایمش . مؤلف بنده‌لرنجه بو سلطان علی ایله سلطان علی هروی اسملرنده بر اشتباه اولملیدر .

سلطان محمد بخاری .

سلطان محمد بخاری ۞ بونك خطی حقنده سویلنمشدر .

بیت

خطت دیدم دهانم گشت پرآب ۞ مگر خط تو آلوی بخاریست

تربتی .

سلطان محمّد تربتی ۞ کاتب رقم ایدر مشهد مرتضویده مدفوندر .

سلطان محمد خندان .

سلطان محمّد خندان ۞ مشهدی شاکردانندن ولطف طبع ایله موصوف ومحبت اهل عیش ایله مشغول بلدهٔ فاخرهٔ هراتده کتابت نسخ شریفه‌یه همت ایدر ایدی . رنکه نویسلکده مشهور ایدی . خطنك وصفنه نه تقریر کافی ونه تحریر وافیدر وفاتی (۹۵۰) ده‌در .

مشهدی زاده .

سلطان محمّد نور ۞ مشهدی زاده ومشهدی شاکردیدر . خطّی بی قصور وشعرده مشهور اولدیغندن نور علی نور ایدی .

سلیم کاتب .

سلیم کاتب نیشابوری ۞ شاه محمود نیشابوری تلمیذانندن ومیر جلال الدّین حیدر استرآبادی کوله‌سی ایدی . پدری حبشی وکندوسی یاقوت کبی صاحب خطّ اولوب قطعه نویسلکده سلطان محمد نوره مقابل طوتیلور ایدی . قطب الدّین یزدی آنی رنکه نویسلکده ماهر اولوب نازك قلملك آنك شاننده نازل اولمش برآیت اولدیغنی بیان ایلمشدر . (۹۹۰) ده مشهدده وفات ایتدی .

شاه محمد کاتب .

شاه محمّد مشهدی ۞ مولانا سلیمی یا مالك شاکردی اولوب کاتب رقم ایدر . رنکه نویس اولوب تخلّصی واثقیدر .

شاه محمود .

شاه محمود نیشابوری ۞ زرین قلم مولانا عبدی کندی خالوسنك یا مشهدینك شاکردیدر . شاه اسماعیل زماننده استاد سرفراز ایدی . شاه اسماعیل سلطان سلیم خان ایله محاربه‌سنده استاد بهزاد مصوّر ایله بونی مغلوب اولورسه‌م سلطان سلیم النه دوشمسونلر دیو پنهان ایلمش ایدی . مغلوباً عودت ایلدکده الك اوّل تجسّس قلدیغی آنلر ایدی .

شاه محمود شاه اسماعیل عهدنده شهنامه کتابتنه مأمور ایدی .

مولانا محمود ❁ میرعلی وسلطان علینك شاکردی . پنج کنج نظامی‌یی غبارین خط ایله شاه طهماسب کتابخانه‌سی ایچون یازدی واستاد بهزاد آنی مصوّر ایلدی . شاه طهماسب تبریزده ایکن مولانا مدرسهٔ نصیریه‌ده اوطورر ایدی . عاقبت امور جهاندن دلگیر اولوب مشهده کتدی ویکرمی سنه اوراده یشادی عمری (۸۸) وفاتی (۹۷۰) ده مولانا سلطان علی یاننده مدفوندر .

مولانا محمود .

شاهو یردی ❁ سلطان علی بیلدار اوغلی وشاهسوار خطّاطان دیو تذکره‌لرده مذکوردر .

شاهو یردی .

شرف‌الدّین یزدی ❁ قطب‌الدّین یزدی صاحب رسالهٔ قطبیّه‌نك برادریدر . مشاهیر ارباب معارف وهنردن مذهّب کاملدر . (۹۰۰) ده یازدیغی وایشلدیکی اربعین جامی کورلدی کورلمکه شایاندر .

شرف یزدی .

شفیعا ❁ پیشوا لقب وسادات هراتندر . میرزا ابو تراب شاکردی میرزا فصیحی ملك‌الشعرای هراتدن تلمذ ایدوب هیچ برخطاطك قوّه‌سنده بولنمیان کندوسنه مخصوص بعض رموز ونکات خطّی اختراع ایلدی . وانواع علوم وفنون تحصیل ایتدی . فقط هیچ فائده کورمدیکندن هندوستانه سیاحت وینه هراته معاودت ایله اختیار انزوا ایلدی . و ۸۵ یاشنده ایکن مشهد رضویده مدفون اولدی . شکسته دینلان خط بونك اختراع کرده‌سیدر . نقش وتصویر وتذهیبده دخی استاد ایدی .

شفیعا .

مولانا شمس‌الدّین محمّد بسطامی ❁ میرسیّد احمد شاکردیدر . شاه عباس کتابخانه‌سی خوشنویسلرندندر .

شمس بسطامی .

شوقی ·

شوقی یزدی ٤٠

شهابی بلخی ·

شهابی ٤٠ ❀ اسمی شاه حسین وبلخی، خواجه محمودڭ استادی وخواجه محموده شهابی دیمك بوڭا منسوب اولدیغندندر .

پورانی ·

شیخ نورالدّین پورانی ❀ شیخ ابوسعید پورانینڭ خلفیدر . صغرسننده حسن خطده بر درجه‌یه واردیکه برقرن کتابت ایدنلر اول مرتبه‌یه واصل اولمشلردر . شیخ زاده پورانی بودر .

شیخ اول کرمانی ·

میر شیخ اوّل کرمانی ❀ ولایت هند پادشاهی همایون شاهك پدر بزرگواری بابر میرزانڭ درگاهنده خوشنویسلك خدمتنده واقلام ستّه‌ده استاد ایدی .

شیخ ثانی کرمانی ·

میر شیخ ثانی کرمانی ❀ میرشیخ اوّلك اوغلی مولانا محی‌الدّین‌در. ثلث ونسخی پدرندن ونستعلیقی سید احمد مشهدیدن یازمشدر .

شیر علی ممتنع التقلید ·

شیر علی ممتنع التقلید ٤٠ ❀ مجالس‌النفایسده مسطوردرکه مولانا شیر علی خطی بر درجه‌یه ایصال ایتدیردیکه خوشنویسان وقتندن کمسه آنی تقلیده قادر اوله‌مدی .

صالح بخاری ·

مولانا صالح بخاری ❀ محمود شهابی شاگردیدر . چغتای پادشاهلرندن عبدالله خان واسکندر خان زمانی خوشنویسانندندر . تألیف کتاب ایله مشغول ایکن وفات ایتمشدر .

صدرالدین ·

میر صدرالدّین ❀ میرزا شرف جهان قزوینی فرزندیدر . مولانا مالك شاگردی اولوب رنك آمیزاق ووصالقده دخی استاد ایدی .

شاه عباس آنی تذکره دولتشاهی کتابتنه مأمور ایتـدی فقط اتمامه موفق اوله‌مدی . (۱۰۰۷) ده مشهده گیدرکن بسطامده وفات ایلدی .

صنعی .

میر صنعی نیشابوری ۴۰

شاه طهماسب .

شاه طهماسب ❁ ابن شاه اسمعیل صفویه سـلاطیننددر . ثلث ونسخی تکمیل ایلدکدنصکره خط تعلیقی عماددن تحصیل ایلدی . اون بر یاشنده تخته جلوس ایتمشدر . وفاتی (۹۷٤) ده‌در .

ظفر علی .

ظفر علی هروی ❁ معزالدین شاکردیدر .

میر عبدالباقی .

میر عبدالباقی خطاط ❁ سـادات اصفهاندندر . طعـامی گوزل پیشوردیگندن بر طعـامی شاه اسماعیلك مقبول طبعی اولوب آدینـه مقبولی دیمشدر . بومطلع انکدر .

بمقبولی کسی رادست رس نیسـت ❁ قبول خاطر اندردست کس نیست

نظام‌الدین منشی

امیر نظام‌الدین عبدالحی منشی ❁ مـیرزا ابوتراب فرزندیدر . محمود خان شیبانی زماننده منشی ایدی . شـاه عباس وقتنده نظام‌الدین میرعلی شیر مدرسه‌سنه مدرس وصکره‌دن ۹۳۰ ده شاه اسمعیـلك امریله استرآبادده مدرس اولدی .

عبدالحی منشی .

عبدالحی منشی ❁ نیشـابوریدر . زمان سـلطان سعیدده بر مدت صاحب دیوان انشـا اولوب کتابت مناشیر ایله مشـغول ایدی . قرا باغ وقعه‌سندن صکره امیر حسن بیك نظر تربیه‌سنه منظور اولوب مادام الحیاة آنك ملازمتنده ایدی .

عبدالجبار . عبدالجبار اصفهانی ⊛ عماد شاکردیدر . وفاتی ١٠٦٥ دهدر .

عبدالخالق . عبدالخالق باخرزی ⊛ میر علی شاکردیدر .

عبدالرحمن محرف . عبدالرّحمن خوارزمی ⊛ شرح حالی محرّفان خط صره‌سنده ذکر اولنه‌جقدر .

عبدالرزاق . عبدالرّزاق ⊛ میرعمادك شاکردی وخواهر زاده‌سی اولوب محاوراتی خوش ومکالماتی دلکش وحاضر جواب ایدی .

حسن آوازی مناسبتیله شاه عباس عهدنده آلتی یوز تومان معاشله شاهنامه خوانلق ومرقعات وکتب نفیس کتابتیله ممتاز ایدی . قبری میر عماد قبری یاننده‌در . بو بیت انکدر .

بیت

اسیر آنخم زلفم که هم در دست و هم درمان ⊛ غلام آنخط سبزم که هم زیشت و هم مرهم

عبدالرحمن انیسی . عبدالرّحیم انیسی ⊛ خوارزمیدر محرّفینده ذکر اولنه‌جق .

عبدالصمد . سیّد عبدالصمّد ⊛ کاشانیدر . وبعض سمرقندی دیمشلردر . تصویر وتذهیبده دخی استاد ایدی . جامی دیوانینی بوزان بودر .

عبدالکریم بادشاه . عبدالکریم پادشاه ⊛ انیسی‌نك قرنداشیدر . محرّفین خطده ذکر اولنه‌جقدر .

عبدالله کاتب . شیخ عبدالله کاتب ⊛ هراتیدر . قرق بش سنه امیر علی شیر خدمتنده بولندی وکیسه آلدن اینجمدی .

واضع زاده .

عبدالله ابن میر علی ⊛ واضع زاده شکرین قلم لقبیله ملقب ایدی. متانت واستحکام خطده واغلب فنونده امثال واقرانه فائق ایدی . علم حکمت وعرفانده وقواعد انشا وانشادده صدر نشین محفل ارباب ایقان ایدی . حکیم جعفر هروی ایله استاد مولانا اظهر بونك شاگردیدر . اگرچه پدری خط نستعلیقی اختراع ایلدی امّا بعض رموز ونکاتی باقی قالمش ایکن میرعبدالله آنی استکمال ایلمش . وبالاستحقاق پدرینه جای نشین اولمشدر .

وزیر وقت ایچون سویلیوب یازدیغی برقطعه‌نك صورتیدر .

ای وزیری که فلك حلقه بگوش درتست	خود فلکراجه دری بهتر ازین میباید
پرتو رای ترا دید خرد گفت مرا	چه مبارك سحری بهتر ازین میباید
توامان چون زغلامان کمر بستهٔ تست	بر میانش کمری بهتر ازین میباید
خواست تاجلوه دهد وصف نو طاوس ضمیر	لیکنش بال وپری بهتر ازین میباید
صاحبا خاطر وقاد قدر قدرت تو	با دعاکو قدری بهتر ازین میباید

عبدی .

عبدالله ⊛ سلطان علینك خواهرزاده ومربّاسیدر . سکسان یاشنده ایکن سکز یاشنده‌کی چوجقلرك لباسنی کییوب آنلر گبی حرکت ایدر ایدی .

میرکلانزاده .

عبدالله ابن میر کلان ⊛ وفاتی بیگدن صکره در . جامی آثارندن برچوق آنك خطیله گورلمشدر .

عبداللهقزوینی .

عبدالله قزوینی ⊛ اصلی شیرازیدر . شاه طهماسب آنی قزوینه گتوروب کاتب اسرار ایلدی . وفاتی (۹۸۳) ده‌در .

عبدی کاتب .

عبدالله نیشابوری ⊛ عبدی کاتب شهرتیله مشهوردر . شاه محمودك دائیسی وسلطان علی مشهدی شاگردیدر .

عبدالواجد .

عبدالواجد مشهدی ⊛ سلطان علی شاگردیدر . محروسهٔ قسطنطینیه‌یه گلوب سلطان سلیمان خانه وظیفه خوار اوله‌رق اوراده

قالمشدر . وشهرت عظیم صاحبی اولمشدر . کوتاهیه‌ده مدرسه‌نك برنده ساکن اولوب اومدرسه‌یه واجدیه دیمشلردر . (٨٧٣) ده نقایه‌یه نقایة‌الفقه الواجدیه اسمنده برشرح یازوب پادشاهه صوندی . پادشاه بکنه‌رك انعام فراوان ایلدی . فناری زاده التماسیله‌منظوم بررساله اسطرلاب دخی یازمشدرکه نسخه‌سی چوق نادردر . (٨٣٨) ده وفات ایتدی .

عشق .

عشقی تبریزی ☼ رنگه نویسلك ایله مشهوردر . (٩٧٦) ده قزوینده وفات ایلدی .

عضد بخاری .

عضدالدین بخاری ☼ انیسی‌شاکردیدر . کویا (جلال‌عضد) بو در .

حافظ علی .

حافظ علی هروی ☼ ولد مولا نورالدین غوریانی . (٤٠) واعزهٔ ساداتدندر . اکثر خطوطی ابو یازار ایدی . سائر حالاتی تذکره دولتشاهیده مذکوردر .

ابن‌خوش‌مردان

علی بن خوش مردان ☼ متانت کتابت صاحبی ایدی (٩١٩) ده وفات ایلدی .

علاءالدین .

علاءالدین محمد ☼ باخرزه متعلق رزه قریه‌سندندر . (٩٤٩) ده وفات ایتمشدر . شاه محمود ایله برقاچ کون مناسبت پیدا ایدوب صکره حسن خط تمشقنه باشلامش وامیر خسروك خمسه وسائر آثارینی چوق یازمشدر . بعضیلری بونی بلا واسطه سلطان علی شاکردیدر دیمشلردر .

سیدعلی‌مشهدی .

سید علی مشهدی ☼ مشاهیردندر . (١٢٠٠) ده هندوستانه گیدوب اوراده وفات ایلدی .

علی بك .

علی بك ۞ شاه‌طهماسبك رکابداری‌اولوب قطعه‌ئی‌غایت ایو یازمشدر .

علی رضای عتیق .

علی رضای عتیق اصفهانی ۞ میرعلی شاکردیدر. وفاتی (۹۸۱) ده‌در.

علی رضاء عباسی .

علی رضای عباسی ۞ شاه نواز عنوانی ایله معنون ورقیب ومخالف میرعماد ایدی . ارکان اربعه خطدن رکن نستعلیقی بونی دیمشلر ومیرعمادك قتلنه سبب اصلی بونك رقابت وحسدی اولمشدر . ایرانك هریرنده علی‌الخصوص اصفهانده شایان تماشا کتابه‌لر ولوحه‌لری واردر .

اصفهانده شیخ لطف‌الله مسجدی جوارنده بازار خفافان وحلاجان دیدکلری چارسونك طاقنده خط نستعلیق جلی ایله ایکی رباعی ومسجد شیخ لطف‌الله‌ده بر کتابهٔ نازنینی ومسجد جامع عباسینك کمر صفه‌سنده بر کتابهٔ رنکینی واردرکه وصفی هیچ بر وجهله اوله‌مز . خط شریفی ایله نسخ وآثار بیشماری کورلمشدر .

قدوة الکتاب میرعلی واضع .

خواجه میر علی ۞ تبریزی واضع قدوة الکتاب لقبیله ملقّب کتابت نستعلیقه روش خاص ویروب خطوط سته‌دن تفریقنه کوشش وورزش ایدن استاد نامداردر .

سلطان الخطاطین قبلة الکتاب سلطان علی مشهدی
آنك حقنده سویلمشدر .

نسخ تعلیق اگر خفیّ وجلیست
تاکه بودست عالم وآدم
وضع فرمود او زذهن دقیق
نی کلکش ازان شکر ریزست

واضع الاصل خواجه میر علی است
هرگز این خط نبوده درعالم
از خط نسخ وز خط تعلیق
کاصلش از خاك پاك تبریزست

آنك زمانـنه دگين رسائل ديوانی ومكاتيبك خط تعليـق ايله يازلمسی متـداول ومتعـارف ايكن خطّی ايجـاد واختراع ايتمكله خط تعليقـه قلم نسخ چكدی . لاجرم خطنـه نسخ تعليق نامی ويريلوب تخفيف ايچـون نستعليق ديئلدی .

ميرعلی واضعك بو خطی وضعی اوزرينـه لطيفه‌مانند بر فقره مشهود اولوب ذكری بوراده مناسب گورلدی (كتـابت) تاريخی حـدودنده بو قلم تعليقـك قدوة الكتاب ميرعلی يا سـلطان علی تبريزينـك ايجـاد واختراعنه مؤدی بو اولديكه برشب فيضنا كده نيازمند درگاه بی‌نياز اولوب الها گردگارا بكا بر خط احسان ايله كه بندن اقدم مرسوم بالقلم اولمامش اوله ديو تضرّع كنان مشـاهده ايدركه شـير گردگار حيـدر كرّار كرّم الله وجهه‌نك عالم معناده پای بوسلرينه شرفيـاب اولوب بوماجرای دلاراسـنی اول سلطان تيغ وقلمك پيشنهاد سعادتلری ايلدكده شاه مردان حضرتلری دخی رجالرينـه مسـاعده بيـوروب ای مرد خـدا قاز ديدكلری مرغ جسيمكه معلومكدر اكانگاه انداز امعان اولوب برگونه خطّ خوش نمط اندن اختراع واجتهاد ايدرك تفرّد ايله ديو اشـارت بيوردقلرنده صـاحب ترجمه يا سـلطانم بط ديدكلری قوشـدن نه شكل خط مأخوذ ومستنبط اولور . بو سرّی حلّ بيورك ديدكده اول باب مدينـة العلم ای مرد خدا بو طير كركدن سـير ومرغ فيـل چشم شب پرهپای وكشتی خاك پيمـانك منقاری مدور، محدب، مقعر، وآغزينـه منتهی اولدقده قليـل العرض اولوب باشی امرودی وطرفينی رفيع وميانی غليظدر . كردننك اولی رفيع اولوب كيتدكجه غليظ اولور . سينه‌سی مدوّر ووارد‌قجه تدريجی اينجه‌لـور . بعده دمنك سه كوشه وباريك وفراخ اولمسيله برابر اوّلی آخرينه نسبتله اينجه وكيتدكجه پهن اولور . چشمان نقطه نمونی قرب وبعدده اعتـدالكون واكثر اندامی عظم وصغرده ناموزون گورينـور . اشـته بو رسم ناديده اوزره گاه نيم قلم وگاه ثمن پريمن مسلّم ايله روی قرطاسـده اول مرغ آيدن توليد واظهار

شکل خط آبدار متین اساس ایله بر کتابت بی اندراس ابداع ایله دیو امر بیوردیلر .

سلطان علی دخی خوابدن بیدار و حسن سلیقه وطبیعت وجودت قریحت سایه‌سنده بووجهله مباشرت وابتدار ایله خط تعلیقه صورت و بروب یادگار و برگذار ایتدی . لکن تنقیح بیورمامشلر ایدی . بو سببدن کمال مرتبه‌ده شیوه‌دار اولیوب ارباب بصیرت آنك ثلث قوتیله شش قلمه نسبتن حس ایدرکه زیارت ایدنلر عندنده بو سخن مسلّم ومستحسندر . زیرا کاسه‌لری غایت واسع وعین باشلری عین ثلث گبی لکن کوچك وکشیده‌لری میزان روحانیسندن زیاده مقوّس ودراز بر خط نو امتیازو فی‌الحقیقه قاز گبی مرغ ناساز بویله بر خط ایچون مأخذ تولید اولمق محلّ اعجازدر . ناقل حکایت عارف قاضی عسکر ومأخذ لطیفه محمد تبریزیدر .

میر سید علی .

میر سیّد علی ⊛ مشهدیدر خطاطین وشعرای نامداردن ایدی . (١٢٠٠) ده هندستانه سفر ایدوب اوراده وفات ایتدی .

میر علی کاتب سلطانی .

میر علی هروی ⊛ یازیسنی کاتب سلطانی کتبه ایدر . ولادتی هراتده ونشو ونماسی مشهدده‌در . پدر بزرکواری بعضیسی قولنجه میرمحمدباقر ذوالکمالین در . میر علی کندو زماننده نامدار وخط ور بطده یکتای روزکار ایدی . (٩٤٥) ده زمان سلطان سعید کورکان ده وقوع بولان شورش اوزرینه خواجه ناصرالدین عبدالله آنی وفضلا وهنرمندان و پیشه وران هراتدن برجم غفیری جبراً بخارایه کوتوردی . آنك حقنده هر نقدر رعایت واحترامدن دریغ ایتمدی ایسه‌ده مغایرت مشرب ومخالفت مذهب جهتندن میرعلی ناصرالدین ایله هیچ برگونه دلگرم اوله‌مدی، اماحسن خطی واسطه‌سیله ناصرالدین آنك یقه‌سنی الدن براقمز وکتابت نسخ نادیده ونفیسه‌یه اجبار ایلر ایدی .

انشـا وشعرده دخى قدرت وقوت طبعى وار ايدى بوقطعـه‌يى وصف حال اوله‌رق سويلشدر .

عمرى ازمشق دوتاكشت قدم همچون چنك ❊ تاكه خـط من بيچاره بدين قانون شـد
طالب من همه شـاهان جهـانندو مرا ❊ در بخارا جكر از بهر معيشت خون شد
اين بلا برسرم ازحسن خط آمد امروز ❊ وه كه خط سـلسلهٔ پاى من مجنون شـد
سوخت از غصه درونم چه كنم چون سازم ❊ كه ازين شهر مرانيست ره بيرون شـد

بو قطعه دخى آنكدر

چهل سـال عمرم بخط شد تلف ❊ سر زلف خط نآمد آسان بكف
زمشقش دمى هركه فارغ نشست ❊ چو رنگ حنا رفت خطش زدست

برقطعه‌سنك صورتى

اكر نكشت دل من تنور آتش عشـق ❊ چرا ز ديدهٔ من خاست دمبدم طوفان
اكر نه چشم من ابرست وچهرهٔ تو چو كل ❊ چرا ز كريهٔ من آن همى شـود خندان
اكر نه يزدان درمان ودرد از تو سرشت ❊ چرا دوچشم تو دردآمدست وهم درمان
اكر نه هست نشان از دهان تو سخنت ❊ چرا بى سخنى باشـدت نهفتـه دهان
اكر نه غاليه دان كرد آن دهان چو قند ❊ چرا زغاليـه دارد بكرد خويش نشان
اكر نه هست اثر از ميـان تو كمرت ❊ چرا چـو بى كمرى نايدت پديد ميـان
اكر نه شـد ايمان نهفتـه اندر كفر ❊ چرا نهفتـه رخ تو بكفر در ايمـان

طقوز يوز آلتمش آلتيده وفات ايدوب شيخ يوسف الدين باخرزى يانده مدفوندر .

رسالهٔ قطبيه‌ده ذكر اولنديغنه كوره كويا زين الدين محمود شاكرديدر. لاجرم بالواسطه مشهدى شاكردى اولور. بارى مير على‌نك حسود ومعارضى دخى چـوق ايدى . ازجمله قسم شاديشاه قولاغنـك آغرلغنى تزئيف ايليه‌رك سويلشدر .

كران كاتب كه دارد عوى خط ❊ هواى خود پسندى برده هوشش
ازان رو خط او اصـلى ندارد ❊ كه تعليم كسى نشنيده كوشش

میر علی بو اعتراضدن خوشلنمیوب حتی تنزّلاً بو جوابی دخی یازمش ونقل خطّنه اعتراض ایتمشدر .

پسر ناقبول شادیشاه ❀ چون پدر ناقبول ومنکوبست
خطّ بی نقل او نباشد خوب ❀ اگر آن نقل میکند خوبست

ارباب قلمدن برچوغی قطعه نویسلکده میر علینك خطنی وطراوت قلمنی مشهدینکنه ترجیح ایدرلر . اما عموماً روش وکشش وکرسی ودوایر خط مشهدی‌یی دها زیاده بکنورلر .

میر علی اشعارندندر .

ای که در وادی خط صرف کنی نقد حیات	بشنو این نکته وچون من بنشین فارغ بال
پنج چیزست که تاجمع نکردد باهم	هست خطاط شدن نزد خرد امر محال
دقت طبع و وقوفی زخطو قوت دست	طاقت محنت واسباب کتابت بکمال
گرازین پنج یکی راست قصوری حاصل	ندهد فائده گر سعی نمائی صد سال

میر علی کاتب ❀ مشهدی ومولانا اظهر شاگردیدر . گجرات هندوستانده (۹۳۵) ده وفات ایلدی .

میر عماد ❀ سادات سیفی حسنی‌الکنیهٔ قزوینیدر . کندوسی سالك مسالك عمادالملك اولدیغندن استعارةً بو لقبی آلمش ایدی . ابتدای امرده قزوینده عیسای رنگ نگار شاگردی اولوب بعده مالك دیلمی تلمیذانی سلکنه گیردی . کندویی آنك شاگردلغندن مستغنی گوردیگی وملا محمد حسین تبریزینك شهرتنی ایشتدیگی گبی تبریزه قوشوب اوراده گاه وبیگاه گیجه وگوندوز کوشش وورزش خطّه چالشدی . یالکز آلتی آیده بر تراش اولدیغی مشهوردر . برگون سیاه مشقلرندن بریسنی استادینه گوسترد کده استادی حیرت ایله عجیب بر خطدر . اگر بو مرتبه‌یه ایریشه‌بیلورسه‌ك زهی

میر عماد .

سعادت دیدیگی گبی کندی خطمدر . سویلدیگی اوزرینه منلا محمد حسین بوگونکی گونده قلمرو قلم سنڭ قبضهٔ تسخیرندهدر . دیو اکا تبریك وتهنیت ایلدی . بعده اذن استاد ایله ممالك رومه روان اولوب ایپ ابوجه اوراده سیاحت ایلدکدن صکره خراسانه وهراته گیدوب اورادن غزوینه مراجعت ایلدی . غزوینده ایکن بعضاً تفنن طریقیله گیلان ورود باره گیدر ایدی بیك سکز سنهٔ هجریهسنده رخت اقامتی اصفهانه نقل ایدوب سلاطین صفویه طرفندن کندوسنه انواع اعزاز واحترام ایفا اولندی . اولزمانڭ حسن اتفاقندن بریسی بو ایدیکه میر لقبیایله ملقب اوچ ذات عالی صفات ظهور ایتمش ایدی .

بریسی، عارف زمانه وصوفیٔ مردانه میر فندرسکی .

ایکنجیسی، فیلسوف یکتا ومتکلم بیهمتا میر داماد .

اوچنجیسی، قلمزن بی مانند وخوشنویس ارجمند میر عماد .

اختلاف وتباین شیوه واسلوبی سائر خطاطان ایله بدیهی واشکار ومتانت ورزانت کتابتی هرکسه پدیداردر .

بودخی مرویدرکه میر عماد مرحوم بابا شاه اصفهانیدن وملا محمد حسین تبریزیدن مشق ایلدیسهده علی سلطان واضع ومیرعلی کاتب وقبلة الکتاب گبی اساتیدڭ قطعات وسیاه مشقلرینی تحصیل ایدرك کندی قریحهسندن بر وادیٔ نوظهور میدانه چیقاردی . عاقبت سن شریفی آلتمش اوچه واردقده بیك یگرمی درتده رتبهٔ شهادتی فائز اولدی .

مرحوم میر عمادڭ شهادتی اوزرینه اختلاف روایات چوق ایسهده حقیقتی بودرکه میر مرحوم غیرت دینیه وحمیت اسلامیه اقتضاسنجه اتحاد اسلام ورفع اختلاف ومباینت دینیه طرفدارانندن اولوب شقاقات فرعیهنڭ اورتهدن قالدیرلمسی وملت واحدهنڭ نقطهٔ واحدهیه جمعی اعتقادنده

ایدی . بو معنی ارباب حقد وحسد وظاهر بینان طرفندن تسنّن وتشیع مسئله‌سنه حمل اولنه‌رق موجب هلاکی اولدیلر . بوندن ماعدا شاه عباس منلا محمد حسین تبریزی شاگردانندن ومیر عمادك هم مشقانندن علی رضای عباسی‌یه میر عماده رغماً زیاده حرمت ورعایت وگوناگون وروز افزون احسان وعنایت ایدر اولدیغندن وحتی کندی الیله موم طوتوب علی رضا اول موم ایشیغنده کتابت ایلدیگندن وآنی کتابدارلق منصبی اکرامیله کاتب خاص قیلدیغندن میر عماد علو حسب ونسب ایله برابر بوگونه معامله‌یی چکه‌میوب باطناً پادشاهدن دلگیر اوله‌رق مواجهة نکات وکنایات پهلودار ومضامین وتعبیرات دل آزار سویلر ویازار وحضورینه صونار ایدی .

بوراده یازوب حضور پادشاهی‌یه تقدیم ایلدیگی قطعه‌لردن برقاچی تحریر اولنور .

ز روزکار مرا غصه هابسی است که نیست	مجال آنکه کنم شمّهٔ ازان تقریر
ز پشتی کرمت کردم این عتاب که او	مشیر ومحرم من بود اندرین تدبیر
اگرچه رسم بزرگی تو به شناسی لیك	بگویمت سخن و آن زمن بخورده مگیر
کسی که برسر احرار سروری جوید	روا ندارد درحقّ من چنین تقصیر

دیگر قطعه

جواهری که بمدح تو نظم میکردم	بدل شد از خنکی تو سرد چون ژاله
چه‌سودم از ید بیضا چو تو نمیدانی	بیان حجّت موسی ز بانگ گوساله
یکی ازین حرکتهات این بود که همی	فرو بری بزمین نام وننگ صد ساله

دیگر قطعه

هنر چو عرضه کنم بر جماعتی که زجهل	زبانگ خرنشناسند نطق عیسی را
مرا اگر زهنر نیست راحتی چه عجب	ورنگ خویش نباشد نصیب حنّی را
کمال خط من ازحدّ شرح مستغنی است	بآفتاب چه حاجت شب تجلّی را

دیگر قطعه

بزرگوارا دنیـا ندارد آن عظمت
که هیچکس را دروی رسد سرافرازی

شرف بعلم وعمل باشد وتراهمه هست
بدین نعیم مزوّر چرا همی نازی

زچیست کاهل هنررا نمیکنی تمـییز
تو نیز نه بهـنر درزمانه ممتـازی

بسوی من تو ببازی نگه مکن که بکلك
دلم بگیسوی حوران همی کند بازی

اگرچه تلخ بود یك سخن زمن بشنو
چنانك اوراد ستور حال خود سازی

تو این سپرکه زدنیا کشـیدهٔ بروی
بروز عرض مظالم چنان بینـدازی

که ازجواب سلامی که خلق را باتست
بهیچ مظلمـهٔ دیگری نپردازی

شاه عبّاس گبی برغیـور پادشاهه قارشـو بویله لسـان قوللانمق زهی جرأت وزهی جسارت .

خلاصه میرعمادك اعزّ احبابندن وقزوین شاهسونلردن مقصود بك مسگر (گویا شاه عبّاس تحریکیله) برگیجه ضیافت خاصّه بهانه‌سیله میرعمادی کندی خانه‌ســنه دعوت ایدوب اثنای راهده برطاقم اراذل واوباش میر عمادك اوزرینـه هجوم ایله جسد مبـارکنی پاره پاره قیلدیلر . ایرتسی گون شاگرد وخلیفه‌سی میرزا ابوتراب اصفهانی وسـائر اقاربی قضیّه‌دن آگاه اولوب اندام پاره پاره‌ســنی جمع ایدرك اصفهانده دروازهٔ طـاوقچی دینلان قپونك یانندهکی مرزغان نام مزارستانده دفن ایلدیلر .

میرعماد ســادات حسینیّ النسبدندر . حسنی کنیه ایتـدیگی جدّی حسنعلی‌یه منسوبدرکه کتّاب ذیشاندن ایمش . اوائل حالنده باباشاهی تتبّع ایدرك یازدیغی تحفةالاحرار جامی استانبولده شهید علی پاشا کتابخانه‌ســنده موجوددر .

شاه عبّاس آنی اشتغال ایچون دائما شاهنامه یازمغه اجبار ایدردی .

بر روايتـه گوره شاه عباس آنك قاتلنه مژدگانى ويره‌جك يرده آنى ذرت پارچه ايتمشدر . اولوقت پادشاه هند اولان شاه جهان بن جلال‌الدين اكبرشاه بومرحومك شهادتنى ايشتدكده تأسف ويأس ايله گريان وفاتحه خوان اولوب شاه عباس آنى اولديرميوبده بكا ويرسه آغرنجه جواهر ويرر ايدم ديمشدر .

ابوالحسن .

ابوالحسن عناية‌الله ۞ بهبانيدر ، خردهٔ تعليقـده بى عديل وشاه عباس زمانى خوشنويسانندر .

عيشى .

عيشى تبريزى ۞ قاسم شاديشاده شاگردى اولوب سلطان ابراهيم ميرزا كتابخانه‌سنده كتابت ايدر ايدى . نفيس نسخه‌لر خطيله گورلمشدر . رنكه نويسلكده مشهور وشاه اسماعيلك قورجيلرندن ايدى .

غياث‌الدين .

غياث‌الدين سبزوارى ۞ مير سيد احمد شاگرديدر . وغياث مذهب ديدكارى دخى گويا بودر . مانى نقاش مشهور شاگرديدر ديمشلر . وفاتى بيگده‌در .

فيضى تربتى .

فيض‌الله باباجان تربتى ۞ بوكا فيضى دخى دينور (٤٠)

قاسم وكولەقاسم .

مولانا قاسم وكوله قاسم ۞ خطاطدرلر . فقط شرح حاللرى گورلمامشدر .

قاسم شاديشاه .

قاسم شاديشاه ۞ وفاتى (٥٠) در . مير على شاگردى اولوب سلطان محمد نور وسلطان محمد خندانه معادل ايدى . بوذات قطعه نويس اولوب قلم برالده يازار وقلمتراش برالده اصلاح ايدر ايدى . مير محمد

حسین باخرزی بونك احسن شاگردانندندر . آنك میرعلی ایله برقضیهٔ واقعه‌سی میرعلی شرح حالنده کچدی .

قاسم علی . قاسم علی ۞ میرعلی شاگردیدر .

ملك قاسم . ملك قاسم شیرازیدر ۞ اقسام قلمی گوزل یازار وشاه شجاع اولادندن اولدیغنی ادّعا ایدر ایدی . وبوندن‌بشقه عیبی یوق ایدی . شعر وانشا وتصویرده دخی استاد اولوب قوهٔ حافظه‌سی برمرتبه‌ده ایدی‌که بر اوقویشده اوتوز بیتی حفظ ایدردی . فقط کم طالع وبدبخت ایدی . وفاتی (٩٤٧) ده‌در .

میرزا قاسم . میرزا قاسم ۞ نستعلیق گوزل یازار وفنّ شطرنجده ماهر وشعر وشاعریده قادر ایدی .

قانعی . قانعی مشهدی ۞ میرسیّد احمد شاگردیدر . مشهدده تحصیل کمالدنصکره شامه گیدوب باقی عمرینی اوراده کچیرمشدر .

قطب‌الدین . مولانا قطب‌الدّین یزدی ۞ مالك دیلمی شاگردیدر . بغدادده بولنمشدر . مولانای مزبور (٩٩٤) ده قطبیّه نامنده اللی ایکی نفر مشهور خطّاطك شرح حالنی متضمن بررساله یازمش ودفتردار مشهور عالی افندی آنی سلطان مراد خان امریله ترکجه‌یه ترجمه وبعض علاوه‌لر ایدرك نامنی مناقب هنروران قویمشدر . فقط بوکتابده گرك اسم وگرك رسمجه ارتردیغی خوشنویسان حقنده عالی افندینك یاکاشلری بحد وبی‌نهایه‌در .

قطب‌الدین مرحوم درت نفر استاده خدمت ایتمشدر . (١) مقصود علی ترك (٢) معزالدین شاگرد میرهبةالله (٣) مولانا مالك (٤) میرحیدر بخاری، لاجرم بالواسطه میرعلی شاگردیدر .

قوسی .

قوسی ❁ بغدادی تعلیق میرانه‌ده عماد گبی دگل ایسه‌ده کیمسه اکا قرین اوله‌مز ایدی وفاتی (٩٩٩) ده‌در .

کاتبی .

کاتبی ❁ اسمی محمد ترشیزیدر . نیشابوره گلوب نستعلیق مشق ایتدی، وکتابتده درجهٔ قصوایه ایرشدیگندن کاتبی مخلص آلدی .

مولاناسیمی نیشابوری فن خطده اکا بعض تعریضلر ایتمکله آزرده خاطر امیر شیخ ابراهیم شروان شاه خدمتنه واردی . اکا دخی گوجنوب اصفهانه گیتدی . واوراده خواجه صائن‌الدین زاویه‌سنه گیره‌رك وکتابته جف‌القلم دیه‌رك تحقیق وتدریسیله مشغول اولوب ٨٢٩ ده وبای عامدن هلاك اولدی .

کمال‌الدین .

کمال‌الدین حسین ❁ واحدالعین هراتی خطوط سته باخصوص نستعلیقده وقران خوانلقده بی‌عدیل ایدی . خراساندن عراقه گلوب قم شهرنده شاه طهماسبك اردوسنه گیتدی . محضر همایونده اکا قران اوقومق تکلیف اولندقده (خوانند گیم نمی‌آید) دیو جواب ویردی . پادشاه چوق خوشلنوب هرنقدر انعام واحسان دخی تکلیف ایتدی ایسه استغنا ایله رد ایتدی . نمد پوشانه پیاده دائما سفر ایدردی . عاقبت (٩٧٤) ده مشهدده وفات ایلدی .

گوهر شاد

گوهر شاد ❁ میر عمادك کریمه‌سیدر ، هنرور وپدری شیوه‌سنده خوشنویسلکده نهایت درجه‌ده مشتهر ایدی . عمادك قیز اولادی یالکز بوکا منحصر ایدی . بو قیزدن برقاچ ارکك اولاد وجوده گلدی که تماماً خوشنویس ایدیلر .

مالك قمی .

مالك قمی ❁ جلی وخفی‌یی ایو یازار درویش مشرب برکاتب ایدی .

مالك ديلمى .

امير مالك ديلمى ❁ مير علينك شاگردى ومير عمادك استاديدر .
پشمينه وكشكينه‌دن بشقه برشیٔ ايسته‌مز ومتاع غرور دنيايه اعتبار ايتمز
ايدى . مكرراً شاه عباس انى اصفهانه استحضار ايلديسه‌ده گوشهٔ عزلتدن
چيقمسنه راضى اولمدى .

خلاصه خواجه محمود بن اسحاق شهابى ايله هر ايكيسى استاد اساتيد
مير على شاگردى وكريمه‌سنك ازدواجى ايچون رقيب ايديلر . امير مالك
هراته گيدوب عبيد خان آنى بخارايه گوندردى . اورادن عراق وآذر-
بايجانه گلوب بيوك شاه طهماسب مجلسنه يول بولدى . وابوالفتح سلطان ابراهيم
ميرزا كتابخانه‌سنده منزل ايدوب انكله مشهده كتدى پادشاه قزوين
عماراتنى بتوردكدن صكره اميرى استدوب كتابه‌لرى آكا يازديردى .
چل ستون ايوانده بوم طلا اوزرينه لاجورد ايله يازيلان غزل آنك
يازيسيدر . وفاتى (٩٠٩) ده‌در .

مانى .

مانى ❁ شيرازيدر . اوايل حالنده اكينجيلك ايله وقت گچورر ايدى .
سپاهيگرى داعيه‌سنه دوشوب اوائلده شاه اسمعيل خدمتنده مراتب عاليه‌يه
صعود ايلدى . وعاقبت امير نجمك تير غضبنه هدف اولدى . قبرى تبريزده
سرخاب مزارستاننده‌در . بو ابيات آنك خطيله گورلمشدر .

شب كه برتخت زمرد چو گل افتى بقفا | وزدو بازو فكنى بر سر بالين هيكل
ميكنى گرد مه چارده يك هاله محيط | ميكشى گرد دو گلزار دوسيمين جدول
چمن آراى گلستان جهان جل جلال | چهره پرداز تصاوير ازل عز وجل
نتوانست نهالى چو تو در باغ وجود | نكشيدست مثالى چو تو از كلك ازل

مجنون .

مجنون ❁ ابن كمال الدين رفيقى هروى وچپ نويساندن وعبدالله
طباخ شاگرديدر . يدى قلمده حسن خط هنرندن ماعدا ايكى صورت
اوزره يازيلور توامان اسمنده نانوشته برخط اختراع ايتمشدر .

بیت

تو امان مختـرع مجنونست ❀ که قلم چهره گشائیها کرد
تاشدم مخترع صورت کش ❀ خطکم صورتکی پیدا کرد

قطعه‌سنی بو بابده سویلمشدر .

سلطان غازان زمان دولتنده قواعد خط اوزرینه بر منظومهٔ مخصوصه جمع ایدوب حروف مفرده ومرکبـه‌نك تعالیمن انده اجرا ایتمشدر . اکثر محللری خط اصطلاحیله گویا اولدیغی جهتدن برقاچ بیتی انتخاب اولندی .

بیـا ایخامه انشـای رقم کن	بنـام کاتب لوح وقـلم کن
رقمساز همه اشـیا کماهی	پدیدار سـفیدیّ وسـیاهی
پی کلك قضایش زآوستادی	گشاید چشم خوبان عین صادی
زکلك صنعش انشای رقم کرد	رقم بر سـورهٔ نون والقلم کرد
دواتی سـا زد ازچرخ مدّور	کنـد موم سر آن ماه انور
کند از این دوات سبز مینـا	زسرخیّ شفق شنگرف پیدا
الهی رحم کن برجان مجنون	قلم کش برخط عصیان مجنون
غبـار نامهای ذنب وعصیان	ز توقیـع رقاعم نسخ گردان

مشهوردرکه مجنون اوچ رساله یازوب بریسی رسالهٔ خط وسواد ودیگری قواعد خطوط سبعه ودیگری رسم الخط اسمیله مسمادر . ورسم الخط اسمیله مسمی اولانك تاریخی بو بیتدر .

بیت

چو از رسم خطش تاریخ دادم ❀ از انش نام رسم الخط نهـادم

۹۰۹ تاریخ تألیف اولمش اولور .

ابراهیمی .

محب علی نائی ۞ هروی واستادان چهلکانه‌دن وملا رستم علی اوغلی و بهزادك خواهر زاده‌سیدر .

سلطان ابراهیم میرزا کتابداری اولدیغی کبی ابراهیمی رقم ایتدی . شاه طهماسب آنی قزوینه کتوروب اوراده وفات ایلدی . تاریخ وفاتی بومصراعدر ومیر سید احمد یازمشدر .

مصراع

ملا محبعلی را شافع امام بادا

محراب بك .

محراب بیك ۞ میرعمادك شاکردیدر . زاهد درست کردار، راست گفتار، اوامر ونواهی شریعتده پایدار ایدی . شاه عباسك منظور نظری اولەرق شاهزادکانه معلمك ایدوب شهرتیت ایله دخی سرافراز قیلندی . هرکون علی التوالی بش یوز بیت کتابت ایلدیکی مشهوردر . میرعمادك شاکرداندن کیمسه بو پایه‌یه نائل اوله‌مدی . وفاتی اصفهانده بیك آلتمش بردەدر .

حاجی محمد .

حاجی محمّد ۞ تبریزی . ممالك رومه کلوب بروسه‌ده سلطان سلیمان خان طرفندن قرق آقچه وظیفه خوار اولدی شاه محمود شاکرداندن ایدی .

مولانا محمد .

مولانا محمّد ۞ تبریزی ثلث ونسخی تکمیل ایتدکدن صکره نستعلیقه میل ایلدی . درجهٔ عالی بولدی . شاه عباس آنی ملازم رکاب ایدوب دائما آنکله بولنوردی .

آقاخان زاده .

محمّد ابن اقاخان ۞ جلال الدین نخجوانی دخی دینوردی . بیك سنه‌سی رجالندن وانیس العشاق نام کتابك مؤلفیدر .

ابریشمی .

محمّد ابریشمی ❁ مشهدینك استادلق درجه‌سنه واصل اولان شاگردانندندر .

محمداستر ابادی .

محمّد استرابادی ❁ اساتید چهلگانه‌دندر .

محمد اسفراینی .

محمّد اسفراینی ❁ معین‌الدین لقبیله ملقّب خطّاط ومترسّل وشاعر اولوب مؤلفاتندن بریسی مشهور هرات تاریخیدر .

محمد اصفهانی .

محمّد اصفهانی ❁ بیك تاریخنده استانبوله گلوب صاحب شهرت اولمشدر .

امین ترمذی .

محمّد امین ترمذی ❁ میرعمادك شریکی ایدی. وفاتی الف کاملده‌در.

امین شامی .

محمّد امین شامی ❁ بابا شاه شاگردانندن ومیرعماد هم مشقانندن ایدی . غزوینده متولد اولوب جعفر طیّار نسلندن ایدی . پدری شاه طهماسب وزیری ایکن فوتندن صکره عربستانه گیدوب شامده متوطن اولدی .

عربیّت وادبیاتده درجهٔ بالایه واصل وشعر وانشاده کامل ایدی . وفاتی ۱۰۱۹ ده‌در .

امین مشهدی .

محمّد امین ❁ مشهدی، شاگرد شاه محمد کاتب هندستانده وفات ایتدی .

امین عقیلی .

محمّد امین عقیلی ❁ شاگرد مولانا محمد حسین تبریزی خفی وجلی نی ایو یازار رستمخان شاملونك کتابداری ایدی .

امین عمادی .

محمّد امین ❁ میرعمادك حفیدی وشاه عباسك کتابداری ایدی .

حسن خطی بر درجه‌ده ایدیکه جدی اسمنه رقم ایدرکه کمسه تمییز ایده‌مز ایدی . قرق بش یاشنده اصفهانده [۱۱۲۰] ده وفات ایلدی .

محمدتقی مروارید

محمدتقی مروارید ☼ مولانا عبدالله مروارید مخدومیدر .

ملا محمد حسین تبریزی .

ملا محمد حسین تبریزی ☼ مهین استاد صفتیله موصوف وقدرت قلم ایله معروف ایدی .

اوائلده میر سید احمد مشهدیدن تمشق ایدوب آز وقت ایچنده اکا فائق ومیر عماد کبی رکن رکین ارکان اربعهٔ خطه استاد اولمغه لایق اولدی . میر عماد بنیاد وبنیان خطی آندن بولوب آنك دارالادبنده مؤدب ومهذب اولدی . تبریزك جوامع وصوامعنده دلچسب ودلاویز کتابه ولوحه‌لری واردر . فقط افسوس‌که اول جوامع وصوامعدن زلزله واسطه‌سیله شمدی چوق بیوك اثرلر قالمامشدر . پیاده حج ایدوب ینه تبریزه عودت ایله اوراده ساکن ونشر آثار بزرگان ایله مشغول اولدی .

وقت وفاتده بوقطعه‌یی میر عماده تلقین ایله یازدرمشدر .

بهین وارثی مردرا یادگار	قلم باشد این نکته را گوش دار
جهان ازقلم یافت نام ونشان	قلم گرنبودی نبودی جهان
کسی کونگشت ازقلم بهره مند	مدانش بنزد خرد ارجمند
قلم راچه داند هر بوالهوس	قلم زن شناسد قلم را وبس

منلا علی رضای عباسی‌یی دخی ایستدوب استادیکه فنالقدن اوزاق اول که ایولکه یقین اوله‌سین وورزش وکوشش خطده دریغ ایتمه‌که ادمان کتابتده غفلت وعطالت جائز دکلدر دیدی . بوقطعه‌یی‌ده آکا تلقین ایله یازدردی .

قلم را برتبت فزون دان زتیغ	بود گرچه کم زوبنیروی تن
قلم کار فرما اگر بایدت	که گردی سرافراز هرانجمن
نبینی که ازبهر نظم جهان	شود بنده اش خسروان زمن
فرایش یکمرد صاحب قلم	نپایند صد پهلو تیغ زن

حسین باخرزی .

محمّد حسین ❁ باخرزی شاه محمود وقاسم شادی شاه شاکردیدر . گویا بروقت سلطان حسین بایقرا وزراتنده بولنمشدر .

شاه طهماسب بزرگ زماننده قزوینه گلوب آنك وفاتندن صکره ینه خراسانه عودت ایتمشدر .

حسین رزهٔ .

محمّد حسین ❁ اسفراینی رزهٔ لقبیله ملقب خواجه محمود شهابی شاگردیدر . عالم علوم وجامع کمالات ایدی .

محمّد حسین کشمیری .

محمّد حسین ❁ کشمیری بلا واسطه میر علی شاگردیدر . وآنك دخی درویش حسین اسمنده برشاگردی وار ایدی که استادینه مقابل ایدی .

عنایة الله زاده تبریزی .

محمّد حسین ❁ ولد مولانا عنایة الله تبریزی شاگرد میر سید احمد شاه اسماعیل ثانی زماننده کتابه نویسلك آکا منحصر ایدی .

رحیم مشهدی .

محمّد رحیم ❁ مشهدی میر سید احمد شاگردیدر . بیك طقساندن صکره قطعاتی استانبولده جواهر بهاسنه آلنور ایدی . اون سنه مشهدده قپانوب کیجه گوندوز مشق ایله ذروهٔ علیای هنرینه واردی .

رضای چرخ تاب .

محمّد رضا ❁ چرخ تاب مشهدی شاگردیدر .

خان کنکر .

محمّد رضا خان ❁ خراسانی خان کنکر دیو مشهور ایدی .

محمّد رضا تبریزی ❀ منلا حسین تبریزی شاگردانندندر . (٩٤٤) ده استانبوله گلوب مولانا سعدالدین طرفندن عنایات واحسان بی پایانه مظهر اولەرق کثرت بضاعت ایله تبریزه عودت ایلدی . وفاتی (١٠٣٧) دەدر .

محمّد رضای تبریزی .

محمّد رضا مشهدی ❀ میر سید احمد شاگردانندندر . مشهددن هندستانه گیدوب اوراده وفات ایتدی .

محمّد رضای مشهدی .

محمّد زمان کرمانی ❀ تبریزده بیویوب گوزل کتابەلری وقطعەلری واردر .

زمان کرمانی .

محمّد سرور ستانی ❀ سلطان علی شاگردیدر شاه طهماسب ثانینك خواص وندماسندن ایدی .

سرور ستانی .

میر محمّد ❀ بن عبدالاول تبریزی هرخطی باخصوص تعلیق ایو یازوب استانبوله گلمش وآیدینده برتکیه بنا ایدوب (٩٤٢) ده وفات ایتمشدر .

عبدالاول زاده .

میر محمّد علی ❀ میر عمادك دامادیدر . عهدنده امثال واقرانه فائق ومدح وستایشه لایق ایدی .

داماد عماد .

محمّد فائض ❀ هروی وخوشنویسلکدن ماعدا اوچ لسانده شعر سویلمگه دخی قادر ایدی . وفاتی (١١٤٥) دەدر .

فائض هروی .

محمّد کاتب ❀ شیرازی کتبه ایدر .

کاتب شیرازی .

شیخ محمّد کرمانی ❀ انیسی شاگردیدر .

شیخ محمد کرمانی .

محمّد محسن هروى ۞ مير محمّد باقر شاگرديدر .

محمّد معصوم بخارى ۞ مير على شاگرديدر .

محمّد مؤمن ابن عبدالله مرواريد ۞ معزّالدّين شاگرديدر . ٧٦

سلطان محمّد نور ۞ مشهدى وسلطان على شاگرديدر . ونورالدّين بن سلطان على دخى ديْنور .

محمّد هلالى ۞ ابن نجم الدّين دمشقيدر . فضلاى شامدن اولوب تحصيل خط نيتيله مير عماد ايله معاً سفر حج ايلدى . ونستعليقده سرآمد اولدى . تاريخ وفاتى ۱۰۱۳ دهدر .

خواجه محمود استرآبادى ٤٠

سلطان محمود بخارى ۞ ميرعلى شاگرديدر. ومذهبلگى دخى واردر.

محمود تربتى ۞ قاسم شاديشاه شاگرديدر .

محمود جلال الدّين ۞ مشهدى شاگرديدر .

محمود دره كزينى ۞ ابن عمر هم مير على وهم عماد اصولنده وشيوه‌سنده يازدى . وبعدالف وفات ايتدى .

خواجه محمود سبزوارى ۞ اقلام ستّه‌ده اوستاددر . اصول شش قلمده بر رساله يازوب حقيقةً گوريله‌جك بر اثردر . شش قلم عباره‌سى دخى تاريخ تأليف اولوب بيتى بودر .

چون اصول شش قلم كردم رقم ۞ گشت تاريخش اصول شش قلم

محسن هروى . معصوم بخارى . مؤمن مرواريد . سلطان محمد نور . هلالى . محمود بخارى . محمود تربتى . جلال الدين . محمود دره كزينى . محمود سبزوارى

محمود كاتب .

میرزا محمود كاتب ❁ بالواسطه سلطان علی مشهدی شاگردیدر .

شهابی .

محمود شهابی ❁ اسحاق سیا ووشانی فرزندیدر . پدری خواجه اسحق دورمش خان زماننده هرات كلانتری ایدی . عبید خان آنی دخی میرعلی ایله بخارایه گوندردی . اوراده میر علیدن مشق ایدوب استاد اولدی . شهابی لقبی بوكا شاه حسین شهابی بلخی‌یه منسوب اولمسندندر . مقدّما ذكر اولندیغی كبی دیمینك رقیبی ومیر علی‌نك دامادی ایدی . شبیه نویسلكده اویله بر مهارتی وار ایدی‌كه خط ساخته‌سنی خط اصلیدن امیر مالك وسید احمد مشهدی وبونلر كبی سائر خطاطان تمییز ایده‌مزلردی . قطعه‌لرینك گاه گاه استادی اسمنه رقم ایتدیگنی استادی ایشدوب بو قطعه‌یی اكا خطاباً تحریر ایله كندیسنه گوندردی .

قطعه

خواجه محمود اگرچه یك چندی	بود شاگرد این حقیر فقیر
بهر تعلیم او دلم خون شد	تا خطش یافت صورت تحریر
در حق او نرفت تقصیری	لیك اوهم نمیكند تقصیر
آنچه خود مینویسد از بد ونیك	رقمش میكند باسم حقیر

نفیس كتابلر وگوزل كتابه‌لر وگرانبها مرقعات وبینظیر قطعات صحیفهٔ روزكارده یادگار براقمشدر . عاقبت خطهٔ هراتده وفات ایتدی .

میرزا محمود .

مولانا میرزا محمود ❁ خواجه قباحت جراح خاص شاه طهماسبك اوغلی ایدی .

كمال الدین .

محمود كمال الدین ❁ هراتیدر .

محی‌الدین . **محی‌الدّین** ❀ خراسانی قاسم شادی شاه شاگردی وعیشی هم مشقیدر استادینک قلمی تهذیب وخواجه‌سنک خطّی تذهیب ایتمشدر . دیدکاری بونك حقنده‌در .

مسیب خان . **مسیّب خان** ❀ بوکا محمد خان شرف الدّین هراتی دخی دینور . وزرادندر خوشنویس وموسیقی شناس وشاعر ایدی .

مصاحب . **مصاحب** ❀ تبریزی میر علی شاگردیدر . استانبوله کلوب حضور محمد خان ثالث حضورینه دخولی ومصاحبتلری وقوعی جهتیله مصاحب کتبه ایدر ایدی . عاقبت ینه وطننه مراجعت ایدوب اوراده وفات ایلدی .

مصطفی عواد . **میر مصطفی** ❀ بغدادی وقطب‌الدّین یزدی شاگردیدر .

مظفر علی . **مظفر علی** ❀ خراسانیدر . استانبوله کلوب سلطان سلیم خان اول دیوان اشعارینی اکا یازدرمشدر . وفاتی (۹۱۱) ده‌در .

مولانا معروف . **مولانا معروف** ❀ استادی معلوم دکلدر . مولانا انواع هنر ایله معروف اولوب اعلا بر نمد عسلی آکننده او جنسدن اوزون بر طاقیه باشنده اطرافنه الف نمدی صاریغی صارار ایدی . اوائل حالده سلطان احمد جلایره ملازم مجلس اولوب عاقبت آندن نفرت ایتمکله اولوقت حاکم شیراز بولنان میرزا اسکندره التجا ایلدی . میرزا اسکندر جناب مولوی‌یه چوق رعایت ایدوب مولوی دخی هرکون آنك کتابخانه‌سنده بشیوز بیت کتابت ایتمسنی التزام ایلدی . قضاءً اوچ کون تعطیل ایدوب وظیفهٔ یومیّه‌سنی اجرا ایتمدیکندن میرزا اسکندر سببنی صوردقده برکونده بیك بشیوز بیت یازمق استرم دیو مناسب بر محلده خرگاه وشامیانه برپا اولندی . ومولانا معروف اوراده اوطوروب شاکردانندن بریسی قلم کسر واو یازار ایدی .

ایکندی وقتنه دکین بیك بشیوز بیتی یازوب میرزا اسکندرك انعام واحساننه مظهر اولدی .

خاقان سعید شاهرخ میرزا آنی شیرازدن هراته کوچدروب کتابخانهٔ همایونده کتابتله موظف ایلدی. مستعدان خراساندن بعضیسی تعلیم خط وکتابت و بعضینی محض مصاحبت ضمننده آنکله آمد وشد ایدرلر ایدی .
او دخی برمرتبه خویشتن دار وبزرك منش ایدی که میرزا بایسنقرك کتابت پنج گنج نظامی ایچون ویردیکی کاغدی برسنه صاقلیوب یازمدن گیرو ویردی . بوقضیه میرزا بایسنقره داغ درون اولوب احمدلر میرزا شاهرخه زخم اوردیغی وقعهده مولوی‌یی دخی شریك فساد تهمتیله طوتدیلر وقاچ دفعه دار آغاجی ایاغنه سیاست ایچون کوندردیلر ایسهده عاقبت قانندن واز کچهرك حبسیله اکتفا قلدیلر .

معزالدین . معزالدین کاشی ۞ میرهبةالله کاشانی آنك شاگردیدر . قطعات ومرقعات جمعنه مائل اصحاب سلیقه وارباب طبیعت مستقیمه‌دندر . نسبی مرتضوی ولکن سنی ولاابالی مشرب وکبوتر باز ایدی. ایرانده آنی میرعماده نظیر طوتارلر . وفاتی (۹۹۵) ده‌در . مالك دیلمی امیر معزالدین گبی خطاط دها گلمیه‌جکدر دیمشدر .

معین‌الدین . معین‌الدین ۞ شریفی تبریزی میر علی شاگردیدر .

مقصود علی . مقصود علی ترك ۞ مشهدی شاگردیدر . رومدن ایرانه گیدوب سلطانعلی مشهدیدن مشق ایلدی . ۷۷

ملك محمد . ملك محمد ۞ ابن میرزا محمدخطیب (۱۰۶۸) نفیس براثری گورلمشدر .

مهدی قولی . مهدی قولی ۞ کاتب میر معزالدین شاگردیدر .

میر دوست .
میر دوست ※ طـارمی وچغتای امیرزادگانندندر . بابر میرزا خدمتنده اولوب بر رؤیا واسطه‌سـیله انزوا اختیار ایتـدی . خوشنویس وگوزل محاسب وشاعر ایدی .

میرك .
میرك ※ بخاری ومحمدامین شهرتیله مشهوردر . مشهدی شاکردیدر .

میرکی .
میرزا میرکی کور ※ خوشنویسلکده مسلمدر . وفاتی (۹۳۹) ده‌در پدری شاهزاده بدیع‌الزمان وزیری ایدی . کندوسی ابتدا فضلادن ایکن اواخرده سپاهیگری صفتی اختیار ایلدی . واکثریا طورمش خان یانده ایدی . تحفهٔ سامیده مذکوردر .

اقامیرك .
اقامیرك نقّاش ※ اصفهان ساداتندندر . خرّاطلق وکنده کاری وتصویرده بی نظیر وشاه اسماعیل خدمتنده بوطائفه‌نك مقتداسی ایدی .

میری .
میری ※ خوارزمیدر . محمد عوّادك برادری ومشهور شاگردلرندندر.

نازکی .
نازکی ※ تبریزی، مدرسیندندر .

نامی .
نامی ※ اسمی مرتضی قلی خان (۱۱۳٤) ده صفویه شاهانی طرفندن استانبوله سفیر کلوب خطّ تعلیقده مهارت کاملـه‌سی وار ایدی .

نعمةالله .
نعمةالله خـطّاط ※ مشهدی، مقرّی زادگاندن ومیرسیداحمد شاگردیدر . مشهددن قزوینه گیدوب مولانا علی رضای تبریزیدن مشق ایلدی .

نگاهی .
نگاهی ※ هنرمند بردلیقانلی اولوب خاتم بندی ونقاشی وشـاعری صفتلرنده دخی ید طولاسی وار ایدی .

میرزا نورا .
میرزا نورا ※ صدرالشّریعهٔ اصفهانی فرزندار جمنـدی ومیر عمادك

شاگردیدر . کاتب بی مثل وانباز وتحریرده ممتاز ایدی . شاه عباس امریله شاهنامهٔ فردوسی‌یی بر حسن خط فوق العاده ایله استنساخ ایلدی . وعماد مرحومك اسمنه برچوق مرقعات یاپدی . اواخرده قطعاتنی نورالدین سام سوار رقیبله مرقع ایدردی . آنی استادلره ترجیح ایتدکلرندن آنکله رشیدا بیننده دائما بر شکر آب واقع اولوب اولنجه‌یه قدر باقی قالدی . عاقبة الامر شاه عباسدن دلگیر اوله‌رق هندستانه گیدوب یتمش یاشنده بیك سکزده کیمیاگرلکله مشغول ایکن وداع عالم فانی ایلدی .

اصفهانده درب دشت محله‌سنده اغا نورا مسجدی دیدکلری جامعك یازیلریله جامع کبیر شاه عباس جلو خانه‌ده‌کی جلی خطلر هنرینه دلیل کافیدر .

نورالدین . — **نورالدین** ۞ بن سلطان علی کندی پدری شاگردیدر .

نور علی . — **نور علی** ۞ رومی محمود شهابی مجازلرندندر . وفاتی (١٠٢٤) ده‌در. استانبولده فندقلیده عرب احمد پاشا جامعنده مدفوندر . تاریخی درت نوردر.

نیکی . — **نیکی** ۞ صفویه عهدی خوش نویسانندندر . بو بیت دخی انکدر .

مشو بسنگدل لهای خویشتن مغرور ۞ که تیر آه من از سنگ خاره میگذرد

وحیدالدین . — **وحیدالدین** ۞ تعلیق نویس ایکن نستعلیقه میل ایدوب سلطان ابراهیم میرزادن مشق ومیر سید احمددن اجازت آلدی (١٠٤٠) ده قم شهرنده وفات ایلدی .

میر هبةالله . — **میر هبةالله** ۞ کاشانی، مشهدی شاگردیدر .

هدایةالله . — **هدایةالله** ۞ اصفهانی میر معزالدین شاگردیدر .

یاری . — **یاری** ۞ شیرازی، سلطان محمد خندان شاگردیدر .

یحیی سیبك ۞ ذکری کچمشدر . (۸۷)

میر یحیی ۞ میر عمادك یکنی اولوب محیی الدین لقبیله ملقب ایدی . عمرینی بدایت جوانیدن نهایت زندگانی‌یه‌دك تهذیب اخلاق وترتیب اوراق ایله کچوردی . اقلام سبعه‌یی تماماً گوزل یازار وشاه عباس اگامیر ثانی دیر ایدی . رشیدای مرحوم آنك خطنی گوردکده بایپلور درجه‌یه واریر ایدی . شیوهٔ خطی میر عمادك شیوه‌سندن زیاده میر علی شیوه‌سنه شبیه ایدی . بر وقت شاه عباس میر عماده سزك شاگردلر بیننده اك ایو یازان کیمدرکه بر کتاب کافی یعقوب کلینی‌یی طورخوب وطرز مرغوب ایله اکا یازدیره‌یم دیدکده میرعماد میر یحیی‌یی تمام شاگردانه بالرجحان گوستردی . واول سببدن او خدمته نامزد اولدی .

(تبصرة)

بونلردن ماعدا دها میر عماددن مقدم برچوق گوزل نستعلیق یازان وار ایسه‌ده شرح حاللرینه گرگی گبی دسترس اوله‌مدق . ومیر عماددن صکره گلانلر ایچنده دخی صاحب خط حقیقی واستاد واقعی ایپ ایوجه بولنور ایسه‌ده شرح حاللرینك ضبطنه همت اولنمامش اولدیغندن واستانبولده اوطورو بده آنلرك تحقیق حالنه قالقشمق بیهوده وعبث ایله اوغراشمق صایلدیغندن بوخصوصدن صرف نظر قیلنوب (اهل البیت ادری بمافیه) مصداقنجه بوخصوص ایرانیلرك ارباب همتی عهده‌سنه حواله اولندی .

واقعا شیرازده آغا فتحعلی ووصال ایله فرزندانی ومشکین قلم وطهرانده سید حسین ایله میرزا غلام رضا وتبریزده میرزا رضا ومیرزا رضی ایله اکثر اقربالری واصفهانده اکثر کبار زادکان وسادات وخراساندن میرزا محمد علی وسنکلاخ مشهورکه شرح حالی کندی امتحان الفضلا نام تذکرة الخطا ـ

طيننده مفصلاً مذكوردر واليوم استانبولده بولنان صاحب قلم لقبيله ملقب ميرزا آغاى اروميهٔ كبى خوش نويسان ايشيدلمش وكورلمشدر . اما ترجمهٔ احواللرى ايله اوغراشمق بالاده بيان اولديغى كبى بشقه‌لرى عهده‌سنه براقلمشدر.

محرّفان خط

خفى اولميه‌كه واضع خط نستعليق ميرعلى سلطان تبريزى ايله اندن صكره كلان نستعليق نويسان هپسى بر سمته سالك اولمشلر وسلطان على مشهدى ايله ميرعلى هروى خطلرينك بيننده‌كى فرقى چوق جزئى بولمشلردر . امّا سكز يوز آلتمش ايله سكز يوز سكسان بيننده آق قيونلى سلطان يعقوب تربيه‌سيله كتاب خرده‌دان خرده‌بين بيننده مولانا عبدالرّحمن خوارزمى ايله ايكى فرزندى عبدالرّحيم انيسى وعبدالكريم شاه اسلوب استادان سابقى حرف بحرف تغيير وتحريف ايدوب نستعليقى بر بشقه صورته دوكديلر . واو شيوه‌ده بر مرتبه شهرت بولديلركه برچوق كمسه آنلره پيرو اولمق استدى . بلكه شيراز خطاطلرى تتبع وتقليده باشلديلر . وشيوه‌لرينك اسمنه (شيوهٔ انيسى) دينلدى . چونكه : هرنقدر واضع عبدالرّحمن كندوسى ايسه‌ده اوغلى عبدالرّحيم انيسى تخلص بو بابده دها زياده مصرّ ومبرم ايدى . شرح حاللرى تحفهٔ ساميده بيان اولنمشدر .

بومحرفلر سلطان على مشهدى ايله معاصر ومغاير اولوب بونك طرفدارلرى آنلره اعتراض وشقاقه باشليوب بينلرنده معارضه ازدياد بولدى . وعاقبةالامر سلطان على طرفدارلرى غالب كلدى .

عبدالكريم ايسه خبط وخفّت دماغه مبتلا اولوب كاه كندويه پادشاه نامى ويرر وكاهى كتبه‌سنده زرافه يازار وكاه اوته‌يه بروية صلابت شيرانه ايله صالار ايدى . دوناه وبراق اوراق ايله كسكين قلمتراشلر كتوروب سن پادشاهسك سنك خزينه‌كه قطعه‌لر لازمدر ، البته قطعه يازملى‌سن ديو

ریشخند وبهـانه ایله خطّنه دسترس اولورلردی . عبـدالکریم مزبور شعر وشاعریدن دخی بهره‌مند ایدی . اشته بو بیت اقتدار طبعنه دلیلدر .

بیت

ترا دردیده‌جا دادم که ازمردم نهان باشی ❁ ندانستم که آنجا هم‌میان مردمان باشی

حکایت اولنورکه عبدالرّحیم انیسی خطّنی اصلاحه زیاده مقیّد اولوب امّا عبدالکریم هیچ اعتنا ودقّت ایتمزدی . برگون هربریسی برقطعه گتوروب سلطان یعقوب حضورینه ایلتدیلر . سلطان صله وجایزه‌ده انیسی‌یی ترجیح ایتمکله عبـدالکریم دلشکسته اولوب گتوردیگمز قطعه‌لرك جنابتی واردر ، البته غسللری لازمدر دیو درحال هرایکیسنی حوضه القـا ایلدی . انیسی خطّی جابجـا مضمحل اولوب کندو قطعه‌سی زرنشـان فولاد گبی خالدن عاری قالدی ، وبرادرینه تقدّمی میدانه چیقدی .

مولانا انیسینك هنرور مشهور شاگردی واردر بونلردر .

سلطان علی خوارزمی .

مولانا سلطان علی خوارزمی ❁ سـلطان سلیمان خان زمانـده استانبوله کلوب حضرت ابی ایوب انصاری جوارنده سـاکن ووظیفه خوار خسروانه اولمشدر . اکثریا سلطان علی کاتب کتبه ایدر . وفاتی ۹۱۹ ده‌در

اسدالله کرمانی .

اسدالله کرمانی ❁ ثلث ونسخ نویسانده ذکر اولندی . (۵۹)

میر عضد .

میر عضد بخاری ❁ که مذهبلکده دخی سرآمد ایدی . (۲۰۶)

نویسی .

مولانا نویسی ❁ خوارزمی‌که باخرزه ملحق رزه‌دندر . شام شریفده آسوده واواخر عمرنده یومی یگرمی درت آقچه ایله موظف ایدی . مولانا جامع بنی امیـه جوارنده متمکن واوقات خمسی جماعتله اداسی متعیّن علما وصلحادن اولوب حتی مولانا حلیمی شروانی که شعرای پرسنایه‌ـدندر نویسی

ایله بینلرنده نوعما کدورت اولدیغندن هجو ملیح وانحراف خاطرینی تصریح
یوزندن بوقطعه‌یی سویلمشدی .

قطعه

نویسی آنکه بخط در دمشق بی بدلست ٭ چرا وظیفهٔ او بیست وچار پاره کنند
مناسبش نبود این وظیفه میاید ٭ که خوش نویس چنین راهزار پاره کنند

غالبا (٩٧٥) ده وفات ایتمشدر .

میر مصطفی ٭ علی سلطان شاکردی اولوب آتی الذکر محمد عوادك . برادریدر . ذکری کچمشدر (٢٢٧)

امیر مصطفی .

محمّد عوّاد ٭ میر مصطفینك برادر کهتری اولوب حسن خطدن ماعدا عود نوازلقده دخی شهرت نامه‌سی وار ایدی .

محمد عواد .

بوایکی برادر بد بخت اولدقلرندن دائما در بدر وسرگردان گزرلر ایدی .

میر مصطفی بر روایتده شیروان فتحنده تیماردار دفترداری نامیله عثمان پاشا خدمتنده بولنمشدر و بعضلری قولنجه طاغستان محاربه‌سنده شهید اولمشدر .

تعليق نويسان ممالك عثمانيه

بو راده تعليق ديديكمز استانبول اصطلاحنجه اولوب يوخسه مراد همان نستعليق خطيدر . اشته بوخطده شهرتلری نمایان اولنلرك ترجمه حاللری .

فندق زاده .

ابراهيم ❀ عبدالباقی افنديدن مجازدر . اسكدارده والده سلطان جامعی عتبه علياسنده اولان تاريخی واسلامبولده آثاری ونسخ محرره كثيره‌سی واردر . (٨٩) سال وفاتی ١١٦٥ در مدفنی نوری دده جامعی اطرافنده در .

حنيف .

ابراهيم ❀ كاتب زاده‌دن مجازدر . شعر وانشا ورسائل كرانبها وخصوصا شفای شريفه منشيانه برشرحی واردر . سال وفاتی ١١٨٩ مدفنی شيخ وحی قبری مقابلنده دايه خاتون تربه‌سنده‌در .

ينغان امامی .

ابراهيم فائق ❀ خواجه راسمك برادرانندندر خرده تعليقی عيسی زاده عبدالله افنديدن تمشق ايدوب اثار كثيره كتابت ايتمشلردندر . سال وفاتی ١١٦٨ در . مدفنی انطاكيه قربنده‌در .

جوری .

شيخ ابراهيم ❀ درويش عبديدن يازوب شكست تعليقده امثالی نايابدر ١٨ عدد مثنوی وبرچوق رسائل ومجموعه‌لر يازمشدر . بوقطعه‌سی محلّه مناسب ايراد اولندی .

ای کتابت زحمتدن بیخبر ناقص خرد
سهو ایله غفلتله اثنای کتابتده اکر
حرف توب قویدرده نقطه کاتب یاکلش ایدر
یاکلش اولدر کیم قصور فهم ایله کاتب یازه
کیم دیمش زیرا کتابت اهلنك ماهرلری

بیلمش اول محض مشقتدر قیاله حسن خط
ساقط اولسه بعض الفاظ وحروف ایله نقط
بلکه مقبولی دکلدر اهل طبعك بو نمط
عجز استخراجدن هر لفظ ترکیبی غلط
نقطه وحرفك سقوطیله کتب اولمز سقط

کردەلی . ابراهیم دده ❁ سیّد محمد افندیدن مأذوندر . ١١٩٧ ده مطعوناً وفات ایتمشدر . آثار منظومه‌سندن حلیهٔ چاریار گزین وحلّ تحقیقات وملحمه ومرتّب دیوانی واردر .

بیاضی زاده . احمد بن حسن ❁ حسن خط تعلیقی بالذات درویش عبدیدن یازمشدر . متانت کتابت جرده ده عدیلی یوق ١٠٩٨ ده وفات ایدوب اسکداردە دیوانجی زاده زاویه‌سی اتصالنده مدفوندر . حلبده (١٩) آی مدتده مفتی بعده کواکبی زاده ایله آتی فندن باحث نظماً ونثراً برکتاب جمع ایدوب اسمنی سوانح العلوم دیمشدر وفقه اکبر شرحی واشارات العلوم وفقه ابسط وکتاب العالم وکتاب الوصیه وسایر آثاری واردر .

تیرلا احمد پاشا . احمد پاشا ابن جعفر ❁ فندق زاده شاگردیدر هرقلمده بالخاصه دیوانیده گزیده ایدی . ١١٦١ تاریخ وفاتیدر (٩٢)

سیاهی احمد . احمد سیاهی ابن صالح ❁ زماننك میرعمادی واولنك شاعر اوستادیدر اقرب اقرباسندن طوپخانه‌لی محمود افندی نام استاده مقارن ایدی . سال وفاتی ١٠٩٩ در . قلیچ علی پاشا ایله طرزونه کیدرکن فجاةً وفات ایلدی .

طورمش زاده . احمد بن طورمش ❁ سیاهی احمددن تمشق ایدوب ردوسی زاده وقاضی عسکر عارف افندی وقریمی جامعی امامی احمد افندی کبی استادان

تعليق ايله مذاكرهٔ خطّیه‌سی واردر . سال وفاتی ١١٢٩ در مدفنی طوپ قپوده در .

عثمان كتخـدا زاده .

اسماعيل ابن عثمان ۞ خط تعليقده استاد عصری ولی‌الدين افندی وفنـدق زاده‌دن دقايق خرده وجلی خطوط متنوّعه‌يی تعـلم ايدوب مجاز اولنـلردندر . سـال وفاتی ١١٦١ در ابو بكر پاشا مكتبی مزارسـتاننده مدفوندر . وتاريخ مكتب بونك خطيدر .

مفتی چلبی‌زاده .

شيخ‌الاسلام اسماعيل عاصم ۞ ابن محمد كوچك چلبی زاده وقعه نويس دولت عليه اولمشدر . شكست تعليقده قاضی عسكر عارف افنديدن تمشّق ايله بروادی خاص پيدا ايلمشدركه تعريفی ممكن دگلدر . سال وفاتی ١١٧٣ در . واستادی مدرسه‌سی پيشگاهنده مدفوندر .

ابراهيم‌خان زاده رفيق .

مير اسماعيل بن علی ۞ ابراهيم‌خان زاده ذكری گچمشدر . (١٠١) حسن خط تعليقده كاتب زاده‌دن مجازدر . ودده زاده سيد محمد افندی‌كبی مجازی واردر . (١١٧٠) تاريخ وفاتيدر

حسام‌بوسنوی .

درويش حسام‌الدّين بوسنويدر ۞ قانعی نام استاد آتی الذكرك تلامذه‌سندن اولوب بعدالاذن دمشق شـامه هجرت واونده دخی تقليـد خطوط اسـلاف ايله حسام دمشقی دينمگه لايق اولمشـدر . الف كامل رجالندندر .

حسن فناری .

حسن ابن محمّد ۞ يكيشهر فنـاردن وحسن خـط تعليقده كالی علی‌التحقيق ثابت اولنـلردندر . بيك يگرمی‌ده يازديغی تذكره حسن چلبی گورلمشدر .

مير شاكر .

مير حسين شاكر ۞ طورمش زاده افنـديدن حسن خط تعليق

تحقیق و بر مصحف نادیده تمیق ایدوب مقالهسنده داخل صحن تدریس قالمشدر . وچار دونکه قلمه سور نامهٔ وشبی تحریرینه دخی مأمور اولمشدر . حلبده وفات ایتدی . ١٠٥٧

محبی .

سلطان سلیمان محبّی ۞

یازمغه مردمك چشمنی ایلردی مداد ۞ اثر معتبر خطنی کورسه ایدی عماد
اوّلین نقش ونکار قلم تعلیق ۞ آخرین رسم پسندیدهٔ کلك بهزاد

حسن خط تعلیقده استاد اولدیغی کبی محبّی مخلصیله فارسی وترکی دیوان اشعاری دخی موجوددر .

یکیچشم سلیمان .

سلیمان طوپخانه‌لی ۞ محمود افندیدن تحصیله ورزش ایله خط تعلیقك کوزینی آچمشدر . سال وفاتی ١١٠٧ در .

صنعی جلوکی .

صنع‌الله آماسی ۞ حسن خط تعلیق درویش عبدیدن تمشق ایدوب آثار خطیه‌سی بسیار برشحٔ جلیل‌القدرلردر .

عارف قاضی عسکر .

عبدالباقی عارف ۞ عماد خطهٔ خطدر . حسن خط تعلیق محمد تبریزیدن تمشّق ایله مشار بالبنان خامه زنان جهان اولمش ایدی .

حسن خطله نجه مقطعات ومرقعات وکتب نفیسه تحریر ایتمش ورسائل کثیره تألیف بیورمش السنهٔ ثلاثه‌ده مدوّن دیوانی واردر . ابوایوب تربه‌سی آتصالنده مدفوندر .

بو بیت‌القصیده زاده طبع معالی نبعدر .

مهابتله مقابل اولدیغکده صف اعدایه
قدومك کوش ایدنجه قارشو چیقر دشمنك جانی ١١٣٥

لعلی زاده .

سیّد عبدالباقی ۞ حسن خط تعلیقی عارف افندیدن یازوب کماله

واردی . کتب کثیره کتابتنه موفق اولوب کلیات وجزئیاتده فاضل ایدوکی محقق ایدی وفاتی ١١٥٩ سرکذشت نام مجموعه‌لری واردر . ونوادر الاصولی اختصار ایلمشدر . قبرینك پنجره‌سی اوزرنده‌کی جلی خطله یازلمش تاریخ وفاتی تاریخی اولیوب استانبولدن نقللری ایچوندر. ایوبده رباط قلندران اتصالنده مدفوندر .

یدی قله‌لی .

سید عبدالله ❁ یدی قله‌لی امیر افندی ذکری کچمشدر . (١١٨)

ردوسی زاده .

عبدالله ابن ابراهیم ❁ ادرنه‌دن اولوب ردوسی زاده دیمکله معروفدر تعلیقده یکچشم سلیمان افندی شاکردانندن وفی‌الحقیقه خوشنویساندندر . ثلث ونسخی دخی حافظ عثمان ادرنه‌ده بوندیغی ایامده تحصیل ایدوب بو سببدن آثار کثیرهٔ شیخیه‌یه مالك ایدی . حافظ افندی‌یه بر مصحف یازدیروب کندو کتبه‌لرینی وضع ایلمشلر ایدی . لکن اکرامنده قصور وبهاده بین‌الاساتذه مشهور اولدی. وفاتی ١١١٦ در امیر بخاری قربنده مدفوندر.

درویش‌عبدی .

سید عبدالله ❁ بخاری ودرویش عبدی مولوی دیمکله معروفدر . عماد حسنیدن تحصیل ایدوب استانبوله کلمش وبکتقوز زاویه‌سنده بر حجره‌ده ساکن اولمشدر . ونستعلیق حقیقی‌یی استانبوله او کتورمشدر . عودتده ینه آرزوی ملاقات استاد ایله عزم اصفهان ایدوب بروقتده واصل اولدرکه عماد عزم ارم ذات‌العماد ایلمش بیك حسرت ایله خانه‌سین بولوب خویشانه احوالندن سؤال ایلدیکنده مجموع خطوط حسنه واشیاسی طرف شاهیدن مصادره اولندی . لکن سکا برزبر مشق وصیت ایلمشدر دیو تسلیم ایلدیلر . تبرکا حفظ نیتیله آلوب دقت ایلدکده فرط غلظت مشاهده ایدر . وسوکوب ایچنده اون عدد قطعه تعبیه اولنمش کورر . وبو کرامتی مشاهده ایلمکله کریان عزم دیار ایلر .

صاحب ترجمهٔ زاویهٔ مزبورده مختفی ایکن صدر اعظم طبانی یصی محمد پاشا تنبیهی ایله بر شاهنامه یازوب خط بها واکرام وسائر مصرف وکاغد وتذهیب وتهذیب اون سکز کیسه آقچه‌یه بالغ اولدیغی دفتر اولندقده بیك آلتون هدیه ختامیه ویریلوب کندیده حج شریف ومدینهٔ منوّرده مجاورت آرزوسی اولمغله یومیه مصر مالندن قرق پاره عطیه پادشاهی وواردیغی بلادده اکرام اولنمق اوزره اوامر علیه ومکاتیب ارسالیله ویریلوب الی آخر العمر همجوار سید انبیا اولمشدر . بوتفاصیل مزبور شاهنامه‌نك ظهرینه قید اولنوب حالا اندرون همایون دولابلرندن برنده موجوددر . سال وفاتی ١٠٥٧ در .

رومی . علی رومی ◎ عبدالباقی عارف افندینك کوله‌سی اولوب سلطان احمد ثالث حضور همایونلرینه بر ایکی قطعه‌سی عرض اولندقده اشترا وآزاد ایدوب اندرون همایونده کوکم باشی اولدیغی کبی یومیه سکسان اقچه مشق خواجه‌لغی خدمتی ایله چراغ اولدی آثار خیریه‌یه موفق اولمشدر . وفاتی ١١٣٦ در .

مثلی . علی مثلی ◎ سریع قلم برخوشنویس نفیس ایدی . استادی طور مشهزاده‌دن تعلیق تحصیلده معروف وکثرت کتابتله موصوف اولمشدر .

حسنی زاده . عمر بن حسنی ◎ حسن خط تعلیقی دده زاده سید محمد افندیدن تعلیم ومجاز اولنلرك آلتنجیسیدر فضایل انیسی بروجود نفیسدر .

عمر عینی بن خلیل ◎ یکیشهر فناردندر خط تعلیقی دده زاده سید محمد افندیدن مجاز اولنلرك یدنجیسیدر . سائر معارفله دخی بین الاقران متفرّد اولمشدر .

فتوی امینی محمّد سلیم افندی ◎ مذکوردر . (١٣٥)

نرکسی .

محمّد نرکسی ابن احمد ❁ بوسنه‌دن گلوب قاف زاده فیض الله افندی دائره‌سنه انتساب ایله نرکسی زاده نرکسی شهرتیله کامیاب وعلوم کلیّه‌ده اهل تحقیق وثلث ونسخ تعلیق وسائر خطوطده صاحب تدقیق اولمشدر . خصوصا خرده شکسته‌ده مثل سائر اولمشیدی سید حسین وهبی آنلر حقنده سویلمشدر .

بیت

دوات چشم شوخی کلك مژگانك ایدوب درکار
ایدوب افشای راز ایتمکده عین نرکسی زاده

آثار قلمندن دیوان اشعاری وخمسه‌سی واردر . وسرعت قلمی اولوب ماشیاً برعوامل تحریرینه سلطان بایزید جامعندن ابتدار وسلطان محمد جامعنه کلدکده انتهایه ایرشدیرمشدر . قرق گونده بر بیضاوی تفسیری یازدیغی مشهوردر . ایاصوفیه کتابخانه‌سنده موقوف بروقایهٔ فقهی واردرکه رحلتندن یکرمی آلتی ییل اوّل یازمشدر . رحلتی ١٠٤٤ ده‌در . ایوبده شکرپاره تربه‌سی قربنده مدفوندر .

ظهوری .

محمّد صالح ابن اسحق ❁ پدری قره باغی اسحق مشاهیردندر . حفیدی علی مثلی دخی خوشنویسدر . حسن خط تعلیقی تمشقده بذل مجهود ایدوب استادی طوپخانه‌لی محمود افندیدن سیاهی احمد افندی ایله معاً مجاز اولمشدر . تعلیقده بروادی نوظهوری واردرکه قابل تقلید دگلدر . وفاتی ١٠٨٤ ده‌در . قاف زاده فیضی افندی دائره‌سنده مدفوندر .

یازیجی اوغلی .

شیخ محمد بن صالح ❁ کاتب گلیبولیدن وصاحب محمّدیه یازیجی زاده دیمکله معروفدر . صاحب آثار وواصل گنج اسراردر . کتاب محمّدیه‌سنی کندی تألیفی اولان مغارب الزمان نسخه‌سندن ترجمه ومنظوم ایلمشدر .

(٩١١٩) بیتدر . ومذهب وجودیه‌یی رد ایچون (سورهٔ فاتحه‌یی) تفسیر بیورمشدر . (فصوصه) دخی شرح اجمالیسی واردر . برعجیب حسن خط تعلیق ایله بالذات کندی ید مؤیدلریله یازدقلری نسخه استانبولده محترق اولان برمنزلده قالوب بعدالانطفا کتاب مزبور ظهور ایدوب اطرافنده بیاض اولان محللری سوزان اولوب فقط خط لطیفلری اولان محله آتش سرایت ایتمامشیدی . رحلتلری استانبول فتحندن ایکی سنه مقدم واقع اولمشدر .

نفس زادکان .

سید محمد مجید ه اخرس ایدی . حسن خط تعلیقه هوسکار وطورمش زاده‌دن اجازتی بدیداردر . سلاطین عثمانیه‌نك نظر کرده‌لری اولوب منلا دیلسز دیمکله ملقب ایدی . ابوالفتح سلطان محمد خان ومسیح پاشا جامعلرنده برر (حسبی الله) لوحه‌سی آویزه اولنمشدر . الحق جلی تعلیقه اول مرتبه حسن ویرلمك خارق عاده اولدیغی ارباب امعانه محققدر . ١١٨١ ده وادیٔ خاموشانده منزل ایلدی . ادرنه قپوسی خارجنده لعلی چشمه‌سی مقابلنده پدری وبرادری یاننده مدفوندر . ونفس زادکاندن حازم وسعید وصادق کاتب زاده شاگردانی دخی واردر .

عشاق زاده .

سید محمد صدرالدین ه خط تعلیقده سیاهی احمد افندیدن مجازدر . وفاتی ١١٤٦ ده‌در . السنهٔ ثلاثه‌ده کفتاره قادر وادبیاتده قرینی نادردر . بوغزل نوزمین آنکدر .

دل زخم آشنانی دلبر غداره کوستردم	او مجروح ستیز محنتی خنکاره کوستردم
کمروش بند ایدوب بازوی عشق مومیانیله	مرادم اوزره دوری چرخ ناهمواره کوستردم
دوکوب خوناب اشکی سینه پرداغ سوزانه	چراغان ایچره کویا آتشین فواره کوستردم
[illegible] سینه‌دن عیان ایدوب آه [illegible] سوزی	رقیب بدنهاده خشمنده غداره کوستردم
بنده برنوزمین تازه غزل نظم ایلیوب سید	نظیره جوی اولوب کامی سحر آثاره کوستردم

شیخ الاسلام اسعد .

شیخ الاسلام محمد اسعد ه حسن خط تعلیقده کاتب زاده محمد رفیع افندیدن اجازتلری محقق و

فی خطّه من کلّ قلب شهوهٔ ❀ حتی کأنّ مداده الاهـواء

وصفیله موصوفدر . وفاتی (١١٩٢) دەدر .

خواجه زاده .

سیّد محمّد سعید ❀ خواجـه زاده دیمکله معروفدر . حسن خط تعلیقی شیخ الاسلام ولیّ الدّین افندیدن تحصیل و بعده کاتب زاده‌دن تکمیل ایلمشدر . رئیس القرّا والمحدّثین یوسف افـندی زاده شیخ عبدالله افندینك طوپ قپوده واقع سنك مزاری آنك اثر قلمیدر .

یساری .

محمّد اسعد یساری ❀ یکتا بر خوشـنویس بی‌همتادر . شقّ ایمنی علّت مادر زاد ایله معـطّل اولمغـله دست چپ ایله حسن خطّ تعلیقـه چالشـوب قابلیت اصلیّه‌لری ظهور ایتمکله دده زاده سیّد محمد افنـدیدن مأذون بالکتبه اولنـلرك اوچنجیسیدر . سـلطان عثمان ثالثك حضورینـه داخل وامر همایون ایله قعود وچند سطر تحریریله مظهر ستایش اولوب قرق غروش عطیّهٔ همایونه نائل اولان بی بختلردندر . سلطان مصطفی خان ثالث آنی سرای همایونه تعیین ایلمشـدر . ابو ایوب انصاری عتبه‌سنك کتبه‌سی وآیاصوفیه‌ده (حسبی الله وحده) لوحه‌سی که عبرة للناظریندر آنك یازیسیدر .

کاتب زاده .

محمّد رفیع ❀ خط تعلیقـده میر دوران وعماد زمان اولوب عارف افندی قاضی عسـکردن نیچه زمان تلمّذ وطورمش زاده‌دن دقایق خطی استکمال ایلمشدر . بیشمار قطعات ومرقعاتدن ماعدا حسین پاشا دارالحدیثی قپوسنده شیخ الاسلام سید مصطفی افندینك چشمه‌سی تاریخی وشیخ الاسلام محمد افندینك مدرسه وشادروان ومکتب تاریخلری ونور عثمانی جامع شر- یفنك مدرسه تاریخی بونك اولوب سائر آثار معتبره‌لری دخی واردر .

بیت

یازمغه ایلر ایدی مردمك چشمی مداد ـ اثر معنبر کلکی گورسه ایدی عماد

تاریخ وفاتی ۱۱۸۳ ده در . قوقوغه‌جی دده تربه‌سی پیشگاهنده مدفوندر .

دده زاده .

سید محمّد سعید ؏ سید فیض الله افندینك دامادی سید محمد دده‌نك کریمه زاده‌سی اولمغله دده زاده دیمکله مشهوردر . حسن خط تعلیق کاتب زاده محمد رفیع افندی مأذونلرندن کرد اسماعیل افندیدن تلمذ ایدوب مشار الیهك قرینی اولدی . السنهٔ ثلاثیه‌یه واقف بر ذات عارف و برچوق چراغه مالك ایدی . وفاتی ۱۱۷۳ ده در . امیر بخاری زاویه‌سی مقابلنده مدفوندر .

خواجه راسم .

محمد راسم ؏ شرح حالی گچدی . (١٤٥)

بحری پاشا .

محمد بحری پاشا ؏ ذکر اولنمشدر . (١٤٩)

اخلاقی .

محمد اخلاقی ؏ اخلاق علائی نام کتابی تعلیق حسن خطیله قرق کره تحریر ایلدیکندن بو لقب ایله شهرت بولدی خالد افندیدن ثلث و نسخده تعلیقده دیگر استادلردن مأذوندر . (١٠٢٠) تاریخ وفاتیدر

چاوش .

محمد چاوش ؏ گرك عارف افندی وگرك طورمش زاده تربیه‌لریله حسن خطه صورت ویروب غایت مرتبه ملکهٔ کلیه‌یه دسترس اولمش ایدی . حتی [illegible] دولت ایران شاهندن تبریك [illegible] ایچون گوندریلان بر سفیر معرفتلی بر ذات اولوب خط تعلیقده دخی داماد ابراهیم پاشا حضورنده داعیه ایتدکده کیف ما اتفق محمد اغا دخی عرض اوطه‌سنده بولنمش ایدی . درحال بلا استیذان ایلرو کلوب و ایاغ اوزرنده برقلم ایله برکاغده برقطعه یازوب دامن بوس صدر اعظمی ذیلنده حضور یلرینه

عرض ايتدی . نظیری محالدر دیو جانب سفیردن وسائر حضاردن مورد آفرین اولدی . وفاتی ١١٣٥ دهدر

افلاطون .

محمد افلاطون ۞ خط تعلیق قاضی عسکر عارف افندیدن تحصیل ایدوب راشد افندی یه چند مدت سرلوحهٔ خدام ایدی . حتی سفارتنده دخی عجمه معیتیله کتدی عودتنده طریق طباته سلوك وطب مدرسهسنده رحجرهده انزوا ایدوب کتابتله اوقات کذار اولدی . دارالکتب عثمانیهده خطیله برکلیات صائب موجود وشایان زیارتدر وفاتی ١١٦٨ دهدر .

طوبخانهلی محمود .

محمود طوپخانهوی ۞ اوائل حالنده برلیاقه قدرده بعض آثار آفاقیه شهودیله شیخ مرحوم کبی ثلث ونسخ وعمادانه تعلیق تحصیله نیازمند اولدی . حافظ محمد امامدن تمشق ثلث ونسخ ودرویش عبدیدن تکمیل تعلیق ایله ایکیسنده دخی مجاز اولمشدر . بعده اندرون همایونه چراغ اولوب الآن ایاصوفیه کتابخانهسنده موقوف باخط شیخ حمدالله مصحف اول ایامده هنوز خزینهٔ همایونده اولمغله اکا تقلیداً برمصحفی شریف کتابت واتمام وعرض حضور همایون ایلدکده حیثیتی عیان اولوب کاتب السر سلطانی خدمتنده استخدام اولندیغی سببدن کتبهسنه بویله یازاردی . وبعضاً حتی محمد محمود کاتب السر سلطانی دیو یازمشدر . احبابندن بری سلطانم سزك ایچون حسن خطی یازار دیرلر دیدکده بوزار دیمسونلرده یازار دیرلرسه ضرری یوق دیمشدر . (١٠٠٨) ده عزم دار بقا ایلمشدر . ثلثدهده مذکوردر

سلطان مراد رابع .

سلطان مراد رابع ۞ فاتح بغداد فن خطده یکانه زمان حتی نفس زاده سید ابراهیم افندی فن خطده اولان کلزار صواب نام اثرلرینی بونلرك آزمایش قلملری وسیلهسیله جمع ایدوب نام نامیلریله دیباجه ایلمشدر . نفعی

وسائر شعرا ثناکاری اولوب نرکسی زاده‌نك انك مدحیه‌سنده بوایکی بیتی
ایله اکتفا قیلندی .

جناب حضرت سلطان مراد اعظم کیم ❁ بوکونه کلمدی هرگز آنك گبی خنکار
هنرور علما پرور سخن پرداز ❁ دلیر وشاعر وخطاط وناظم اشعار

سامی . مصطفی سامی ❁ آربه امینی دیمکله معروف ومذکوردر . (١٥٥)

طبی . مصطفی طیبی ابن صنع‌الله ❁ حسن خط تعلیقی شیخ الاسلام
ولی‌الدین افندیدن یازمشدر . یکرمی بش قدر شفای شریف ومتعدد
بیضاوی تفسیری ومشارق وسائر آثار کبیره کتابتنه موفق اولمشدر . تاریخ
وفاتی ١١٧٩ ده‌در .

چالقندی زاده . مصطفی عارف ❁ کاتب زاده‌دن تلمذ ایله خوشنویس نفیس اولمشدر .
نور عثمانی جامعی طاقنده اوچ عدد لوحه کبرسی آویخته‌در . خط تعلیق
ایله طغرا رسم ایتمك ابتدا بونك اثر قلمیدر . وفاتی ١١٨٥ ده‌در .

صحاف نور . مصطفی نور ❁ صحاف اولوب قاضیعسکر عارف افندیدن مأذوندر .
اندرون همایون ثلث ونسخ خواجه‌سی فوتنده امیر افندی معلم غلمان ایکن
اکا کیمی رفیق ایدوب عدیل عد ایدلم بوجهت بر تعلیق خواجه‌سنه توجیه
ایدلسون دیو قاضی عسکر عارف افندیدن استفسار وآنك سوقیله بومعلم خط
تعیین اولنمشدر . بونك محلولی خواجه راسم افندی‌یه احسان اولندی .
وفاتی ١١٥٠ ده‌در .

بهجت زاده . مصطفی جودت ❁ خط تعلیقه تعلق ایدوب دده زاده سید محمد
افندیدن تحصیل بهجت وتکمیل جودت ایتمشدر . استاذینك مأذون
رابعیدر حسن خطدن ماعدا کمانکشی وتفنك اندازی وسائر معارفده دخی
اقرانك سرافرازی ایدی . ١٣٠١ ده وفات ایلدی پدری یاننده مدفوندر .

ولى الدين افندى.

شيخ الاسلام ولى الدين ❁ طورمش زاده افنديدن تحصيل وحسن خط تعليقى تكميل ايلمشدر .

بالخاصـه قلم جلى يعنى قامش قلمنده يگانهٔ زمانى ايدى . ادرنه جامعى مقابلنده داماد ابراهيم پاشـانك ياپديغى چشمه‌لرك تاريخى ونوح افنـدى زاده على پاشـانك جامع جديدى اتصالنده‌كى سبيل وچشمه‌سـنده وجامع حواليسـنك ايكى بابنده واقع تاريخلرى وسائر آثارى واردر . ١١٨٠ ده وفات ايلدى . سلطان بايزيد جامعنده بركتبخانه وسلورى قپوسى خارجنده برمسـيره وچشمه ومصطفى پاشا خانقاهنده محفل كبير وسـائر آثارى دخى موجوددر . شيخ مراد نقشبندى خانقاهنده اعداد ايلديگى محلده مدفوندر .

شيخ الاسلام يحيى

يحيى ابن زكريا بن بيرام ❁ شيخ الاسلام ابن شيخ الاسلامدر حسن خطى پدرندن كورمشدر . سيد صبرى انك خطى حقنده سويلمشدر .

بيت

قلمتراش جلالى جبين دهشته چين ❁ تراشـهٔ قلمى چشم افقطـه مژكاندر

وينى ديمشدر :

بيت

چينى دواتى شيشهٔ قند نبات حسن ❁ چوب نبات اول قلم واسـطى تبار

اللى درت ياشنده ١٠٥٣ پدرى جنبنده مدفون اولدى . محسن قيصرينك فرائض منظومه‌سنه شرحى وقصيدهٔ برده‌يه تخميس ومرتب ديوانى وفتاواسى وآثار خيريه‌سندن مدرسـه‌سى واردر ، سـلطان سليم قربنده مدرسـه پيشكاهنده مدفوندر .

يوسف مجدى ❁ مذكوردر . (١٦١)

(١٣٠٢) دنصکره ممالك عثمانیه‌ده کلان خطاطان

شیخ الاسلام زین العابدین .

شیخ الاسلام زین العابدین ؛ خوش طبع وظریف ونکته سنج ولطیف بر فاضل کامل ایدی . وفاتی ١٢٤٠ ده‌در .

عثمان افندی .

عثمان افندی ؛ اناطولی قضاسندندر . انواع خطوطده باخصوص تعلیقده غایت چابکدست وخوش نویس ایمش روم ایلی حصاری مزارستانده مدفوندر . وفاتی ١٢٥٠ ده‌در .

اسعد .

محمّد اسعد ؛ یساری مشهورك شاگردیدر . اسکدارده جامع سلیمیه خطوطی انکدر . وفاتی ١٢٥١ ده‌در .

عبدالله بخاری .

شیخ عبدالله ؛ اصلی بخارادن وطریق نقشبندی مشایخندندر . ١٢٥٧ ده وفات ایتمشدر . طوپخانه جامعنده یازیسی موجوددر

طیب امام .

طیب افندی ؛ بگلربگی جامعنك امامی وصاحب اشعار وسائر آثار اولوب بعض جوامعه تاریخلری واردر . وفاتی (١٢٦٠) ده‌در .

یساری زاده .

یساری زاده مصطفی عزت ؛ کندو پدرینك شاگردیدر . (١٢٦٠) ده وفات ایتمشدر .

علی حیدر بك .

علی حیدر بك ؛ اخلاق حمیده ایله متصف وآثار کثیره ایله مشهور ایدی . سنی یتمش [illegible] ایکن ١٢٨١ ده وفات ایلمشدر .

حسام الدین .

شیخ الاسلام عمر ؛ حسام الدّین لقبی ایله ملقب ١٢١٤ ده تولد و (١٢٨٨) ده وفات ایلمشدر . تاریخ مراقلولرندندر .

قدری .

قدری افندی ❁ اسکداراده عتیق والده مدرسه‌سنده تعلیم تلامذه ایله مشغول وآلتمش یاشنده ایکن (١٢٩٠) راده‌لرنده وفات ایلدی .

چهارشنبه‌لی زاده .

سعید افندی ❁ قاضی عسکر وصدوردن وچهارشنبه‌لی زاده دیو مشهور ایدی . یساری زاده شاکردی اولوب وفاتی تعبیری چهارشنبه‌لی زاده چهارشنبه بازارنده چهارشنبه گونی وفات ایلمشدر دیو ضرب مثل اولمشدر . تاریخ وفاتی (١٢٩٣) ده‌در .

وحید .

وحیدالدّین افندی ❁ شیخ‌الاسلام عمر حسام‌الدّین قرنداشی اولوب ولادتی (١٢١٧) ده ووفاتی (١٢٩٣) ده‌در .

اسماعیل حقی .

اسماعیل حقی ❁ یساری زاده شاکردی وسامی بگك خواجه‌سیدر . سرای همایونه مخصوص اولمق اوزره استاد ساعت سازان لذیذ افندینك جیوه‌لی یورر ساعت بی‌نظیری اوزرینه یازیلان بیت بونك اثر خامه‌وزاده طبعیدر .

بیت

بو نوزیسده ساعت کیم همیشه رقه‌جنباندر ❁ لسان حالله عبدالعزیز خانه دعا خواندر

وفاتی ١٢٩٥ ده‌در .

عطا بیك .

عطابیك ❁ صاحب جربزه وادراك واصحاب ذوق سلیمدندر . روم ایلی قاضی عسکری اولوب طب ونباتات اوزرینه دخی براثری واردر وفاتی (١٢٩٦) ده‌در .

زکی دده .

زکی دده ❁ اصلی بروسه‌لی واسکدار مولویخانه‌سنك شیخیدر . چوق نسخ نفیسه یازمشدر . کامل پاشانك کتابخانه‌داری وفتواخانه‌ده مشق خواجه‌سی ایدی . کندویه گوره مخصوص بروادی صاحبیدر . (١٢٩٧) ده وفات ایلدی .

بونلردن ماعدا تاریخ وفاتلری تحقیق اولنه‌مامش دده زاده نقیب باشیخی زاده ، قره‌جه احمدده مدفون قاضی عسکر جمال افندی ، باهر افندی دخی واردر .

والآن برحیات اولان خطاطان ایچنده تعلیق دخی ایو یازان ایکی خطاطك ترجمهٔ حالی دخی هرنقدر موقعنده دگل ایسه‌ده آرتولدی .

زاهده

زاهده خانم ❁ صدر مرحوم عالی پاشانك کریمهٔ محترمه‌لری اولوب خطوط متنوعه‌یی ایو یازدقلری گبی تعلیقده دخی مرحوم مصطفی عزت افندیدن مأذوندرلر . مساجد وتکایا وخانقاهلرده بعض الواح وآثارلری رونما وکندیلری عفت واستقامتله روشنادرلر .

حافظ حسن تحسین .

حافظ حسن تحسین بن عثمان ❁ تعلیق سامی افندیدن یازمش وثلث ونسخ جلی یی دخی رئیس الخطاطین محسن زاده عبدالله بگدن مأذون اولمش وعلوم عربیه‌دن دخی مجاز اولدیغی گبی دارالمعلمیندن مخرج والآن کتبخانهٔ عمومی عثمانی حافظ کتب ثانیسی بولنمشدر .

تعليق وديوانى وچب نويسان ايران

خط تعليق رقاع وتوقيعدن مأخوذ اولوب واضعى خواجه تاج الدّين اصفهانى ومكمّلى خواجه عبدالحى منشيدر . مناشير واحكام بو خط ايله يازيله كلوب بونى يازانلر بالتّبع ديوانى وچب وسياقت وطغرا خطلرينى دخى ايو يازدقلرى مقرّردر . اشته بوخطده استاد اولنلرك مشاهيرى .

ابراهيم منشى .

مولانا ابراهيم منشى ❁ ثالث عبدالحى دينور ايدى . اصلى استرآباددن اولوب مشهد رضويده ساكن ومنشى ايكن اورادن قم شهرينه كتمش وتعليق نويسانك ركن اعظمى اولمشدر .

آستانهٔ معصومه‌ده خطى كوريلوب . بريسى اسماعيل نام وديكرى سلطان محمود نجاتى تخلص ايكى فرزندى دخى تعليقياندندرلر .

اختيار هروى .

خواجه اختيار غياث الدّين هروى ❁ قضاة ومؤلفيندندر .

خواجه ادريس

خواجه ادريس ❁ خراسانى اولوب اوزون حسن ورستم بك والوند بكه منشى ايمش .

ادهم ابهرى .

مولانا ادهم ❁ ابهرى واناادن مالك اشتره منسوبدر . بيوك شاه طهماسب زماننده نواب زمانى قاضى جهان غدريله مقتول اولدى . حفيدى

محمد امین دخی شاه عباس دارالانشاده کاتب اولوب ممالك رومه یازیلان ترکی مخابرات آنك عهده‌سنه محول ایدی (١٠٠١) ده قزوینده رحلت ایلدی .

اسکندر منشی .

اسکندر بك ٭ انشا وخطده مستغنی الوصفدر .

بهاءالدین .

بهاءالدین حسین ٭ کندوسی واوغلی میرقاسم مشاهیر مشهدیدندر .

حسن علی .

حسن علی بك ٭ بیوك شاه طهماسبك خاص قورچیلرندن شاهقلی فرزندیدر .

خداداد کاتب .

خداداد کاتب شرف جهان ٭ نواب قاضی جهان درویش عبدالحی اسلوبنی اختیار ایلمش ایدی . فرزندی روح الله دخی آکا معادل ایدی .

عبدالباقی .

خواجه عبدالباقی ٭ یزدی وشاه نعمة الله ولی اولادندندر . سنه‌لرجه شاه اسمعیل وکالت ووزارتنده بولندی .

خواجه عبدالحی

خواجه عبدالحی ٭ استرابادی سلطان سعید کورکان . اوزون حسن . سلطان یعقوب وسائر سلاطین ترکمانیه‌نك مناشیر واحکامنی یازمشدر . شیخ محمد تمیمی بونك شاگردیدر . شاه اسمعیل صفوی ظهورینه دکین حیاتده ایدی . وفاتی (٩٠٧) ده‌در (٦٤)

درویش عبد الحی .

درویش عبدالحی ٦٤ ٭ نیشابوری خواجه عبدالحی شاکردیدر . سلطان ابوسعید وسلطان حسین بایقرا خدمتنده منشی ایدی . پادشاه برگون آکا برفرمان یازلمسی امر ایتمش ایکن درویش غفلت اوزوندن یازمامش ایدی . قضارا پادشاه حضورده فرمانی استدی . درویش بیاض

برکاغد چیقاروب فرمانی یازلمش گبی اوقودی و پادشاه اکا انعام واحسان ایلدی . بعده عیناً اوقودیغی گبی فرمانی یازوب تقدیم ایتدی . درویشك خواجه‌جان جبریل ومیر منصور اسمنده ایکی شاگرد مکملی وار ایدی .

عبدالقادر . خواجه عبدالقادر ❁ منشی شاه طهماسب . (٢٠٣)

عبدالله مروارید عبدالله مروارید ❁ ٦٩

حاجی عبدالله . حاجی عبدالله ❁ دیوان‌الصداره‌ده مثال نویس ایکن شاه طهماسب مجلسنه یول بولوب هر برلسانده کاتب وخصوصا ترکی کتابتی اکا محول ایدی ٩٩١ ده سلطان حمزه میرزا ایله خراساندن عودتده سبزه‌وار حوالیسنده وفات ایتدی .

خواجه عتیق . خواجه عتیق ❁ اردو آبادیدر شاه اسماعیل دارالانشاسنده طغرای فرامینی اواختراع ایتمشدر . مشهدده کندو یاپدیغی مقبره‌ده مدفوندر .

علاءالدین . خواجه علاءالدین منصور ❁ اولا شاه طهماسب دارالانشاسنه گیردی بعده سلاطین ترکمانیه‌یه مستوفی اولدی .

فخر مستوفی . خواجه فخرالدین حکیم ❁ مستوفی مشهور ایدی .

میر قاسم . میر قاسم بن منصور ❁ نوّاب همایون شاه ایرانه گلدکده آنك ملازمتی ایله هندستانه کیدوب عاقبت اکبر شاه خدمتنه نائل اولدی .

میرزا قاسم . میرزا قاسم ❁ استرآبادی ودارالانشای طهماسبی منشیلرندندر .

قاسم بك . قاسم بك ❁ ٢١٦

کافی . میرزا کافی ❁ خواجه‌نصیرالدین اولادندندر . مدرّس ومنشی ایدی .

کمال الدین .

خواجه کمال الدین ۞ طغرائی قزوینیسیدر . (٢١٧)

مجنون .

مجنون هروی ۞ ٢١٨

میرقمی .

میر محمد ۞ قمی خواجه عبدالحی شاکردیدر آق قویونلی رستم بك خدمتنده ایدی .

میرزا محمد .

میرزا محمد ۞ بن میرزا عطاءالله اصفهانی برچوق مدت آذربایجانده شاه طهماسب طرفندن تمام شروانات وزیری ایدی عاقبت مرشد قلیخان چاوشلویه وزیر اولوب محاربه‌ده برادرزاده‌سی الیله مقتول اولدی .

میرزا محمد منشی .

میرزا محمد ۞ بن علی بك میرزا میركك كریمه زاده‌سیدر . مهدی بك واسطه‌سیله شاه طهماسب مجلسنه كیروب شاه اسماعیل ثانی عهدنده منشی الممالك اولدی . برچوق مناصبه دخولدن صكره آلتی آی وزیر اعظم و (٩٠٩) ده خراساندن دونركن مقتول اولدی .

محمد حسین .

مولانا محمد حسین ۞ مستوفی الممالك ایكن شاه اسماعیل ثانی عهدنده وزیر اعظم اولدی ایسه‌ده وزارتی چوق سورمیوب پریشان حال هندستانه كتدی واوراده انشا منصبی بولدی تعلیقده ثانی درویش عبدالحی ایدی .

مؤمن .

محمد مؤمن ۞ بن عبدالله مرواریدر . (٧٦)

ملك محمد .

خواجه ملك محمد ۞ اختیار غیاث الدین اقرباسندن وشاكردانندندر . شاه سلطان محمد دیوان انشاسنده ایكن تركمان محاربه‌سنده صاین قلعه‌ده مقتول اولدی .

خواجه میرك .

خواجه میرك ❀ سادات کرماندر بیوك شاه طهماسبه منشی ایکن (۹۸۷) ده قزوینده وفات ایتدی .

میرك کور .

مولانا میرك کور ❀ ۲۲۹

نامی .

مولانا نامی سبزواری ❀ ۲۲۹

غباریان ایران

بونلردن ماعدا برطاقم غباریلر دخی واردر ازجمله

غباریان .

عمر اقطع ❀ شرح حالی ذیل کتابده کله جکدر

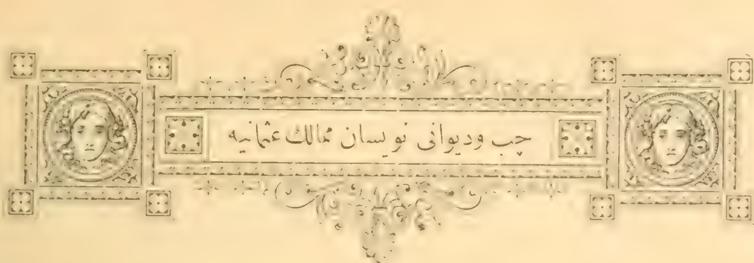
غباری یزدی وغباری کیلانی ❀ (تذکره صادق جیلانی)

قاسم ومجنون ❀ ۳۱۶ و ۳۱۸

میر قربی لاهجانی ❀ خط یاقوتانه‌ده وغبارده یکتادر .

خط شکسته

ایرانده برقاچ وقتدن برو شکسته اسمنده برخط دخی ظهور ایدوب واضعی شفیعا ومکمّلی درویش عبدالمجید طالقانیدر . بو خط الآن بین الانام مستعمل ومتداول ایسه‌ده حقیقة برملحمه کبری ولایقرء برطاسم دیرکشادر . صاحب طبع سلیم وسلیقهٔ مستقیم برید مؤیّدله الله تعالی حضرتلری آنی لوح کیتیدن محو ونابود وآنك یرینه ایرانیلره اوقوناقلو وسهل وآسان برخط احسان بیوره آمین .

آنلردن مشاهیری

اوغلان ممى چلبى ❀ (مناقب هنروران) ١٥٨

تاج وتاج بك زادكان جعفر بك اسماعيل بك محمد چلبى ❀ (١٠٤) و (١٣٤)

چاوش زاده محمد صالح شمعى ❀ ١٤٤

حسام رومى ❀ سلطان محمد اوقافنك كاتبى و ديوانينك موجديدر .

خالد ارضرومى ❀ ١١٠

خواجه راسم ❀ ١٤٥

شهدى ❀ ١٥٨

صاف چلبى مصلى ❀ ٢٧٢

عارف (١١٢) وعاطف دفترى ❀ ١٥٨

عبدالرّحمن جيبنجى زاده ❀ (غبارى دخى يازمشدر) ١١٧

عزّت على پاشا ❀ ١٧٣

عبدالرحمن غبارى ❀ ١١٦

كچوك نصوح مطراقجى ❀ ١٥٩

سنبل ممى چلبى ❀ ١٥٨

هدهد على چلبى ❀ (مناقب هنروران)

هزار فن بروسه‌وى ❀ ١٤٣

یساری زاده .

یساری زاده اسماعیل ۞ ۹۹

یوسف بالی .

یوسف بالی ۞ کلیدالبحر حصارده بولنور ایدی .

بونلردن هیسنك ذکری کچدیکندن یالکز بارقم اشاره اولنمشدر .

تجلید وتذهیب

دولت اسلامیه‌ده کتب علمیه وسجلات شرعیه‌نك کتابت وتجلیدینه رغبت قدیمی اولوب هرعصرك رجالی بو امره اهتمام ایلدی. دولت اسلامیه‌ده بلاد عراق واندلسده تجلید کتبه اهتمام چوق ایکن خلفانك اندراسیله قلیل اولدی . اوائل عهد اسلامده مصنفات علوم وصکوك واحکام ودفاتر دیوانی ومناشیر سلطانی قلیل وجلد وادیم کثیر اولوب تمامی جلد وادیم اوزرینه تحریر اولنوردی . کیدرك تألیف کتب وامر دفاتر آرتدیغندن جلد وادیم کفایت ایتمیوب عهد خلافت عباسیه‌ده آل برامکه‌دن فضل بن یحیی کاغذ انشاسنه اشارت ایلدی . وصکوك ومکاتیب سلطانی کاغد اوزرینه یازلدی .

آندنصکره هرکس کاغد اوزرینه یازمغه باشلیوب اصناف عدیده اوزره مصنع کاغدلر اتخاذ ایتدیلر . وکتب رسائله اندا ساده جلد قویوب بعده انواع متعدده ایله زینت وپیرایه دخی باشلادیلر . محلّالك بیوك هنر بالکده بدایع صنایع قبیلندن وجدول کبی وتذهیب دخی انلك برشعبه‌سندن صایلدی . عله تیموریان زمانده خراسان وهندستان وکشمیر وفارس وعراق طرفنده یاپیلان مصنع ومکلف قبلر ومصور ومنقش کتابلر ومزین ومذهب مصاحف والواح ومرقعات ممالك شرقیه‌نك کارنامهٔ کهنی وهنرمندانك بدایع آثاری اولدیغی ملحوظدر .

تربیهٔ کاغذ، رنگه نویسلك، اعمال مقوا، طرح الواح، اختراع اشکال، لطافت جدول وتحریر، اصول متن وحاشیه، وصاله، لکه‌گیری، خرده‌کاریده وقبارتمه، چیقارتمه، شمسه، قطع ادیم واوراق، طرّاحی، ترصیع، زرافشانی، ونادره‌کاریده، هنروران ایران سحرسازلك و بدایع پردازلق ایتمشلردر .

مجلّدان ایران

بوراده ذکر اولنان مجلّدان ایران ممالك عثمانیه‌یه گلوب بوراده مشهور اولانلردر . سائرلرینڭ احوالی رساله‌مزڭ فارسی قسمنده علی قدر التحقیق ذکر اولنه‌جقدر .

میر حسین غزوینی ۞

میر حسین .

صحاف قاسم ۞ بیك تبریزی شاگرد میر حسین .

صحاف قاسم .

میرزا بك ۞ تبریزی شاگرد قاسم بیك .

میرزا بك .

محمّد زمان ۞ میرزا بگڭ فرزند ناموری .

محمد زمان .

ملا قاسم علی ۞ حسین بك وولیجان مصوّرڭ هم نشینی .

ملا قاسم علی .

اشته ممالك عثمانیه‌یه مجلدلك صنعتی بونلرڭ همّتیله گلوب بعده بوراده رونق وطراوت دیگر بولمشدر .

طراحان ایران

سلطان ابراهیم میرزا ۞ (٥٨) شاگرد سیاوش گرجی .

سلطان ابراهیم میرزا .

شیخ اویس زاده .

سلطان احمد بن شیخ اویس ❁ ٥٨

بایسنقر میرزا .

میرزا بایسنقر ❁ ٦٠

حسین غزوینی .

استاد حسین غزوینی ❁ شاه اسماعیلك نقاش باشیسی و سلطان محمد شاکردیدر .

شاه طهماسب .

شاه طهماسب صفوی ❁ شاکرد خواجه عبدالعزیز رسم ونقشك مزایا ونکاتنه واقف ایمش .

شاه قلی .

شاه قلی نقاش ❁ یومی یوز آقچه وظیفهٔ کامله ایله ممتاز وسابق ولاحق استادان زمره‌سندن سرافراز ایدی . اما افسوسکه بو کمال وهنر ایله برابر اخلاق حسنه‌یه مالك دکل ایمش . شاه قلی اغا میرکك شاکردی اولوب (مصراع)

نقاش نقش آخر بهتر کشد زاول

مفادنجه بهزاد ومانی‌یی بیله کچدی

خواجه عبد . العزیز .

خواجه عبدالعزیز ❁ اصفهانی شاه طهماسبك استاد باهرالایجادیدر .

میرزا علی .

میرزا علی تبریزی ❁ طراحانك مربی هنرپروری ایدی .

علی اصغر .

مولانا علی اصغر ❁ خواجه عبدالعزیزك شاکرد منظوری وشاه طهماسبك نقاش خانه‌سنده مأمور ایدی . برخطا اوزرینه شاه طهماسب اکا طاریلوب بورننی وقولاقلرینی کسدردی . تفصیلی عالی افندینك (مناقب هنروراننده) مسطوردر .

علی جان .

علی جان تبریزی ❁ شاکرد شاه قلی حلبده متمکن ایدی .

قاسم .

استاد قاسم ❁ عراقی وطراحانك مشهور آفاقیدر .

میر نقاش .

میر نقّاش اصفهانی ❀ شاه طهماسبك نگارخانه‌سی رئیسی ونقاشانك برنجیسی ایدی . سلطان سلیمان خان زماننده استانبوله گلوب سرای همایونده مستقل برنقاشخانه انك ایچون تعیین وانواع لطف واحسانه قرین اولمشدر .

ولی جان .

استاد ولی جان ❀ سیاوش شاگردی استانبوله گلوب موظّف مصوّر اولمشدر . غایت خودبین وکبرآئین ایمش .

قاطعان ایران

زاده‌ٔ واضع زاده

دوست محمّد قاطعی ❀ عبدالله واضعك ولدیکه رتبه‌ده استادینه ومرتبهٔ والدینه قریب بر ادیب ایدی .

سنك علی .

سنك علی بدخشی ❀ دوست محمدك شاگردیکه بریده‌لری دیار بدیار مرغوب ومسلمدر . نزاکت قطعی قدرت قلمدن خارجدر .

عبدالله هروی .

عبدالله قاطع ❀ هروی وقاطعلرك برنجیسیدر . کزلگی هنرینه نص قاطع وهرسطر بریده‌سی برسیف لامعدر .

واضع زاده .

عبدالله بن میر علی واضع ❀ بعضیلری بوکا محمد باقر دیمشلردر . گرك بریده‌سی وگرك خطّه متعلق انواع صنایع گزیده‌سی پدرینك خطی گبی پسندیدهٔ عالمدر .

عبدالله قاطع کسمه‌سیله ایاصوفیه کتبخانه‌سنده بر دیوان حسین بیقرا واردر . اما افسوسکه برچوق یاپراقلرینی جهلهٔ خذله کسوب گتورمشلردر .

(فخری بروسه‌وی)

❀ ممالك عثمانیه‌ده دخی فخری بروسه‌وی گبی برقاطع ظهور ایتمشدرکه گرك قطع خط وگرك قطع ازهار وشکوفه وسایر شیلرده نظیری گورلمامشدر .

مصوران ونقاشان ایران

سلطان اویس ۞ بهادر جلاری نقاش کامل اولوب عبدالحی آنك شاگردی ایدی .

میرزا بایسنقر تیموری ۞ ٦٠

برج علی اردبیلی ۞ شاگرد مهدی بیك .

استاد بهزاد ۞ شاگرد پیر سید احمد کمال الدین لقبی ایله ملقب مظهر بدایع صور ومصدر نوادر هنر ایدی قلم مانی رقمی ناسخ آثار مصوران عالم وبنان معجز شیمی ماحی تصورات بنی ادم اوائل صنعتی سلطان حسین بایقرا عصرینه واواخری شاه اسماعیل عهدینه تصادف ایلمشدر .

بیت

لطف قلمش زاوستادی ۞ جان داده بصورت جمادی

پیر سید احمد تبریزی ۞ شاگرد جهانگیر بخاری .

استاد جهانگیر بخاری ۞ عمدة المصورین شاگرد استاد (کونك) گنگ .

میرزین العابدین اصفهانی ۞ شاگرد میر مصور سلطانیهٔ .

سلطان محمد تبریزی ۞ شاگرد اغا میرك روغنی جلدلر تصویرنده وسائر مجالس ترسیمنده ممتاز ایدی .

سیاوش گرجی ۞ شاگرد استاد حسن مذهب که صنعت تذهیبی اوگرندکدنصکره مصورلکی دخی تکمیل ایدی .

سلطان اویس . بایسنقر میرزا . برج علی . بهزاد . پیر سید احمد . جهانگیر . زین العابدین . سلطان محمد . سیاوش .

امیر شاهی .

امیر شاهی سبزواری ❀ ١٨٢

شیخ زاده .

شیخ زاده مصوّر ❀ خراسانی شاکرد بهزاد .

عبدالصمد .

عبدالصمد کاشی ❀ ٢٠٤

میرزا عبدالله .

میرزا عبدالله ❀ مصوّر خراسانی شاکرد شیخ زاده .

غیاث‌الدین .

غیاث‌الدین خلیل ❀ نقاش بیمثل ایدی (٨٣٠) ده شاهرخ میرزا زمانده ایلچیلك ایله ختا جانبنه کوندرلدی . (٢١٥) (٦٠)

قاسم عراقی .

قاسم عراقی ❀ ٢١٥

کمال مصور .

کمال مصوّر ❀ تبریزی میرزا علی‌نك شاکردیدر وطرّاحلق صنعتی کندوسنه احسان خدادادیدر . بوصفتك موجدی صاییلورلر . (٣٣٦) ٢١٧

استاد کونك .

استاد (کونك) ❀ کنك دیمکدر . ظاهراً دیلسز ایمش .

مانی .

مانی شیرازی ❀ مشهوردر .

محراب .

استاد محراب ❀ استاد حسن بغدادینك قرنداشی وتلمیذ ومصاحبی ایدی .

حاجی محمد .

حاجی محمد نقّاش ❀ ذوفنون زمان اولوب دائما قلم اندیشه ایله امور غریبه وصور عجیبه صحایف روزکاره تحریر ایدر ایدی . فن تصویر وتذهیبده مهارت تامّه‌سی اولوب برقاچ وقت چینی فغفوری یاپمسنه همت ایله تجربهٔ بسیار وزحمت بیشماردن صکره یاپدیغی ظرف عادةً چینی‌یه مشابه چیقدی ایسه‌ده رنك وصفاسی اوقدر چینی‌یه بکزه‌مز ایدی . (٢٢٠)

محمد هروی ۞ شاکرد استاد محراب واستاد سیاوش کرجی .

میر مصوّر سلطانیهٔ ۞

مهدی بیك ۞ ولد سلطان محمد روغنی جلد تصویرنده وسائر مجالس ترسیمنده ممتاز ایدی .

محمد مؤمن خراسانی ۞ شاکرد استاد محمد هروی .

میرك تبریزی ۞ تصویر وتذهیبده بی نظیر وکتابه یازمه‌ده دخی بی مانند ایدی . اکثر عمارات هرات آنك خطّیله پیرایه یاب اولمشدر . وفاتی محمد خان شیبانی زماننده وقوع بولدی . (٢٢٩)

میرکی شیرازی ۞ ٧٧

مذهّبان ایران

استاد حسن ۞ بغدادی شاه طهماسب نکار خانه‌سنك رئیسی بعضیلری بونی استاد محمد قطنه‌نك شاکردی وسیاوشك استادی صانمشلردر .

حسین بك ۞ تبریزی شاکرد محمد علی تبریزی وولیجان مصورك برادری عتبهٔ علیا نقاش خانه‌سنده موظف استادلرك مقبول ومعتبریدر .

شرف‌الدّین یزدی ۞ قطب‌الدّین یزدی برادریدرکه نقاشلق ومذهبلکدن ماعدا وصالاق وسائر هنرلرده دخی استاد ایدی .

استاد شعبان ۞ رومیدر .

محمد هروی . میر مصور . مهدی بك . مؤمن خراسانی . میرك . میرك . استاد حسن . حسین بك . شرف‌الدین . شعبان .

قدرت .

استاد قدرت ❀ تبریزی شاگرد محب علی حل کاریده نادرهٔ دوران واعجوبهٔ نقاشان ایدی .

میر عضد .

میر عضد بخاری ❀ (٢٣٣) شاگرد شهبرانیسی .

علی جان .

علی جان تبریزی ❀ بودخی حلبـده متمکن وعندالمذهبین متعیّن ایمش شاه قلی شاگردیدر .

محب علی .

محب علی تبریزی ❀ شاگرد حسن بغدادی .

محمد علی .

محمّد علی تبریزی ❀ شاگرد استاد حسن بغدادی .

میرزای مذهب .

میرزای مذهب ❀ شـاگرد محب علی انواع صنـایع وبدایعـده بیقرینه ایدی .

هرنقدر بونلرك بعضیسی طرّاح وبعضیسی مصوّر ومذهّب صایلمش ایسه‌ده اکثری صنایعك انواعنده استاد وهم‌طرّاح وهم مصوّر وهم مذهب وهم مجلّد ایمشلر. بونلرك شرح حاللرینی بیانه مخصوص اوله‌رق کمسه همت ایلیوب آنجق بعض تذکره‌لرده بالمناسبه ذکرلری کچمشدر. وفاتلرندن صکره زمان ومکان ووفات واثارلری ایسـه غفلت واهمال اوزرندن نسـیامنسیا قالمشدر. نفس ایرانده بوراده ذکر اولندیغی قدر دخی احواللری مضبوط اولمیوب بو برنبذه اطلاع دخی (هربرکوشه‌دن برتوشه وهربر خرمندن بر خوشه) کبی طوپلانمشدر .

نقاشان ومصوران ومذهبان وطراحان

ممالك عثمانيه

مناقب هنروران وتحفة الخطاطين كتابلرنده اسملری مذكور اولان مصور ومذهب ومجلدلرك اساميسی يالكز رقم هندسی ايله مرقم اولوب درون كتابده ذكرلری كچمشدر . اورايه مراجعت اولنه .

ابراهيم چلبی ۞ حيدر پاشالی استاد حسن مصری شاگرديدر (١٤٥)

ابراهيم مذهب ۞ ٨٩

احمد بن حسن ۞ ٩٣

امير احمد ۞

شبلی زاده احمد ۞ بروسه‌لی اولوب شبلی يازمه‌ده نقاشان رومك رنجيسيدر .

احمد استاد ۞ فتح مصر سلطان سليم ايامی مذهبلرندندر .

ماستوری پاولی ۞ فرنك استادلرندن داميان نام ونديكلی شاگرديدر.

بياض مصطفی ۞ ١٢٣

تاج الدين كره‌بند ۞ ابن حسين فاتح مصر سلطان سليم خانك خانندن سوزكون يوردیغی استاددر .

توز قوندرمز ۞ ٩٥

قنبور حسن چلبی ۞ حافظ عثمان مذهبلرندندر . (١٢٣)

حسن مذهب ۞ قطنه محمد استاد شاگرديدر . (١١٤٥)

ابراهيم چلبی .
ابراهيم مذهب .
احمد بن حسن .
امير احمد .
شبلی زاده .
احمد استاد .
پاولی .
بياض مصطفی .
تاج كره بند .
توز قوندرمز .
قنبور حسن .
حسن مذهب .

حسن مصری .

استاد حسن مصری ✿ کندی عصرنده نادر الامثال ایدی .

کفه‌لی .

حسن کفه‌لی ✿ استاد کمال شاگردیدر .

حسین بالی .

حسین بالی ✿

نقاش حیدر .

رئیس حیدر ✿ نقاش حیدر دیمکله معروفدر . وشبیه یازمه‌ده خصوصاً سلطان سلیم مرحومك نظیرینی تصویر قلقده معروف ومعرفت نقش ایله موصوفدر .

رشید مصطفی .

رشید مصطفی چلبی ✿ سلطان سلیملی . سلطان احمد خان زماننده‌در . (١٤٦)

سرکه‌جی .

سرکه‌جی ✿ ١٢١

سلیمان .

سلیمان چلبی ✿ سلطان احمد خان زماننده‌در . (١٤٦)

سنان بك .

مصوّر سنان بك ✿ سلطان محمد خان سرای همایونده پرورده اولوب ماستور پاولی شاگردی وکندو وادیسنده بیماننِد ایدی .

صالح .

صالح چلبی ✿

عبدالرحمن مذهب .

بروسه‌لی عبدالرّحمن چلبی ✿ ١٤٦

عارف بك .

عارف بك ✿ بیاض مصطفی افندی‌زاده ابراهیم چلبی شاگردیدر (١١٧)

عبدالله .

عبدالله ✿ قره محمودك آزاد کرده‌سیدر .

عثمان مصور .

استاد عثمان مصوّر ✿ یگانه دوران واعجوبهٔ زمان ایدی .

علی مصوّر ❀ استاد عثمانك قاینیدر .

انطالیه‌لی علی ❀

علی چلبی ❀ روغنی اسکداری دینلور ایدی . (١٤٦)

علی بروسه‌وی ❀ توز بازاری امامی مصطفی افندی چراغیدر .

محمّد بك ❀ عثمان مصور شاکردیدر .

محمّد چلبی ❀ شاکرد سرکه‌جی مذهّب حافظ عثمان .

محمّد قمطنه ❀ (مناقب هنروران)

قره محمود ❀ یکی باغچه‌لیدر .

قنیجی محمود ❀ مصوّر مشهور ایدی .

مصطفی افندی ❀ توز بازاری امامی ایدی . (١٢٥)

مصطفی صراحی ❀ شاکرد وغلام قره محمود . (١٢٦)

ممی شاه ❀ غلطه‌لی واستاد حسن مصری شاکردیدر .

هزار فن ❀ بروسه‌لیدر . (١٤٣)

حاجی یوسف ❀ مصریدر ساز یازمق وادیسنده ثانی شاه قلی‌در .

علی مصور . انطالیه‌لی . علی چلبی . علی بروسه‌وی . محمد بك . محمد چلبی . قمطنه . قره محمود . قنیجی . مصطفی . صراحی . ممی شاه . هزار فن . حاجی یوسف .

❀ الیوم برحیات اولان مذهّب ومجلّد اصنافندن ❀
❀ تحقیق اولنان متأخّرین اساتید ❀

بونلرك تاریخ وفاتلرندن بعضیسی تقریبی اولوب بوندن زیاده استحضار اولنه‌مدی .

احمد استاد ❀ عطا افنـدی ایله سـلطان سلیم حضرتلری زماننده ظهور ایتمشلردر .

احمد استاد .

احمد افندی ❀ سنجاقدار سلطان مصطفی عصری استادلرندن وامین افندینك استادیدر .

سنجقدار .

احمد افندی ❀ لازغرادلی زاده دینور ایدی . سلطان محمود زماننده بافرمان عالی مجلد باشی اولمشدر .

لازغرادلی زاده .

احمد افندی ❀ هزار غرادلی زاده سـلطان حمیـد اوّل عصری استادانندندر .

هزار غرادلی زاده .

صاری احمد افندی ❀ لالهلی جامعی مؤذنی اولوب لالهلیلی شاکر افندینك مخدومیدر . (١٢٨٧) ده وفات ایتدی .

صاری احمد .

امین افندی ❀ سلطان احمدلی کبار اصنافدن ایدی . (١٣٠٠) ده وفات ایتمشدر .

امین افندی .

کهیا امین افندی ❀ داود اسکلهلیدر . (١٣٨٠) ده وفات ایتمشدر.

کهیا امین .

اسماعیل اغا ❀ سقا اسماعیـل دینور ایدی . خشن طبـع ودرشت مزاج ایدی . (١٢٢٥) ده وفات ایتمشدر .

سقا اسماعیل .

حسن افندی قرهمانی ❀ سلطان محمود زماننده ایدی (١٢٧٥)

قرهمانلی حسن .

حاجی حسیب ❀ ١٢٦٥ صولرنده وفات ایلمشدر .

حاجی حسیب .

حاجی حسین ❀ سلطان عبدالمجید زماننده ایدی ١٢٩٣ ده وفات ایدوب متأخرین میاننده انك کبیسی نادر ایدی .

حاجی حسین .

راشد . راشد افندی ❀ سلطان عبدالعزیز سرای همایوننده مجلد باشی ایدی . (۱۲۸۵) ده وفات ایدوب آقسرایده مدفوندر .

حاجی رفعت . حاجی رفعت ❀ طوپال حاجی رفعت دیو مشهوردر آقسرای والده جامعنك یازیلری دخی آنكدر (۱۲۹۷) ده وفات ایلشدر .

لالەلیلی شاکر . شاکر افندی ❀ لالەلیلی سلطان محمود زماننده‌در ..

علی پاشالی . علی پاشالی ❀ سلطان مجید عصرندندر (۱۲۸٤) ده وفات ایلدی .

شریف . شریف افندی ❀ حلبلی اولوب اوراده دخی مدفوندر (۱۲٦٥) ده وفات ایتمشدر .

یساری زاده مجلد . یساری عارف افندی ❀ یساری زاده مجلد دینوردی خوش صحبت ودارای لطافت طبع ایدی (۱۲۸۰) ده وفات ایلدی .

درویش عارف . درویش عارف ❀ سودای مزاج سببیله کندوسنه جنون طاری اولوب دارالشفاده وفات ایلشدر . تاریخ وفتی (۱۲۵٥) در .

خم خم عارف . عارف افندی ❀ خم خم صفتیله متصف ایدی (۱۲۷۰) ده وفات ایلدی .

عاشور افندی . عاشور افندی ❀ بصری افندی زاده‌در غایت تحفه وناده کوی ایدی .

حاجی عبدالله . حاجی عبدالله ❀ حاجی لطیفك پدری ایدی (۱۲٥۰) ده وفات ایلدی .

عزیز افندی . عزیز افندی ❀ سلطان عبدالمجید عصرنده ایدی (۱۲۹۰) ده وفات ایلدی .

شيشمان عزيز .
عزيز افندی ۞ شیشمان عزیز دینـور ایدی (۱۲۷۵) ده وفات ایلمشدر .

عطا .
عطا افندی ۞ احمد استادك برادريدر .

علی اسکداری .
علی افندی ۞ اسکداری، سلطان احمد خان زماننده در .

حاجی لطیف .
حاجی لطیف افندی ۞ مجلدلکله برابر تذهیـدن دخی بی بهره دگلدی .

حاجی محمد شاملو .
حاجی محمّد شاملو ۞ شمدی حیاتده اولان راغب افندینك پدریدر (۱۲۸۵) ده وفات ایلدی .

حاجی محمد یکچشم
حاجی محمد ۞ یکچشم دینـور ایدی مدینـهٔ منوره‌ده (۱۲٦۰) ده وفات ایلدی .

توقاتی زاده .
محمّد توقاتی زاده ۞ لاله‌لی جامعی خطیبی ایدی . (۱۳۰۳) ده وفات ایلدی .

حافظ خور خوری .
حافظ محمّد خورخوری ۞ سلطان محمود زماننك اوائلنده ایدی .

شیشمان مصطفی
شیشمان مصطفی افندی ۞ (۱۲۸۷) ده وفات ایدوب سیلوری قپوسی خارجنده چشمه باشنده مدفوندر .

اژدر مصطفی .
اژدر مصطفی ۞ جوجه بویلی برظریف خوش ادا وخوش لقا ایدی سلطان محمود زماننده بولنوب (۱۲٦۸) ده وفات ایلمشدر .

هزار غرادی .
مصطفی هزار غرادی ۞ سلطان حمید اوّل عصرنده‌در (۱۲۸٦) ده وفات ایتدی .

حاجی مصلح الدین ❊ غایت سریع دست بر استاد ایدی (١٢٨٠) ده وفات ایتدی .

حاجی مصلح الدین

شیشمان نوری افندی ❊ اصناف کهیاسی ایدی (١٢٦٠) ده وداع عالم فانی ایلدی .

شیشمان نوری .

❊ ممالك عثمانیه‌ده یالکز مجلدلك ایله شهرتشعار اولنلر ❊

مجلد باشی صولاق سلیمان ❊

صولاق سلیمان .

قره محمّد ❊ صولاق سلیمان شاگردی .

قره محمد .

محمّد چلبی ❊ سلطان سلیمان خانك مجلد باشیسی .

محمد چلبی .

حسین چلبی ❊ محمد چلبینك برادر کهتری .

حسین چلبی .

مصطفی چلبی ❊ کذا برادر محمد چلبی بعضیلری بونی مصلّی چلبی دیمشلردر .

مصطفی چلبی .

سلیمان چلبی ❊ ولد محمد چلبی .

سلیمان چلبی .

محمّد بن احمد ❊ شاگرد خواجه راسم .

احمد زاده .

احمد افندی ❊ لاز غرادلی زاده سلطان محمود زماننده بافرمان عالی مجلد باشی اولمشدر .

لازغرادلی زاده .

حاجی سعید افندی ❊ مدینهٔ منوّره‌نك کلام قدیملرینی تعمیر و (١٢٨٦) ده وفات ایدوب وصالقده بی‌نظیر ایمش .

حاجی سعید .

عاشق عثمان ۞ مجلدلکده بی نظیر ایمش لقبی صافی وکندوسی بکتاشی اولوب ۱۲۹۰ ده تبدیل قالب ایدوب اسکدارده قره جه احمدده مدفوندر .

لبیك حافظ افندی ۞ مجلدلکده ید طولاسی واردر .

په پهی حافظ افندی ۞ بو دخی مجلدین چابکدستدن صاییلور ایدی .

قاسم پاشالی حافظ ۞ ۱۲۹٦ ده وفات ایلمشدر .

قاسم پاشالی طوسون ۞ ۱۲۸۲ ده وفات ایلمشدر . برادری حافظ ایله قاسم پاشا مزارلغنده مدفوندر .

بصری افندی ۞ ۱۲۸۵ ده وفات ایدوب آلاجه مسجد یادرنه قپوسنده مدفوندر .

اليوم برحیات اولان مجلد ومذهبلر

صالح افندی ۞ مجلد باشی سلطان عبدالمجید خان زماننددنبرو بولقب ایله ملقبدر .

مجلد حسن افندی ۞ عزیز افندی چراغیدر .

مجلد باشی محمد افندی ۞ استادی شوقی افندی اولدیغندن کندوسنه شوقینك محمد افندیسی دینور .

مذهب حسن افندی ۞ لالهلی شاکر افندینك مخدومی وشاکر افندینك شاگردیدر .

عاشق عثمان .
لبیك حافظ .
په پهی حافظ .
قاسم پاشالی حافظ
طوسون .
بصری .
صالح .
مجلد حسن .
شوقی محمدی .
مذهب حسن .

راغب .

راغب افندی ٭ شاملو حاجی محمد افندینك مخدومیدر .

حاجی احمد افندی

حاجی احمد افندی ٭ حاجی حسین افندی تلمیذی اولوب آنکله برابر مدینهٔ منوره یازیلرینك تذهیب وتزئیننده ابراز کارگزاری ایلمشدر . ومصرلی کامل پاشا ایچون نظیری کورلمامش برمصحف شریف اشلمشدر .

توفیق افندی .

توفیق افندی ٭ بودخی حاجی حسین شاگردی اولوب جانب دولت علیه‌دن پاریس سرکی عمومیسنه گوندرلمش واوراده اثاری موجب تحسین وتعجب اولمشدر .

سلطان عبدالحمید خان حضرتلرینك یلدیز کوشکی اتصالنده یاپدیردقلری اورحانیه جامعنك تزیین وخطوطی بونك اثریدر .

یکیت پاشا .

هدایت افندی ٭ بوکا یکیت پاشا دینورکه کهیای ثانی دیمکدر .

نورالدین .

نورالدین افندی ٭ لاله‌لیلی شاکر افندی شاگردیدر .

قدری افندی .

قدری افندی ٭ شیشه‌ان مصطفی افندی زاده‌در اواخرده مکتب صنایعده ایپ ایوجه اظهار هنر ایلدی .

اطلاعات زائده .

بعدالطبع خطاطان ایران اوزرینه دسترس

اولدیغمز بعض اطلاعات

(استادان ستّه شجره‌سندن اولنلر)

ارغون .

ارغون کامل ٥٤ ٭ بغدادده ایکی مدرسه‌نك کتابه‌لرینی یازمشدر .

مبارکشاه زرین قلم .

مبارك شاه زرين قلم ❁ تبریزیدر سلطان اویس جلایرك نجف اشرفده یاپدیغی عمارتك کتابه‌سنی یازمشدر .

کنده نویس .

سید حیدر جلی نویس ٥٥ ❁ اوغلنه طاریلوب بنم کبی یازه‌مز ایسه‌ك باری چالش بوسیاه (یعنی یاقوت کبی) یازه‌سین . دیر ایمش

یحیی صوفی .

پیر یحیی صوفی ٥٨ ❁ چلایر وچوبانی سلاطینی خدمتنده بولنور ایدی نجف اشرفك اکثر کتابه‌لری آنك یازیسیدر .

صیرفی .

صیرفی ٥٦ ❁ ولد خواجه محمود صراف تبریزی شاکرد سید حیدر جلی نویسدر اکثر عمارات تبریز آنك یازیسیدر .

استادان ستّه شجره‌سندن اولمیانلر

حاجی محمد .

حاجی محمّد بند کیر ٥٧ ❁ کویا امیر محمد بدرالدّینندر . (٧٤)

عمر اقطع .

عمر اقطع ❁ غبارین خطله نکین خاتمه صیغر برمصحف شریفی امیر تیمور قرآنه حقارت ایتمش دیو رد ایلدیکندن سطری برارشوندن اوزون غایت بیوك بر قرآنی کردونه ایله هدیه ایچون کتوردکده امیر تیمور علما وفضلا ایله استقبال ومورد احسان ایدرك یادکار بویله اولملیدر دیمشدر .

نعمة‌الله بواب .

نعمةالله بواب ❁ تبریزده جهانشاه مستحدثاتندن مظفریه بقعه‌سنك کتابه‌سی آنکدر .

میر محمد .

میر محمّد ❁ ایله مجدالدین ابراهیم ومولانا محمد سیاوش شیرازی تماماً ظهیر اردبیلی یه منسوبدرلر واکثر فارس وکرمان خوشنویسلری بونلرك شاکردیدر .

میرزا سلطانعلی .

میرزا سلطان علی ❁ ابن میرزا سلطان خلیل صغر سنده خوش نویس ایمش کندوسی سویلمشدر .

یکی از عنایات حق است این ❁ که نه ساله ام مینویسم چنین

تخت جمشیدده طاشه قازلمش یازیلری واردر .

حافظ ابرو .

حافظ ابرو ❁ قم شهرندن آق قوینلولر معاصری ایمش .

قنبر شرفی .

حافظ قنبر شرفی ❁ قاضی شرف الدینك مملوك حبشیسیدر طهران مسجد جامعی قپوسنی یازمشدر .

نظام قمی .

نظامالدین حیدرقمی ❁ حافظ قنبر شاکردیدر وکوفی دخی یازارمش کنبد معصومهٔ قم کتبه‌سی درونی و بیرونی آنك یازیسیدر .

نظام بخاری .

نظامالدین بخاری ❁ طرناق ایله دخی کوزل یازارمش بهرام میرزای صفوی آنك حقنده سویلمشدر .

شناسای رقوم هفت خط مولا نظامالدین ❁ که مانندوی اندر جملهٔ آفاق کم باشد
نویسدر از سرانکشت خط ثلث خوش یارب ❁ که دیدست اینچنین کاتب که انکشتش قلم باشد

مولانا باقر .

مولانا محمّد باقر ❁ اردوباد قاضیسیدر .

علی بك .

مولانا میرزا علی ❁ خطوط سته‌ده دکل خطوط ثمانیه‌ده استادیدر .

علی بك ۞ تبریزدن هنده کیدوب اوراده وفات ایتمشدر .

علی بك .

علی رضا ۞ علی بك شاکردیدر . خرابی تبریزدن صکره قزوینه کیدوب اورانك مسجد جامعنده اوطورمش وکتابه‌لرینی یازمشدر .

علی رضا .

حسن بك ۞ تبریزی علی بك شاکردیدر . تجارآنك مصاحفندن چوق قرانور ایدی .

حسن بك .

فغان‌الدین بلبل ۞ براصفهانینك مملوك خوش خوانی ایدی . فرار ایدوب قمده اولمش وبو بیت آنك حقنده یازلمشدر .

بلبل بناله بلدهٔ قمرا وداع کرد ۞ کاین شهررا ترانهٔ اونا پسند بود

فغان‌الدین بلبل.

هذه بضاعة المجوّد فى علم الخطّ واصوله للشيخ الاسلام محمّد بن حسن السنجارى رحمه الله

يقول راجى كرم الغفّار محمد بن حسن السنجارى
الحمد لله الذى علّمنا مالم نكن نعلم بل الهمنا
علّمنا الخطّ القوى المعرب وخصّنا بالها شمىّ العربى
محمد المبعوث بالرسالة صلّى عليه الله ذى الجلالة
ثم على اصحابه الكرام وتابعيهم مدى الايام
وبعد ان احسن الخطوط اقواه فى المنسوب والمخطوط
ماوضعت اصوله القويمة وسلّمت فروعه السليمة
وقد نظمت هذه الارجوزة ارجوزة ظريفة وجيزة
مااختاره الاستاذ ذوالفضل على ابن هلال الكاتب الحبر على
منشى اصول هذه الصناعة اذ نحوها كان له بضاعة
وما الّذى اختاره ياقوت الكاتب المحرّر المنعوت
مستخرج الطّريقة القويّة الحلوة الكافية المرضيّة
ياقوت قوّت هذه الكتابة وهكذا قد جمع النسّابة
فهو يكون اعلم الكتّاب فى الشرق والغرب بلا ارتياب
من شاء ان يظفر بالحلاوة وقوّة الخطّ بلا غباوة
يأخذ من خطيهما بالاقوى وماحلى ان كان ممن يقوى
جعلت للفتى على هاءاً وللفتى ياقوت رمزاً ياءاً
اذا هما اتّفقا فى اصل اقرنهما فيه بغير فصل
وان هما اختلفا فرّقت بينهما كما ترى وضعت
سمّيتها بضاعة المجوّد فاقف لما نظمته وجوّد
فلا جميعاً يجمع الكتابة باباً فافهم يا اخ النجابة

الباب الاوّل فى شروط الكتابة واتخاذ آلاتها وفيه فصول

قالا جميعاً من شروط الكاتب يكون ذا حرص وفهم ثاقب
ويبذل الاموال فى تطلابها فمهرها يغلو على خطابها
ابن هلال قال كم انفقت من ذهب حتّى به كتبت

فصل ١ فى انتخاب القلم

تنتخب الصلابة القوية ذات الصّلاب الرّطبة السليمه
وهى الّتى قدادركت ونفعت فى اصلها فى الّدرك ثم قطعت
لقلم النسخ اللّطيف الصّافى والثلث والرّقاع كلّ جافى

فصل ٢ فى البرئة

ه اذا اردت بريها من اسفل من مشرب الماء لها فافعل
وطوّل الحلقة بالسّكّين وشقّها فى الوسط بالتمّكين
واجعل لها شحيمة لطيفة من بطن قشر ولتكن خفيفة
ى وان تكن قشرتها سمينة فاسلب الشّحمة بالسّكّينة
ىه ثمّ انحت اليمين والشمالا نحتا سويا هكذا قد قالا
ونظّف البرئة يا حريفى من شعث وشحمها الكثيف
ى وان ترد تحريفها ياكاتب فان فى تحريفها عجايب
فاجعل البرئة ذات ساب وانهب الشّحمة اىّ نهب
وقوّر الحلقة بالتعميق من صدرها والرّأس بالتّدقيق
ىه واجعل البرئة مخّ القلم تحظ بها من غيرشك فافهم
ىه واجعل اليمين بالزّيادة بقدر شعرة تنل ارادة
ى ورطّب البرئة بالنحت لها فكن لما نقلته منتبها
ه وقطعها بالحدّ يا حريفى مابين تدور الى تحريف
ى وان تشا التحريف فاحذرتخطى فلا تحرّفها لكى تنشّط

فصل ٣ في القطّ

وان اردت القــطّ للبراعـة فاسمع لما فيهـا من الصّناعة
ى ه فاجعـل الحد عليها بالسوّا واعطها من نحو كتفك القوا
واكبس الجبين كبساً شـافى حتى يجيء قطعهـا بالوافى
وان سمعت وقعهـا كالمشرفى فـذاك قطّ كامل لايختـفى
وحفّهـا من بعـد هذا حفّاً حتىّ يمـوت حدّها ويخفى

فصل ٤ في اتخاذ السّكين

ى ه واتخـذ السّكين غير جافيـة لطيفـة كذاك وهى كافيـة
بكلوة خفيفـة لطيفـة صـالحة لهـذه الوظيفـة

فصل ٥ في المقط

اجوده من قصب صاف صلب مدوّر جاف ليبلغ الادب

فصل ٦ في المداد

وخذ من المـداد ماقد نظفا دخانه بسحقـه قـد لطفـا
ى ه مركب مطـوس مصنـوع طوع اليراع طبـع سريع

فصل ٧ في الورق

ى ه وخذ من الاوراق ماقد جاده في صقـله تظفر بالاجاده

فصل ٨ في امساك القلم

واجعل الابهـام والسـبّابة والاصبع الوسطى لذا الكتابة
واجعل الوسطى لها كالفرس تجرى بذى اليراع مثل النفس
وبعـد الثلث عن فتحتـها قـدر شـعيرتين عن رتبتها
وخفف السّـد عليها واعتمد على الكتاب رأسه ثم اجتهد

الباب الثانى فى وضع الحروف واصول كتابتها وفيه فصول

فصل ١

ى٥ فاقصد هديت صحة الحروف | فى الاصل والوضع بلا تحريف
فى وضعها خمسة اشياء تفى | اذا عرفت حدّها فتكفى
اشياءها مع التمام الوافى | واتخذ الارسال فهو كافى
وكمل الكمال يا رفيقى | تنال منها غاية التحقيق
واقسم البياض فى الترتيب | فانه يأتى من العجيب
اذا الخطوط وردت مركبة | من شكل تسطيح لمن قد كتبه
وان اتى منسطح او منجز | ابرزها فى صفة تجزّ

فصل ٢ فى الاتمام

نعطيه حظه من الاتمام | من غير توقيف ولا اهجام
ى٥ وف الطويل والقصير حقه | كذلك الصغير ان تحقه

فصل ٣ فى التقويس والتسطيح والانكباب

اعط لذى التقويس والتسطيح | والانكباب جودة التصحيح
ى٥ وان اتى مستلقيا فى الخط | كمّل له موفّيا لا تخطى

فصل ٤ فى الاشباه

لكل حرف قسمة فاشبع | بالصدر من قلمك الموقع
كما يجيئ نسبة التساوى | ويصطفى الخط من المساوى
بحيث لايجيئ فيها غلظ | ولا سقيم ناجل مرفظ
واكتب المرسل بالاسراع | من غير توقيف ولا امتناع

فصل ٥ فى التفصيل

فحسن المدات فى المفصل | اذا اتاك مفرد من مجمل
وانظم الخط على التسطير | من غير تعويج ولا تحيير

فصل فى الحروف المركّبة والمولّدة والمفردة

الالف المنتصب المقوّم القائم المعتدل المسلّم
فماله حرف اليه ينسب كذاك فهو منفرد مغترب

الالف

ه يشبه للرّاهب فى محرابه السابل الشعر على ثوابه
هى سبعة من نقط فاكتب واسبله كالحية سلبا تصب
ى وخذ عن النقطة فى كمينها بجانب القلم فى تمكينها
ى ه وكل خط راجع الى الالف من اصله وغيره قد يعترف

الباء

ى ه الباء ان ركتبها فى الف تصير كافاً يا اخى فاعرف
واصلها فانظر الى التجويد من ذنب الحية فى التجريد
ى ه وقدر انسطاحها كالالف فافهم لماقد قلته واعرف
لانّ فيها اليبس والرّطوبه وهكذا قد وردت مكتوبه

الجيم

خطان باليمين والشمال من فوق تقويس على الكمال
ى بل نصف الف راكب لمثله فى نصف بيضة لحسن شكله
بياضه مثلث الاضلاع فاكتبه هكذا بلا نزاع

الدّال

ه خطان من فوق وتحت لهما حلاوة كاتبها فيها انتما
ى هى الف مقصوصة نصفين بياضة الجاصة للعين
وان اتت مكتوبةً فى لام فاصعد الى ثلثيه عن تمام
مابين تعميق الى تدوير وحسن الشمرة بالتحرير

الرّاء

ى ه الرّاء من خط مقوّس اتت ربع محيط قدر الف وضعت
في راسها سنينة مقدّرة في الف فاصنع لذاك تنظره
ى وقيل هي من الف محلول وهكذا قد جاء في المنقول

السين

ى ه اربعة منتصب مقوّس فلا تكن في وضعه توسوس
وقيل ميمان بلا تفريق وصدر نون حسن التّفريق

الصاد

ه مقوّسين فيه ثمّ منتصب فهكذا تصويره فاسمع تصب
ى بياضة من لوزة قد ركّبت وراء من فوق وتحت كتبت
قد لصقت بشكل نون فاكتب كما اقول واقف هذا تصب

الطاء

ى ه الطاء جائت رأس صاد فاكتف كما نسب حقيقة فاعرف

العين

ى ه جائت بخطّين مقوّسين تهدى لهذا العين الف عين
وتارة تشبه شكل نعل وتارة بالصاد فافهم نقلى
وتارة بفك سبع ضارى اوفك ثعبان فلا تمارى
وقد تجى من كل ذا مخيرّة واذن فيل قداتت مختبره
وان اتت في معرض المركب تشبه للشفرة فاسمع ادبى

الفاء

ى ه الفاء ياء ركبت في واو فافهم لما نسبته يا راوى

بياضه عجمة تفاح اكتب ولا تعنقها لذاك تصب
وهى اذا ماكتبت مركبة بياضها حمصة يا كاتبه

القاف

ى ه القاف واو ركبت فى نون معرق من يد ذى تمكين
بياضه العجمة من سفر جله وصدر واو هكذا قدنقله

الكاف

ى الكاف من ياء وواو ركبت وراسها صاد كذا قدكتبت
ى ه وصدرها صاد وشكل منسطح فافهم هداك الله ممن قدنصح
وقديجئ فى اول الكتابة فى الف قد ذكر النسابة
بانها دال بالف لصقت بياضها اجاصة قد فهمت
وان اتت مفردة معنقة باء ولام كتبت محققة

اللام

ى ه اللام شكل قائم ومنسطح من الف ونصف نون قدوضح

الميم

ى ه الميم من سين وراء ارسلت خشخاشة بياضة قد وضعت

النون

شكل مدور بنصف دائرة ورأسه سنينة مقدرة
ى ه معرف كحاجب مقوس فاكتب بذى الاصل ولا توسوس

الهاء

ى ه الهاء دال عققت ثمرتها بياضها ثلث فى كتفها
ان ركبت فى غيرها فدال فى فاكذا قد ذكر النقال
خصية بغل اذن فحل قدابت مابين حرفين كذا قدوردت

خرطوم نملة اذا ماركبت　كذاك صادين بلام كتبت
اوعلّقت فى اول المركب　خصية بغل اذن فحل فاكتب

الواو

ىه الواو منكب ومن مستلق　ثم مقوّس فافهم وفق
راء عليها شرفت هامته　وانعطفت فى ثلثه شمرته
وسلبت فى قلم المحقق　فأحر لما قد قلته وحقق
والنسخ والريحان هكذا كتب　فهذه اصوله يا للعجب
يشبه قنفذا اذا مااجتمعا　والسبع ان افعى بعجز اجمعا

اللّام والالف

ان ركبت تشبه للمقص　فاكتب كما نسبته واستقص
اسفله صفة هاء افردت　مثلث بياضه قد وضعت
وان اتى مركّبا فى لام　فاقلبهما لامين فى النظام
او الف ولام فوق عين　كشفرة جائت بغير مين

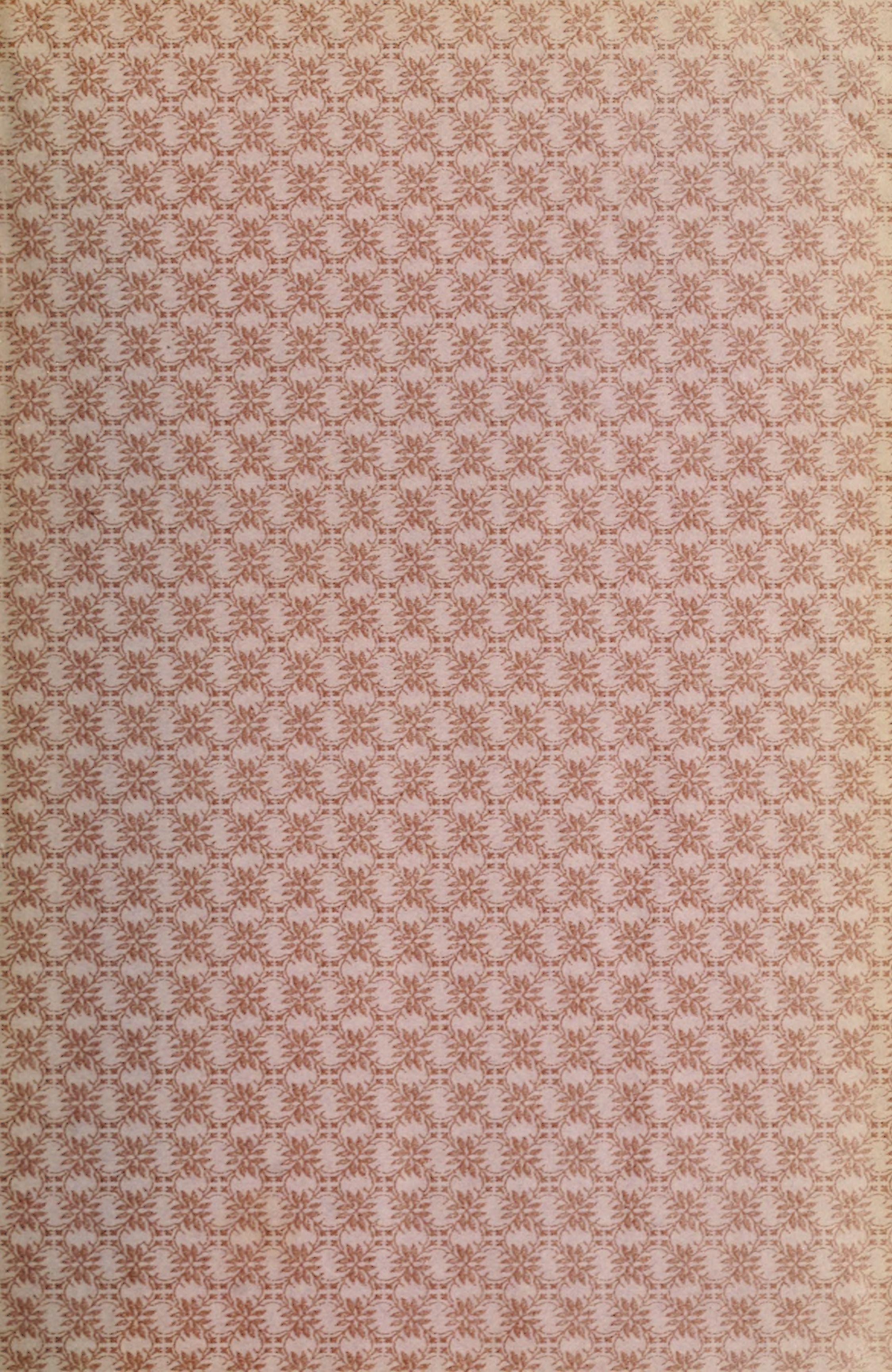
الياء

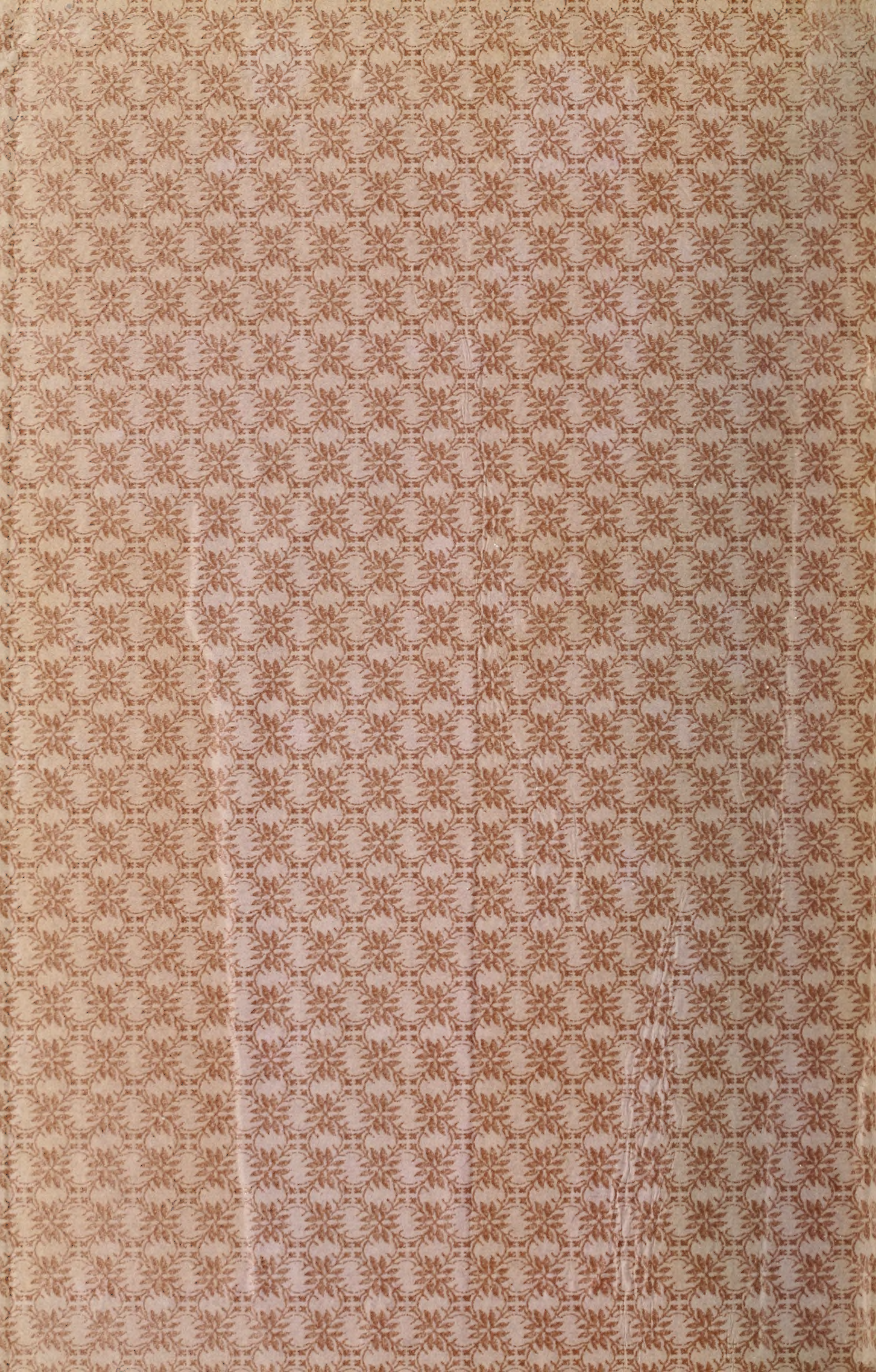
ىه الياء من دالين مقلوبين　كشفرة لطيفة من ذين
فهذه الاصول للكتابة　من حازها يفوز بالطلابة
والحمد لله على التمام　والشكر لله على الاسلام

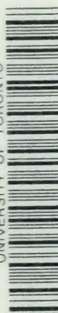
(تمّ) بحمد الله وعونه

مطبعة ابو الضيا

UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 00888636 8